

คู่มือ

โครงการส่งเสริมการเกษตร

ประจำปีงบประมาณ
พ.ศ. 2568

สำนักงานเกษตรสงขลา
#SONGKHLA-DOAE
พฤศจิกายน 2567

คำนำ

ตามที่กรมส่งเสริมการเกษตร อนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (โครงการตามตัวชี้วัด) ครั้งที่ 1 (ตุลาคม 2567 - มีนาคม 2568) วงเงินงบประมาณ 3,183,201 บาท ให้จังหวัด เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานโครงการตามตัวชี้วัด นั้น

เพื่อให้การขับเคลื่อนงานโครงการเป็นไปตามแนวทางการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา ได้จัดทำคู่มือในการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการเกษตรของสำนักงานเกษตร จังหวัดสงขลา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 โดยใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 รวบรวมคู่มือโครงการ แนวทางการดำเนินงานจากผู้รับผิดชอบโครงการระดับจังหวัด ที่ได้กลั่นกรองจาก แนวทางที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด ทั้งนี้ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการที่เกี่ยวข้องทุกท่าน หัวหน้ากลุ่ม/ฝ่าย และเกษตรจังหวัด ที่สนับสนุน อำนวยความสะดวกให้การจัดทำเอกสารชุดนี้ขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวก ในการดำเนินงานโครงการของสำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 และ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าแนวทางการดำเนินงานดังกล่าวสามารถใช้ในการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ และ ส่งผลให้เกษตรกรอยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืนต่อไป

พฤศจิกายน 2567

กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ

สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
โครงการพัฒนาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน	1
โครงการพัฒนาเครือข่ายงานส่งเสริมการเกษตร (ระบบส่งเสริมการเกษตร)	10
โครงการส่งเสริมการจัดการสุขภาพพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	16
โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจชีวภาพ	38
กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ	38
โครงการส่งเสริมระบบเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิต	53
โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์	78
กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์	78
กิจกรรมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมด้านการเกษตรเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่น	94
โครงการทะเบียนเกษตรกรและบริหารจัดการสารสนเทศการเกษตรด้านพืช	108
โครงการตลาดเกษตรกร	117
โครงการส่งเสริมการขยายผลเทคโนโลยี และนวัตกรรมเกษตรที่เหมาะสมเชิงพื้นที่	127
โครงการส่งเสริมการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	134
กิจกรรมส่งเสริมการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	134
- โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ	134
- โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร	138
- โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน	147
- โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	173
กิจกรรมการขยายผลแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	185
โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	200
กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร	200
โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	233

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
โครงการพัฒนาทักษะและแนวคิดผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร (เกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer))	244
โครงการพัฒนาเกษตรกรเพื่อให้บริการทางการเกษตร	257
โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร	263
โครงการส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	270
โครงการพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่	284
กิจกรรมหลักเสริมสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจฐานราก	284

คู่มือโครงการส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

โครงการพัฒนาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น พลังทางสังคม
 - แผนแม่บทย่อย การเสริมสร้างทุนทางสังคม

2. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันสถานการณ์ประชากรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 7.7 ล้านครัวเรือน (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2566) และพบว่า ภาคการเกษตรยังต้องเผชิญปัญหาและได้รับความเดือดร้อนต่าง ๆ ทั้งด้านการผลิตรายได้ และคุณภาพชีวิต เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมเศรษฐกิจและทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนภัยธรรมชาติได้ส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อเกษตรกรเป็นอย่างมาก ซึ่งการแก้ไขปัญหาดังกล่าว การขับเคลื่อนงานในระดับพื้นที่เพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหา จำเป็นที่จะต้องมีความรู้ที่ถูกต้อง มีแผนการพัฒนาการเกษตรเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรที่ดีและเหมาะสม ตลอดจนการเฝ้าระวังและแจ้งเหตุภัยธรรมชาติ เหตุการณ์ฉุกเฉินทางการเกษตรต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบจะได้ดำเนินการแก้ไข ช่วยเหลือ ได้อย่างทันต่อเหตุการณ์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้เล็งเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการขับเคลื่อนการพัฒนาภาคการเกษตร การให้บริการแก่เกษตรกรในระดับพื้นที่มาโดยตลอด ซึ่งหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ขับเคลื่อนเรื่องดังกล่าว ผ่านการดำเนินงานพัฒนาอาสาสมัครเกษตร (อกษ.) ในแต่ละสาขาที่หน่วยงานนั้น ๆ เป็นผู้รับผิดชอบ โดยเกษตรหมู่บ้าน (กม.) ถือเป็นอาสาสมัครเกษตร (อกษ.) ของกรมส่งเสริมการเกษตรที่เปรียบเสมือนเป็นเครือข่ายการทำงานให้กับเจ้าหน้าที่ในระดับพื้นที่ ทั้งนี้ กรมส่งเสริมการเกษตรได้รับมอบหมายจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้เป็นผู้รับผิดชอบหลัก ในการขับเคลื่อนพัฒนาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ซึ่งถือเป็นผู้แทนของ อกษ. ที่มีในหมู่บ้านคัดเลือกตามกระบวนการเป็นผู้แทนอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน 1 คน/หมู่บ้าน เรียกว่าอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) และแต่งตั้งคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรในระดับต่าง ๆ ภายใต้ระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยการบริหารงานอาสาสมัครเกษตร พ.ศ. 2563 เพื่อให้การพัฒนาและขับเคลื่อนงานอาสาสมัครเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา จำเป็นต้องมีการจัดประชุมคณะกรรมการ/คณะทำงาน สัมมนาเชิงปฏิบัติการเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานอาสาสมัครเกษตร และเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของอาสาสมัครเกษตรในแต่ละระดับต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนพัฒนาอาสาสมัครเกษตรให้เป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครเกษตรให้มีแนวคิดความรู้ ทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพและการปฏิบัติงานสนับสนุนภาครัฐตามบทบาทหน้าที่ และส่งเสริมเครือข่ายอาสาสมัครเกษตร ให้มีความเข้มแข็ง และเชื่อมโยงหน่วยงานภาคีต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของอาสาสมัครเกษตร รวมถึงการสร้างการรับรู้ในงานอาสาสมัครเกษตร การสร้างขวัญกำลังใจและเชิดชูเกียรติอาสาสมัครเกษตรในฐานะผู้มีจิตอาสาทำงานเพื่อสังคมต่อไป

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อเพิ่มศักยภาพของอาสาสมัครเกษตรกร ในการสนับสนุนการขับเคลื่อนงานพัฒนาการเกษตรของพื้นที่ และการทำงานของหน่วยงานในพื้นที่
- 3.2 เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายการทำงานให้แก่อาสาสมัครเกษตรกรและอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน
- 3.3 เพื่อสร้างการรับรู้งานด้านอาสาสมัครเกษตรกรต่อสาธารณชน

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

4.1 เป้าหมาย

อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) จำนวน 1,029 ราย

4.2 สถานที่ดำเนินการ

ครอบคลุม 16 อำเภอ ในจังหวัดสงขลา

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 การส่งเสริมและพัฒนาการปฏิบัติงานอาสาสมัครเกษตรกร

5.1.1 การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของอาสาสมัครเกษตรกร

1) อบรมพัฒนาทักษะเพิ่มศักยภาพอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.)

สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อบรมให้ความรู้ และทักษะที่จำเป็นให้กับอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) จำนวน 1 ครั้ง 1 วัน เพื่อให้อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) เข้าร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อเกษตรกร และเพิ่มสมรรถนะในการเป็นเกษตรกรผู้นำ ที่มีความรู้และสามารถให้บริการแนะนำเกษตรกรในพื้นที่ได้ โดยดำเนินการ ดังนี้

1.1) คัดเลือกอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) จำนวน 16 อำเภอ ๆ ละ 10 ราย รวมจำนวน 160 ราย โดยพิจารณาจากการเป็นอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในพื้นที่อำเภอ

1.2) ประเมินผลวัดความรู้ก่อนอบรม (Pre-test) อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) ตามที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด (รายละเอียดตาม QR Code ท้ายคู่มือ)

1.3) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) ตามกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) และเจ้าหน้าที่ โดยมีกรอบประเด็นการพัฒนา ดังนี้

1.3.1) ความรู้ ทักษะด้านวิชาการและเทคโนโลยีการเกษตร

เพื่อมุ่งเน้นให้อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) มีองค์ความรู้ แนวคิด และหลักการในการทำการเกษตรที่ดีและทันสมัย สามารถนำไปปรับใช้ในการทำการเกษตรของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) และแนะนำให้เกษตรกรในพื้นที่ที่สนใจเบื้องต้นได้ เช่น เทคโนโลยีด้านการทำการเกษตรแม่นยำ (Precision Agriculture) การทำเกษตรสมัยใหม่/การทำเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) การทำการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Climate Smart / Regenerative Agriculture) เป็นต้น หรือประเด็น

การทำการเกษตรอื่น ๆ ที่พิจารณาแล้วว่าเป็นประโยชน์ เป็นนวัตกรรมที่น่าสนใจ และจำเป็นต่ออาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ที่ควรรู้เท่าทันเทคโนโลยีทางการเกษตร พร้อมเน้นย้ำความสำคัญของทักษะที่จำเป็นต่อเกษตรกร 5 ทักษะ ให้ อกม. เกิดความตระหนักรู้ เท่าทันต่อสถานการณ์ในการทำการเกษตรในยุคปัจจุบันได้แก่

- 1) ทักษะ Growth Mindset & Anti Fragile การคิดและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง
- 2) ทักษะ Learning Skill การเรียนรู้ สร้างความเข้าใจ และจดจำข้อมูลใหม่ ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) ทักษะ Financial Literacy ความรู้ทางการเงิน เป็นความสามารถในการเข้าใจและบริหารจัดการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการทำการตัดสินใจทางการเงินอย่างชาญฉลาด
- 4) ทักษะ Digital Literacy ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพและมีความรับผิดชอบ รวมถึงการเข้าใจและประเมินข้อมูลที่พบในโลกดิจิทัล
- 5) ทักษะ ESG Literacy ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับ Environmental, Social, and Governance (ESG) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการประเมินความยั่งยืนขององค์กร โดยสามารถคัดเลือกข้อมูลวิชาการ หรือ Case Study ที่เกี่ยวข้องกับทักษะทั้ง 5 ข้อ มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสร้างความเข้าใจในทักษะดังกล่าวให้กับอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)

1.3.2) ความรู้ และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)

เพื่อมุ่งเน้นให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) มีองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ และสามารถสนับสนุนการทำงานของหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตามกรอบประเด็นเรียนรู้ ดังนี้

(1) การมีส่วนร่วมของชุมชนและการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ต้องเรียนรู้ เข้าใจ และพัฒนาทักษะในการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน เช่น การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การจัดการความขัดแย้ง การทำงานเป็นทีม การเป็นผู้นำ เป็นต้นพร้อมทั้งสำรวจข้อมูลการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้ได้ข้อมูลของระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นอย่างไร นำไปสู่การวางแผนการทำงานของ อกม. ต่อไป

(2) การวิเคราะห์ประเมินและจัดการความเสี่ยงของชุมชนและสังคมเกษตร

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ต้องเข้าใจและประเมินความเสี่ยงข้อมูลพยากรณ์ และสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น ข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกร ข้อมูลการเกษตร ภัยธรรมชาติ การระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช และราคาสินค้าเกษตร เป็นต้น เพื่อสามารถหาแนวทางจัดการความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(3) การติดตามเฝ้าระวังความเสี่ยง แจ้งเตือน และรายงานการสะท้อนปัญหา

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ต้องสามารถกำหนดแผนการติดตามเฝ้าระวังสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น ภัยธรรมชาติ การระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช และราคาสินค้าเกษตร เป็นต้น กำหนดวิธีการติดตามเฝ้าระวัง เช่น การสำรวจแปลงปลูกในพื้นที่ การสอบถามจากเกษตรกรในพื้นที่ เป็นต้น พร้อมกำหนดช่องทางการรายงานข้อมูลให้กับผู้เกี่ยวข้องเพื่อการใช้ประโยชน์จากข้อมูลต่อไป

(4) การวิจัยและทดสอบเพื่อพัฒนาการเกษตร

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ต้องมีความเข้าใจในการเก็บข้อมูลด้านการเกษตรในพื้นที่ เพื่อนำมาวิเคราะห์ ทดลอง ให้เห็นผลเชิงประจักษ์ เกิดเป็นองค์ความรู้เชิงวิทยาศาสตร์ที่สามารถเผยแพร่และแก้ปัญหาให้กับชุมชนได้ ตัวอย่างเช่น การพัฒนาพันธุ์พืช การวิเคราะห์และปรับปรุงคุณภาพดิน การจัดการโรคและแมลงศัตรูพืช การจัดการน้ำ เป็นต้น

(5) ทักษะอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควรว่าจำเป็นต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)

1.4) สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการประเมินผลวัดความรู้หลังอบรม (Post-test) และจัดทำรายงานสรุปผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ฯ ส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัดรวบรวมตามแผนที่จังหวัดกำหนด (รายละเอียดตาม QR Code ท้ายคู่มือ)

5.1.2 การเสริมสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเพื่อสนับสนุนงานภาครัฐ

1) เครือข่ายอาสาสมัครเกษตรเพื่อการเรียนรู้และบริหารจัดการความเสี่ยงภาคการเกษตร ระดับจังหวัด

สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร ดำเนินการจัดเวทีเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน จำนวน 1 ครั้ง 2 วัน โดยดำเนินการ ดังนี้

1.1) คัดเลือกเป้าหมายคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรอำเภอ (อกษ.อ) ที่เป็นคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรจังหวัด (อกษ.จ) หรืออาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) เป็นผู้แทนของแต่ละอำเภอ อำเภอละ 2 ราย รวมจำนวน 32 ราย

1.2) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลภาคการเกษตรในพื้นที่ และวิเคราะห์ความเสี่ยงของภาคการเกษตรของพื้นที่จังหวัด ตามประเด็น ดังนี้

- 1.2.1) การผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่
- 1.2.2) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- 1.2.3) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี
- 1.2.4) สังคมเกษตรกรรมกับการยอมรับเทคโนโลยี
- 1.2.5) การบริการทางการเกษตรที่เปลี่ยนแปลง
- 1.2.6) การบริหารจัดการต้นทุนและกระแสเงินสดของเกษตรกร

1.3) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับผู้เข้าร่วมเวทีฯ นำข้อมูลทีวิเคราะห์ในแต่ละประเด็นมาพิจารณาประเมินความเสี่ยงต่อการเกษตรในพื้นที่ โดยมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรหรือเจ้าหน้าที่

ที่เกี่ยวข้องเป็นวิทยากรกระบวนการในเชื่อมโยงข้อมูลความเสี่ยงที่วิเคราะห์นำมาวางแผนบริหารจัดการความเสี่ยงภาคการเกษตรของจังหวัด และกำหนดกรอบการปฏิบัติงานอาสาสมัครเกษตรที่สามารถสอดคล้องกับการจัดการความเสี่ยงที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งสร้างช่องทางการสื่อสารของเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ระดับจังหวัด สำหรับการแจ้งข้อมูลข่าวสารและขับเคลื่อนงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเชื่อมโยงข้อมูลความเสี่ยงที่ได้

ทั้งนี้ สำนักงานเกษตรจังหวัดรวบรวมแผนบริหารจัดการความเสี่ยงภาคการเกษตรของอำเภอรอบรรวมเพื่อจัดทำ (ร่าง) แผนบริหารจัดการความเสี่ยงของจังหวัด นำเข้าที่ประชุม คณะกรรมการบริหารอาสาสมัครเกษตรจังหวัดเพื่อพิจารณาต่อไป

2) เวทีเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรเพื่อการเรียนรู้และบริหารจัดการความเสี่ยงภาคการเกษตร ระดับอำเภอ

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการจัดเวทีเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเพื่อการเรียนรู้และบริหารจัดการความเสี่ยงด้านการเกษตรชุมชน ระดับอำเภอ จำนวน 1 ครั้ง 1 วัน โดยดำเนินการ ดังนี้

2.1) คัดเลือกเป้าหมายคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรตำบล (อกษ.ต) ที่เป็นคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรอำเภอ (อกษ.อ) หรืออาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) เป็นผู้แทนของแต่ละตำบล และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ตามเป้าหมายที่กำหนด รวม 65 ราย

2.2) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการข้อมูลด้านการเกษตรในพื้นที่ โดยนำกรอบแผนบริหารความเสี่ยงภาคการเกษตรของจังหวัด มาใช้เป็นแนวทางในการร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นต่อการทำการเกษตรในพื้นที่อำเภอ ตามกรอบประเด็น ดังนี้

- 2.2.1) การผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่
- 2.2.2) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- 2.2.3) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี
- 2.2.4) สังคมเกษตรกรรมกับการยอมรับเทคโนโลยี
- 2.2.5) การบริการทางการเกษตรที่เปลี่ยนแปลง
- 2.2.6) การบริหารจัดการต้นทุนและกระแสเงินสดของเกษตรกร

2.3) สำนักงานเกษตรอำเภอและอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) จัดทำแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงภาคการเกษตรของอำเภอ ให้สอดคล้องกับข้อมูลตามประเด็นที่วิเคราะห์ข้างต้น พร้อมทั้งจัดทำแผนปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านที่สอดคล้องกับแผนบริหารจัดการความเสี่ยงภาคการเกษตรของอำเภอ และสร้างช่องทางการสื่อสารสำหรับแจ้งข่าวสารและรับทราบข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นวิทยากรกระบวนการ ทำหน้าที่ตั้งประเด็นและกระตุ้นให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) เกิดการพูดคุยแลกเปลี่ยนให้ได้ข้อมูลมากที่สุด เพื่อนำข้อมูลมาพิจารณาประเมินความเสี่ยงต่อการเกษตรในพื้นที่ และรับทราบข้อมูลร่วมกัน และสรุปข้อมูลส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัดเพื่อรวบรวมจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงภาคการเกษตรของจังหวัด เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

5.2 การขับเคลื่อนงานอาสาสมัครเกษตร

5.2.1 การขับเคลื่อนงานอาสาสมัครเกษตรเชิงพื้นที่

1) ประชุมคณะกรรมการบริหารงานอาสาสมัครเกษตรจังหวัด 16 คน x 1 ครั้ง x 1 วัน
สำนักงานเกษตรจังหวัดดำเนินการจัดประชุมคณะกรรมการบริหารงานอาสาสมัครเกษตรจังหวัด จำนวน 1 ครั้ง เพื่อบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานพัฒนาอาสาสมัครเกษตร โดยมีเป้าหมายเป็นผู้แทนหน่วยงานตามคำสั่งคณะกรรมการบริหารงานอาสาสมัครเกษตรของจังหวัด และให้ผู้แทนคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรจังหวัด (อกษ.จ) จำนวน 2 คน เข้าร่วมด้วย จำนวน 16 คน เพื่อพิจารณาแผนบริหารจัดการความเสี่ยงภาคการเกษตรของจังหวัด พร้อมผลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ปัญหา อุปสรรค ของการดำเนินงานอาสาสมัครเกษตรของหน่วยงานต่าง ๆ และพิจารณากำหนดแนวทางการปรับปรุง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ของจังหวัด โดยการบูรณาการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) สำนักงานเกษตรจังหวัด สรุปรายงานการประชุม พร้อมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ผ่านช่องทางของหน่วยงานสู่สาธารณชนต่อไป

5.3 การบริหารจัดการโครงการ

5.3.1 ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการและติดตามการดำเนินงานโครงการ

ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดำเนินงานของสำนักงานเกษตรจังหวัด ในการบริหารจัดการ ติดตามการดำเนินงานโครงการ ประชุมชี้แจง สัมมนา สรุปรายงานผลการดำเนินงาน ประชาสัมพันธ์ ค่าซ่อมแซมวัสดุ อุปกรณ์ ติดตามและประเมินผลโครงการ ค่าสาธารณูปโภค

6. ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนตุลาคม 2567 - เดือนกันยายน 2568

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน										
	ปี 2567			ปี 2568							
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68
1. การขับเคลื่อนงานอาสาสมัครเกษตร											
1.1 การขับเคลื่อนงานอาสาสมัครเกษตรเชิงพื้นที่											
1) ประชุมคณะกรรมการบริหารงานอาสาสมัครเกษตรจังหวัด						16					
2. การส่งเสริมและพัฒนาการปฏิบัติงานอาสาสมัครเกษตร											

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68
2.1 การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของอาสาสมัคร เกษตรกร												
1) อบรมพัฒนาทักษะเพิ่มศักยภาพอาสาสมัคร เกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.)			160									
2.2 การเสริมสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของ อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านเพื่อสนับสนุนงานภาครัฐ												
1) เวทีเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรกรเพื่อการเรียนรู้ และบริหารจัดการความเสี่ยงภาคการเกษตร ระดับจังหวัด				32								
2) เวทีเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรกรเพื่อการ เรียนรู้และบริหารจัดการความเสี่ยงภาคการเกษตร ระดับอำเภอ					65							
3. การบริหารจัดการโครงการ												
3.1 ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการและติดตามการ ดำเนินงานโครงการ					2			1		1		
3.2 ประชุมคณะกรรมการ คณะทำงานที่เกี่ยวข้อง						1						

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

8.1 ผลผลิต (Output)

8.1.1 อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) ที่ได้รับการอบรมและพัฒนาทักษะเพิ่มศักยภาพ จำนวน 160 ราย

8.1.2 อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) ที่ได้เข้าร่วมเวทีเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านเพื่อ
การเรียนรู้และบริหารจัดการความเสี่ยงของภาคเกษตร จำนวน 65 ราย

8.1.3 มีแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านการเกษตรชุมชน จำนวน 16 อำเภอ

8.2 ผลลัพธ์ (Outcome)

8.2.1 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) มีความรู้ ทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ การเกษตรสามารถวางแผนการผลิตที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับพื้นที่และสินค้า ส่งผลให้มีรายได้เพิ่มขึ้นสามารถ เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเกษตรกรในพื้นที่

8.2.2 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) มีความรู้ ข้อมูล และทักษะการปฏิบัติงาน สามารถ สนับสนุนงานภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเกษตร และให้บริการ ช่วยเหลือแก่เกษตรกรได้

8.2.3 เกิดเครือข่ายการทำงานที่เข้มแข็งของอาสาสมัครเกษตร ที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลและ สนับสนุนการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8.2.4 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) มีความตระหนักรู้ถึงคุณค่าของการทำงานด้านจิตอาสา

8.3 ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ

- อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 8,820 ราย ได้รับการถ่ายทอด ความรู้ในการประกอบอาชีพและพัฒนาศักยภาพด้านการเกษตร เพื่อนำไปปรับใช้ในการผลิตในการประกอบ อาชีพการเกษตรของตนเองและการปฏิบัติงานในบทบาทอาสาสมัครเกษตร

เชิงคุณภาพ

- ร้อยละ 70 ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้และสามารถ ปฏิบัติงานสนับสนุนหน่วยงานภาครัฐได้ตรงตามนโยบายภาครัฐ และให้บริการช่วยเหลือแก่เกษตรกรได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) มีสมรรถนะ ความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาอาชีพการเกษตร ของตนเอง มีความพร้อมในการเป็นเกษตรกรผู้นำ และมีกระบวนการปฏิบัติงานในฐานะภาคีเครือข่าย การพัฒนาการเกษตร ประสานความช่วยเหลือ สนับสนุนการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้เกษตรกร ได้รับประโยชน์ที่รวดเร็วและครอบคลุมทั่วถึง

10. การติดตามและประเมินผลโครงการ

ร้อยละ 70 ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ที่เข้าร่วมอบรมพัฒนาทักษะเพิ่มศักยภาพอาสาสมัคร เกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ประเมินผลการนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ จากระบบฐานข้อมูล เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตร (rbm.doae.go.th) โดยการบันทึกข้อมูลตามแบบ กสท. และ รายงานผลการบันทึกข้อมูลจากระบบดังกล่าว และ/หรือประเมินผลจากแบบรายงานอื่น ๆ ที่กรมส่งเสริมการเกษตร กำหนด โดยการรวบรวมแบบรายงาน วิเคราะห์ และสรุปผลหลังจากเสร็จสิ้นโครงการฯ

11. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

ชื่อ นางภคมนพรรณ ศรีฤกษ์

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

กลุ่ม ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร

โทรศัพท์ 08 5524 6632

E-mail: farmdev.sk@gmail.com

12. ผู้ให้ความเห็นชอบโครงการพัฒนาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

.....

(นางบุปผาพรรณ ไชยฤกษ์)

หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร

13. ผู้อนุมัติโครงการ

.....

(นายประถม มุสิกรักษ์)

เกษตรจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา

คู่มือโครงการส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

โครงการพัฒนาเครือข่ายงานส่งเสริมการเกษตร (ระบบส่งเสริมการเกษตร)

ขับเคลื่อนการทำงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่

1. ความเชื่อมโยง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ : (03) การเกษตรสร้างมูลค่า
 - แผนแม่บทย่อย : เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป และเกษตรอัจฉริยะ
- 1.3 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12
 - ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน
- 1.4 แผนปฏิรูปประเทศ : ด้านเศรษฐกิจ

2. หลักการและเหตุผล

โครงการพัฒนาเครือข่ายงานส่งเสริมการเกษตร (ระบบส่งเสริมการเกษตร) ขับเคลื่อนการทำงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568 เป็นงานตามบทบาทภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตร โดยมีระบบส่งเสริมการเกษตร การฝึกอบรมและเยี่ยมเยียนเกษตรกร (Training and Visit System : T & V System) เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติงานในพื้นที่ เพื่อให้ภารกิจต่าง ๆ บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะมีการพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในระดับต่าง ๆ ผ่านเวทีตามระบบส่งเสริมการเกษตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การชี้แจงทำความเข้าใจ การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ การเชื่อมโยงเครือข่ายการทำงานส่งเสริมการเกษตร ทั้งภายในกรมส่งเสริมการเกษตร และกับหน่วยงานวิชาการหรือวิจัยอื่น ๆ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรที่ประสบความสำเร็จ เป็นเวทีเชื่อมโยงวิชาการจากแหล่งความรู้ทางวิชาการไปสู่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งเป็นเวทีในการร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เป็นประเด็นเร่งด่วนของการดำเนินงานในพื้นที่ที่เกิดขึ้น

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ชี้แจงทำความเข้าใจ การนำเสนอผลงาน และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ
- 3.2 เพื่อสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และส่งเสริมการนำผลงานวิจัย/ผลงานวิชาการไปใช้ประโยชน์

4. เป้าหมาย

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทุกระดับทั้งสำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอ จังหวัดสงขลา

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตร

1) เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับอำเภอ (District Workshop : DW)

- ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรในระดับอำเภอ จำนวน 2 ครั้ง บุคคลเป้าหมายในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของจังหวัดและอำเภอ มีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ การขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมการเกษตรที่สำคัญ การกำหนดแผนการปฏิบัติงาน การติดตาม นิเทศงาน พร้อมทั้งการสนับสนุนกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยพิจารณาการจัดเวทีเรียนรู้ในรูปแบบ Onsite เป็นอันดับแรก หากมีเหตุผลหรือความจำเป็นที่ไม่สามารถจัดรูปแบบ Onsite ได้ สามารถปรับรูปแบบการจัดเวทีในรูปแบบอื่น ๆ เช่น แบบผสมผสาน หรือ Online โดยพิจารณาการจัดตามความเหมาะสมของงบประมาณและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นของแต่ละพื้นที่ในช่วงเวลานั้น ๆ

2) เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับอำเภอประจำสัปดาห์ (Weekly Meeting : WM)

- ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรอำเภอ เป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของนักส่งเสริมการเกษตร ในระดับอำเภอ เพื่อให้ นักส่งเสริมการเกษตรได้แลกเปลี่ยนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรในช่วงสัปดาห์ที่ผ่านมา รวมทั้งวางแผนการดำเนินงานในช่วงสัปดาห์ถัดไปและปรับปรุงข้อมูล รวมทั้งติดตามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน กำหนดให้อำเภอจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับอำเภอ ทุกสัปดาห์ ละ 1 ครั้ง โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา กำหนดให้สำนักงานเกษตรอำเภอจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับอำเภอในทุกวันจันทร์

3) การประชุมสำนักงานเกษตรจังหวัดประจำเดือน (Provincial Meeting : PM)

- สำนักงานเกษตรจังหวัด ประชุมสำนักงานเกษตรจังหวัดประจำเดือน กำหนดประชุม ในวันที่ 26 ของทุกเดือน เป้าหมายประกอบด้วย เกษตรจังหวัด หัวหน้ากลุ่ม/ฝ่าย และเจ้าหน้าที่ทุกคนในหน่วยงาน

4) การประชุมเกษตรอำเภอประจำเดือน (Monthly Meeting : MM)

- เป็นเวทีประชุมของจังหวัดและเกษตรอำเภอ เพื่อให้จังหวัดและอำเภอชี้แจงข้อมูลแผนการดำเนินงาน และร่วมแลกเปลี่ยนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร ในช่วงเดือนที่ผ่านมา เป็นเวทีในการร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เป็นประเด็นเร่งด่วนในการดำเนินงานในพื้นที่ (Hot Issue) ที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ รวมทั้งวางแผนการดำเนินงานในช่วงเดือนถัดไปและปรับปรุงข้อมูล รวมทั้งติดตามแก้ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงาน เป้าหมายประกอบด้วยเกษตรจังหวัด หัวหน้ากลุ่ม/ฝ่าย เกษตรอำเภอ และเจ้าหน้าที่ทุกคนในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา จัดการประชุมเกษตรอำเภอประจำเดือน ๆ ละ 1 ครั้ง โดยให้ทุกวันทำการสุดท้ายของเดือน เป็นวันประชุม

5.2 การขับเคลื่อนการทำงานในพื้นที่

- ใช้ระบบส่งเสริมการเกษตร (T&V System) ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยมองเป้าหมาย พื้นที่ - คน - สินค้า เข้าด้วยกัน
- ใช้ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) กลุ่มแปลงใหญ่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้าน ยุวเกษตรกร Smart Farmer Young Smart Farmer และอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) เป็นเครื่องมือและกลไกช่วยในการขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับภาคีเครือข่ายต่าง ๆ
- ใช้การจัดการความรู้ และกระบวนการวิจัยในงานประจำ (R2R) ช่วยในการแสวงหาองค์ความรู้

5.3 การนิเทศงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร

สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา ดำเนินการแต่งตั้งคณะทำงานติดตามนิเทศงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร (T&V System) วางแผนการนิเทศงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ที่คณะทำงานฯ แต่ละคณะรับผิดชอบ เพื่อนิเทศงานและขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตร เติมเต็มองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง รับทราบปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานในพื้นที่และร่วมแก้ไขปัญหา รวมทั้งร่วมกันสรุปผลการนิเทศงาน

5.4 การรายงานแผน - ผลการปฏิบัติงาน

เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรทุกคน ทุกระดับ เข้าไปรายงานแผนและผลการปฏิบัติงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร ทางโปรแกรมระบบจัดเก็บและนำเสนอข้อมูลศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ตามระบบส่งเสริมการเกษตร (<https://tandv.doae.go.th>) รายละเอียดการใช้งานโปรแกรมตามคู่มือ “การใช้งานระบบจัดเก็บและนำเสนอข้อมูลศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ตามระบบส่งเสริมการเกษตร (T&V System)” (<http://new.research.doae.go.th/?p=8799>)

1) แผน - ผลการปฏิบัติงาน (รายบุคคล) ตามระบบส่งเสริมการเกษตร

- เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรทุกคน บันทึกแผนการปฏิบัติงาน (รายบุคคล) ให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 5 ของทุกเดือน โดยหัวหน้าที่มีอำนาจอนุมัติแผนการปฏิบัติงาน (รายบุคคล) ครอบอนุมัติแผนการปฏิบัติงาน ให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 10 ของเดือนนั้น

- เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรทุกคน บันทึกผลการปฏิบัติงาน (รายบุคคล) ให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 10 ของเดือนถัดไป

2) แผน - ผลการปฏิบัติงาน (หน่วยงาน) ตามระบบส่งเสริมการเกษตร

- เจ้าหน้าที่ผู้ประสานงานระบบส่งเสริมการเกษตร (Focal Point) ของสำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 1 – 6 และกอง/สำนักส่วนกลาง ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้บันทึกแผนการปฏิบัติงาน (หน่วยงาน) บันทึกแผนการปฏิบัติงาน(หน่วยงาน) ให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 5 ของทุกเดือน โดยหัวหน้าที่มีอำนาจอนุมัติแผนการปฏิบัติงาน(หน่วยงาน) ครอบอนุมัติแผนการปฏิบัติงาน ให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 10 ของเดือนนั้น

- เจ้าหน้าที่ผู้ประสานงานระบบส่งเสริมการเกษตร (Focal Point) ของสำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 1 – 6 และกอง/สำนักส่วนกลาง บันทึกผลการปฏิบัติงาน (หน่วยงาน) ให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 10 ของเดือนถัดไป

6. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2567 – กันยายน 2568

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68
1. การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตร												
1.1 เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับอำเภอ (District Workshop : DW)		↔							↔			
1.2 เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับระดับอำเภอ ประจำสัปดาห์ (Weekly Meeting : WM)	←											→
1.3 การประชุมสำนักงานเกษตรจังหวัด ประจำเดือน (Provincial Meeting : PM)	←											→
1.4 การประชุมเกษตรอำเภอประจำเดือน (Monthly Meeting : MM)	←											→
2. การขับเคลื่อนการทำงานในพื้นที่	←											→
3. การติดตามงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร		←									→	
4. การนิเทศงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร			↔		↔		↔		↔			
5. การรายงานแผน - ผลการปฏิบัติงาน	←											→

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

8.1 ผลผลิต (output)

- เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทั้งระดับจังหวัดและระดับอำเภอ จังหวัดสงขลา มีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร
- เจ้าหน้าที่เกิดการเชื่อมโยงองค์ความรู้แบบมุ่งเป้าหมายและพร้อมขยายผลสู่เกษตรกร

8.2 ผลลัพธ์ (outcome)

- เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทุกระดับในจังหวัดสงขลา ได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถและมีความพร้อมในการให้บริการงานส่งเสริมการเกษตร

8.3 ตัวชี้วัด

- **เชิงปริมาณ**
 1. จำนวนการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร
 2. จำนวนองค์ความรู้ในการปฏิบัติงานที่ได้จากเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตร
- **เชิงคุณภาพ** เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรสามารถใช้ระบบส่งเสริมการเกษตรไปขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรให้บรรลุตามเป้าหมาย

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- **เชิงปริมาณ** เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 70 นำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร และสามารถแก้ปัญหาได้
- **เชิงคุณภาพ** เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรสามารถนำองค์ความรู้ งานวิจัยพร้อมใช้ ผลงานวิชาการด้านการเกษตร ไปถ่ายทอดความรู้ และให้บริการทางการเกษตรแก่เกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

10. การประเมินผลโครงการ

11.1 จำนวนครั้งการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตร และจำนวนผู้เข้าร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตร

11.2 รายงานผลการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตร ติดตาม ปีละ 2 ครั้ง (ทุก 6 เดือน)

11. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

ชื่อ นางสาววิไลวรรณ ยองปุก

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

กลุ่ม ยุทธศาสตร์และสารสนเทศ

โทรศัพท์ 06 3082 0401

12. ผู้ให้ความเห็นชอบโครงการพัฒนาเครือข่ายงานส่งเสริมการเกษตร (ระบบส่งเสริมการเกษตร)

.....

(นางสาววิไลวรรณ ยองปุก)

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ รักษาการในตำแหน่ง

หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ

13. ผู้อนุมัติโครงการ

.....
(นายประถม มุสิกรักษ์)

เกษตรจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา

คู่มือโครงการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

โครงการส่งเสริมการจัดการสุขภาพพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

กิจกรรมส่งเสริมการจัดการสุขภาพพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเกษตร แผนแม่บทย่อย เกษตรปลอดภัย
- 1.3 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมายความว่า 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง

2. หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในส่วนของภาคการผลิตสินค้าเกษตรได้รับผลกระทบโดยตรงต่อปริมาณและคุณภาพของผลผลิตสินค้าเกษตร พบการระบาดของศัตรูพืชสร้างความเสียหายอย่างรวดเร็วและรุนแรงมากขึ้น ทั้งจากศัตรูพืชชนิดใหม่และศัตรูพืชประจำถิ่นแต่สร้างความเสียหายรุนแรงมากกว่าเดิม ระบาดขยายพื้นที่เป็นวงกว้างอย่างรวดเร็ว อีกทั้งพืชที่เกษตรกรปลูกมีความอ่อนแอมากกว่าในอดีตเนื่องจากสภาพดินขาดความอุดมสมบูรณ์ เพราะขาดการดูแลเอาใจใส่อย่างถูกต้อง ซึ่งทั้งหมดนี้ส่งผลกระทบต่อห่วงโซ่การผลิตสินค้าเกษตร อุตสาหกรรมต่อเนื่องต่าง ๆ ที่สำคัญส่งผลกระทบต่อรายได้และความเป็นอยู่ของเกษตรกร นอกจากนี้ยังอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางด้านอาหารหากไม่สามารถควบคุมสถานการณ์หรือจัดการแก้ปัญหาได้อย่างทัน่วงที และจากสถานการณ์ดังกล่าวกลับพบว่า พฤติกรรมในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรส่วนใหญ่คือการพึ่งพาสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชที่เกินความจำเป็น และบำรุงรักษาต้นพืชด้วยปุ๋ยเคมีอย่างไม่ถูกต้อง เนื่องจากใช้ง่าย สะดวก หาได้ในท้องตลาดทั่วไป ส่งผลให้ศัตรูพืชเกิดความต้านทานต่อสารเคมี ทำให้ต้องใช้ซ้ำในปริมาณมากขึ้น เกิดสารตกค้างในผลผลิต และใช้ปุ๋ยเคมีในปริมาณที่มากขึ้น เพราะเข้าใจว่าจะสามารถบำรุงต้นพืชให้แข็งแรงได้ดี เกิดเป็นปัญหาโครงสร้างดินเสื่อมโทรม สวนทางกับแนวโน้มของผู้บริโภคในปัจจุบันที่ให้ความสำคัญกับการบริโภคอาหารที่มีความปลอดภัย อาหารที่มาจากการทำการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จึงทำให้ภาครัฐต้องขับเคลื่อนนโยบายเน้นส่งเสริมการผลิตอาหารปลอดภัยและใช้เทคโนโลยีในกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม กรมส่งเสริมการเกษตรได้ให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าว จึงขับเคลื่อนการส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนวิธีการทำการเกษตร ให้สำคัญกับการจัดการสุขภาพพืชให้แข็งแรง ตั้งแต่จัดการดิน ปุ๋ย จัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน สนับสนุนให้มีการลด ละ เลิก การใช้สารเคมี หรือหากจำเป็นต้องใช้ก็ต้องมีการใช้อย่างถูกต้องปลอดภัย พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และเกษตรกร รวมถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรผู้นำให้เข้ามามีบทบาทในการเป็นศูนย์กลางการพัฒนางานอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยในระดับพื้นที่ เพื่อเป็นที่พึ่งของเกษตรกรโดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลได้มีโอกาสในการเข้าถึงบริการได้อย่างรวดเร็วและครอบคลุมพื้นที่มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้การสร้างความแข็งแรง

ให้กับพืชด้วยหลักการจัดการสุขภาพพืชที่เหมาะสม ยังเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร มุ่งยกระดับให้ผลผลิตทางการเกษตรได้มาตรฐานด้านปริมาณ คุณภาพ และความปลอดภัย ที่จะทำให้อาชีพการเกษตรเป็นอาชีพที่สร้างรายได้แก่เกษตรกร และเกิดเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้ยั่งยืนต่อไป

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 พัฒนาให้เกษตรกรมีความรู้และสามารถจัดการสุขภาพพืช (ดิน ปุ๋ย และศัตรูพืช) อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสภาพพื้นที่และบริบทของเกษตรกร ด้วยวิธีการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- 3.2 พัฒนาระบบติดตามเฝ้าระวังโรคพืชและแมลงศัตรูพืชเชิงรุก
- 3.3 พัฒนาเครือข่ายความรู้และการให้บริการด้านสุขภาพพืชในพื้นที่ ที่เกษตรกรเข้าถึงได้

4. เป้าหมายการดำเนินโครงการ

เกษตรกรผู้ปลูกพืชอาหารที่ยังดำเนินการผลิตแบบพึ่งพาสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างไม่ถูกต้อง จำนวน 480 ราย พิจารณาคัดเลือกจากเกษตรกรผู้ผลิตพืชอาหารในพื้นที่เป้าหมายโครงการส่งเสริมและพัฒนาเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานและบริการสินค้ามูลค่าสูง หรือสมาชิกศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน หรือสมาชิกศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน หรือเกษตรกรที่ต้องการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานด้านความปลอดภัยในระดับต่าง ๆ หรือเกษตรกรในพื้นที่ส่งเสริมการเกษตรรูปแบบแปลงใหญ่ที่ยังคงมีการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชอยู่ เข้าร่วมโครงการเป็นลำดับแรก หากไม่มีจึงคัดเลือกเกษตรกรจากพื้นที่ที่พบการระบาดของศัตรูพืชและมีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชในปริมาณมาก เข้าร่วมโครงการเป็นลำดับถัดไป

หมายเหตุ: การคัดเลือกเกษตรกรร่วมโครงการ ขอให้พิจารณาให้สอดคล้องกับการตอบตัวชี้วัดของโครงการเป็นสำคัญ

5. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ 16 อำเภอในจังหวัดสงขลา

6. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

ประกอบด้วย 3 กิจกรรม ดังนี้

- 6.1 ส่งเสริมการจัดการสุขภาพพืชเพื่อความปลอดภัยของสินค้าเกษตร
- 6.2 เฝ้าระวังการระบาดของศัตรูพืชเชิงรุกและการแจ้งเตือน
- 6.4 พัฒนาเครือข่ายความรู้และบริการด้านการจัดการสุขภาพพืช

โดยมีรายละเอียดวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

6.1 ส่งเสริมการจัดการสุขภาพพืชเพื่อความปลอดภัยของสินค้าเกษตร

6.1.1 สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการคัดเลือกเกษตรกรที่จะเข้าร่วมโครงการตามเงื่อนไขในข้อ 4 จากนั้นค้นหาปัญหาสุขภาพพืชและสาเหตุที่ทำให้พืชปลูกของเกษตรกรไม่สามารถเจริญเติบโตได้เป็นปกติ ได้แก่ ปัญหาด้านดิน ศัตรูพืช ตลอดจนพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช

ของเกษตรกรที่มีความเสี่ยงที่ส่งผลให้ผลผลิตการเกษตรไม่ปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตรตกค้าง
ดำเนินการโดย

1) ตรวจสอบสภาพดินและความอุดมสมบูรณ์ของธาตุอาหารในดิน โดยใช้ชุดตรวจวิเคราะห์ดิน Soil test kit เช่น ชุดตรวจสอบ N P K และ pH ในดินแบบรวดเร็ว เป็นต้น ที่สำนักงานเกษตรจังหวัดได้จัดหาให้กับศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) สำหรับให้บริการตรวจวิเคราะห์ดินพร้อมให้คำแนะนำการจัดการดินเบื้องต้นและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ โดยมีเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอเป็นผู้ชี้แจงให้คำแนะนำ และศูนย์ฯ ที่ได้รับการสนับสนุนชุดตรวจวิเคราะห์ดินฯ ไม่ควรเป็นศูนย์ที่ได้รับการสนับสนุนชุดตรวจวิเคราะห์ดินฯ จากหน่วยงานอื่น ๆ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 หรือหากได้รับงบประมาณจากหน่วยงานอื่น ๆ เป้าหมายผู้รับบริการตรวจวิเคราะห์ดินต้องไม่ซ้ำกัน บันทึกข้อมูลผลวิเคราะห์ดินและคำแนะนำการใช้ปุ๋ยของผู้ใช้บริการ ศดปช. ตามแบบรายงาน 1 – 4 (แบบรายงานใน QR code) และรายงานผลให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทราบ(กำหนดวันรายงานจะแจ้งให้ทราบต่อไป)

แบบรายงาน 1 - 4

2) จัดทำปฏิทินการปลูกพืช (Crop calendar) และปฏิทินการระบาดของศัตรูพืชที่คาดว่าจะพบในระหว่างฤดูกาลเพาะปลูก วิเคราะห์สถานการณ์การระบาดของศัตรูพืช รวมถึงภัยพิบัติด้านพืชที่อาจเกิดขึ้นจากประวัติที่ผ่านมาในอดีต เพื่อพิจารณาความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต

3) ประเมินพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร (ก่อนเข้าร่วมโครงการ) เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมของเกษตรกรว่ามีความเสี่ยงต่อการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชผิดวิธีหรือไม่ถูกต้อง ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและความปลอดภัยของผลผลิต และรายงานผลการประเมินผ่านระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

4) ตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้างในผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ก่อนดำเนินโครงการ เพื่อใช้เปรียบเทียบระดับความปลอดภัยของผลผลิตทางการเกษตรที่ผลิตโดยเกษตรกรหลังเข้าร่วมโครงการ และรายงานผลการตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้าง ผ่านระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย ทั้งนี้ หากเป็นผลผลิตทางการเกษตรที่ให้ผลผลิตปีละ 1 ครั้ง สามารถตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้างในผลผลิตทางการเกษตรที่ใช้วิธีการจัดการศัตรูพืชแบบเดิม เป็นตัวแทนของผลผลิตก่อนเข้าร่วมโครงการได้

หมายเหตุ: กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยรับผิดชอบการจัดหาชุดสารเคมีตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลผลิตการเกษตรส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัด โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดจัดสรรให้สำนักงานเกษตรอำเภอต่อไปตามเป้าหมาย

6.1.2 ถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรตามสภาพปัญหาที่วิเคราะห์ได้

1) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์สภาพปัญหาให้ครอบคลุมตลอดห่วงโซ่การผลิต จากนั้นออกแบบ/สร้างเป็นหลักสูตรการจัดการสุขภาพพืช ที่มีความสอดคล้องตามสภาพปัญหาของเกษตรกรตามทิววิเคราะห์ได้ในข้อ 6.1.1 อาทิ การจัดการดินและปุ๋ย การอนุรักษ์ดิน การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การจัดการสมดุลาตุ

อาหารในพืช การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน การสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช การวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืชที่สำคัญและพบเป็นประจำในพื้นที่ การผลิตและการใช้ปัจจัยควบคุมศัตรูพืชที่ไม่ใช่สารเคมี เช่น เชื้อจุลินทรีย์ แมลงศัตรูธรรมชาติ และสารสกัดธรรมชาติ รวมถึงการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้ปุ๋ยเคมีอย่างถูกต้อง เหมาะสม ปลอดภัย และผลกระทบจากสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช

2) ถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรตามสภาพปัญหาที่วิเคราะห์ได้ เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการสุขภาพพืชที่ถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ สภาพพื้นที่ และบริบทของเกษตรกร ด้วยวิธีการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ต้องทำการประเมินความรู้เกษตรกรทั้งก่อน และ หลังการอบรมด้วย

6.1.3 ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปัจจัยควบคุมศัตรูพืช (ชีวภัณฑ์และการจัดการวิธีต่างๆ) และเทคโนโลยีด้านดินปุ๋ยที่เหมาะสมในการควบคุมศัตรูพืช โดยเมื่อเกษตรกรได้รับความรู้ตามข้อ 6.1.2 แล้ว สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอร่วมเป็นพี่เลี้ยงให้เกษตรกรในการวางแผนการจัดการศัตรูพืชที่เหมาะสมกับพืชปลูกและศัตรูพืชที่เป็นปัญหาของเกษตรกร ตั้งแต่การป้องกันการระบาด การสำรวจติดตามสถานการณ์ การควบคุมโดยใช้วิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นวิธีการที่**ทำให้ผลผลิตมีความปลอดภัยจากการตกค้างของสารเคมีทางการเกษตร** และดำเนินการจัดหาปัจจัยสำหรับควบคุมศัตรูพืชที่จำเป็นให้กับเกษตรกร ซึ่งหากจำเป็นต้องใช้ชีวภัณฑ์ เช่น เชื้อจุลินทรีย์ แมลงศัตรูธรรมชาติ หรือสารสกัดธรรมชาติ สามารถให้เกษตรกรรวมกลุ่มกันผลิต โดยสามารถจัดทำแผนความต้องการขอรับการสนับสนุนหัวเชื้อจุลินทรีย์ และพ่อแม่พันธุ์ศัตรูธรรมชาติ รวมถึงชีวภัณฑ์ชนิดต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้แต่เกษตรกรยังไม่สามารถผลิตเองได้มายังสำนักงานเกษตรจังหวัดเพื่อขอรับการสนับสนุนไปยังศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชจังหวัดสงขลาต่อไป

6.1.4 กำกับ ติดตาม และสนับสนุนให้เกษตรกรปฏิบัติตามเทคโนโลยีที่เหมาะสม ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ลงพื้นที่ (Field visit) เพื่อตรวจเยี่ยมการปฏิบัติของเกษตรกร เก็บข้อมูล รวมถึงการให้คำแนะนำการปฏิบัติในการแก้ปัญหาที่ถูกต้องแก่เกษตรกร ตลอดจนจัดหาเทคโนโลยีเพิ่มเติมสนับสนุนการปฏิบัติของเกษตรกรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

6.1.5 ประเมินผลความปลอดภัยจากสารเคมีตกค้างในผลผลิตการเกษตร โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ

1) ประเมินพฤติกรรมการใช้สารเคมีของเกษตรกร (หลังเข้าร่วมโครงการ) และรายงานผลการประเมินผ่านระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืชและการจัดการดินปุ๋ย

2) ตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้างในผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ หลังการดำเนินโครงการ เพื่อเปรียบเทียบระดับความปลอดภัยของผลผลิตทางการเกษตรที่ผลิตโดยเกษตรกรกับก่อนเข้าร่วมโครงการ และรายงานผลการตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้าง ผ่านระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืชและการจัดการดินปุ๋ย

ทั้งนี้ การรายงานการประเมินพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร ก่อน – หลังเข้าร่วมโครงการ และการรายงานผลตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้างในผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกร ก่อน – หลังเข้าร่วมโครงการ ให้รายงานผ่านระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย <https://report-ppsf.doe.go.th/> --> ระบบการเฝ้าระวังการใช้สารเคมีควบคุมศัตรูพืช พื้นที่ที่ดำเนินการแต่ละกิจกรรมแล้วเสร็จ

งบประมาณ: เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรรูปแบบต่าง ๆ ที่อำเภอพิจารณาแล้วว่าเหมาะสมและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม ค่าใช้จ่ายสำหรับจัดหาวัสดุสำหรับสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช วัสดุสำหรับผลิตปัจจัยควบคุมศัตรูพืช ค่าขนส่งวัสดุ รวมถึงค่าใช้จ่ายในการติดตามการใช้เทคโนโลยีของเกษตรกร การประเมินผลความรู้เกษตรกร การสนับสนุนการดำเนินงาน ค่าใช้จ่ายสำหรับจัดซื้อ/จัดหา วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานตรวจวิเคราะห์สารเคมีทางการเกษตรที่ตกค้างในผลผลิต ค่าใช้จ่ายสำหรับการปฏิบัติงานในพื้นที่รวมทั้งค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

6.2 เฝ้าระวังการระบาดของศัตรูพืชเชิงรุกและการแจ้งเตือน

6.2.1 สำรวจติดตามสถานการณ์การระบาดของศัตรูพืชและการแจ้งเตือน

สนับสนุนการสำรวจและเก็บข้อมูลในแปลงปลูกพืชทุกสัปดาห์เพื่อติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชใน ศจช. และพื้นที่เสี่ยง โดยในพื้นที่เสี่ยงควรกระจายและครอบคลุมพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัด ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัด (กลุ่มอารักขาพืช) ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ และเกษตรกรเจ้าของแปลง คัดเลือกพื้นที่ดำเนินการที่มีความเหมาะสมเป็นแปลงตัวแทนในการสำรวจ และดำเนินการสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชพร้อมทั้งรายงานในระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย <https://report-ppsf.doe.go.th/> โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1) คัดเลือกพื้นที่ดำเนินการแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช ต้องมาจาก 2 ส่วน คือ

1.1) แปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชของ ศจช. โดยคัดเลือกจากแปลงของสมาชิก ศจช. ที่มีความพร้อมและสามารถเก็บข้อมูลศัตรูพืชได้ตลอดฤดูกาลผลิต โดยเป็นแปลงที่ดำเนินการปลูกพืชหลักหรือพืชรองก็ได้ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์การเพาะปลูกขณะนั้น

1.2) แปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชในพื้นที่เสี่ยง โดยคัดเลือกจากแปลงปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ 13 ชนิด (ข้าว มันสำปะหลัง มะพร้าว กาแฟทุเรียน ลำไย ข้าวโพด สับปะรด ปาล์มน้ำมัน มังคุด ยางพารา เงาะ และอ้อย) หรืออื่น ๆ จำนวนแปลงตามเป้าหมายที่กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยกำหนด (ตาม QR code) ซึ่งต้องเป็นแปลงที่ไม่ซ้ำกับแปลงติดตามฯ ของ ศจช. โดยให้แปลงติดตามฯ กระจายตัวครอบคลุมพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจ โดยอาจใช้ Grid เป็นเครื่องมือกำหนดขอบเขต

เป้าหมายแปลงติดตามสถานการณ์ ปี 2568
และคู่มือการสำรวจ

2) กำหนดขนาดพื้นที่สำรวจและดำเนินการสำรวจสถานการณ์ศัตรูพืชทุกสัปดาห์ โดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบร่วมกับสมาชิก ศจช. หมอพืชชุมชน และเกษตรกรเจ้าของแปลงฯ ตามวิธีที่ระบุในคู่มือการสำรวจแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช (ตาม QR code)

3) จัดทำป้ายประจำแปลงพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช (ขนาด 1.0 เมตร x 0.8 เมตร) ตามตัวอย่าง พร้อมทั้งจัดเตรียมธงสีแดง สีเหลือง และสีเขียว สัญลักษณ์สำหรับแจ้งสถานการณ์ศัตรูพืช (สีแดง หมายถึง พบการระบาด, สีเหลือง หมายถึง เฝ้าระวัง และสีเขียว หมายถึง สถานการณ์ปกติ)

แปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช
ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน.....
เจ้าของแปลง.....
ที่ตั้งแปลง.....
ชนิดพืช..... พื้นที่ไร่.....งาน

แปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชในพื้นที่เสี่ยง
เจ้าของแปลง.....
ที่ตั้งแปลง.....
ชนิดพืช..... พื้นที่ไร่.....งาน

4) แจ้งเตือนการระบาดตลอดสัปดาห์ โดยใช้สัญลักษณ์ธงที่บอกความหมาย ดังนี้

- สีเขียว หมายถึง เหตุการณ์ปกติ ไม่พบการระบาดของศัตรูพืช
- สีเหลือง หมายถึง เริ่มพบการระบาดของศัตรูพืช หรือพบศัตรูพืชปริมาณน้อย
- สีแดง หมายถึง พบการระบาดของศัตรูพืชในระดับที่รุนแรง หรือพบศัตรูพืชปริมาณมาก

5) เมื่อทำการสำรวจเสร็จสิ้นในแต่ละสัปดาห์ ต้องนำข้อมูลที่สำรวจได้มาวิเคราะห์สถานการณ์การระบาดเพื่อแจ้งเตือนภัยในพื้นที่ พร้อมรายงานข้อมูลออนไลน์ผ่านระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืชและการจัดการดินปุ๋ย <https://report-ppsf.doae.go.th> ในระบบติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชรายแปลง

งบประมาณ: เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการสำรวจ ป้ายประจำแปลง ธงสัญลักษณ์ อุปกรณ์การสำรวจหรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน

6.2.2 ประเมินความหนาแน่นและผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการระบาดของศัตรูพืช

1) สุ่มสำรวจเพื่อประเมินความหนาแน่นของศัตรูพืชระดับพื้นที่ (ด้วยวิธีเร่งด่วน RRA) ดำเนินการโดย

1.1) คัดเลือกชนิดพืชเศรษฐกิจหลักของอำเภอ 1 ชนิด ที่มักพบการระบาดของศัตรูพืช (เลือกสำรวจ 2 ชนิดกรณีระยะเวลาเพาะปลูกไม่ครบ ๑๐ เดือน) และระบุชนิดศัตรูพืชที่สำคัญอย่างน้อย 3 ลำดับ โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอคัดเลือกและให้ข้อมูล (ดำเนินการทุกอำเภอ)

ทั้งนี้ ขอให้รายงานชนิดพืชและศัตรูหลักของพืชที่คัดเลือก ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดภายในวันที่ 28 พฤศจิกายน 2567 (แบบรายงานที่ 1 การคัดเลือกชนิดพืชและศัตรูหลัก ตาม QR code ท้ายกิจกรรม)

1.2) สำรวจความหนาแน่นของศัตรูหลักของพืชตามข้อ 1.1) โดยใช้หลักสถิติคำนวณตามตารางการคำนวณความหนาแน่นหรือร้อยละของการระบาดและพื้นที่ระบาดทั้งหมดของอำเภอ อำเภอละ 10 ครั้ง (เดือนละ 1 ครั้ง) และรายงานความหนาแน่นของศัตรูพืชหลักของพืชเศรษฐกิจและพื้นที่ระบาดของทั้งอำเภอทุกเดือน ตามแบบรายงานที่ 2 ใน QR code ทำyajigijgrrmm ทาง E-mail: plantprotections_sk@gmail.com

1.3) จัดทำกราฟเส้นแสดงแนวโน้มของสถานการณ์ศัตรูพืชที่สำคัญ 3 ชนิด (กราฟแสดงความหนาแน่นที่ระบุพื้นที่ระบาดและพื้นที่ปลูกในแต่ละเดือน) ตลอดระยะเวลา 10 เดือน หลังเสร็จสิ้นกิจกรรม เพื่อจัดทำเป็นสถิติช่วงเวลาที่มียโอกาสเกิดการระบาดสำหรับศัตรูพืชที่สำคัญในพื้นที่ เพื่อการวางแผนบริหารจัดการศัตรูพืช เพื่อลดความเสี่ยงและผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการระบาดของศัตรูพืช (รายละเอียดกิจกรรมประเมินความหนาแน่นตาม QR code ทำyajigijgrrmm)

งบประมาณ: เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม เป็นต้น

รายละเอียดการประเมินความหนาแน่นของศัตรูพืช

และ แบบรายงาน

6.2.3 พัฒนาเกษตรกรผู้สำรวจแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช ดำเนินการโดย

1) สำนักงานเกษตรอำเภอรับสมัคร/คัดเลือก เกษตรกรเจ้าของแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช หรืออาสาสมัครเกษตร (แบบฟอร์มรับสมัครเกษตรกร ตาม QR code)

2) สำนักงานเกษตรจังหวัด (กลุ่มอารักขาพืช) จัดอบรม หลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรผู้สำรวจแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช โดยจำนวนผู้เข้ารับการอบรมจะเท่ากับจำนวนแปลงติดตามของแต่ละจังหวัด ซึ่งเนื้อหาในการอบรมประกอบด้วย การวินิจฉัยศัตรูพืชเบื้องต้น การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกต้องและปลอดภัย การจำแนกศัตรูพืช/ศัตรูธรรมชาติ การสุ่มสำรวจ การประเมินพื้นที่ระบาด การรายงานข้อมูลและให้มีการทดสอบความรู้ความเข้าใจก่อน - หลังอบรม พร้อมทำแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรม (แบบประเมินความพึงพอใจและแบบสรุปความพึงพอใจ ตามตาม QR code)

ทั้งนี้ ขอให้รายงานผลสำเร็จของการดำเนินงาน ภายในวันที่ 30 ธันวาคม 2567 ทาง E-mail: doae.pmd2566@gmail.com

แบบฟอร์มรับสมัคร / ประเด็นทดสอบความรู้ก่อน – หลังอบรม / แบบประเมินความพึงพอใจ
และแบบสรุปความพึงพอใจ และแบบรายงานผลการดำเนินงาน

งบประมาณ: เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการถ่ายทอดความรู้ เช่น ค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ค่าวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ และฝึกปฏิบัติ ค่าวิทยากร ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม เป็นต้น

6.4 พัฒนาเครือข่ายความรู้และบริการด้านการจัดการสุขภาพพืช

6.4.1 พัฒนาโรงเรียนเกษตรกรด้านการอารักขาพืชและดินปุ๋ย

ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ ประกอบด้วยกิจกรรม 3 กิจกรรม ดังนี้

1) ถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนาทักษะด้านการอารักขาพืชและการจัดการดินปุ๋ยตามปัญหาที่เกษตรกรต้องการแก้ไขผ่านกระบวนการเรียนรู้และปฏิบัติจริงแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเกษตรกรผ่านกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ และสามารถขยายผลด้านอารักขาพืชและการจัดการดินปุ๋ยสู่กลุ่มเกษตรกรอื่น ๆ ในชุมชนหรือพื้นที่ใกล้เคียงได้ต่อไป ดำเนินการโดย

1.1) คัดเลือกกลุ่มเกษตรกรที่มีสถานะเป็นทั้งศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) และศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) ซึ่งมีความพร้อมในการเรียนรู้ และยังไม่ได้ได้รับการพัฒนาเป็นโรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ ในปีงบประมาณ 2566 และ 2567 สำหรับเป็นเป้าหมายในการอบรมถ่ายทอดความรู้ผ่านกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ จังหวัดละ 1 แห่ง หากไม่มี ให้อยู่ในดุลยพินิจของสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ โดยให้มีการประชาสัมพันธ์หรือประกาศรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรมตามความสมัครใจผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ของสำนักงาน กลุ่มไลน์ หรือช่องทางอื่น ๆ ที่เกษตรกรสามารถเข้าถึงและรับรู้ข้อมูลได้ง่าย เพื่อการพิจารณาเกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรมได้ถูกต้องและเหมาะสมเป็นไปตามความต้องการของเกษตรกรอย่างแท้จริง

ใบสมัคร

1.2) เจ้าหน้าที่ผู้ได้รับการพัฒนาเป็นวิทยากรกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ (Master Trainer) และวิทยากรพี่เลี้ยงกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ ระดับพื้นที่ (Facilitator) ตลอดจนทีมวิทยากรระดับจังหวัด ระดับอำเภอที่ผ่านการพัฒนาเป็นวิทยากรพี่เลี้ยงมาแล้ว เป็นหลักในการจัดการถ่ายทอดความรู้ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ ด้วยรูปแบบที่เหมาะสมให้แก่

กลุ่มเกษตรกรเป้าหมายในพื้นที่ จังหวัดละ 1 แห่ง ๆ ละ 15 ราย จำนวนอย่างน้อย 5 ครั้ง โดยดำเนินการวิเคราะห์ปัญหา/ความต้องการ/เป้าหมายของกลุ่ม เพื่อนำไปวางแผนการถ่ายทอดความรู้การจัดการดินและปุ๋ย และการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน (IPM) ให้ครอบคลุมกิจกรรมตลอดฤดูกาลผลิต และอาจเพิ่มเติมในประเด็นที่เกษตรกรต้องการหรือให้ความสนใจ

1.3) เลือกชนิดพืชในการเรียนรู้ จำนวน 1 ชนิด โดยขึ้นอยู่กับความต้องการของกลุ่มเกษตรกร และต้องเป็นพืชชนิดเดียวกับแปลงเรียนรู้โรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ (ตามกิจกรรมจัดทำแปลงเรียนรู้) เพื่อให้เกษตรกรได้ฝึกปฏิบัติจริง จากการศึกษา ทดลอง ทดสอบ วิเคราะห์ข้อมูลแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

1.4) ประเมินความรู้เกษตรกรก่อนและหลัง (Pre-test / Post-test) ดำเนินกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ ด้วยรูปแบบที่เหมาะสมตามบริบทของเกษตรกร

2) สนับสนุนการขับเคลื่อนการดำเนินงานโรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ การฝึกปฏิบัติ การประชาสัมพันธ์ และการขยายผลการดำเนินงานโรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ โดยดำเนินการจัดซื้อจัดหาวัสดุอุปกรณ์สำหรับดำเนินงานโรงเรียนเกษตรกร การจัดทำสื่อการเรียนรู้ หรือการจัดงานขยายผลการขับเคลื่อนโรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ (Farmer Field School Day) ตามความเหมาะสมของพื้นที่ และเกิดประโยชน์สูงสุด

3) จัดทำแปลงเรียนรู้ ด้านการอารักขาพืชและการจัดการดินปุ๋ย สำหรับศึกษาและเปรียบเทียบการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน (IPM) ร่วมกับการจัดการดินและปุ๋ยตามหลักวิชาการ กับวิถีปฏิบัติของเกษตรกร ให้เกษตรกรได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงในแปลง ซึ่งจะนำไปสู่การยอมรับเทคโนโลยีด้วยตัวของเกษตรกร ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอร่วมกัน ดังนี้

3.1) คัดเลือกแปลง จำนวน 2 แปลง ได้แก่

3.1.1) แปลงเรียนรู้ จำนวน 1 แปลง เป็นแปลงเกษตรกรเป้าหมายกิจกรรมโรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริที่มีการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน (IPM) ร่วมกับการจัดการดินและปุ๋ยตามหลักวิชาการ ดำเนินการจากงบประมาณที่กรมส่งเสริมการเกษตรได้อนุญาตให้ โดยชนิดพืชที่เลือกต้องเป็นชนิดเดียวกับชนิดพืชที่ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร

3.1.2) แปลงเปรียบเทียบ จำนวน 1 แปลง เป็นแปลงที่เกษตรกรปฏิบัติด้วยวิธีปัจจุบันหรือแปลงที่มีการใช้สารเคมี โดยชนิดและพันธุ์พืชของแปลงเรียนรู้และแปลงเปรียบเทียบ ต้องเป็นชนิดและพันธุ์เดียวกัน มีพื้นที่เท่ากัน หรือใกล้เคียงกัน ตั้งอยู่ใกล้โรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ สถานที่เรียนรู้ หรือแหล่งชุมชน และมีขนาดแปลงที่เหมาะสมตามชนิดพืช เช่น แปลงเรียนรู้ข้าว อย่างน้อย 1 ไร่ แปลงเรียนรู้พืชไร่/ไม้ผล ขนาดอย่างน้อย 1 ไร่ และแปลงเรียนรู้พืชผัก ขนาดอย่างน้อย 1 งาน

3.2) จัดซื้อ/จัดหาวัสดุอุปกรณ์สำหรับจัดทำแปลงเรียนรู้

3.3) จัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ (ขนาดป้ายตามความเหมาะสม)

3.4) ติดตามผลและรายงานโดยบันทึกข้อมูลการจัดทำแปลงเรียนรู้ และแปลงเปรียบเทียบตลอดฤดูกาลผลิต วิเคราะห์และสรุปรายงานผลให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ

งบประมาณ : เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการถ่ายทอดความรู้ เช่น ค่าอาหาร ค่าอาหารว่าง และเครื่องดื่ม ค่าวิทยากร ค่าวัสดุอุปกรณ์ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ ค่าจัดสถานที่ จัดซื้อจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ที่ใช้ในแปลงเรียนรู้ ค่าจัดทำป้ายแปลง ค่าเอกสาร ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

6.4.2 พัฒนาศักยภาพกลุ่มเกษตรกรเพื่อให้บริการด้านอารักขาพืชและดินปุ๋ย

1) พัฒนาศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) ประกอบด้วย

1.1) พัฒนาสมาชิกเพื่อยกระดับ ศจช. ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ เพื่อพัฒนาและยกระดับ ศจช. ผ่านกระบวนการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคโนโลยีการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน (IPM) แก่สมาชิก ศจช.และเป็นการทบทวน เพิ่มพูนความรู้และทักษะการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานแก่สมาชิก ศจช. ให้พร้อมสำหรับบริการด้านการอารักขาพืชแก่เกษตรกรในพื้นที่ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดังนี้

1.1.1) คัดเลือก ศจช. เป้าหมายสำหรับร่วมกิจกรรมจัดกระบวนการเรียนรู้แก่เกษตรกรเพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพ ศจช. โดยพิจารณา ศจช. ที่จัดตั้งใหม่เป็นอันดับแรก และ ศจช. ระดับ B และ C ที่มีศักยภาพในการพัฒนาสู่ระดับที่สูงขึ้น และไม่ควรเป็น ศจช. ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณภายใต้กิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ปี 2568 เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน หากไม่มี ให้อยู่ในดุลยพินิจของสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ โดยให้มีการประชาสัมพันธ์หรือประกาศรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรมตามความสมัครใจผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ของสำนักงาน กลุ่มไลน์ หรือช่องทางอื่น ๆ ที่เกษตรกรสามารถเข้าถึงและรับรู้ข้อมูลได้ง่าย เพื่อการพิจารณาเกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรมได้ถูกต้องและเหมาะสมเป็นไปตามความต้องการของเกษตรกรอย่างแท้จริง

ใบสมัคร

1.1.2) วิเคราะห์หรือสอบถามความต้องการของ ศจช. เป้าหมาย และคัดเลือกหัวข้อ/ประเด็นสำหรับจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยเน้นการแก้ไขปัญหาศัตรูพืชหลักของ ศจช. เพื่อให้เกษตรกรได้เรียนรู้และนำไปปฏิบัติได้จริง สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะจุดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการอบรมเพียง 1 ครั้ง

1.1.3) จัดกระบวนการเรียนรู้ด้านการอารักขาพืชแก่สมาชิก ศจช. ๆ ละ 10 ราย จำนวน 1 ครั้ง เพื่อพัฒนาระดับคุณภาพ ศจช. และแก้ไขปัญหาศัตรูพืชหลักของ ศจช. ตามหัวข้อ/ประเด็นที่ได้วิเคราะห์และคัดเลือกในข้อ 1.1.2)

1.1.4) สนับสนุนการขับเคลื่อนการดำเนินงานศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการจัดซื้อ จัดหา วัสดุอุปกรณ์ และปัจจัยสำหรับการดำเนินกิจกรรมของ ศจช. ในการผลิตและใช้ชีวภัณฑ์ป้องกัน/ควบคุมศัตรูพืชที่จำเป็น หรือการจัดทำแปลงเรียนรู้ หรือการศึกษาทดลอง/วิจัยทดสอบตามความต้องการของ ศจช. ภายใต้กิจกรรมพัฒนา

สมาชิกเพื่อยกระดับ ศจช. ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ และ ศจช. ในพื้นที่ ทั้งนี้ การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และปัจจัย ทั้งชนิด และปริมาณ ขอให้พิจารณาตามความต้องการและความเหมาะสมของ ศจช. โดยคำนึงถึงการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าเป็นหลักสำคัญ รวมถึงพิจารณาจำนวนวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่เดิมแล้วของแต่ละ ศจช. โดยไม่จำเป็นต้องจัดซื้อ จัดหาในชนิด และปริมาณที่เท่ากันทุก ศจช.

1.1.5) ติดตามและรายงานผลการสนับสนุน ผลิตขยาย การใช้ชีวภัณฑ์ ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ทางระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืชและการจัดการดินปุ๋ย <https://report-ppsf.doae.go.th/> ภายในวันที่ 25 ของทุกเดือน

งบประมาณ: เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร เช่น ค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ค่าวัสดุอุปกรณ์ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ และฝึกปฏิบัติ ค่าวิทยากร ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าใช้จ่ายสำหรับจัดซื้อ จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ รวมทั้งค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม เป็นต้น

1.2) พัฒนาศักยภาพการผลิตขยายชีวภัณฑ์แก่ ศจช. ต้นแบบศูนย์บริการชีวภัณฑ์ชุมชน เพื่อยกระดับมาตรฐานการผลิตชีวภัณฑ์ของ ศจช. และควบคุมคุณภาพชีวภัณฑ์ที่ ศจช. ผลิต รวมถึงพัฒนา ศจช. ที่มีการผลิตและให้บริการชีวภัณฑ์ภายในชุมชนให้มีความพร้อมสำหรับเป็นศูนย์บริการชีวภัณฑ์ที่มีคุณภาพของชุมชน ดำเนินการโดยสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร (สสก.) ร่วมกับศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช (ศทอ.) สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอ ดังนี้

1.2.1) สสก. ร่วมกับ ศทอ. สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ พิจารณาคัดเลือก ศจช. ในพื้นที่จังหวัดภายใต้ความรับผิดชอบของ ศทอ. จำนวน 1 ศูนย์ ที่มีการผลิตและให้บริการชีวภัณฑ์ภายในชุมชน และมีศักยภาพในการเข้าร่วมกิจกรรม (ไม่เป็น ศจช.เป้าหมายภายใต้กิจกรรมพัฒนาศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) ศูนย์เป็นศูนย์บริการชีวภัณฑ์ชุมชน ปีงบประมาณ 2565 ปี 2566 และ ปี 2567

กิจกรรมพัฒนาโรงเรียนเกษตรกรด้านการอารักขาพืชและการจัดการดินปุ๋ย และกิจกรรมพัฒนาสมาชิกเพื่อยกระดับ ศจช. ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร ปีงบประมาณ 2568 หากไม่มีให้อยู่ในดุลยพินิจของ สสก. ศทอ. สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ) โดยให้มีการประชาสัมพันธ์หรือประกาศรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรมตามความสมัครใจผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ของสำนักงาน กลุ่มไลน์ หรือช่องทางอื่น ๆ ที่เกษตรกรสามารถเข้าถึงและรับรู้ข้อมูลได้ง่าย เพื่อการพิจารณาเกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรมได้ถูกต้องและเหมาะสมเป็นไปตามความต้องการของเกษตรกรอย่างแท้จริง

ใบสมัคร

1.2.2) สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการแก่เกษตรกรแกนนำสมาชิก ศจช. ด้วยรูปแบบที่เหมาะสม เพื่อพัฒนา ศจช. ให้พร้อมสำหรับเป็นศูนย์บริการชีวภัณฑ์

ที่มีคุณภาพของชุมชน โดยเน้นการศึกษาดูงานด้านการผลิตขยายชีวภัณฑ์ ณ ศทอ. หรือสถานที่อื่น ๆ ตามความเหมาะสม เป้าหมายผู้เข้าร่วมสัมมนาประกอบด้วย

- (1) เกษตรกรแกนนำสมาชิก ศจช. ๆ ละ ไม่น้อยกว่า 8 คน
- (2) เจ้าหน้าที่ ศทอ.
- (3) เจ้าหน้าที่อารักขาพืช ระดับจังหวัด
- (4) เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอผู้รับผิดชอบ ศจช. (ศูนย์เป้าหมาย)
- (5) ผู้จัดงานสัมมนา

ทั้งนี้ เป้าหมาย ศจช. ภายใต้ความรับผิดชอบของ สสก.1 2 และ 3 สสก. ละ 1 ศูนย์ (รวมเป้าหมายผู้เข้าร่วมสัมมนา สสก.ละ อย่างน้อย 13 คน) และเป้าหมาย ศจช. ภายใต้ความรับผิดชอบของ สสก.4 5 และ 6 สสก. ละ 2 ศูนย์ (รวมเป้าหมายผู้เข้าร่วมสัมมนา สสก.ละ อย่างน้อย 26 คน)

1.2.3) สนับสนุนการขับเคลื่อนการดำเนินงานศูนย์บริการชีวภัณฑ์ชุมชน ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการจัดซื้อ จัดหา วัสดุอุปกรณ์ และปัจจัยสำหรับใช้ในการผลิตและใช้ชีวภัณฑ์ควบคุมศัตรูพืชที่จำเป็น สนับสนุนแก่ ศจช. เป้าหมาย ทั้งนี้ การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และปัจจัยสำหรับผลิตและใช้ชีวภัณฑ์ควบคุมศัตรูพืชทั้งชนิด และปริมาณ ขอให้พิจารณาตามความต้องการและความเหมาะสมของ ศจช. โดยคำนึงถึงการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าเป็นหลักสำคัญ

1.2.4) ติดตามและรายงานผลการสนับสนุน การผลิตขยาย ใช้ชีวภัณฑ์ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ทางระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย <https://report-ppsf.doae.go.th/> ภายในวันที่ 25 ของทุกเดือน

งบประมาณ: เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการถ่ายทอดความรู้ เช่น ค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ค่าวัสดุอุปกรณ์ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ และฝึกปฏิบัติ ค่าวิทยากร ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าใช้จ่ายสำหรับจัดซื้อ จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม เป็นต้น

3) พัฒนาศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) ดำเนินการโดย

3.1) พัฒนาสมาชิก ศดปช. ให้ได้รับความรู้ด้านการจัดการดิน การใช้ปุ๋ย และการบริหารจัดการ เป็นการทบทวนและเพิ่มพูนความรู้ ฝึกทักษะ เพื่อพัฒนา ศดปช. โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้านการจัดการดินและปุ๋ย ตามความต้องการของสมาชิกและศักยภาพของ ศดปช. แก่สมาชิก ศดปช. ดำเนินการดังนี้

3.1.1) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ประเมินการพัฒนาของ ศดปช. ตามเกณฑ์ประเมินการพัฒนาศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 และประเมินข้อมูลผลการดำเนินงาน ศดปช. ทั้ง ศดปช. หลัก และ ศดปช. เครือข่าย เพื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงความอุดมสมบูรณ์ของดินในชุมชน จากนั้นคัดเลือก ศดปช. ที่มีศักยภาพ เพื่อพัฒนาเป็นศูนย์ต้นแบบอำเภอละ 1 ศูนย์ (ยกเว้น อำเภอที่ได้รับงบประมาณ กิจกรรม พัฒนาโรงเรียนเกษตรกรด้านอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย)

3.1.2) วิเคราะห์หรือสอบถามความต้องการของ ศตปช. เป้าหมาย เพื่อให้ทราบถึงความต้องการ หรือแนวทางการแก้ไขปัญหา หรือความต้องการในการพัฒนา และคัดเลือกหัวข้อ/ประเด็น สำหรับจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยเน้นการแก้ไขปัญหา ความท้าทายของ ศตปช. การจัดการดินปุ๋ย การใช้ปุ๋ย สนับสนุนการให้บริการด้านดินปุ๋ยของ ศตปช. เช่น องค์ความรู้เรื่องดินและปุ๋ย การจัดการดินและปุ๋ย การอนุรักษ์ความอุดมสมบูรณ์ของดิน การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินและปุ๋ยสั่งตัด การจัดการสมดุธาตุอาหารในพืช เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการจัดการดินและปุ๋ย การพัฒนาระบบบริหารจัดการกลุ่มและการให้บริการ การประชาสัมพันธ์กลุ่มโดยใช้เทคโนโลยี เป็นต้น เพื่อให้เกษตรกรได้เรียนรู้และนำไปปฏิบัติได้จริง เนื่องจากการจัดกระบวนการเรียนรู้เพียง 1 ครั้ง

3.1.3) จัดกระบวนการเรียนรู้ ถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการจัดการดินและปุ๋ยแก่สมาชิก ศตปช. ๆ ละ 10 ราย จำนวน 1 ครั้ง เพื่อพัฒนาศักยภาพสมาชิก สนับสนุนการให้บริการด้านดินปุ๋ย เป็นการถ่ายทอดความรู้ตามความต้องการของสมาชิก ตามหัวข้อ/ประเด็นที่ได้วิเคราะห์และคัดเลือกในข้อ 3.1.2) โดยให้มีการประชาสัมพันธ์การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สมาชิก ศตปช. ทราบ ผ่านช่องทางต่าง ๆ ที่สมาชิกสามารถเข้าถึงได้ เพื่อให้ได้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่มีความต้องการเรียนรู้อย่างแท้จริง ทั้งนี้ สมาชิก ศตปช. ที่เข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้จะต้องทำการประเมินความรู้ก่อนและหลังการจัดกระบวนการเรียนรู้ (Pre-Test, Post-Test)

งบประมาณ: เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดกระบวนการเรียนรู้ การฝึกปฏิบัติ เช่น ค่าพาหนะ ค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ค่าตอบแทนวิทยากร ค่าเอกสาร ค่าวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

3.2) สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับขับเคลื่อนการดำเนินงานและจัดทำแปลงเรียนรู้ฯ ดำเนินการโดย

3.2.1) สำนักงานเกษตรอำเภอคัดเลือกเกษตรกรสมาชิกของ ศตปช. ที่สามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ไปสู่เกษตรกรในชุมชน เพื่อจัดทำแปลงเรียนรู้การจัดการดินและการใช้ปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิตหรือแปลงเรียนรู้การจัดการดินและการใช้ปุ๋ยตามความต้องการของสมาชิก จำนวน 1 แปลง ขนาดพื้นที่ตามความเหมาะสม เพื่อใช้เป็นจุดถ่ายทอดความรู้และขยายผลในประเด็นดังกล่าว เช่น การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินหรือปุ๋ยสั่งตัด การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินหรือปุ๋ยสั่งตัดรวมกับการใช้ปุ๋ยชีวภาพ (ในพืชที่สามารถดำเนินการได้) การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินรวมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยหมักเติมอากาศ ปุ๋ยพืชสด หรือการไถกลบตอซังพืชหลัก เพื่อปรับปรุงบำรุงดินและปรับปรุงโครงสร้างของดินและ/หรือปุ๋ยชีวภาพ การผลิตและใช้แอมโมเนียเพื่อลดต้นทุนการผลิต การใช้ปุ๋ยแบบผสมผสาน การใช้ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพตามหลัก 4 ถูก โดยต้องมีการเก็บข้อมูลเปรียบเทียบกับแปลงเกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยตามวิธีการเดิมของเกษตรกร เพื่อให้เห็นความแตกต่างของต้นทุนการผลิตและผลผลิต รวมถึงความแตกต่างในด้านอื่น ๆ เช่น การเจริญเติบโต ความแข็งแรง ความทนทานต่อโรคและแมลงของต้นพืช ต้นทุนการใช้ปุ๋ยและการใช้สารเคมี โดยทั้ง 2 แปลง ต้องมีการปฏิบัติแบบเดียวกัน ยกเว้นเฉพาะเรื่องการใช้ปุ๋ยที่ต่างกัน โดยเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดและเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ

3.2.2) เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกับเกษตรกรเจ้าของแปลงเรียนรู้จัดเก็บข้อมูลตามแบบเก็บข้อมูลแปลงเรียนรู้ใน QR Code

แบบเก็บข้อมูลและป้ายแปลงฯ

3.2.3) สำนักงานเกษตรอำเภอจัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ เพื่อแสดงรายละเอียดของการจัดทำแปลง เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้กับเกษตรกรสมาชิก ศตปช. และเกษตรกรในชุมชนได้ทราบ ขอให้ใช้ข้อความแบบเดียวกันตามตัวอย่างป้ายแปลงเรียนรู้ใน QR Code เพื่อประโยชน์ในการขยายผลให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

3.2.4) สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ สนับสนุนค่าใช้จ่ายหรือจัดซื้อ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน และการจัดทำแปลงเรียนรู้ตามความต้องการของศูนย์ที่ผ่านการวิเคราะห์มาแล้ว เช่น วัสดุสำนักงาน วัสดุปรับปรุงดิน ชุดตรวจสอบ N P K และ pH ในดินแบบรวดเร็ว แม่ปุ๋ย ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ วัสดุอุปกรณ์ทำปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ วัสดุอุปกรณ์สำหรับผลิตขยายແໜແຈງ เป็นต้น สำหรับขับเคลื่อนการดำเนินงานและจัดทำแปลงเรียนรู้ของ ศตปช.

3.2.5) สรุปผลการจัดทำแปลงเรียนรู้ และรายงานผลให้กลุ่มอารักขาพืช สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา โดยส่งในรูปแบบไฟล์ทาง Line Group : เจ้าหน้าที่ดินปุ๋ยจังหวัดสงขลา ภายในวันที่ 1 ตุลาคม 2568

งบประมาณ: เป็นค่าใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์และจัดซื้อ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับขับเคลื่อนการดำเนินงานและจัดทำแปลงเรียนรู้ เช่น วัสดุสำนักงาน วัสดุปรับปรุงดิน ชุดตรวจสอบ N P K และ pH ในดินแบบรวดเร็ว แม่ปุ๋ย ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ วัสดุอุปกรณ์ทำปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ วัสดุอุปกรณ์สำหรับผลิตขยายແໜແຈງ เป็นต้น ค่าวัสดุทางการเกษตร ค่าจ้างเหมาจัดทำแปลงและเก็บข้อมูล ค่าป้ายแปลงเรียนรู้ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

การดำเนินกิจกรรมพัฒนาโรงเรียนเกษตรกรด้านการอารักขาพืชและดินปุ๋ย กิจกรรมพัฒนาศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) และกิจกรรมพัฒนาศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศตปช.) ขอให้สำนักงานเกษตรจังหวัดบูรณาการทั้งพื้นที่และเกษตรกรเป้าหมายร่วมกับโครงการส่งเสริมและพัฒนาเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานและบริการมูลค่าสูง และโครงการทดสอบและถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลผลิตการผลิตสินค้าเกษตร ก่อนเป็นลำดับแรก

6.4.4 สร้างความเข้มแข็งการดำเนินงานคลินิกพืช

1) สนับสนุนการปฏิบัติงานและประเมินศักยภาพหมอพืชชุมชน

1.1) สนับสนุนการปฏิบัติงานหมอพืชชุมชน โดย สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการโดยใช้ระบบส่งเสริมการเกษตร Training and Visit System (T&V System) (ได้แก่ การถ่ายทอดความรู้ การเยี่ยมเยียน การสนับสนุน การนิเทศงาน และการจัดการข้อมูล) เป็นกลไกสนับสนุนการปฏิบัติงานของหมอพืชชุมชนในมิติต่าง ๆ ดังนี้

1.1.1) มิติด้านวิชาการ เน้นสร้างความเข้มแข็งด้านความรู้วิชาการให้กับหมอพืชชุมชน ได้แก่ วิชาการด้านการวินิจฉัย จัดการศัตรูพืชสำคัญในพื้นที่ การให้บริการคลินิกพืช หรือที่เกี่ยวข้องกับการนำไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาศัตรูพืชเบื้องต้นของเกษตรกรในพื้นที่ ด้วยวิธีการหรือรูปแบบที่จังหวัด/อำเภอพิจารณาว่าเหมาะสม และเกิดประสิทธิภาพต่อการพัฒนาด้านวิชาการให้กับหมอพืชชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้หมอพืชชุมชนเกิดความมั่นใจในการให้คำแนะนำ และเสริมสร้างความเชื่อมั่นของเกษตรกรโดยทั่วไปที่มีต่อความสามารถของหมอพืชชุมชนให้เกิดขึ้นด้วย วิธีการสร้างความเข้มแข็งด้านวิชาการ เช่น

- การสร้างสื่อถ่ายทอดความรู้ ข้อมูล ข่าวสารด้านอารักขาพืช การแจ้งเตือนการระบาดของศัตรูพืช หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

- การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ เสริมทักษะ ทบทวนความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ การแก้ไขปัญหา เช่น การเป็นพี่เลี้ยงสร้างประสบการณ์ การฝึกอบรม/ประชุม/สัมมนา (รูปแบบเผชิญหน้า/ออนไลน์) โดยเจ้าหน้าที่อารักขาพืชหรือวิทยากรอื่น ศึกษาดูงาน ศึกษาดูแบบ ลงมือปฏิบัติจริง การเยี่ยมเยียน สื่อถ่ายทอดความรู้ หรืออื่น ๆ ตามความเหมาะสม

1.1.2) มิติด้านการปฏิบัติหน้าที่ โดย สนับสนุนบทบาทของหมอพืชชุมชนในการเชื่อมโยงเครือข่ายการดำเนินงานคลินิกพืชไปสู่ระดับชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความต่อเนื่อง เช่น

(1) สร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเครือข่ายคลินิกพืชระดับชุมชน เช่น

- สร้างเครือข่ายการดำเนินงานคลินิกพืชในพื้นที่ให้เกิดขึ้น โดยสร้างช่องทางสื่อสารที่รวดเร็วระหว่างหมอพืช (เจ้าหน้าที่อารักขาพืช) และหมอพืชชุมชน (เกษตรกร) เช่น Online chat community (Line group, Line OpenChat ฯลฯ) หรืออื่น ๆ และใช้ช่องทางนั้นติดต่อสื่อสารเพื่อเชื่อมโยง สนับสนุน หรือเป็นประโยชน์ต่อการให้บริการคลินิกพืชแก่เกษตรกรทั่วไปในชุมชน ให้สามารถเข้าถึงการบริการได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ครอบคลุมทุกพื้นที่ และเกิดประสิทธิภาพ หรือจัดกิจกรรม/เวทีเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างเจ้าหน้าที่อารักขาพืชประจำอำเภอกับหมอพืชชุมชน ฯลฯ

- สร้างบทบาทการมีส่วนร่วมของหมอพืชชุมชนในการให้บริการคลินิกพืช ตามแนวทางการดำเนินงานคลินิกพืช เช่น การลงพื้นที่ติดตามวินิจฉัยหรือแก้ไขปัญหาศัตรูพืชใน

ชุมชน รับแจ้งปัญหาการเข้าทำลายหรือติดตามปัญหาการระบาดของศัตรูพืชในพื้นที่ เป็นผู้ช่วยหมอพืช (เจ้าหน้าที่) ในการให้บริการคลินิกพืชระดับจังหวัด/อำเภอ

- เชิญหมอพืชชุมชนร่วมกิจกรรมทุกกิจกรรม เช่น การสำรวจแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช งานคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ หรือจังหวัดเคลื่อนที่ กิจกรรมวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field Day) ฯลฯ

(2) สร้างการรับรู้ / การยอมรับของหมอพืชชุมชนในพื้นที่ให้เป็นที่ยอมรับต่อเกษตรกร/บุคคลทั่วไป เช่น

- การประชาสัมพันธ์บทบาทหน้าที่ของหมอพืชชุมชน และทำเนียบหมอพืชชุมชนประจำจังหวัด ไปจนถึงผลงาน / ผลสำเร็จ (Best practice) ของการมีส่วนร่วมของหมอพืชชุมชนในเครือข่ายการให้บริการคลินิกพืช ในรูปแบบและผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์หรือ digital file สื่อ Social media เสียงตามสายวิทยุชุมชน ป้ายประชาสัมพันธ์ ฯลฯ

- การแนะนำหมอพืชชุมชนให้เป็นที่รู้จักต่อเวทีชุมชน เครือข่ายด้านอารักขาพืช (ศจช./ศคปช./ศพก./อกม. ฯลฯ) กลุ่มเกษตรกร เกษตรกรผู้นำ หรือผู้นำชุมชน เป็นต้น

- บูรณาการบทบาทของหมอพืชชุมชนร่วมกับเครือข่ายด้านอารักขาพืชหรือกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตรอื่น ๆ ในพื้นที่

(3) สนับสนุนสื่อถ่ายทอดความรู้ หรือวัสดุ/อุปกรณ์สำหรับการวินิจฉัยศัตรูพืช ในรูปแบบต่าง ๆ หรือที่พิจารณาว่าจำเป็นหรือเกี่ยวข้องต่อการทำหน้าที่

1.2) ติดตามประเมินศักยภาพหมอพืชชุมชน ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัด วางแผนและติดตามประเมินศักยภาพของเกษตรกรหมอพืชชุมชนที่ผ่านการขึ้นทำเนียบหมอพืชชุมชน (ปี 2566 ถึงปี 2567) รายบุคคลของทุกอำเภอ ตามแบบจัดเก็บข้อมูลหรือแบบประเมินศักยภาพหมอพืชชุมชนที่กำหนด (แบบฟอร์มตาม QR code ท้ายกิจกรรม) ซึ่งการประเมินศักยภาพของหมอพืชชุมชนประกอบด้วย

1.2.1) ด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นของหมอพืชชุมชนด้านการวินิจฉัยและจัดการศัตรูพืชเบื้องต้นของพืชเศรษฐกิจหลักในพื้นที่

1.2.2) ด้านความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่ของหมอพืชชุมชน

1.2.3) ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้รับ (ประโยชน์ต่อตนเอง และประโยชน์ต่อส่วนรวม)

1.2.4) ด้านเครือข่ายการดำเนินงานคลินิกพืช (การปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่อารักขาพืช)

1.2.5) ความสำเร็จ ข้อเสนอแนะ และอุปสรรคในการดำเนินงาน

โดยการจัดเก็บข้อมูลสำหรับประเมินศักยภาพหมอพืชชุมชนตามแบบฯ ที่กำหนดนั้น สำนักงานเกษตรจังหวัดสามารถพิจารณาดำเนินการร่วมกับเจ้าหน้าที่อารักขาพืช (หมอพืช) ของสำนักงานเกษตรอำเภอ ผ่านวิธีการ/กระบวนการที่สามารถดำเนินการได้และเกิดประสิทธิภาพ เช่น การติดตาม การ

สัมภาษณ์ การสังเกตพฤติกรรม ถอดบทเรียนการเรียนรู้หลังการดำเนินงาน เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การประชุม/สัมมนา การลงพื้นที่เยี่ยมเยียน หรืออื่น ๆ เมื่อดำเนินการแล้วสามารถวิเคราะห์ข้อมูลจากการติดตามประเมินฯ ทั้งในส่วนที่เกิดผลสำเร็จหรือควรส่งเสริมสนับสนุน และส่วนที่ควรแก้ไขปรับปรุง เพื่อนำมาใช้พัฒนาศักยภาพหมอพืชชุมชนให้เต็มความสามารถตามความสนใจและความต้องการของเกษตรกรซึ่งมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ เพื่อการวางแผนขับเคลื่อนเครือข่ายคลินิกพืชในพื้นที่ให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

ทั้งนี้ ขอให้สำนักงานเกษตรจังหวัดจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานและแผนการประเมินศักยภาพของหมอพืชชุมชนประจำจังหวัด (ตามแบบฟอร์มใน QR code ท้ายกิจกรรม) ส่งให้กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยทราบ ภายในวันที่ 30 มกราคม 2568 ทาง e - mail: pestdiag.doae@gmail.com และส่งรายงานผลการสนับสนุนการปฏิบัติงานและผลการประเมินศักยภาพหมอพืชชุมชนให้กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยทราบ ภายในวันที่ 30 สิงหาคม 2568 ทาง e - mail: pestdiag.doae@gmail.com

2) สนับสนุนการดำเนินงานคลินิกพืช เพื่อบริหารจัดการและพัฒนาการให้บริการคลินิกพืชได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดำเนินการโดย

2.1) ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช เปิดให้บริการคลินิกพืชตามแนวทางการดำเนินงานคลินิกพืช และทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางเครือข่ายคลินิกพืชระดับภูมิภาคในการตรวจวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืชและให้คำแนะนำ สนับสนุนองค์ความรู้/เทคโนโลยีหรือที่เกี่ยวข้องเพื่อการให้บริการคลินิกพืชแก่จังหวัด และพัฒนาเจ้าหน้าที่อารักขาพืชในภูมิภาคให้สามารถปฏิบัติงานในฐานะหมอพืชให้บริการคลินิกพืชตามแนวทางฯ ที่กำหนด สามารถตรวจวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืชในระดับพื้นที่และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการศัตรูพืชได้อย่างถูกต้องเหมาะสม โดยการวางแผนและดำเนินการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ด้วยรูปแบบต่าง ๆ ที่สามารถดำเนินการได้และเกิดประสิทธิภาพ เช่น ถ่ายทอดความรู้แบบเผชิญหน้าหรือออนไลน์ จัดทำสถานีให้ความรู้ จัดทำสื่อความรู้ประเภทต่าง ๆ ในรูปแบบ hard copy, digital file หรือรูปแบบอื่น ๆ ทั้งนี้ขอให้รายงานผลสำเร็จของการดำเนินงานภายในวันที่ 10 กันยายน 2568 ทาง e - mail: pestdiag.doae@gmail.com

2.2) สำนักงานเกษตรจังหวัด เปิดให้บริการคลินิกพืชตามแนวทางการดำเนินงานคลินิกพืช และทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางเครือข่ายคลินิกพืชระดับจังหวัดในการตรวจวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืชและให้คำแนะนำ ลงพื้นที่กำกับ ติดตาม ประสานงานและสนับสนุนองค์ความรู้/เทคโนโลยีหรือที่เกี่ยวข้องเพื่อการให้บริการคลินิกพืชระดับอำเภอ และสร้างการรับรู้เกี่ยวกับการให้บริการคลินิกพืชและเครือข่ายทั้งระดับจังหวัด อำเภอ และระดับชุมชน (หมอพืชชุมชน) ในพื้นที่ผ่านการประชาสัมพันธ์ จัดทำสื่อ หรือช่องทางอื่น และสรุปผลการให้บริการวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืชบันทึกในระบบคลินิกพืช ผ่านระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย (<https://report-ppsf.doae.go.th/> -- > คลินิกพืช) และให้เกษตรกรประเมินการให้บริการคลินิกพืชตามแบบฯ ทุกครั้ง ไปจนถึงพัฒนาและส่งเสริมเจ้าหน้าที่อารักขาพืชระดับอำเภอในจังหวัดให้สามารถปฏิบัติงานในฐานะหมอพืชและเปิดให้บริการคลินิกพืชตามแนวทางฯ ที่กำหนด โดยดำเนินการในรูปแบบที่จังหวัดสามารถดำเนินการได้และเกิดประสิทธิภาพ ทั้งนี้ หากจังหวัดมีความประสงค์

ขอรับแบบบันทึกการวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืช สามารถติดต่อได้ที่ กลุ่มส่งเสริมการวินิจฉัยศัตรูพืช โทรศัพท์ 0 2561 4663 หรือ e-mail : pestdiag.doe@gmail.com

งบประมาณ : เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับจัดอบรม/ประชุม/สัมมนา การจัดซื้อจัดจ้างที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม เช่น ถ่ายเอกสาร จัดทำสื่อ จัดซื้อหนังสือ/เอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการวินิจฉัยและการจัดการศัตรูพืช จัดซื้อวัสดุสำหรับใช้ในการวินิจฉัยเบื้องต้น ฯลฯ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ/ติดตามงาน และอื่น ๆ ที่หน่วยงานพิจารณาแล้วว่าเหมาะสมและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม หรือบูรณาการงบประมาณสนับสนุนจากแหล่งอื่น เช่น งบพัฒนาจังหวัด หรืออื่น ๆ เป็นต้น

สนับสนุนการปฏิบัติงานและ
ประเมินศักยภาพหมอพืชชุมชน

แนวทางการดำเนินงาน
คลินิกพืช

แบบประเมินการให้บริการ
คลินิกพืช

รายงานผ่านระบบ
คลินิกพืช

7. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2567 - กันยายน 2568

8. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม / ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค	พ.ย	ธ.ค	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย
6.1 ส่งเสริมการจัดการสุขภาพพืชเพื่อความปลอดภัยของสินค้าเกษตร												
6.1.1 คัดเลือกเกษตรกร และค้นหาปัญหาสุขภาพพืช (สนับสนุนชุดตรวจวิเคราะห์ดิน)			↔									
6.1.2 ถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรตามสภาพปัญหาที่วิเคราะห์ได้				↔								
6.1.3 ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปัจจัยควบคุมศัตรูพืช และเทคโนโลยีด้านดินปุ๋ยที่เหมาะสม				↔	→							
6.1.4 กำกับ ติดตาม และสนับสนุนให้เกษตรกรปฏิบัติตามเทคโนโลยีที่เหมาะสม			←									→
6.1.5 ประเมินผลความปลอดภัยจากสารเคมีตกค้างในผลผลิตการเกษตร												

กิจกรรม / ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค	พ.ย	ธ.ค	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย
1) ประเมินพฤติกรรมการใช้สารเคมีของเกษตรกร (ก่อน-หลัง)			↔						↔			
2) ตรวจสอบสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตการเกษตรของเกษตรกร (ก่อน-หลัง)			↔						↔			
6.2 ฝึกระวังการระบาดของศัตรูพืชเชิงรุกและการแจ้งเตือน												
6.2.1 สำรวจติดตามสถานการณ์การระบาดของศัตรูพืชและการแจ้งเตือน	←											→
6.2.2 ประเมินความหนาแน่นและผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการระบาดของศัตรูพืช												
1) สุ่มสำรวจเพื่อประเมินความหนาแน่นของศัตรูพืชระดับพื้นที่	←											→
6.2.3 พัฒนาเกษตรกรผู้สำรวจแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช			↔									
6.4 พัฒนาเครือข่ายความรู้และบริการด้านสุขภาพพืช												
6.4.1 พัฒนาโรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริด้านการอารักขาพืชและดินปุ๋ย												
1) ถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร	←											→
2) สนับสนุนการขับเคลื่อน FFS	←											→
3) จัดทำแปลงเรียนรู้	←											→
6.4.2 พัฒนาศักยภาพกลุ่มเกษตรกรเพื่อให้บริการด้านอารักขาพืชและดินปุ๋ย												
1) พัฒนาศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)												
1.1) พัฒนาสมาชิกเพื่อยกระดับ ศจช.และสนับสนุนการขับเคลื่อนงาน ศจช.	←					→						
1.2) พัฒนาศักยภาพการผลิตขยายชีวภัณฑ์แก่ ศจช. ต้นแบบ และขับเคลื่อนการดำเนินงาน*							←	→				

กิจกรรม / ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค	พ.ย	ธ.ค	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย
4.2.3 พัฒนาศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศคปช.)												
1) จัดกระบวนการเรียนรู้แก่สมาชิก ศคปช.					↔							
2) สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ฯ						↔						
6.4.4 สร้างความเข้มแข็งการดำเนินงาน คลินิกพืช												
1) สนับสนุนการปฏิบัติงานและประเมินศักยภาพหมอพืชชุมชน		←									→	
1.1) สนับสนุนการดำเนินงาน คลินิกพืช		←										→

9. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

9.1 ผลผลิต

- 9.1.1 เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ไม่น้อยกว่า 645 ราย*
- 9.1.2 ผลผลิตทางการเกษตรมีความปลอดภัยเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5**
- 9.1.3 มีการสำรวจแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช 43 แปลง
- 9.1.4 มีการผลิตขยายชีวภัณฑ์ แมลงศัตรูธรรมชาติ และปัจจัยควบคุมศัตรูพืชเพื่อลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชเพื่อนำไปใช้ในพื้นที่ไม่น้อยกว่า 480 ไร่

9.2 ผลลัพธ์

- 9.2.1 เกษตรกรมีความรู้และนำไปปฏิบัติไม่น้อยกว่าร้อยละ 80*
- 9.2.2 มูลค่าของผลผลิตเกษตรปลอดภัยเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5**
- 9.2.3 มีการรายงานสถานการณ์การระบาดและการแจ้งเตือนการระบาดต่อเนื่องทุกสัปดาห์
- 9.2.4 พื้นที่การเกษตรได้รับการดูแลจัดการสุขภาพพืชที่เหมาะสมไม่น้อยกว่า 480 ไร่
- 9.2.5 เกษตรกรในพื้นที่ดูแลของเครือข่ายความรู้และบริการด้านสุขภาพพืช (ศจช. / ศคปช. / คลินิกพืช) ได้รับการดูแลที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

9.3 ตัวชี้วัด

9.3.1 เชิงปริมาณ

- 1) จำนวนเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ 645 ราย*
- 2) จำนวนผลผลิตเกษตรที่มีความปลอดภัยหลังดำเนินโครงการเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5**

- 3) จำนวนแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช 43 แปลง
- 4) จำนวนชีวภัณฑ์ แมลงศัตรูธรรมชาติ และปัจจัยควบคุมศัตรูพืช เพื่อใช้ในพื้นที่ 480 ไร่

9.3.2 เชิงคุณภาพ

- 1) ร้อยละเกษตรกรมีความรู้และนำไปปฏิบัติไม่น้อยกว่าร้อยละ 80*
- 2) ร้อยละของมูลค่าของผลผลิตเกษตรหลังดำเนินโครงการมีความปลอดภัยเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5**
- 3) ระบบเฝ้าระวังของแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชมีความเชื่อมั่นทางสถิติ
- 4) จำนวนพื้นที่การเกษตรที่ได้รับและใช้ชีวภัณฑ์ แมลงศัตรูธรรมชาติ และปัจจัยควบคุมศัตรูพืช
- 5) ร้อยละของจำนวนเครือข่ายความรู้และบริการด้านสุขภาพพืชมีความพร้อมให้บริการไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

หมายเหตุ: * ตัวชี้วัดหลักของโครงการ

** ตัวชี้วัดตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทด้านการเกษตร แผนแม่บทย่อย เกษตรปลอดภัย

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกร 645 ราย สามารถผลิตพืชปลอดภัยจากความสามารถในการจัดการสุขภาพพืชได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับสถานการณ์ และบริบทของพื้นที่ จนสามารถ ลด หรือใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้องและปลอดภัย (Safe use) เกิดเป็นการเกษตรที่มีความปลอดภัยทั้งกระบวนการผลิต ลดความเสี่ยงของเกษตรกรที่จะได้รับอันตรายจากสารเคมีทางการเกษตร และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในอนาคต เป็นการเพิ่มโอกาสในการแข่งขัน ตลอดจนเกิดการขยายผลไปสู่เกษตรกรในชุมชนจนสามารถเป็นชุมชนเกษตรปลอดภัยและเกษตรยั่งยืนและส่งผลกระทบในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ : เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากต้นทุนสารเคมีและปุ๋ยเคมี ลดลง ค่ารักษาพยาบาลผลข้างเคียงจากการใช้สารเคมีลดลงเศรษฐกิจครอบครัวดีขึ้นส่งผลให้เศรษฐกิจชุมชนดีขึ้น

ด้านสังคม : เกษตรกรในชุมชนเห็นตัวอย่างการปฏิบัติจริงที่ได้ผล เกิดการรับรู้ สนใจ และนำไปปฏิบัติตาม ชุมชนมีการทำการเกษตรปลอดภัยมากขึ้น ลดการย้ายถิ่นฐานเนื่องจากอาชีพมั่นคง เกิดชุมชนเข้มแข็ง

ด้านสิ่งแวดล้อม : ไม่มีสารเคมีปนเปื้อนในดิน น้ำ อากาศ สิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ทั้ง คน พืช สัตว์ จุลินทรีย์สามารถดำรงอยู่ได้ เกิดเป็นความหลากหลายทางชีวภาพ และพื้นที่การเกษตรของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนควบคุมศัตรูพืชได้ เกิดความสมดุลของระบบนิเวศทางการเกษตร (Equilibrium) ส่งผลให้สามารถทำการเกษตรแบบยั่งยืนได้

11. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มอารักขาพืช สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา

E-mail: plantprotection.sk@gmail.com

ผู้รับผิดชอบโครงการและประสานงานกิจกรรมภายใต้โครงการ ประกอบด้วย

- 1) กิจกรรมส่งเสริมการจัดการสุขภาพพืชเพื่อความปลอดภัยของสินค้าเกษตร
 - 1.1) พัฒนาเครือข่ายความรู้และบริการด้านการจัดการสุขภาพพืช
 - 1.1.1) พัฒนาศักยภาพกลุ่มเกษตรกรเพื่อให้บริการด้านอารักขาพืชและดินปุ๋ย
 - 1.1.2) พัฒนาศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)
 - ชื่อ นายวิระชัย เพ็ชรทอง
 - ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
 - โทรศัพท์ 08 2939 5378
 - 1.2) พัฒนาศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)
 - 1.3) สร้างความเข้มแข็งการดำเนินงานคลินิกพืช
 - ชื่อ นางสาวปิ่นกัลยรัตน์ จันทรัมย์
 - ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
 - โทรศัพท์ 08 6957 8111
 - 2) กิจกรรมเฝ้าระวังการระบาดของศัตรูพืชเชิงรุกและการแจ้งเตือน
 - ชื่อ นางสาวพนิต วรรณวงศ์
 - ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
 - โทรศัพท์ 08 1641 4948

12. ผู้ให้ความเห็นชอบโครงการส่งเสริมการจัดการสุขภาพพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

(นายสกลพงษ์ ปักสังคณีย์)

หัวหน้ากลุ่มอารักขาพืช

13. ผู้อนุมัติโครงการ

(นายประถม มุสิกรักษ์)

เกษตรจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา

คู่มือโครงการส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจชีวภาพ

กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ

1. ความสอดคล้อง

1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ประเด็น การเกษตร

- แผนแม่บทย่อย เกษตรชีวภาพ

2. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากโครงสร้างประชากรของประเทศไทยที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปเข้าสู่สถานการณ์สังคมผู้สูงอายุ ดังนั้น จึงเกิดความจำเป็นในการดูแลสุขภาพเพิ่มขึ้น โดยคำนึงถึงความปลอดภัย ทำให้ปัจจุบันตลาดมีความต้องการผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติเพิ่มขึ้น โดยเน้นกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติที่อยู่ในกระแส และรัฐบาลมีนโยบายให้การสนับสนุนให้เกิดการพัฒนา คือ สินค้าเกษตรชีวภาพ ได้แก่ แมลงเศรษฐกิจ

ในขณะเดียวกัน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีนโยบาย “ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้” ส่งเสริมการเกษตรมูลค่าสูงโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ในการยกระดับสินค้าเกษตรให้มีความปลอดภัย มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และส่งเสริมการแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร เพื่อให้ตรงตามความต้องการของตลาด แต่เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการผลิตแมลงเศรษฐกิจ อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งเรื่องการเลี้ยง และการแปรรูป ตลอดจนขาดการเชื่อมโยงระหว่างผู้ผลิต ผู้ประกอบการ ผู้บริโภค และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กรมส่งเสริมการเกษตรเล็งเห็นว่า ตลาดของแมลงเศรษฐกิจมุ่งเน้นผลผลิตที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน เพื่อเข้าสู่อุตสาหกรรมต่อเนื่อง ดังนั้น จึงต้องมีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกร ให้มีทั้งชนิด ปริมาณ และคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดรวมถึงสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตด้วยการแปรรูป และสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรเพิ่มขึ้น เกิดความยั่งยืนในอาชีพต่อไป

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรแปรรูปเบื้องต้น สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับแมลงเศรษฐกิจ

3.2 เพื่อให้เกิดกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตแมลงเศรษฐกิจที่สามารถบริหารจัดการด้านการผลิตสินค้าที่ได้คุณภาพ สามารถแปรรูป และเชื่อมโยงการตลาด

4. เป้าหมาย

4.1 เกษตรกรผู้เลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ จำนวน 20 ราย

5. สถานที่ดำเนินการ

- 5.1 เกษตรกรผู้เลี้ยงแมลงเศรษฐกิจในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
- 5.2 แมลงเศรษฐกิจเป้าหมาย ได้แก่ ชันโรง

6. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

6.1 กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ

6.1.1 พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้มีความรู้ด้านแมลงเศรษฐกิจ ดำเนินการโดยสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการจัดสัมมนาพัฒนาความรู้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ หลักสูตร การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ (แบบออนไลน์) เพื่อพัฒนาเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด อำเภอ ศูนย์ปฏิบัติการ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 1 ครั้ง เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้มีความรู้ในงานส่งเสริมแมลงเศรษฐกิจ และสร้างความเข้าใจถึงแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมแมลงเศรษฐกิจ พร้อมทั้งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรสามารถเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำแก่เกษตรกรได้

6.1.2 การพัฒนาความรู้ด้านการผลิตแมลงเศรษฐกิจและเพิ่มศักยภาพให้แก่เกษตรกร ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรอำเภอหาดใหญ่ ดังนี้

เป้าหมาย เกษตรกรผู้เลี้ยงชันโรง จำนวน 20 ราย

- ในกรณีที่เกษตรกรรายใหม่ (ต้องไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายเดียวกับแปลงใหญ่)

จัดกระบวนการรวมกลุ่มให้แก่เกษตรกร โดยชี้แจงให้เห็นถึงความสำคัญของการรวมกลุ่มในการประกอบอาชีพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ดำเนินการวิเคราะห์พื้นที่และศักยภาพการผลิตของเกษตรกรแมลงเศรษฐกิจที่ตลาดต้องการ และปัจจัยอื่น ๆ เพื่อกำหนดเป้าหมายการส่งเสริมการผลิตสินค้าแมลงเศรษฐกิจ และจัดทำแผนการพัฒนาสินค้าแมลงเศรษฐกิจ การพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐาน และการตลาด

- ในกรณีที่เกษตรกรรายเดิม (ปี 2567) (ต้องไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายเดียวกับแปลงใหญ่)

ดำเนินการวิเคราะห์พื้นที่และศักยภาพการผลิตของเกษตรกรแมลงเศรษฐกิจที่ตลาดต้องการ และปัจจัยอื่น ๆ เพื่อกำหนดเป้าหมายการส่งเสริมการผลิตสินค้าแมลงเศรษฐกิจ และจัดทำแผนการพัฒนาสินค้าแมลงเศรษฐกิจ การพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐาน และการตลาด

6.1.2.1 ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรด้านแมลงเศรษฐกิจ หลักสูตร การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ

1) สำนักงานเกษตรอำเภอ กำหนดเกษตรกรเป้าหมาย วิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่และจัดทำแผนการพัฒนาสินค้าแมลงเศรษฐกิจ สรุปประเด็นตามแบบ กมศ.2

2) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้และกำหนดจุดศึกษาดูงานด้านแมลงเศรษฐกิจให้แก่เกษตรกร ซึ่งเป็นผลมาจากการวิเคราะห์พื้นที่และศักยภาพฯ ตามภาคผนวก 1 และ 2 พร้อมทั้งรายงานผลตามแบบ กมศ.4

3) จัดทำข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ ตามแบบ กมศ.1

4) สรุปประเด็นจากการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่และจัดทำแผนการพัฒนาสินค้าแมลงเศรษฐกิจ ตามแบบ กมศ. 2

5) จัดทำโครงสร้างการบริหารจัดการกลุ่มผู้เลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ ตามความเห็นชอบของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ แล้วรายงานตามแบบ กมศ.3

6) จัดทำข้อมูล pre test- post test เกษตรกรที่เข้าร่วมอบรมหลักสูตร การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ โดยเนื้อหาในการประเมินให้มีความเหมาะสมตามกลุ่มเป้าหมายของเกษตรกร

7) อำเภอดำเนินการตามข้อมูล และสรุปรายงานผลให้สำนักงานเกษตรจังหวัดผ่านทาง E-mail : plantprotection.sk@gmail.com ภายในวันที่ 1 เมษายน 2568

6.1.2.2 ศึกษาดูงานด้านแมลงเศรษฐกิจ

1) สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดศึกษาดูงานด้านเทคโนโลยีการเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจให้แก่เกษตรกร โดยดูงานในกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่แมลงเศรษฐกิจ หรือแปลงของเกษตรกรตัวอย่างที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตและมาตรฐานคุณภาพของแมลงเศรษฐกิจ การแปรรูปแมลงเศรษฐกิจขึ้นต้นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน หรือบริษัทเอกชนต่าง ๆ รายละเอียดตามภาคผนวก 2

2) อำเภอสรุปรายงานผลให้สำนักงานเกษตรจังหวัด ตามแบบ กมศ.4 ทาง E-mail : plantprotection.sk@gmail.com ภายในวันที่ 1 เมษายน 2568

6.1.2.3 สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

1) สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุสำหรับสนับสนุนปัจจัยการผลิตตามแผนการพัฒนาสินค้าแมลงเศรษฐกิจ ตามภาคผนวก 3

2) อำเภอดำเนินการตามข้อมูล และสรุปรายงานผลให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทาง E-mail : plantprotection.sk@gmail.com ภายในวันที่ 1 เมษายน 2568

7. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2567 - เมษายน 2568

8. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567						ปี 2568					
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68
กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ												
1.พัฒนาความรู้ด้านแมลงเศรษฐกิจให้แก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร			★									
2.พัฒนาความรู้ด้านการผลิตแมลงเศรษฐกิจและเพิ่มศักยภาพให้แก่เกษตรกร												
2.1 ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรด้านแมลงเศรษฐกิจ หลักสูตร การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ			★									
2.2 ศึกษาดูงานด้านแมลงเศรษฐกิจ				★								
2.3 สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ					★							

9. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

9.1 ผลผลิต (output)

กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ

1) เกษตรกรได้รับความรู้และเพิ่มทักษะในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ สอดคล้องกับความต้องการของตลาด จำนวน 20 ราย

9.2 ผลลัพธ์ (outcome)

1) เกษตรกรได้รับองค์ความรู้ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ นำความรู้กลับไปปฏิบัติ และเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5

2) เกษตรกรมีความเข้าใจถึงความต้องการของตลาดและสามารถเข้าถึงแหล่งรับซื้อ และเทคโนโลยี/นวัตกรรมที่จะนำมาปรับปรุงการผลิตได้

9.3 ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ

เกษตรกร 20 ราย ได้รับการอบรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ

เชิงคุณภาพ

เกษตรกรสามารถพัฒนาคุณภาพแมลงเศรษฐกิจให้ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด สร้างมูลค่าเพิ่มไม่น้อยกว่าร้อยละ 5

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

10.1 เกษตรกรผู้เลี้ยงแมลงเศรษฐกิจมีองค์ความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สามารถพัฒนาผลผลิตให้มีคุณภาพและสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มจากการผลิตสินค้าแมลงเศรษฐกิจได้

10.2 เกษตรกรมีการรวมกลุ่ม สามารถจัดทำแผนพัฒนากลุ่มเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าแมลงเศรษฐกิจ ตลอดจนเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตการตลาดได้

10.3 มีน้ำผึ้งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มได้

11. การติดตามและประเมินผลโครงการ

จังหวัด/อำเภอ รายงานข้อมูลเกษตรกร ที่ได้รับองค์ความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ และนำความรู้กลับไปปฏิบัติ โดยเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ตามแบบฟอร์มที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนดภายในวันที่กำหนด

12. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

ชื่อ นางสาวสุพัชร์ อนันตพวงศ์

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

กลุ่มอารักขาพืช

โทรศัพท์ 08 6191 3677

E-mail: plantprotection.sk@gmail.com

13. ผู้ให้ความเห็นชอบโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจชีวภาพ

(นายสกฤษฎพงศ์ ปักสังคะณย์)

หัวหน้ากลุ่มอารักขาพืช

14. ผู้อนุมัติโครงการ

(นายประถม มุสิกรักษ์)

เกษตรจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา

ภาคผนวกกิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ

ภาคผนวก 1 แนวทางการถ่ายทอดความรู้และเนื้อหาหลักสูตรการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรด้านแมลงเศรษฐกิจ แบ่งออกตามชนิดแมลงเศรษฐกิจ ดังนี้

1.1 ผึ้งพันธุ์

- ในกรณีที่เป็นเกษตรกรรายใหม่

เนื้อหาหลักสูตร ประกอบด้วย ความสำคัญและประโยชน์ของการเลี้ยงผึ้ง ชีววิทยาของผึ้งพันธุ์ อุปกรณ์ในการเลี้ยงผึ้งพันธุ์ การจัดการการเลี้ยงผึ้งพันธุ์ การจัดการสุขอนามัยและการป้องกันกำจัดศัตรูผึ้ง การจัดการผลผลิตและการตลาด การเตรียมความพร้อมเข้าสู่มาตรฐาน GAP ฟาร์มผึ้ง และประเด็นอื่น ๆ ตามความต้องการของเกษตรกร

วิทยากร (สามารถเลือกข้อใดข้อหนึ่ง หรือผสมผสานกันเพื่อประโยชน์สูงสุดของเกษตรกร)

1. เจ้าหน้าที่จากศูนย์ปฏิบัติการของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดชุมพร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดขอนแก่น ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดจันทบุรี และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรธานี

2. เกษตรกรแปลงใหญ่ในพื้นที่ใกล้เคียง หรือวิทยากรอื่น ๆ ที่สามารถให้ความรู้ในประเด็นที่ตรงตามความต้องการของเกษตรกร

3. คลิปวีดีโอจากส่วนกลาง

หมายเหตุ : สำหรับหัวข้อ “การเตรียมความพร้อมเข้าสู่มาตรฐาน GAP” ให้เชิญหน่วยงานของกรมปศุสัตว์ในพื้นที่มาร่วมเป็นวิทยากร

- ในกรณีที่เป็นเกษตรกรรายเดิม (ปี 2567)

เนื้อหาหลักสูตร ประกอบด้วยเนื้อหาข้อใดข้อหนึ่งหรือผสมผสานตามความต้องการของเกษตรกร

1) แนวทางการขอรับรองมาตรฐาน GAP ฟาร์มผึ้ง

2) ความสำคัญและประโยชน์ของการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าผึ้ง และผลิตภัณฑ์จากผึ้ง เช่น การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่า ฯลฯ ตามความต้องการของเกษตรกร

3) การตลาดของสินค้าน้ำผึ้งและผลิตภัณฑ์จากผึ้ง และประเด็นที่เกี่ยวข้องตามความต้องการของเกษตรกร

วิทยากร (สามารถเลือกข้อใดข้อหนึ่ง หรือผสมผสานกันเพื่อให้ตรงตามความต้องการและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกร)

1. เจ้าหน้าที่จากศูนย์ปฏิบัติการของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดชุมพร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดขอนแก่น ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดจันทบุรี และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรธานี

2. เกษตรกรแปลงใหญ่ในพื้นที่ใกล้เคียง

3. วิทยากรจากสถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานอื่น ๆ ในพื้นที่ เช่น อุตสาหกรรมจังหวัด พาณิชยจังหวัด เป็นต้น

หมายเหตุ : สำหรับหัวข้อ “แนวทางการขอรับรองมาตรฐาน GAP ฟาร์มผึ้ง” ให้เชิญหน่วยงานของกรมปศุสัตว์ในพื้นที่มาร่วมเป็นวิทยากร

1.2 ผึ้งโพรง

- ในกรณีที่เป็นเกษตรกรรายใหม่

เนื้อหาหลักสูตร ประกอบด้วย ความสำคัญและประโยชน์ของการเลี้ยงผึ้งโพรง ชีวิตวิทยาของผึ้งโพรง การเลี้ยงและการจัดการผึ้งโพรง การรวมกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งโพรง การจัดการผลผลิตและการตลาด การเตรียมความพร้อมเข้าสู่มาตรฐาน GAP ฟาร์มผึ้ง และประเด็นอื่น ๆ ตามความต้องการของเกษตรกร

วิทยากร (สามารถเลือกข้อใดข้อหนึ่ง หรือผสมผสานกันเพื่อประโยชน์สูงสุดของเกษตรกร)

1. เจ้าหน้าที่จากศูนย์ปฏิบัติการของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดชุมพร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดขอนแก่น ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดจันทบุรี และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรธานี

2. เกษตรกรแปลงใหญ่ในพื้นที่ใกล้เคียง หรือวิทยากรอื่น ๆ ที่สามารถให้ความรู้ในประเด็นที่ตรงตามความต้องการของเกษตรกร

3. คลิปวิดีโอจากส่วนกลาง

หมายเหตุ : สำหรับหัวข้อ “การเตรียมความพร้อมเข้าสู่มาตรฐาน GAP ฟาร์มผึ้ง” ให้เชิญหน่วยงานของกรมปศุสัตว์ในพื้นที่มาร่วมเป็นวิทยากร

- ในกรณีที่เป็นเกษตรกรรายเดิม (ปี 2567)

เนื้อหาหลักสูตร ประกอบด้วยเนื้อหาข้อใดข้อหนึ่งหรือผสมผสานตามความต้องการของเกษตรกร

1) แนวทางการขอรับรองมาตรฐาน GAP ฟาร์มผึ้ง

2) การเก็บผลผลิตน้ำผึ้งโพรงที่เหมาะสมและให้ถูกสุขลักษณะ

3) ความสำคัญและประโยชน์ของการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าน้ำผึ้งโพรง เช่น การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่า ฯลฯ ตามความต้องการของเกษตรกร

4) การตลาดของสินค้าน้ำผึ้งโพรง และประเด็นที่เกี่ยวข้องตามความต้องการของเกษตรกร

วิทยากร (สามารถเลือกข้อใดข้อหนึ่ง หรือผสมผสานกันเพื่อให้ตรงตามความต้องการและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกร)

1. เจ้าหน้าที่จากศูนย์ปฏิบัติการของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.เชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.ชุมพร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดขอนแก่น ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดจันทบุรี และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรธานี

2. เกษตรกรแปลงใหญ่ในพื้นที่ใกล้เคียง

3. วิทยากรจากสถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นๆ ในพื้นที่ เช่น อุตสาหกรรมจังหวัด พาณิชยจังหวัด เป็นต้น

หมายเหตุ : สำหรับหัวข้อ “แนวทางการขอรับรองมาตรฐาน GAP ฟาร์มผัสดัง” ให้เชิญหน่วยงานของกรมปศุสัตว์ในพื้นที่มาร่วมเป็นวิทยากร

1.3 ชั้นโรง

- ในกรณีที่ เป็นเกษตรกรรายใหม่

เนื้อหาหลักสูตร ประกอบด้วย ความรู้ทั่วไป ความสำคัญและประโยชน์ของชั้นโรง ชีวิตวิทยาของชั้นโรง การเลี้ยงและการจัดการชั้นโรง การแยก ขยายรังชั้นโรง – การจัดการผลผลิตและการตลาด การเตรียมความพร้อมเข้าสู่มาตรฐาน GAP ฟาร์มผัสดังชั้นโรง และประเด็นอื่น ๆ ตามความต้องการของเกษตรกร วิทยากร (สามารถเลือกข้อใดข้อหนึ่ง หรือผสมผสานกันเพื่อประโยชน์สูงสุดของเกษตรกร)

1. เจ้าหน้าที่จากศูนย์ปฏิบัติการของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.เชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.ชุมพร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดขอนแก่น ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดจันทบุรี และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรธานี

2. เกษตรกรแปลงใหญ่ในพื้นที่ใกล้เคียง หรือวิทยากรอื่น ๆ ที่สามารถให้ความรู้ในประเด็นที่ตรงตามความต้องการของเกษตรกร

3. คลิปปวีดีโอจากส่วนกลาง

หมายเหตุ : สำหรับหัวข้อ “การเตรียมความพร้อมเข้าสู่มาตรฐาน GAP ฟาร์มผัสดังชั้นโรง” ให้เชิญหน่วยงานของกรมปศุสัตว์ในพื้นที่มาร่วมเป็นวิทยากร

- ในกรณีที่ เป็นเกษตรกรรายเดิม (ปี 2567)

เนื้อหาหลักสูตร ประกอบด้วยเนื้อหาข้อใดข้อหนึ่งหรือผสมผสานตามความต้องการของเกษตรกร

1) แนวทางการขอรับรองมาตรฐาน GAP ฟาร์มผัสดังชั้นโรง

2) การเก็บผลผลิตน้ำผัสดังชั้นโรงและพรอพอลิสที่เหมาะสมและให้ถูกสุขลักษณะ

3) ความสำคัญและประโยชน์ของการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าผัสดังชั้นโรงและพรอพอลิส เช่น การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่า ฯลฯ ตามความต้องการของเกษตรกร

4) การตลาดของสินค้าผัสดังชั้นโรงและพรอพอลิส และประเด็นที่เกี่ยวข้องตามความต้องการของเกษตรกร

วิทยากร (สามารถเลือกข้อใดข้อหนึ่ง หรือผสมผสานกันเพื่อให้ตรงตามความต้องการและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกร)

1. เจ้าหน้าที่จากศูนย์ปฏิบัติการของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.เชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.ชุมพร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดขอนแก่น ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดจันทบุรี และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรธานี

2. เกษตรกรแปลงใหญ่ในพื้นที่ใกล้เคียง

3. วิทยากรจากสถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นๆ ในพื้นที่ เช่น อุตสาหกรรมจังหวัด พาณิชยจังหวัด

เป็นต้น

หมายเหตุ : สำหรับหัวข้อ “แนวทางการขอรับรองมาตรฐาน GAP ฟาร์มฝั่งชันโรง” ให้เชิญหน่วยงานของกรมปศุสัตว์ในพื้นที่มาร่วมเป็นวิทยากร

1.4 จั๊หรีด

- ในกรณีที่เป็นเกษตรกรรายใหม่

เนื้อหาหลักสูตร ประกอบด้วย ความรู้ทั่วไปและประโยชน์ของจั๊หรีด การจัดการการเลี้ยงจั๊หรีด การส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้เลี้ยงจั๊หรีด การจัดการผลผลิตและการตลาด การเตรียมความพร้อมเข้าสู่มาตรฐาน GAP และประเด็นอื่น ๆ ตามความต้องการของเกษตรกร

วิทยากร (สามารถเลือกข้อใดข้อหนึ่ง หรือผสมผสานกันเพื่อประโยชน์สูงสุดของเกษตรกร)

1. เจ้าหน้าที่จากศูนย์ปฏิบัติการของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.เชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.ชุมพร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดขอนแก่น ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดจันทบุรี และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรดิตถ์

2. เกษตรกรแปลงใหญ่ในพื้นที่ใกล้เคียง หรือวิทยากรอื่น ๆ ที่สามารถให้ความรู้ในประเด็นที่ตรงตามความต้องการของเกษตรกร

3. คลิปวิดีโอจากส่วนกลาง

หมายเหตุ : สำหรับหัวข้อ “การเตรียมความพร้อมเข้าสู่มาตรฐาน GAP” ให้เชิญหน่วยงานของกรมปศุสัตว์ในพื้นที่

- ในกรณีที่เป็นเกษตรกรรายเดิม (ปี 2567)

เนื้อหาหลักสูตร ประกอบด้วยเนื้อหาข้อใดข้อหนึ่งหรือผสมผสานตามความต้องการของเกษตรกร

1) แนวทางการขอรับรองมาตรฐาน GAP ฟาร์มจั๊หรีด

2) แนวทางการลดต้นทุนการเลี้ยงจั๊หรีด

3) ความสำคัญและประโยชน์ของการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าน้ำผึ้งโพรง เช่น การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่า ฯลฯ ตามความต้องการของเกษตรกร

4) การตลาดของสินค้าจั๊หรีด และประเด็นที่เกี่ยวข้องตามความต้องการของเกษตรกร

วิทยากร (สามารถเลือกข้อใดข้อหนึ่ง หรือผสมผสานกันเพื่อให้ตรงตามความต้องการและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกร)

1. เจ้าหน้าที่จากศูนย์ปฏิบัติการของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.เชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.ชุมพร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดขอนแก่น ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดจันทบุรี และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรดิตถ์

2. เกษตรกรแปลงใหญ่ในพื้นที่ใกล้เคียง

3. วิทยากรจากสถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นๆ ในพื้นที่ เช่น อุตสาหกรรมจังหวัด พาณิชยจังหวัด เป็นต้น

หมายเหตุ : สำหรับหัวข้อ “แนวทางการขอรับรองมาตรฐาน GAP ฟาร์มจังหวัด” ให้เชิญหน่วยงานของกรมปศุสัตว์ในพื้นที่มาร่วมเป็นวิทยากร

1.5 ครั้ง

เนื้อหาหลักสูตร ประกอบด้วย ความรู้ทั่วไปและประโยชน์ของการเลี้ยงครั้ง การจัดการการเลี้ยงครั้ง การส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้เลี้ยงครั้ง การจัดการผลผลิตและการตลาด การแปรรูปครั้งในระดับเกษตรกร และประเด็นอื่น ๆ ตามความต้องการของเกษตรกร

วิทยากร (สามารถเลือกข้อใดข้อหนึ่ง หรือผสมผสานกันเพื่อประโยชน์สูงสุดของเกษตรกร)

1. เจ้าหน้าที่จากศูนย์ปฏิบัติการของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.เชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.ชุมพร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดขอนแก่น ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดจันทบุรี และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรธานี

2. กลุ่มเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในพื้นที่ใกล้เคียง หรือวิทยากรอื่น ๆ ที่สามารถให้ความรู้ในประเด็นที่ตรงตามความต้องการของเกษตรกร

3. วิทยากรจากสถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นๆ ในพื้นที่ เช่น อุตสาหกรรมจังหวัด พาณิชยจังหวัด สภาหอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรมจังหวัด เป็นต้น

ภาคผนวก 2

การศึกษาดูงานตามความต้องการของเกษตรกร

สามารถจัดดูงานสามารถจัดศึกษาดูงาน ณ สถานที่ต่าง ๆ ดังนี้

1. ศูนย์ปฏิบัติการของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.เชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.ชุมพร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดขอนแก่น ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดจันทบุรี และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรธานี

2. แปลงใหญ่แมลงเศรษฐกิจที่ประสบความสำเร็จในพื้นที่ใกล้เคียง หรือกลุ่มเกษตรกร / กลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านแมลงเศรษฐกิจและการแปรรูป เป็นต้น

3. สถาบันการศึกษาที่มีจุดศึกษาดูงานในประเด็นที่เกษตรกรต้องการ

หมายเหตุ : สามารถเลือกข้อใดข้อหนึ่งตามความเหมาะสม หรือผสมผสานกันเพื่อประโยชน์สูงสุดของเกษตรกร

ภาคผนวก 3

ตัวอย่างปัจจัยการผลิตและวัสดุในการพัฒนาคุณภาพเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าแมลงเศรษฐกิจ

ผึ้งพันธุ์ เช่น กระจ่างพันธุ์วัน เหล็กงัดรัง หมวกกันผึ้งต้อย แผ่นรังเทียม น้ำตาลทราย เกสร นางพญาสายพันธุ์ดี พันธุ์ผึ้ง กล่องเลี้ยง กล่องแยกขยาย ขาตั้งรัง ถังสแตนเลส มีดสแตนเลส ที่กรองน้ำผึ้งสแตนเลส ผ้ากรอง ถาดสแตนเลส ภาชนะบรรจุ ฉลากสติ๊กเกอร์/ เป็นต้น

ผึ้งโพรง เช่น กระจ่างพันธุ์วัน เหล็กงัดรัง หมวกกันผึ้งต้อย กล่องเลี้ยง ขาตั้งรัง ถังสแตนเลส มีดสแตนเลส ที่กรองน้ำผึ้งสแตนเลส ผ้ากรอง ภาชนะบรรจุ ฉลากสติ๊กเกอร์ เป็นต้น/

ผึ้งชันโรง เช่น กล่องเลี้ยง ขาตั้งรัง เหล็กงัดรัง พันธุ์ชันโรง ถังสแตนเลส มีดสแตนเลส ที่กรองน้ำผึ้งสแตนเลส ผ้ากรอง ภาชนะบรรจุ ฉลากสติ๊กเกอร์ เป็นต้น/

จิ้งหรีด เช่น กล่องเลี้ยงจิ้งหรีด อาหารสำหรับเลี้ยงจิ้งหรีด แฉ่งไข่ ภาชนะสำหรับใส่อาหารและน้ำจิ้งหรีด กะละมังอะลูมิเนียม หม้อ ถังน้ำ มุ้งตาข่าย สแลน ภาชนะบรรจุ ฉลากสติ๊กเกอร์/ เป็นต้น

ครั่ง เช่น พันธุ์ครั่ง วัสดุสำหรับห่อพันธุ์ครั่ง อุปกรณ์ตัดแต่งกิ่งไม้เลี้ยงครั่ง เป็นต้น

แบบ กมศ.1

แบบเก็บข้อมูลผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรชีวภาพเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจชีวภาพ ปี 2568

กิจกรรม เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ (กมศ.1 - 4)

- สามารถ Download แบบสอบถามตามชนิดแมลงได้ตาม QR code ด้านล่างนี้

ชนิดแมลงเศรษฐกิจ	QR code
ผึ้งพันธุ์	
ผึ้งโพรง	
ชันโรง	
จิ้งหรีด	
ควั่น	

หมายเหตุ : ส่งแบบ กมศ.1 ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทาง E-mail : plantprotection.sk@gmail.com

ภายในวันที่ 1 เมษายน 2568

แบบ กมศ.2

แบบรายงานผลวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่และจัดทำแผนการพัฒนาสินค้าแมลงเศรษฐกิจ
โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรชีวภาพ ปี 2568
กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ
จังหวัดสงขลา

วิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่และจัดทำแผนการพัฒนาสินค้าแมลงเศรษฐกิจ

1. วัน เดือน ปี ที่ดำเนินการ
2. ศักยภาพของพื้นที่และประเด็นปัญหา
3. ชนิดแมลงเศรษฐกิจที่ต้องการพัฒนา
4. จุดเน้นและองค์ความรู้ที่เกษตรกรต้องการเพื่อกำหนดหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้
5. แนวทางการแก้ไข / ข้อเสนอแนะ
6. ภาพกิจกรรมที่ดำเนินการ (แนบไฟล์ภาพต้นฉบับ (สกุล .jpg .jpeg .gif .png มาด้วย)

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่

ผู้รับผิดชอบ

()

ตำแหน่ง.....

หมายเลขโทรศัพท์.....

วันที่รายงาน.....

หมายเหตุ : ส่งแบบสรุปผลการดำเนินงานฯ ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทาง

E-mail : plantprotection.sk@gmail.com ภายในวันที่ 1 เมษายน 2568

แบบรายงานโครงสร้างกลุ่ม

โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรชีวภาพเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจชีวภาพ ปี 2568

กิจกรรม เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ

จังหวัดสงขลา

ส่วนที่ ข้อมูลทั่วไป 1 ของกลุ่ม

1.1 ชื่อกลุ่ม.....

1.2 ที่ตั้งกลุ่ม.....

1.3 (ชื่อ) สกุล-ประธานกลุ่ม.....

ที่อยู่.....

เบอร์โทรศัพท์.....

ส่วนที่ 2 โครงสร้างของกลุ่ม

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
1.	ประธาน	13.	
2.	รองประธาน	14.	
3.	เลขานุการ	15.	
4.	เหรัญญิก	16.	
5.	ประชาสัมพันธ์	17.	
6.		18.	
7.		19.	
8.		20.	
9.		21.	
10.		22.	
11.		23.	
12.		24.	

* ตำแหน่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามโครงสร้างจริงของกลุ่ม

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

()

ตำแหน่ง.....

หมายเลขโทรศัพท์.....

วันที่รายงาน.....

หมายเหตุ ส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทาง E-mail : plantprotection.sk@gmail.com

ภายในวันที่ 1 เมษายน 2568

แบบ กมศ .4

แบบรายงานผลการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านแมลงเศรษฐกิจ และการศึกษาดูงาน
โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรชีวภาพเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจชีวภาพ
ปี 2568
กิจกรรม เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ
จังหวัดสงขลา

แบบรายงานผลการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านแมลงเศรษฐกิจ และการศึกษาดูงาน

1. วัน เดือน ปี ที่ดำเนินการ
2. จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมราย (แนบรายชื่อ)
3. เนื้อหา / หลักสูตรที่ถ่ายทอด
4. ชื่อ / สถานที่ศึกษาดูงาน (ถ้ามี)
5. ประเด็นที่ศึกษาดูงาน (ถ้ามี)
6. สรุปผลการดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้
7. ภาพกิจกรรมที่ดำเนินการ (แนบไฟล์ภาพต้นฉบับ (สกุล .jpg .jpeg .gif .png มาด้วย)

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ
()

ตำแหน่ง.....

หมายเลขโทรศัพท์.....

วันที่รายงาน.....

หมายเหตุ : ส่งแบบสรุปผลการดำเนินงานฯ ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทาง

E-mail : plantprotection.sk@gmail.com ภายในวันที่ 1 เมษายน 2568

คู่มือโครงการส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิต

กิจกรรมส่งเสริมระบบเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิต

1. ความเชื่อมโยง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเกษตร
 - แผนแม่บทย่อย พัฒนาระบบนิเวศ

2. หลักการและเหตุผล

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินงานส่งเสริมระบบเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิต โดยมีหน่วยงานภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมดำเนินการตามบทบาทภารกิจมีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคเกษตรกร โดยส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่ที่ผลิตสินค้าเกษตรชนิดเดียวกันอยู่ใกล้เคียงกันหรือติดต่อกันรวมกลุ่มเพื่อดำเนินการกิจกรรมร่วมกันในรูปแบบแปลงใหญ่ ซึ่งผลการดำเนินงานที่ผ่านมาส่งผลให้เกินขนาดเศรษฐกิจที่ใหญ่ขึ้น (Economy of Scale) มีมูลค่าเพิ่มจากการดำเนินงานสะสม 7 ปี จากการลดต้นทุนการผลิต จำนวน 37,300.58 ล้านบาท การเพิ่มผลผลิต จำนวน 65,871.18 ล้าน รวมทั้งสิ้น 103,171.76 ล้านบาท และมีแปลงใหญ่ที่ขึ้นทะเบียน ตั้งแต่ปี 2559 – ปัจจุบัน จำนวนทั้งสิ้น 10,693 แปลง เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ จำนวน 571,221 ราย พื้นที่ 9,009,551 ไร่ เกษตรกรได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรรวม 203,665 ราย

การส่งเสริมระบบเกษตรแบบแปลงใหญ่นำมาซึ่งการดำเนินงานในลักษณะบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมๆ กับการร่วมมือร่วมใจของเกษตรกรที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มในการผลิตสินค้าเกษตร เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิตให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพได้มาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการ และเพื่อปรับตัวบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก ส่งเสริมให้เกษตรกรสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร สร้างความสัมพันธ์แบ่งปันข้อมูลข่าวสารกับชุมชน สถาบัน คลัสเตอร์ รวมทั้งเป็นการดูแลเกษตรกรรายย่อยที่มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรขนาดเล็กต่างคนต่างทำ และมีรายได้น้อยให้สามารถใช้ประโยชน์ที่ดิน สามารถบริหารจัดการร่วมกันมีการรวมกันซื้อปัจจัยการผลิตและรวมกันขายผลผลิต ใช้เครื่องมือ/อุปกรณ์/เครื่องจักรกลร่วมกันได้อย่างคุ้มค่าส่งผลให้ต้นทุนการผลิตลดลง มีกระบวนการกลุ่มที่เข้มแข็ง เช่น กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน หรือสหกรณ์ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบและง่ายต่อการเข้าถึงการส่งเสริมสนับสนุนจากภาครัฐทั้งด้านองค์ความรู้ ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใหม่ๆ แหล่งทุน มีการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการผลิต มีช่องทางการตลาดรองรับและสามารถเชื่อมโยงกับผู้ประกอบการนำไปสู่การพัฒนาตลาดให้กว้างขวางและหลากหลายยิ่งขึ้น มีการผลิตที่ได้คุณภาพมาตรฐาน และมีการปรับปรุงรูปแบบการผลิตให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น สภาพอากาศ เทคโนโลยี การตลาด การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ เป็นต้น

การดำเนินโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิต ในปี ๒๕๖๘ กรมส่งเสริมการเกษตรมุ่งเน้นให้เกษตรกรเกิดการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้เกษตรกรมีความตระหนักถึงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ยอมรับที่จะปรับตัวและบรรเทาผลกระทบโดยใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในกระบวนการผลิตและการตลาด ซึ่งจะนำไปสู่การลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สินค้ามีคุณภาพมาตรฐานตามความต้องการของตลาด ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในอนาคต และเกษตรกรมีอัตรากำไรสุทธิเพิ่มขึ้นพอเพียงกับค่าใช้จ่ายครัวเรือนตลอดปี นำไปสู่การหลุดพ้นวงจรแห่งความยากจน

3.วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มทำการผลิตสินค้าเกษตร ด้านสินค้าพืช ผักและแมลงเศรษฐกิจ มีการบริหารจัดการร่วมกัน เพื่อให้เกิดการรวมกันผลิตและรวมกันจำหน่ายโดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน

3.2 เพื่อให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตและมีผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น รวมทั้งผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐาน ภายใต้การบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการโครงการ

4.1 ส่งเสริมและพัฒนาการผลิต แปลงใหญ่สินค้าเกษตรด้านพืช (ไม่รวมนาแปลงใหญ่) ผักและแมลงเศรษฐกิจ จำนวน 26 แปลง ประกอบด้วย

4.1.1 แปลงใหญ่ปี 2566 จำนวน 11 แปลง ดังนี้

- 1) อำเภอเมืองสงขลา จำนวน 1 แปลง
 - แปลงใหญ่ยางพารา (บ้านปลักจันทร์หอม) ต.ทุ่งหวัง อ.เมืองสงขลา จ.สงขลา
- 2) อำเภอหาดใหญ่ จำนวน 2 แปลง
 - แปลงใหญ่ผัก ต.คูเต่า อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
 - แปลงใหญ่ยางพารา (บ้านทุ่งงาย) ต.ทุ่งใหญ่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
- 3) อำเภอนาหม่อม จำนวน 1 แปลง
 - แปลงใหญ่ยางพารา (บ้านควนจง) ต.นาหม่อม อ.นาหม่อม จ.สงขลา
- 4) อำเภอสทิงพระ จำนวน 2 แปลง
 - แปลงใหญ่ผัก ต.ดีหลวง อ.สทิงพระ จ.สงขลา
 - แปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอม ต.บ่อแดง อ.สทิงพระ จ.สงขลา
- 5) อำเภอสะเดา จำนวน 1 แปลง
 - แปลงใหญ่ยางพารา (สหกรณ์ชุมชนบ้านทุ่งสบายใจ จำกัด) ต.ทุ่งหมอ อ.สะเดา จ.สงขลา
- 6) อำเภอรัตนบุรี จำนวน 1 แปลง
 - แปลงใหญ่กลุ่มเพาะเลี้ยงชันโรง (บ้านคลองต่อ) ต.กำแพงเพชร อ.รัตนบุรี จ.สงขลา
- 7) อำเภอจะนะ จำนวน 1 แปลง

- แปลงใหญ่ยางพารา (บ้านทุ่งสำน) ต.จะโหนด อ.จะนะ จ.สงขลา
- 8) อำเภอควนเนียง จำนวน 1 แปลง
 - แปลงใหญ่ยางพารา (สหกรณ์กองทุนสวนยางคลองช้าง จำกัด) ต.บางเหรียง อ.ควนเนียง จ.สงขลา
- 9) อำเภอนาทวี จำนวน 1 แปลง
 - แปลงใหญ่ยางพารา (สะท้อน 1) ต.สะท้อน อ.นาทวี จ.สงขลา

4.1.2 แปลงใหญ่ปี 2567 จำนวน 7 แปลง ดังนี้

- 1) อำเภอหาดใหญ่ จำนวน 1 แปลง
 - แปลงใหญ่ชั้นโรง ต.น้ำน้อย อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
- 2) อำเภอกลองหอยโข่ง จำนวน 1 แปลง
 - แปลงใหญ่ทุเรียน อ.คลองหอยโข่ง จ.สงขลา
- 3) อำเภอสะเดา จำนวน 1 แปลง
 - แปลงใหญ่ยางพารา (เกษตรกรบ้านควนเสม็ด) ต.ปริง อ.สะเดา จ.สงขลา
- 4) อำเภอรัตภูมิ จำนวน 1 แปลง
 - แปลงใหญ่ยางพารา(บ้านควนรู) ต.ควนรู อ.รัตภูมิ จ.สงขลา
- 5) อำเภอจะนะ จำนวน 1 แปลง
 - แปลงใหญ่ยางพารา(หมู่บ้านชาวสวนยางพาราเฉลิมพระเกียรติปากช่อง) อ.จะนะ จ.สงขลา
- 6) อำเภอนาทวี จำนวน 1 แปลง
 - แปลงใหญ่ทุเรียน(สะท้อน-ทับช้าง) อ.นาทวี จ.สงขลา
- 7) อำเภอสะบ้าย้อย จำนวน 1 แปลง
 - แปลงใหญ่ยางพารา(บ้านน้ำเขียว) ต.เขาแดง อ.สะบ้าย้อย จ.สงขลา

4.1.3 แปลงใหญ่ปี 2568 จำนวน 8 แปลง ดังนี้

- 1) อำเภอหาดใหญ่ จำนวน 1 แปลง
 - แปลงใหญ่ยางพารา (บ้านท่าแร่) ต.ฉลุง อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
- 2) อำเภอบางกล่ำ จำนวน 1 แปลง
 - แปลงใหญ่ทุเรียน อ.บางกล่ำ จ.สงขลา
- 3) อำเภอสะเดา จำนวน 1 แปลง
 - แปลงใหญ่ยางพารา(บ้านสะเดา) ต.สะเดา อ.สะเดา จ.สงขลา
- 4) อำเภอสิงหนคร จำนวน 1 แปลง
 - แปลงใหญ่มะพร้าวสด.วัดขนุน อ.สิงหนคร จ.สงขลา
- 5) อำเภอกระแสสินธุ์ จำนวน 1 แปลง
 - แปลงใหญ่ยางพารา(บ้านยางทอง) ต.เกาะใหญ่ อ.กระแสสินธุ์ จ.สงขลา

6) อำเภอนาหวี จำนวน 2 แปลง

- แปลงใหญ่ยางพารา(สหกรณ์การเกษตรนาหวี จำกัด) ต.ท่าประดู่ อ.นาหวี จ.สงขลา

7) อำเภอเทพา จำนวน 2 แปลง

- แปลงใหญ่ทุเรียน อ.เทพา จ.สงขลา
- แปลงใหญ่ยางพารา (สหกรณ์กองทุนสวนยางลำไพลพัฒนา จำกัด) ต.ลำไพล อ.เทพา จ.สงขลา

โดยแต่ละประเภท มีความหมาย ดังนี้

แปลงใหญ่ ปี 2566 และ 2567 หมายถึง

- แปลงใหญ่ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP) และมีข้อมูลในระบบ Co-farm.doe.go.th ณ วันที่ 22 สิงหาคม 2567

แปลงใหญ่ ปี 2568 หมายถึง

- แปลงที่สำนักงานเกษตรจังหวัดสำรวจว่ามีศักยภาพในการดำเนินการแบบแปลงใหญ่ พร้อมดำเนินการตามกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินการในรูปแบบแปลงใหญ่ ในปีงบประมาณ 2568 (รับรองได้ภายใน 31 ธันวาคม 2567)
- เงื่อนไขในการเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนการผลิต การผลิต มีดังนี้

1) เกษตรกรสมัครใจรวมกลุ่ม เข้าร่วมดำเนินการ โดยเป็นการรวมแปลงผลิตสินค้าชนิดเดียวกัน แปลงไม่จำเป็นต้องอยู่ติดกันเป็นผืนเดียว แต่ควรอยู่ภายในชุมชนที่ใกล้เคียงกัน

2) ขนาดพื้นที่และจำนวนเกษตรกร จำแนกเป็น 3 ประเภทสินค้า ดังนี้

ข้าว พืชไร่ ปาล์มน้ำมัน และยางพารา มีพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่า 300 ไร่ และเกษตรกรสมัครใจเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า 30 ราย

ไม้ผล พืชผัก ไม้ดอกไม้ประดับ สมุนไพร หรือพืชอื่นๆ มีพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่า 300 ไร่ หรือเกษตรกรสมัครใจเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า 30 ราย

ประมง ปศุสัตว์ ผึ้งและแมลงเศรษฐกิจ มีพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่า 300 ไร่ หรือเกษตรกรสมัครใจเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า 30 ราย

- โค 1 ตัว เท่ากับ 0.65 หน่วย
- กระบือ 1 ตัว เท่ากับ 0.70 หน่วย
- แพะ แกะ 1 ตัว เท่ากับ 0.10 หน่วย
- สัตว์ปีก 1 ตัว เท่ากับ 0.01 หน่วย
- ฝูงพันธุ์/ฝูงโพรง/ชันโรง ไม่น้อยกว่า 300 รัง
- จิ้งหรีด ไม่น้อยกว่า 300 บ่อ (1 บ่อ เท่ากับ 2.88 ตารางเมตร)
- ครั่ง (พิจารณาจากจำนวนต้นไม้ที่ใช้เลี้ยงครั้ง) ไม่น้อยกว่า 300 ต้น
- สุกร 1 ตัว เท่ากับ 0.40 หน่วย

4.2 พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่ จำนวน 190 ราย ดังนี้

1) แปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอม ต.บ่อแดง อ.สทิงพระ จ.สงขลา	จำนวน 25 ราย
2) แปลงใหญ่ผัก ต.ดีหลวง อ.สทิงพระ จ.สงขลา	จำนวน 15 ราย
3) แปลงใหญ่ทุเรียน อ.คลองหอยโข่ง จ.สงขลา	จำนวน 25 ราย
4) แปลงใหญ่ทุเรียน อ.เทพา จ.สงขลา	จำนวน 20 ราย
5) แปลงใหญ่ทุเรียน ต.บางกล่ำ อ.บางกล่ำ จ.สงขลา	จำนวน 15 ราย
6) เกษตรกรทั่วไป อ.ระโนด	จำนวน 10 ราย
7) แปลงใหญ่ทุเรียน (สะท้อน-ทับช้าง) อ.นาทวี จ.สงขลา	จำนวน 8 ราย
8) เกษตรกรทั่วไป อ.นาทวี	จำนวน 12 ราย
9) เกษตรกรทั่วไป อ.สะเดา	จำนวน 20 ราย
10) เกษตรกรทั่วไป อ.รัตภูมิ	จำนวน 20 ราย
11) เกษตรกรทั่วไป อ.สะบ้าย้อย	จำนวน 20 ราย

5. พื้นที่ดำเนินการ

5.1 ส่งเสริมและ พัฒนาการผลิต แปลงใหญ่สินค้าเกษตรด้านพืช (ไม่รวมนาแปลงใหญ่) ฝรั่งและแมลงเศรษฐกิจ พื้นที่ดำเนินการ 16 อำเภอ ในจังหวัดสงขลา

5.2 พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่ พื้นที่ดำเนินการ 9 อำเภอ ได้แก่ อำเภอ สทิงพระ คลองหอยโข่ง เทพา บางกล่ำ ระโนด นาทวี สะเดา รัตภูมิ และสะบ้าย้อย

6. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

6.1 จัดเวทีวิเคราะห์ประเมินศักยภาพ 5 ด้าน ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การพัฒนาคุณภาพสินค้า การบริหารจัดการ และการตลาด เพื่อทราบถึงสถานะปัจจุบันและนำไปสู่การวางแผนการผลิตและแผนการตลาด

6.1.1 สำนักงานเกษตรอำเภอจัดเวที เก็บข้อมูล รวบรวม ประมวลผล วิเคราะห์ศักยภาพ 5 ด้าน โดยเก็บข้อมูล 2 ครั้ง ก่อนเริ่มฤดูกาลผลิตเพื่อใช้ออกแบบวางแผนการพัฒนา 5 ด้าน และเก็บข้อมูลหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิตเพื่อวิเคราะห์ผล โดยมอบหมายเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบแปลงใหญ่ดำเนินการเป็นรายแปลง (ตามภาคผนวก 1)

6.1.2 สำนักงานเกษตรจังหวัดตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลตามข้อ 6.1.1 และออกแบบกรอบแนวคิดการพัฒนาทั้ง 5 ด้าน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ระดับอำเภอใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการผลิต

6.2 จัดเวทีแห่งการเรียนรู้ เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มและออกแบบวางแผนการพัฒนา 5 ด้าน

6.2.1 สำนักงานเกษตรอำเภอ เลือกแนวทางการวางแผนการผลิตในประเด็นที่มีความสำคัญหรือมีความต้องการพัฒนาสินค้าของกลุ่มใน 5 ด้าน

6.2.2 กรมส่งเสริมการเกษตรได้ออกแบบหลักสูตรการเรียนรู้ในการพัฒนาเกษตรกรเป็นรายสินค้า เน้นวิชาว่าด้วยโลกใหม่ (วิชาแห่งอนาคต) โดยคำนึงถึงการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

และความสำคัญของพืชศาสตร์ เช่น กระบวนการสังเคราะห์แสงที่มีความสัมพันธ์ต่อสภาพแวดล้อม กระบวนการย่อยสลายของอินทรีย์วัตถุที่มีความสัมพันธ์กับปริมาณแร่ธาตุในดิน กระบวนการจัดการ เพื่อสร้าง การเจริญเติบโตของพืชแต่ละระยะที่มีความสำคัญกับพืช ความรู้ด้านการจัดการการเงินครัวเรือน เป็นต้น **ทั้งนี้ สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม** ในกรณีกิจกรรมอบรมถ่ายทอดความรู้ กิจกรรมทดสอบ เทคโนโลยี (พืชนวัตกรรม) เพื่อสร้างทักษะใหม่ร่วมกัน รวมทั้งสร้างวงจรการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ โดยการเก็บ ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลเชิงประจักษ์ต่อไป (ตามภาคผนวก 2 - 6)

6.2.3 สำนักงานเกษตรอำเภอ ผลิตภัณฑ์การเรียนรู้ประกอบการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร เพื่อใช้ประกอบการชี้แจงสร้างความเข้าใจ โดยเน้นหนักในเรื่องการสร้างความรู้ความตระหนักรู้และผลกระทบ ที่เกี่ยวข้อง

6.2.4 สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดเตรียมวิทยากรเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่มแปลงใหญ่ ตามหลักสูตร

6.2.5 การถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรตามหลักสูตรการเรียนรู้ในการพัฒนาเกษตรกร

1) การถ่ายทอดความรู้ สำหรับการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรสามารถจัดได้หลาย รูปแบบ เช่น การจัดเวทีการถ่ายทอดความรู้ การศึกษาดูงาน การพบปะแลกเปลี่ยนระหว่างกลุ่ม เป็นต้น สามารถบูรณาการกับกิจกรรมต่างๆ จากหน่วยงานภายในกรมส่งเสริมการเกษตร เช่น การจัดการศัตรูพืช การจัดการดินและปุ๋ย การจัดหาพืชเสริม เป็นต้น รวมทั้งกิจกรรมที่ได้รับสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก (หน่วยงานอื่นๆ ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือกระทรวงอื่นๆ และภาคเอกชน) ควรมีการบูรณาการจัดทำ หลักสูตรการจัดทำแผนธุรกิจ เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับกลุ่มให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนหรือสินเชื่อต่างๆ ได้ โดยสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ดังนี้

แปลงปีที่ 3 จำนวน 11 แปลง (แปลงปี 2566 การถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร เน้นการพัฒนาคุณภาพ การเชื่อมโยงตลาด และการบริหารจัดการ)

- แปลงขนาดเล็ก (น้อยกว่า 51 ราย) 9 แปลงๆ ละ 10,800 บาท
- แปลงขนาดกลาง (51-70 ราย) 2 แปลงๆ ละ 16,200 บาท

แปลงปีที่ 2 จำนวน 7 แปลง (แปลงปี 2567 การถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร เน้นการพัฒนาคุณภาพ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูปเพิ่มมูลค่า การบริหารจัดการกลุ่ม และการเชื่อมโยงการตลาด)

- แปลงขนาดเล็ก (น้อยกว่า 51 ราย) 7 แปลงๆ ละ 10,800 บาท

แปลงปีที่ 1 จำนวน 8 แปลง (แปลงปี 2568 การถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร เน้นการใช้เทคโนโลยี การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต พัฒนาคุณภาพมาตรฐาน การบริหารจัดการกลุ่ม และการตลาด)

- แปลงขนาดเล็ก (น้อยกว่า 51 ราย) 8 แปลงๆ ละ 10,800 บาท

2) สนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อพัฒนาการผลิต (สนับสนุนปัจจัย/วัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้) เป็นการสนับสนุนวัสดุ เพื่อประกอบการให้ความรู้ด้านการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตร ภายใต้ความเห็นชอบ

ของสมาชิกและบูรณาการกับหน่วยงานวิชาการในพื้นที่ (กรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน มหาวิทยาลัย เป็นต้น) ทั้งนี้ ต้องเก็บข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลเชิงประจักษ์ต่อไป รวมทั้งสร้างวงจรการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ๆ โดยดำเนินการตามความต้องการของกลุ่ม มีค่าใช้จ่าย ดังนี้

(1) การพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรของแปลงใหญ่ปีที่ 2 และปีที่ 3 (แปลงปี 2567 และปี 2566) เช่น การแปรรูป การเพิ่มมูลค่า การปรับปรุงคุณภาพผลผลิต การเพิ่มช่องทางการจำหน่าย ผ่านระบบสารสนเทศ เป็นต้น

แปลงปีที่ 3 จำนวน 11 แปลง (แปลงปี 2566)

- แปลงขนาดเล็ก (น้อยกว่า 51 ราย) 9 แปลงๆ ละ 40,000 บาท
- แปลงขนาดกลาง (51-70 ราย) 2 แปลงๆ ละ 45,000 บาท

แปลงปีที่ 2 จำนวน จำนวน 7 แปลง (แปลงปี 2567)

- แปลงขนาดเล็ก (น้อยกว่า 51 ราย) 413 แปลงๆ ละ 40,000 บาท

(2) การพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรของแปลงใหญ่ปีที่ 1 (แปลงปี 2568) เช่น การจัดทำแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเพื่อทดสอบหรือสาธิตเทคโนโลยีในประเด็นที่เกษตรกรต้องการทราบ เป็นต้น

แปลงปีที่ 1 จำนวน 8 แปลง (แปลงปี 2568)

- แปลงขนาดเล็ก (น้อยกว่า 51 ราย) 8 แปลงๆ ละ 45,000 บาท

6.2.6 สำนักงานเกษตรอำเภอ ประเมินผลการเรียนรู้ระดับ/การยอมรับเทคโนโลยีของเกษตรกร

6.3 ดำเนินการตามแผนการพัฒนาใน 5 ด้าน

กลุ่มแปลงใหญ่ดำเนินการตามแผนพัฒนาใน 5 ด้าน ที่ได้วิเคราะห์ออกแบบแผนการพัฒนาลินค้าเป็นรายแปลง เพื่อลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตลอดจนการจัดการด้านการตลาด เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตร พัฒนาคูณภาพสินค้าเกษตรตามความต้องการตลาด และเพิ่มรายได้ของเกษตรกร

6.4 สำนักงานเกษตรอำเภอ ติดตามและสอบทานประสิทธิภาพ ประสิทธิผล การปฏิบัติตามแผนการพัฒนา

6.5 การเก็บข้อมูล ประมวลผล วิเคราะห์ผล และจัดทำรายงาน

6.5.1 สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดเก็บข้อมูลแปลงใหญ่ โดยจัดทำทะเบียนสมาชิกและบันทึกข้อมูลระบบ Co-farm.doae.go.th (ตามภาคผนวก 7)

- 1) แปลงใหญ่ ปี 2566 และแปลงใหญ่ ปี 2567 ร่วมกับทีมงานผู้จัดการและเกษตรกรสมาชิก
 - ทบทวนบัญชีรายชื่อและข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกให้เป็นปัจจุบัน
 - ประเมินผล และจัดเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานของกลุ่ม/สมาชิกในปีที่ผ่านมา ในประเด็นต่างๆ เช่น ผลผลิตที่ได้ ต้นทุนการผลิต การรับรองมาตรฐานการผลิต และการตลาด
 - ปรับปรุงข้อมูลในระบบ
- 2) แปลงใหญ่ปี 2568

- จัดทำบัญชีรายชื่อสมาชิก รวบรวมข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการให้ครบถ้วนตามเงื่อนไขในการดำเนินงานในรูปแบบแปลงใหญ่

- เปิดแปลงและบันทึกข้อมูลสมาชิกในระบบให้ครบถ้วน เมื่อผ่านการรับรองจากคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP) แล้ว

หมายเหตุ

1) การจัดทำข้อมูลพื้นฐานของสมาชิก ให้ใช้ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) ข้อมูลการผลิตการตลาดของเกษตรกร และข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ผ่านกระบวนการจัดเวทีวิเคราะห์และวางแผนร่วมกันของสมาชิก และนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานตามแบบจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานรายบุคคลสมาชิกแปลงใหญ่เพื่อบันทึกไว้ในระบบ Co-farm.doe.go.th ให้สามารถเปรียบเทียบผลการดำเนินงานจากการเข้าร่วมโครงการต่อไป

2) การบันทึกข้อมูล : บันทึกข้อมูลในระบบออนไลน์ Co-farm.doe.go.th

3) การรายงานผลการรับรองและขึ้นทะเบียนแปลงใหญ่ ตลอดจนการแก้ไขปรับปรุงข้อมูลในฐานข้อมูลโครงการฯ ให้ผู้รับผิดชอบในระดับจังหวัดดำเนินการผ่านระบบ <http://Co-farm.doe.go.th> เท่านั้น ทั้งนี้ กรมส่งเสริมการเกษตรจะยึดข้อมูลในระบบเป็นหลักฐานในการดำเนินงานโครงการ

4) แปลงใหญ่ที่มีระบบการปลูกพืชหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน หรือสลับการใช้พื้นที่ในการปลูกพืชตามฤดูกาล เช่น แปลงใหญ่ข้าว ที่มีการปลูกพืชหลังนา ให้ทำการปรับปรุงข้อมูลในระบบตั้งแต่การแก้ไขชื่อแปลงโดยเพิ่มเติมชื่อสินค้าที่ปลูก เช่น แปลงใหญ่ข้าว/ถั่วลิสง

5) ปรับปรุงการตั้งชื่อแปลง ให้เป็นแบบแผนเดียวกันเพื่อให้สะดวกต่อการจัดหมวดหมู่รายงาน และสืบค้นข้อมูล ดังนี้ “แปลงใหญ่ (ชื่อสินค้า) ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....”

6.5.2 สำนักงานเกษตรอำเภอ ประมวลผล วิเคราะห์ สรุปผล และจัดทำรายงานในภาพรวมของอำเภอจัดส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัด

6.6 การจัดชั้นคุณภาพและถอดบทเรียนแปลงใหญ่ (ตามภาคผนวก 8)

6.6.1 กรมส่งเสริมการเกษตรปรับปรุงคู่มือการจัดชั้นคุณภาพและถอดบทเรียนแปลงใหญ่

6.6.2 กรมส่งเสริมการเกษตรชี้แจงหน่วยงานในพื้นที่เพื่อดำเนินการจัดชั้นคุณภาพและถอดบทเรียนแปลงใหญ่สินค้าพืช (ไม่รวมสินค้าข้าวและยางพารา) ผักและแมลงเศรษฐกิจ

6.6.3 สำนักงานเกษตรอำเภอ ประสานงานกับผู้จัดการแปลง และคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ พร้อมเป็นพี่เลี้ยง เพื่อจัดเวทีประเมินการจัดชั้นคุณภาพ ตามแบบประเมินการจัดชั้นคุณภาพแปลงใหญ่ และระดมความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงการดำเนินงาน ตามประเด็นการพัฒนา เสนอให้สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจารณากลั่นกรองผลการประเมินฯ และแนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงการดำเนินงาน

6.6.4 สำนักงานเกษตรจังหวัด นำผลการประเมินฯ และแนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงการดำเนินงานที่ผ่านการกลั่นกรอง เสนอที่ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด/คณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบผลการประเมินฯ และทราบแนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

พร้อมส่งมติที่ประชุมและแนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงการดำเนินงานให้กรมส่งเสริมการเกษตรผ่านระบบการบันทึกผลการจัดชั้นคุณภาพแปลงใหญ่ในรูปแบบไฟล์ PDF

6.6.5 สำนักงานเกษตรจังหวัด บันทึกผลการประเมินฯ ที่มาจากมติที่ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด ลงในระบบการบันทึกผลการจัดชั้นคุณภาพแปลงใหญ่ให้แล้วเสร็จ ภายในวันที่ 12 กันยายน 2568

6.6.6 สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการถอดบทเรียนแปลงใหญ่ปี 2565 ตามแนวทางและแบบฟอร์มการถอดบทเรียนแปลงใหญ่ โดยคัดเลือกแปลงที่มีผลการจัดชั้นคุณภาพในปีงบประมาณ 2568 ดีขึ้นหรือลดลง เมื่อเทียบกับผลการจัดชั้นคุณภาพในปีงบประมาณ 2567 จังหวัดละ 1 แปลง ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรผ่านระบบการบันทึกผลการจัดชั้นคุณภาพแปลงใหญ่ ในรูปแบบไฟล์ Word ภายในวันที่ 12 กันยายน 2568

6.7 พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่ (ตามภาคผนวก 9)

6.7.1 ยกระดับการผลิตและคุณภาพผลผลิตสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP

- สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดอบรมเกษตรกรเพื่อเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP จำนวน 190 ราย

ดำเนินการจัดอบรมพัฒนาเกษตรกร พร้อมจัดศึกษาดูงานในแปลงตัวอย่างหรือสถานประกอบการที่มีศักยภาพด้านการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรให้กับเกษตรกรเป้าหมายกิจกรรมพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่ ภายใต้โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิต ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 จำนวน 2 วัน โดยรายละเอียดหลักสูตร “การพัฒนาเกษตรกรเข้าสู่ระบบคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร GAP”

การรายงานผล เมื่อสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการเสร็จสิ้นตามแผนปฏิบัติงานกิจกรรมแล้ว ให้รายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทราบเพื่อรายงานในระบบ E-project กรมส่งเสริมการเกษตรทันที พร้อมทั้งสำนักงานเกษตรอำเภอจัดทำรายชื่อเกษตรกรตามแบบฟอร์มรายชื่อเกษตรกรผู้เข้าร่วมการอบรมกิจกรรมพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่ ภายใต้โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิต ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 และส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัดจัดทำสรุปรายงานผลเสนอหัวหน้าส่วนราชการทราบตามระเบียบต่อไป

6.7.2 การบริหารจัดการ

- ติดตามให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น จำนวน 190 ราย/แปลง (เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงาน GAP ระดับจังหวัด/อำเภอ)

ให้เจ้าหน้าที่ที่ปรึกษาเกษตรกร จัดทำแผนออกติดตามให้คำปรึกษาแนะนำเกษตรกรและดำเนินการตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรม และจัดทำเอกสารสนับสนุนตามระบบการจัดการคุณภาพและมาตรฐาน GAP ให้เกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมโดยสำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติงานในระบบ E-project กรมส่งเสริมการเกษตร โดยดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติงานของกิจกรรมแล้วจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้อง ทำการนัดหมายเกษตรกรเป้าหมายครบ

ทุกรายเพื่อออกให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น จำนวน 2 วัน โดยให้ทันฤดูกาลผลิตสินค้าเกษตรแต่ละชนิด และบันทึกข้อมูลในระบบ DOAE GAP Online (<https://gap62.doae.go.th/>) ซึ่งเกษตรกรเป็นเป้าหมายเดียวกับกิจกรรมย่อย 2.1 การอบรมและศึกษาดูงานของกิจกรรมพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่ ภายใต้โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิต ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 รายละเอียดตามตารางที่ 3 ในภาคผนวก

การรายงานผล เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นตามแผนปฏิบัติงานกิจกรรมแล้ว สำนักงานเกษตรจังหวัดรายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณในระบบ E-project กรมส่งเสริมการเกษตรทันที พร้อมทั้งสำนักงานเกษตรอำเภอจัดทำรายชื่อกิจกรรมตามแบบฟอร์มสรุปผลการประเมินแปลงเบื้องต้น กิจกรรมพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่ ภายใต้โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิต ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 และส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัดจัดทำสรุปรายงานผลเสนอหัวหน้าส่วนราชการทราบตามระเบียบต่อไป

6.8 การบริหารจัดการโครงการ

6.8.1 พัฒนาเกษตรกรเป็นผู้จัดการแปลง

กรมส่งเสริมการเกษตร จัดอบรมเกษตรกรประธานแปลงใหญ่/ผู้จัดการแปลง ปี 2566 โดยพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะในการบริหารจัดการกลุ่ม การวางแผนการผลิต การตลาด ตามแนวทางตลาดนำการผลิต ให้สามารถพัฒนาเป็นผู้จัดการแปลง ที่บริหารจัดการกลุ่มให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน (สามารถปรับวิธีการพัฒนาเกษตรกรเป็นผู้จัดการแปลงได้ตามความเหมาะสมกับสถานการณ์)

6.8.2 จัดประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ และ ศพก.

(ตามภาคผนวก 10)

จัดประชุมเครือข่ายของคณะกรรมการแปลงใหญ่ ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับเขต และระดับประเทศ เครือข่ายละ 4 ครั้ง เพื่อวางแผนการพัฒนาแปลงใหญ่

ระดับอำเภอ 16 อำเภอ จำนวน 4 ครั้ง

ระดับจังหวัด จำนวน 4 ครั้ง

6.8.3 ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ให้กับสมาชิกแปลงใหญ่และผู้สนใจ

สำนักงานเกษตรจังหวัด ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ให้กับสมาชิกแปลงใหญ่และผู้สนใจ ผลงานการส่งเสริมตามระบบเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิตสินค้าเกษตร โดยจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ เช่น สื่อออนไลน์ สื่อโทรทัศน์ สื่อมวลชน จัดงานแสดงสินค้า และอื่นๆ ตามความเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ

6.10.4 การติดตามและประเมินผลโครงการ

สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ติดตาม กำกับการทำงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์เป้าหมายตัวชี้วัดของโครงการฯ จัดทำรายงานผลการดำเนินงานและผลการประเมิน

6.10.5 การบริหารจัดการโครงการภาพรวม

สำนักงานเกษตรจังหวัดจัดประชุม/ประสานงานคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและจัดทำรายงาน พร้อมทั้งบริหารจัดการโครงการฯ ในทุก ๆ ด้าน

7. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2567 - กันยายน 2568

8. แผนปฏิบัติงาน

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	ระยะเวลาดำเนินการ												ผู้รับผิดชอบ
	ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			ไตรมาส 4			
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
1. แจกอนุมัติโครงการฯ		↔											จังหวัด
2. ชี้แจงโครงการฯ			↔										จังหวัด
3. ขออนุมัติโครงการ			↔										จังหวัด/อำเภอ
4. จัดเวทีวิเคราะห์ประเมินศักยภาพ													อำเภอ
5 ด้าน													
4.1 จัดเก็บ วิเคราะห์ และประมวลผลข้อมูล			↔				←	→					อำเภอ
5. จัดเวทีแห่งการเรียนรู้ (แปลงปี 1, 2 และ 3)													อำเภอ
5.1 การถ่ายทอดความรู้			↔										อำเภอ
5.2 สนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อพัฒนาการผลิต (สนับสนุนปัจจัย/วัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้)							↔	→					อำเภอ
6. ดำเนินการตามแผนการพัฒนาใน 5 ด้าน				←							→	อำเภอ	
7. ติดตามและสอบทานประสิทธิภาพประสิทธิผล การปฏิบัติตามแผนการพัฒนา				←							→	จังหวัด/อำเภอ	
8. การเก็บข้อมูล ประมวลผลวิเคราะห์ผล และจัดทำรายงาน				←							→	จังหวัด/อำเภอ	
9. การจัดชั้นคุณภาพและถอดบทเรียนแปลงใหญ่							←	→					
10. พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่													อำเภอ
10.1 ยกระดับการผลิตและคุณภาพผลผลิตสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP													อำเภอ

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	ระยะเวลาดำเนินการ												ผู้รับผิดชอบ
	ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			ไตรมาส 4			
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
- อบรมเกษตรกรเพื่อเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP				↔									อำเภอ
10.2 การบริหารจัดการ													จังหวัด
- ติดตามให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น				↔		↔		↔		↔			จังหวัด/อำเภอ
11. การบริหารจัดการโครงการ													จังหวัด/อำเภอ
11.1 พัฒนาเกษตรกรเป็นผู้จัดการแปลง								↔		↔			กสท./เขต/ จังหวัด
11.2 จัดประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ และ ศพก.													จังหวัด/อำเภอ
- ระดับอำเภอ			↔		↔			↔		↔			อำเภอ
- ระดับจังหวัด			↔			↔		↔		↔			จังหวัด
11.3 การติดตามและประเมินผลโครงการ			↔			↔		↔				↔	จังหวัด/อำเภอ
12. สรุปผลการดำเนินโครงการ			↔									↔	จังหวัด/อำเภอ

9. งบประมาณ งบประมาณทั้งหมด 757,960 บาท รายละเอียดงบประมาณ ดังนี้

กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	ปริมาณ	ไตรมาสที่ดำเนินการ	งบประมาณ (บาท)	ระดับดำเนินการ
1. จัดเวทีวิเคราะห์ประเมินศักยภาพ 5 ด้าน	15 อำเภอ	26 แปลง	1	130,000	อำเภอ
2. จัดเวทีแห่งการเรียนรู้	15 อำเภอ	26 แปลง	1	291,600	อำเภอ
3. พัฒนาศักยภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่					
3.1 อบรมเกษตรกรเพื่อเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP	9 อำเภอ	190 ราย	1-2	148,200	อำเภอ
3.2 ติดตามให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น	9 อำเภอ	152 ราย/แปลง	2	72,960	จังหวัด/อำเภอ
- ระดับจังหวัด	9 อำเภอ	152 ราย/แปลง	2	36,480	จังหวัด
- ระดับอำเภอ	9 อำเภอ	152 ราย/แปลง	2	36,480	อำเภอ
4. การบริหารจัดการโครงการ					
4.1 การจัดประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ และศพก.			1-2	37,200	จังหวัด/อำเภอ

กิจกรรม	พื้นที่ ดำเนินการ	ปริมาณ	ไตรมาสที่ ดำเนินการ	งบประมาณ (บาท)	ระดับ ดำเนินการ
- ระดับจังหวัด	จังหวัดสงขลา	2 ครั้ง	1-2	20,600	จังหวัด
- ระดับอำเภอ	16 อำเภอ	2 ครั้ง	1-2	16,600	อำเภอ
4.2 การติดตามและประเมินผลโครงการ			1-2	78,000	จังหวัด/อำเภอ
- ระดับจังหวัด	จังหวัดสงขลา	26 แปลง	1-2	31,200	จังหวัด
- ระดับอำเภอ	16 อำเภอ	26 แปลง	1-2	46,800	อำเภอ

หมายเหตุ : รายละเอียดงบประมาณแยกรายอำเภอ (แนบท้าย)

10. ตัวชี้วัดโครงการ

เชิงปริมาณ

- เกษตรกรได้รับการพัฒนาเข้าสู่ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ไม่น้อยกว่า 26 แปลง
- เกษตรกรได้รับการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร (GAP) จำนวน 190 ราย

เชิงคุณภาพ

พื้นที่การเกษตรได้รับการพัฒนาสู่ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่มีมูลค่าผลผลิตของสินค้าเกษตรสำคัญเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 15

11. ผลผลิต ผลลัพธ์

ผลผลิต (output)

- พื้นที่การเกษตรได้รับการพัฒนาสู่ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ไม่น้อยกว่า 26 แปลง
- เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร (GAP)

จำนวน 190 ราย

ผลลัพธ์ (outcome)

1. เกษตรกรในพื้นที่แปลงใหญ่มีการรวมกลุ่มผลิตสินค้าเกษตรตามแนวทางระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานที่เน้นการลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต มีตลาดรองรับภายใต้การบริหารจัดการที่ดี สินค้าเกษตรมีคุณภาพและได้รับมาตรฐาน สามารถเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันสินค้าเกษตรและสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกร

2. แปลงใหญ่ร้อยละ 70 มีประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มขึ้น

3. เกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร (GAP) ร้อยละ 70 สามารถเข้าสู่ระบบการรับรองมาตรฐานสินค้า

12. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ด้านเศรษฐกิจ

แปลงใหญ่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น อัตรากำไรสุทธิเพิ่มขึ้น พอเพียงกับค่าใช้จ่ายครัวเรือนตลอดปี

ด้านสังคม

เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่เติบโตตามความก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และรูปแบบของเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง

ด้านสิ่งแวดล้อม

เกษตรกรมีความตระหนักถึงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ยอมรับที่จะปรับตัวและบรรเทาผลกระทบโดยใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในกระบวนการผลิต การตลาด ซึ่งจะนำไปสู่การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในอนาคต

13. การประเมินผลโครงการ

13.1 ระบบ e-Project เป็นการวัดผลเชิงปริมาณ ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2567 – 30 กันยายน 2568

13.2 ระบบ Co-farm.doae.go.th เป็นการวัดผลลัพธ์การดำเนินงานในเดือนมีนาคม - กันยายน 2568

13.3 ระบบ gap62.doae.go.th เป็นการวัดผลเชิงคุณภาพ/ผลลัพธ์การดำเนินงานในเดือนมีนาคม - กันยายน 2568

13.4 ระบบ gap62.doae.go.th/or เป็นการวัดผลเชิงคุณภาพ/ผลลัพธ์การดำเนินงานในเดือนมีนาคม - กันยายน 2568

14. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ภาคผนวก 1-11

15. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

15.1 กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา โทรศัพท์ 0 7431 1460

15.2 นายวีรพันธุ์ นิลวัตร ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

โทรศัพท์ 06 1326 1551 ID Line : bumtheblue E-mail : werapant.nilwat@gmail.com

15.3 นายสรเพชร พัดยา ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ (ผู้รับผิดชอบหลัก)

โทรศัพท์ 08 5677 8404 ID Line : dendk E-mail : phadya_den@hotmail.com

15.4 นางสาวอารยา ไชยแก้ว ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

โทรศัพท์ 08 3652 2217 ID LINE : 5510621012 E-Mail : araya_nr26@hotmail.co.th

16. ผู้ให้ความเห็นชอบโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิต

(นายวิรพันธุ์ นิลวัตร)

หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

17. ผู้อนุมัติโครงการ

(นายประถม มุสิกรักษ์)

เกษตรจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา

(รายละเอียดแนบท้าย)

งบประมาณแยกรายอำเภอ (งบประมาณทั้งหมด 757,960 บาท) รายละเอียด ดังนี้

9.1 จัดเวทีวิเคราะห์ประเมินศักยภาพ 5 ด้าน

จัดสรรงบประมาณให้อำเภอเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจัดเก็บ วิเคราะห์ และประมวลผล ข้อมูล (แปลงใหญ่ปี 2566, 2567 และแปลงใหญ่ปี 2568) จำนวน 26 แปลง ดังนี้

ที่	ชื่อแปลง	ตำบล	อำเภอ	ชื่อสินค้า	ขนาดแปลง	ปริมาณงาน	ไตรมาสที่ดำเนินการ	งบประมาณ	ระดับดำเนินการ
แปลงใหญ่ ปี 2566									
1	แปลงใหญ่ยางพารา (บ้านปลักจันทร์หอม) ต.ทุ่งหวัง อ.เมืองสงขลา จ.สงขลา	ทุ่งหวัง	เมืองสงขลา	ยางพารา	S	1	1	5,000	อำเภอ
2	แปลงใหญ่ผัก ต.คูเต่า อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา	คูเต่า	หาดใหญ่	ผัก	S	1	1	5,000	อำเภอ
3	แปลงใหญ่ยางพารา (บ้านทุ่งงาย) ต.ทุ่งใหญ่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา	ทุ่งใหญ่	หาดใหญ่	ยางพารา	M	1	1	5,000	อำเภอ
4	แปลงใหญ่ยางพารา (สหกรณ์กองทุนสวนยาง คลองช้าง จำกัด) ต.บางเหรียง อ.ควนเนียง จ.สงขลา	บางเหรียง	ควนเนียง	ยางพารา	S	1	1	5,000	อำเภอ
5	แปลงใหญ่กลุ่มเพาะเลี้ยงชันโรง (บ้านคลองต่อ) ต.กำแพงเพชร อ.รัตภูมิ จ.สงขลา	กำแพงเพชร	รัตภูมิ	ชันโรง	S	1	1	5,000	อำเภอ
6	แปลงใหญ่ยางพารา (บ้านควนจง) ต.นาหม่อม อ.นาหม่อม จ.สงขลา	นาหม่อม	นาหม่อม	ยางพารา	S	1	1	5,000	อำเภอ
7	แปลงใหญ่ยางพารา (สหกรณ์ชุมชนบ้านทุ่งสบายใจ จำกัด) ต.ทุ่งหมอ อ.สะเดา จ.สงขลา	ทุ่งหมอ	สะเดา	ยางพารา	S	1	1	5,000	อำเภอ

ที่	ชื่อแปลง	ตำบล	อำเภอ	ชื่อสินค้า	ขนาดแปลง	ปริมาณงาน	ไตรมาสที่ดำเนินการ	งบประมาณ	ระดับดำเนินการ
8	แปลงใหญ่ผัก ต.ดีหลวง อ.สทิงพระ จ.สงขลา	ดีหลวง	สทิงพระ	ผัก	S	1	1	5,000	อำเภอ
9	แปลงใหญ่มะพร้าว น้ำหอม ต.บ่อแดง อ.สทิงพระ จ.สงขลา	บ่อแดง	สทิงพระ	มะพร้าว น้ำหอม	M	1	1	5,000	อำเภอ
10	แปลงใหญ่ยางพารา (บ้านทุ่งสำนัก) ต.จะโหนด อ.จะนะ จ.สงขลา	จะโหนด	จะนะ	ยางพารา	S	1	1	5,000	อำเภอ
11	แปลงใหญ่ยางพารา (สะท้อน 1) ต.สะท้อน อ.นาทวี จ.สงขลา	สะท้อน	นาทวี	ยางพารา	S	1	1	5,000	อำเภอ
แปลงใหญ่ ปี 2567									
1	แปลงใหญ่ชันโรง ต.น้ำน้อย อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา	น้ำน้อย	หาดใหญ่	ชันโรง	S	1	1	5,000	อำเภอ
2	แปลงใหญ่ยางพารา (บ้านควนรู) ต.ควนรู อ.รัตภูมิ จ.สงขลา	ควนรู	รัตภูมิ	ยางพารา	S	1	1	5,000	อำเภอ
3	แปลงใหญ่ทุเรียน อ.คลองหอยโข่ง จ.สงขลา	คลองทลา	คลองหอย โข่ง	ทุเรียน	S	1	1	5,000	อำเภอ
4	แปลงใหญ่ยางพารา (เกษตรกรบ้านควน เสม็ด) ต.ปริง อ.สะเดา จ.สงขลา	ปริง	สะเดา	ยางพารา	S	1	1	5,000	อำเภอ
5	แปลงใหญ่ยางพารา (หมู่บ้านชาวสวนยาง เฉลิมพระเกียรติปาก ช่อง) อ.จะนะ จ.สงขลา	จะโหนด	จะนะ	ยางพารา	S	1	1	5,000	อำเภอ
6	แปลงใหญ่ทุเรียน (สะท้อน-ทับช้าง) อ.นาทวี จ.สงขลา	คลองทาว	นาทวี	ทุเรียน	S	1	1	5,000	อำเภอ
7	แปลงใหญ่ยางพารา (บ้านน้ำเขียว) ต.เขาแดง อ.สะบ้าย้อย จ.สงขลา	เขาแดง	สะบ้าย้อย	ยางพารา	S	1	1	5,000	อำเภอ

ที่	ชื่อแปลง	ตำบล	อำเภอ	ชื่อสินค้า	ขนาดแปลง	ปริมาณงาน	ไตรมาสที่ดำเนินการ	งบประมาณ	ระดับดำเนินการ
แปลงใหญ่ ปี 2568									
1	แปลงใหญ่มะพร้าว ต.วัดขนุน อ.สิงหนคร จ.สงขลา	ต.วัดขนุน	สิงหนคร	มะพร้าว	S	1	1	5,000	อำเภอ
2	แปลงใหญ่ทุเรียน อ.บางกล่ำ จ.สงขลา	ท่าช้าง	บางกล่ำ	ทุเรียน	S	1	1	5,000	อำเภอ
3	แปลงใหญ่ทุเรียน อ.เทพา จ.สงขลา	ลำไพล	เทพา	ทุเรียน	S	1	1	5,000	อำเภอ
4	แปลงใหญ่ยางพารา (บ้านยางทอง) ต.เกาะใหญ่ อ.กระแสสินธุ์ จ.สงขลา	เกาะใหญ่	กระแสสินธุ์	ยางพารา	S	1	1	5,000	อำเภอ
5	แปลงใหญ่ยางพารา (สหกรณ์กองทุนสวนยาง ลำไพลพัฒนา จำกัด) ต.ลำไพล อ.เทพา จ.สงขลา	ลำไพล	เทพา	ยางพารา	S	1	1	5,000	อำเภอ
6	แปลงใหญ่ยางพารา (บ้านสะเดา) ต.สะเดา อ.สะเดา จ.สงขลา	สะเดา	สะเดา	ยางพารา	S	1	1	5,000	อำเภอ
7	แปลงใหญ่ยางพารา (บ้านท่าแร่) ต.ฉลุง อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา	ฉลุง	หาดใหญ่	ยางพารา	S	1	1	5,000	อำเภอ
8	แปลงใหญ่ยางพารา (สหกรณ์การเกษตรนา ทวี จำกัด) ต.ท่าประดู่ อ.นาทวี จ.สงขลา	ท่าประดู่	นาทวี	ยางพารา	S	1	1	5,000	อำเภอ
รวม						26	1	130,000	อำเภอ

9.2 จัดเวทีแห่งการเรียนรู้

จัดสรรงบประมาณให้อำเภอเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการการถ่ายทอดความรู้ (แปลงใหญ่ ปี 2566, 2567 และแปลงใหญ่ ปี2568) จำนวน 26 แปลง ดังนี้

ที่	ชื่อแปลง	ตำบล	อำเภอ	ชื่อสินค้า	ขนาดแปลง	ปริมาณงาน	ไตรมาสที่ดำเนินการ	งบประมาณ	ระดับดำเนินการ
แปลงใหญ่ ปี 2566									
1	แปลงใหญ่ยางพารา (บ้านปลักจันทร์หอม) ต.ทุ่งหวัง อ.เมืองสงขลา จ.สงขลา	ทุ่งหวัง	เมืองสงขลา	ยางพารา	S	1	1	10,800	อำเภอ
2	แปลงใหญ่ผัก ต.คูเต่า อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา	คูเต่า	หาดใหญ่	ผัก	S	1	1	10,800	อำเภอ
3	แปลงใหญ่ยางพารา (บ้านทุ่งงาย) ต.ทุ่งใหญ่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา	ทุ่งใหญ่	หาดใหญ่	ยางพารา	M	1	1	16,200	อำเภอ
4	แปลงใหญ่ยางพารา (สหกรณ์กองทุนสวนยาง คลองช้าง จำกัด) ต.บางเหรียง อ.ควนเนียง จ.สงขลา	บางเหรียง	ควนเนียง	ยางพารา	S	1	1	10,800	อำเภอ
5	แปลงใหญ่กลุ่มเพาะเลี้ยงชันโรง (บ้านคลองต่อ) ต.กำแพงเพชร อ.รัตภูมิ จ.สงขลา	กำแพงเพชร	รัตภูมิ	ชันโรง	S	1	1	10,800	อำเภอ
6	แปลงใหญ่ยางพารา (บ้านควนจง) ต.นาหม่อม อ.นาหม่อม จ.สงขลา	นาหม่อม	นาหม่อม	ยางพารา	S	1	1	10,800	อำเภอ
7	แปลงใหญ่ยางพารา (สหกรณ์ชุมชนบ้านทุ่งสบายใจ จำกัด) ต.ทุ่งหมอ อ.สะเดา จ.สงขลา	ทุ่งหมอ	สะเดา	ยางพารา	S	1	1	10,800	อำเภอ
8	แปลงใหญ่ผัก ต.ดีหลวง อ.สทิงพระ จ.สงขลา	ดีหลวง	สทิงพระ	ผัก	S	1	1	10,800	อำเภอ
9	แปลงใหญ่มะพร้าว น้ำหอม ต.บ่อแดง อ.สทิงพระ จ.สงขลา	บ่อแดง	สทิงพระ	มะพร้าว น้ำหอม	M	1	1	16,200	อำเภอ

ที่	ชื่อแปลง	ตำบล	อำเภอ	ชื่อสินค้า	ขนาดแปลง	ปริมาณงาน	ไตรมาสถัดดำเนินการ	งบประมาณ	ระดับดำเนินการ
10	แปลงใหญ่ยางพารา (บ้านทุ่งสำน) ต.จะโหนด อ.จะนะ จ.สงขลา	จะโหนด	จะนะ	ยางพารา	S	1	1	10,800	อำเภอ
11	แปลงใหญ่ยางพารา (สะท้อน 1) ต.สะท้อน อ.นาทวี จ.สงขลา	สะท้อน	นาทวี	ยางพารา	S	1	1	10,800	อำเภอ
แปลงใหญ่ ปี 2567									
1	แปลงใหญ่ชันโรง ต.น้ำน้อย อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา	น้ำน้อย	หาดใหญ่	ชันโรง	S	1	1	10,800	อำเภอ
2	แปลงใหญ่ยางพารา (บ้านควนรู) ต.ควนรู อ.รัตภูมิ จ.สงขลา	ควนรู	รัตภูมิ	ยางพารา	S	1	1	10,800	อำเภอ
3	แปลงใหญ่ทุเรียน อ.คลองหอยโข่ง จ.สงขลา	คลองทลา	คลองหอยโข่ง	ทุเรียน	S	1	1	10,800	อำเภอ
4	แปลงใหญ่ยางพารา (เกษตรกรบ้านควนเสม็ด) ต.ปริง อ.สะเดา จ.สงขลา	ปริง	สะเดา	ยางพารา	S	1	1	10,800	อำเภอ
5	แปลงใหญ่ยางพารา (หมู่บ้านชาวสวนยาง เฉลิมพระเกียรติปากช่อง) อ.จะนะ จ.สงขลา	จะโหนด	จะนะ	ยางพารา	S	1	1	10,800	อำเภอ
6	แปลงใหญ่ทุเรียน (สะท้อน-ทับช้าง) อ.นาทวี จ.สงขลา	คลองทาว	นาทวี	ทุเรียน	S	1	1	10,800	อำเภอ
7	แปลงใหญ่ยางพารา (บ้านน้ำเขียว) ต.เขาแดง อ.สะบ้าย้อย จ.สงขลา	เขาแดง	สะบ้าย้อย	ยางพารา	S	1	1	10,800	อำเภอ
แปลงใหญ่ ปี 2568									
1	แปลงใหญ่มะพร้าว ต.วัดขนุน อ.สิงหนคร จ.สงขลา	ต.วัดขนุน	สิงหนคร	มะพร้าว	S	1	1	10,800	อำเภอ
2	แปลงใหญ่ทุเรียน อ.บางกล่ำ จ.สงขลา	ท่าช้าง	บางกล่ำ	ทุเรียน	S	1	1	10,800	อำเภอ

ที่	ชื่อแปลง	ตำบล	อำเภอ	ชื่อสินค้า	ขนาดแปลง	ปริมาณงาน	ไตรมาสที่ดำเนินการ	งบประมาณ	ระดับดำเนินการ
3	แปลงใหญ่ทุเรียน อ.เทพา จ.สงขลา	ลำไพล	เทพา	ทุเรียน	S	1	1	10,800	อำเภอ
4	แปลงใหญ่ยางพารา (บ้านยางทอง) ต.เกาะใหญ่ อ.กระเสสินธุ์ จ.สงขลา	เกาะใหญ่	กระเสสินธุ์	ยางพารา	S	1	1	10,800	อำเภอ
5	แปลงใหญ่ยางพารา (สหกรณ์กองทุนสวนยาง ลำไพลพัฒนา จำกัด) ต.ลำไพล อ.เทพา จ.สงขลา	ลำไพล	เทพา	ยางพารา	S	1	1	10,800	อำเภอ
6	แปลงใหญ่ยางพารา (บ้านสะเดา) ต.สะเดา อ.สะเดา จ.สงขลา	สะเดา	สะเดา	ยางพารา	S	1	1	10,800	อำเภอ
7	แปลงใหญ่ยางพารา (บ้านท่าแร่) ต.ฉลุง อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา	ฉลุง	หาดใหญ่	ยางพารา	S	1	1	10,800	อำเภอ
8	แปลงใหญ่ยางพารา (สหกรณ์การเกษตรนา ทวี จำกัด) ต.ท่าประดู่ อ.นาทวี จ.สงขลา	ท่าประดู่	นาทวี	ยางพารา	S	1	1	10,800	อำเภอ
รวม						26	1	291,600	อำเภอ

9.3 พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่

9.3.1 อบรมเกษตรกรเพื่อเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP จำนวน 190 ราย งบประมาณ 148,200 บาท

ดำเนินการจัดอบรมพัฒนาเกษตรกร พร้อมจัดศึกษาดูงานในแปลงตัวอย่างหรือสถานประกอบการที่มีศักยภาพด้านการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรให้กับเกษตรกรเป้าหมายกิจกรรมพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่ ภายใต้โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิต ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 จำนวน 2 วัน โดยรายละเอียดหลักสูตร “การพัฒนาเกษตรกรเข้าสู่ระบบคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร GAP”

ที่	พื้นที่ดำเนินการ			สินค้า	ปริมาณงาน	ไตรมาสที่ดำเนินการ	งบประมาณ	ระดับดำเนินการ
	ชื่อแปลง	ตำบล	อำเภอ					
1	แปลงใหญ่ผัก ต.ดีหลวง อ.สทิงพระ จ.สงขลา	ดีหลวง	สทิงพระ	ผัก	25 ราย	1	19,500	อำเภอ
2	แปลงใหญ่มะพร้าว น้ำหอม ต.บ่อแดง อ.สทิงพระ จ.สงขลา	บ่อแดง	สทิงพระ	มะพร้าว น้ำหอม	15 ราย	1	11,700	อำเภอ
3	แปลงใหญ่ทุเรียน อ.คลองหอยโข่ง จ.สงขลา	คลองหลา	คลองหอย โข่ง	ทุเรียน	25 ราย	1	19,500	อำเภอ
4	แปลงใหญ่ทุเรียน อ.เทพา จ.สงขลา	ลำไพล	เทพา	ทุเรียน	20 ราย	1	15,600	อำเภอ
5	แปลงใหญ่ทุเรียน อ.บางกล่ำ จ.สงขลา	ท่าช้าง	อ.บางกล่ำ	ทุเรียน	15 ราย	1	11,700	อำเภอ
6	เกษตรกรทั่วไป อ.ระโนด	-	ระโนด	-	10 ราย	1	7,800	อำเภอ
7	แปลงใหญ่ทุเรียน (สะท้อน-ทับช้าง) อ.นาทวี จ.สงขลา	คลอง กวาง	นาทวี	ทุเรียน	8 ราย	1	6,240	อำเภอ
8	เกษตรกรทั่วไป อ.นาทวี	-	นาทวี	-	12 ราย	1	9,360	อำเภอ
9	เกษตรกรทั่วไป อ.สะเดา	-	สะเดา	-	20 ราย	1	15,600	อำเภอ
10	เกษตรกรทั่วไป อ.รัตภูมิ	-	รัตภูมิ	-	20 ราย	1	15,600	อำเภอ
11	เกษตรกรทั่วไป อ.สะบ้าย้อย	-	สะบ้าย้อย	-	20 ราย	1	15,600	อำเภอ
รวม			9 อำเภอ		190 ราย	1	148,200	อำเภอ

9.3.2 ติดตามให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น เกษตรกร 152 ราย/แปลง

งบประมาณ 72,960 บาท

เจ้าหน้าที่ที่ปรึกษาเกษตรกร จัดทำแผนออกติดตามให้คำปรึกษาแนะนำเกษตรกรและดำเนินการตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรม และจัดทำเอกสารสนับสนุนตามระบบการจัดการคุณภาพและมาตรฐาน GAP ให้เกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมการเกษตร โดยดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติงานของกิจกรรมแล้วจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้อง ทำการนัดหมายเกษตรกรเป้าหมายครบทุกราย เพื่อออกให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น จำนวน 2 วัน โดยให้ทันฤดูกาลผลิตสินค้าเกษตรแต่ละชนิด และบันทึกข้อมูลในระบบ DOAE GAP Online (<https://gap62.doae.go.th/>)

ที่	พื้นที่ดำเนินการ			สินค้า	ปริมาณงาน	ไตรมาสที่ดำเนินการ	งบประมาณ	ระดับดำเนินการ
	ชื่อแปลง	ตำบล	อำเภอ					
	ระดับอำเภอ		7 อำเภอ		152 ราย	1-2	36,480	อำเภอ
1	แปลงใหญ่ผัก ต.ดีหลวง อ.สทิงพระ จ.สงขลา	ดีหลวง	สทิงพระ	ผัก	25 ราย	1-2	6,000	อำเภอ
2	แปลงใหญ่มะพร้าว น้ำหอม ต.บ่อแดง อ.สทิงพระ จ.สงขลา	บ่อแดง	สทิงพระ	มะพร้าว น้ำหอม	15 ราย	1-2	3,600	อำเภอ
3	แปลงใหญ่ทุเรียน อ.คลองหอยโข่ง จ.สงขลา	คลองหลา	คลองหอย โข่ง	ทุเรียน	25 ราย	1-2	6,000	อำเภอ
4	แปลงใหญ่ทุเรียน อ.เทพา จ.สงขลา	ลำไพล	เทพา	ทุเรียน	20 ราย	1-2	4,800	อำเภอ
5	แปลงใหญ่ทุเรียน อ.บางกล่ำ จ.สงขลา	ท่าช้าง	บางกล่ำ	ทุเรียน	15 ราย	1-2	3,600	อำเภอ
6	เกษตรกรทั่วไป อ.นาทวี		นาทวี		12 ราย	1-2	2,880	อำเภอ
7	เกษตรกรทั่วไป อ.สะเดา		สะเดา		20 ราย	1-2	4,800	อำเภอ
8	เกษตรกรทั่วไป อ.รัตภูมิ		รัตภูมิ		20 ราย	1-2	4,800	อำเภอ
	ระดับจังหวัด		9 อำเภอ			1-2	36,480	จังหวัด
รวม						1-2	72,960	จังหวัด/ อำเภอ

9.4 การบริหารจัดการโครงการ

9.4.1 การจัดประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ และศพก. งบประมาณ 37,200 บาท รายละเอียดงบประมาณ ดังนี้

จัดสรรงบประมาณระดับจังหวัดและอำเภอเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมเครือข่ายของ คณะกรรมการแปลงใหญ่ ระดับอำเภอ 16 อำเภอ เครือข่ายละ 2 ครั้ง ระดับจังหวัด เครือข่ายละ 2 ครั้ง เพื่อวางแผนการพัฒนาแปลงใหญ่ ดังนี้

กิจกรรม	พื้นที่ ดำเนินการ	ปริมาณ (ครั้ง)	ไตรมาส ที่ดำเนินการ	งบประมาณ (บาท)	ระดับ ดำเนินการ
การจัดประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงาน คณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ และศพก.			1-2	37,200	จังหวัด/อำเภอ
ระดับอำเภอ	16 อำเภอ	2	1-2	16,000	อำเภอ
1. อำเภอเมืองสงขลา	เมืองสงขลา	2	1-2	1,000	อำเภอ
2. อำเภอหาดใหญ่	หาดใหญ่	2	1-2	1,000	อำเภอ
3. อำเภอบางกล่ำ	บางกล่ำ	2	1-2	1,000	อำเภอ
4. อำเภอควนเนียง	ควนเนียง	2	1-2	1,000	อำเภอ
5. อำเภอรัตนภูมิ	รัตภูมิ	2	1-2	1,000	อำเภอ
6. อำเภอนาหม่อม	นาหม่อม	2	1-2	1,000	อำเภอ
7. อำเภอกลองหอยโข่ง	คลองหอยโข่ง	2	1-2	1,000	อำเภอ
8. อำเภอสะเดา	สะเดา	2	1-2	1,000	อำเภอ
9. อำเภอสิงหนคร	สิงหนคร	2	1-2	1,000	อำเภอ
10. อำเภอกระแสสินธุ์	กระแสสินธุ์	2	1-2	1,000	อำเภอ
11. อำเภอสทิงพระ	สทิงพระ	2	1-2	1,000	อำเภอ
12. อำเภอระโนด	ระโนด	2	1-2	1,000	อำเภอ
13. อำเภอจะนะ	จะนะ	2	1-2	1,000	อำเภอ
14. อำเภอนาทวี	นาทวี	2	1-2	1,000	อำเภอ
15. อำเภอเทพา	เทพา	2	1-2	1,000	อำเภอ
16. อำเภอสะบ้าย้อย	สะบ้าย้อย	2	1-2	1,000	อำเภอ
ระดับจังหวัด		2	1-2	20,600	จังหวัด
รวม			1-2	37,200	จังหวัด/อำเภอ

9.4.2 การติดตามและประเมินผลโครงการ งบประมาณ 78,000 บาท รายละเอียดงบประมาณ ดังนี้

จัดสรรงบประมาณระดับจังหวัดและอำเภอเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการติดตาม กำกับการทำงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการฯ (แปลงใหญ่ปี 2566, 2567 และแปลงใหญ่ปี 2568) จำนวน 26 แปลง ดังนี้

กิจกรรม	พื้นที่ ดำเนินการ	ปริมาณ (แปลง)	ไตรมาส ที่ดำเนินการ	งบประมาณ (บาท)	ระดับ ดำเนินการ
การติดตามและประเมินผลโครงการ	15 อำเภอ	26	1-2	78,000	จังหวัด/อำเภอ
ระดับอำเภอ	15 อำเภอ	26	1-2	46,800	อำเภอ
1. อำเภอเมืองสงขลา	เมืองสงขลา	1	1-2	1,800	อำเภอ
2. อำเภอหาดใหญ่	หาดใหญ่	4	1-2	7,200	อำเภอ
3. อำเภอบางกล่ำ	บางกล่ำ	1	1-2	1,800	อำเภอ
4. อำเภอควนเนียง	ควนเนียง	1	1-2	1,800	อำเภอ
5. อำเภอรัตนบุรี	รัตนบุรี	2	1-2	3,600	อำเภอ
6. อำเภอนาหม่อม	นาหม่อม	1	1-2	1,800	อำเภอ
7. อำเภอกลองหอยโข่ง	กลองหอยโข่ง	1	1-2	1,800	อำเภอ
8. อำเภอสะเดา	สะเดา	3	1-2	5,400	อำเภอ
9. อำเภอสิงหนคร	สิงหนคร	1	1-2	1,800	อำเภอ
10. อำเภอกระแสสินธุ์	กระแสสินธุ์	1	1-2	1,800	อำเภอ
11. อำเภอสติงพระ	สติงพระ	2	1-2	3,600	อำเภอ
12. อำเภอจะนะ	จะนะ	2	1-2	3,600	อำเภอ
13. อำเภอนาทวี	นาทวี	3	1-2	5,400	อำเภอ
14. อำเภอเทพา	เทพา	2	1-2	3,600	อำเภอ
15. อำเภอสะบ้าย้อย	สะบ้าย้อย	1	1-2	1,800	อำเภอ
ระดับจังหวัด	15 อำเภอ	26	1-2	31,200	จังหวัด

คู่มือโครงการส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

เพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์

กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์

1. ความเชื่อมโยง

1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ: ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

ประเด็น การเกษตร

เป้าหมาย ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น

1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ : ประเด็น (O3) การเกษตร

เป้าหมายระดับประเด็น (Y2) ประเด็นการเกษตรสร้างมูลค่า

แผนย่อยของแผนแม่บทฯ 3.1 เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 030101 สินค้าเกษตรอัตลักษณ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

1.3 แผนการปฏิรูปประเทศ : ด้านเศรษฐกิจ

นิยามของสินค้าเกษตรอัตลักษณ์

สินค้าเกษตรอัตลักษณ์ หมายถึง สินค้าที่มาจากแหล่งผลิตที่มีความสัมพันธ์กับแหล่งภูมิศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วยสภาพภูมิอากาศและสภาพภูมิประเทศเฉพาะเจาะจง ทำให้สินค้าชนิดนั้นเจริญเติบโตได้ โดยมีความแตกต่างจากแหล่งผลิตอื่น มีคุณภาพ ชื่อเสียง คุณสมบัติหรือคุณลักษณะเฉพาะ ที่เรียกว่า ความเป็นอัตลักษณ์ อีกทั้งยังมีเรื่องราวแหล่งกำเนิด (story) ที่สะท้อนการพัฒนาการเกษตร เศรษฐกิจและสังคม ที่มีอัตลักษณ์เฉพาะถิ่น ส่งผลให้เป็นสินค้าคุณภาพจากแหล่งผลิตที่สามารถยกระดับเข้าสู่การขึ้นทะเบียนให้เป็น สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications : GI) ซึ่งเครื่องหมาย GI เปรียบเสมือนแบรนด์ของท้องถิ่น ที่บ่งบอกถึงคุณภาพแหล่งที่มาของสินค้าชนิดนั้น

2. หลักการและเหตุผล

กรมส่งเสริมการเกษตร ได้ดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น กิจกรรมส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่ผลิตไม้ผลคุณภาพ 40 จังหวัด ครอบคลุม ภาคใต้ ภาคตะวันออก และภาคเหนือ ซึ่งเป็นพื้นที่การผลิตไม้ผลเศรษฐกิจที่มีศักยภาพของประเทศไทย ผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐาน สามารถบริหารจัดการผลผลิตและจัดทำแผนการผลิตในพื้นที่ให้ประสบความสำเร็จ และสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าไม้ผลอัตลักษณ์ได้อย่างยั่งยืน เป็นการช่วยสร้างอาชีพ สร้างรายได้และยกระดับความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้มั่นคง สอดคล้องกับความเป็นอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี โดยการทำงานร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่และเกษตรกร ในการคัดเลือกพื้นที่ คัดเลือกชนิดพืช และจัดเก็บข้อมูลเตรียมความ

พร้อมสู่การเป็นสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์ พัฒนาความรู้ทั้งด้านการผลิต การตลาด และส่งเสริมให้เป็นไม้ผลอัตลักษณ์ประจำถิ่น เช่น ทุเรียนชะนีเกาะช้าง จังหวัดตราด ทุเรียนในวงระนอง จังหวัดระนอง และลิ้นจี่แม่ใจ จังหวัดพะเยา

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 นี้ กรมส่งเสริมการเกษตรได้ขยายผลการดำเนินงานโครงการเพื่อส่งเสริมเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้ครอบคลุมพื้นที่ สินค้าและผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายมากขึ้น จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ในพื้นที่ 52 จังหวัด ครอบคลุมพื้นที่แหล่งผลิตไม้ผลที่สำคัญ ได้แก่ ภาคตะวันออก ภาคใต้ ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มุ่งเน้นการพัฒนาการเกษตร เศรษฐกิจและสังคมที่มีอัตลักษณ์เฉพาะถิ่น ซึ่งมีเรื่องราวแหล่งกำเนิดสินค้า (story) ที่ทำให้สินค้ามีความแตกต่าง โดดเด่นจากสินค้าที่ผลิตจากแหล่งอื่น ๆ สามารถสร้างมูลค่าและนำไปส่งเสริมให้เกษตรกร เพื่อสร้างอาชีพและรายได้ โดยส่งเสริมให้เกษตรกรใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาการผลิต และเพิ่มมูลค่าผลผลิต ตลอดจนการแปรรูป เป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย สามารถพัฒนาระดับเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI : Geographical Indications) เป็นการใช้อยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน เพื่อเสริมสร้างคุณค่าเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ตลอดจนใช้ประโยชน์จากอัตลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ในการเชื่อมโยงสู่การส่งเสริมการเกษตรด้านอื่น ๆ เช่น การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตลาดเกษตรกร หรือศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ทำงานแบบบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างเกษตรกรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่อุปทาน เพื่อยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้มีคุณภาพ ปลอดภัย และสอดคล้องกับมาตรฐานสากล เป็นการควบคุมคุณภาพและปรับปรุงสินค้าให้เป็นที่ต้องการของผู้บริโภค สร้างความเชื่อมั่นต่อคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตรอัตลักษณ์และเข้ากับกระแสดemandความต้องการของผู้บริโภค รวมไปถึงการเชื่อมโยงการตลาดและสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร ในการรวบรวม คัดแยก ระบบโลจิสติกส์ และบริหารจัดการผลผลิตในพื้นที่อย่างเป็นระบบ เพื่อขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

3.วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อสร้างอาชีพและรายได้จากสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นแก่เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร
- 3.2 เพื่อส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นและพัฒนาช่องทางการตลาด
- 3.3 เพื่อพัฒนาความรู้และเพิ่มศักยภาพกระบวนการทำงานในพื้นที่สำหรับการพัฒนาสินค้าไม้ผลตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาที่เหมาะสมให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน แข่งขันทางการตลาดได้
- 3.4 เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นสู่ผู้บริโภคให้มีความรู้ความเข้าใจถึงถิ่นกำเนิด เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยมาตรฐานการรับรอง GI
- 3.5 เพื่อวางแผนการดำเนินงานบริหารจัดการไม้ผลสู่การยกระดับราคาผลไม้ และการกระจายผลไม้ออกจากแหล่งผลิต

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการโครงการ

4.1 พัฒนาเกษตรกรผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่น

- 1) เกษตรกร ผู้ผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ พืชจำปาตะ รวมทั้งสิ้น 30 ราย
- 2) พื้นที่ดำเนินการ อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

4.2 การบริหารงานตามยุทธศาสตร์ผลไม้

- 1) ระดับจังหวัด ประกอบด้วย ตัวแทนเจ้าของแปลงพญากรณ์ เจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดที่เกี่ยวข้อง จำนวน 30 ราย
- 2) ระดับอำเภอ
 - เกษตรกร และผู้ที่เกี่ยวข้องในระดับอำเภอ จำนวน 20 ราย
 - สถานที่ดำเนินการในพื้นที่ 12 อำเภอ คือ อำเภอเมืองสงขลา อำเภอหาดใหญ่ อำเภอบางกล่ำ อำเภอกวนเนียง อำเภอรัตนภูมิ อำเภอนาหม่อม อำเภอคลองหอยโข่ง อำเภอสะเดา อำเภोजะนะ อำเภอนาหวี อำเภอเทพา และอำเภอสะบ้าย้อย

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 พัฒนาเกษตรกรผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่นที่เหมาะสมกับพื้นที่สู่มาตรฐานเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์

5.1.1 จัดอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่น ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ

วิธีการดำเนินงาน มีดังนี้

1) จังหวัดคัดเลือกเกษตรกรจากแปลงใหญ่ หรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหรือกลุ่มสหกรณ์ หรือกลุ่มปรับปรุง คุณภาพ หรือเกษตรกรที่มีศักยภาพในพื้นที่ ที่สามารถทำการผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์ที่เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ แหล่งผลิตได้มาตรฐานและผลผลิตมีคุณภาพ สามารถพัฒนาสินค้าเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้ จังหวัดละ 1 กลุ่ม ประกอบด้วย เกษตรกร จำนวน 30 ราย ควรเป็นกลุ่มเกษตรกรที่มีความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะผลิตไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่นชนิดเดียวกัน และมีศักยภาพสามารถดำเนินการบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการได้ อาจจะเป็นชนิดไม้ผลเดิมที่ได้ดำเนินการแล้วในปี 2562 - 2567 หรือชนิดไม้ผลใหม่ที่ได้มีการพิจารณาร่วมกันแล้วว่ามีความศักยภาพและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี

2) จัดทำทะเบียนเกษตรกรรายบุคคล และแบบประเมินผลก่อน - หลังเข้าร่วมโครงการตามแบบฟอร์มโครงการ

3) ดำเนินการจัดอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีที่จำเป็นและเหมาะสม (Impact point) หลักสูตรการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ที่นำไปสู่ความสำเร็จของโครงการ จำนวน 1 ครั้ง ๆ ละ 1 วัน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ 350 บาท/ราย/วัน ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในไตรมาสที่ 1 อย่างน้อยร้อยละ 50 ของเป้าหมายเกษตรกรที่ได้รับ และเสร็จสิ้นภายในไตรมาสที่ 2

4) รูปแบบการดำเนินการจัดอบรมให้ประเมินจากสถานการณ์ใช้ดุลยพินิจตามความเหมาะสมหากมีการศึกษาดูงานควรเห็นสภาพพื้นที่จริงในการเรียนรู้ โดยสื่อให้เห็นถึง การเรียนรู้และประโยชน์ที่บุคคลเป้าหมายจะได้รับ ยกตัวอย่างเช่น การมีสถานีเรียนรู้ การสาธิตวิธีการจัดการในสวนการใช้ สื่อการเรียนรู้ออนไลน์ หรืออื่น ๆ

5) รายงานผลการดำเนินงานตามระบบ e - project และสำนักงานเกษตรอำเภอบันทึกลงในแบบ กสก. ทั้งนี้ที่ดำเนินการอบรมเสร็จเรียบร้อยแล้วโดยรายงานทั้งผลปริมาณงาน - การใช้เงิน ภายในไตรมาสที่ 3 และสรุปผลการดำเนินงานผ่านคณะกรรมการ Core Team ในแต่ละเขตที่รับผิดชอบ

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.1.1 คือ

- 1) ข้อมูลทะเบียนเกษตรกรรายบุคคล และ แบบประเมินผลก่อน-หลัง (30 ราย/ 1 กลุ่ม)
- 2) เนื้อหาหลักสูตรในการอบรมจากการนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในแปลงปลูกของตนเอง
- 3) รายงานผลการดำเนินงานตามระบบ e-project และแบบ กสก. ภายในไตรมาสที่ 3 (สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ)

5.1.2 พัฒนาความรู้แก่เกษตรกรและเจ้าหน้าที่ในการพัฒนาสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์กับแหล่งผลิตอื่น ดำเนินการโดย สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 5 จังหวัดสงขลา

วิธีการดำเนินงาน มีดังนี้

1) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ พิจารณาคัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมการอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี จากข้อ 5.1.1 ที่มีศักยภาพ จำนวน 20 คน เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการจากสำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอ จำนวนรวม 3 คน รวมทั้งสิ้น 23 คน เข้าร่วมกิจกรรม 5.1.2

2) กรมส่งเสริมการเกษตรได้สนับสนุนค่าใช้จ่ายสำหรับเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ของจังหวัด/อำเภอ และคณะผู้จัด ดำเนินการภายในไตรมาสที่ 3

3) รูปแบบการดำเนินการพัฒนาความรู้ให้ดำเนินการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน หากมีการศึกษาดูงานควรให้เห็นสภาพพื้นที่จริงในการเรียนรู้ โดยสื่อให้เห็นถึงการเรียนรู้และประโยชน์ที่บุคคลเป้าหมายจะได้รับ ยกตัวอย่างเช่น การมีสถานีเรียนรู้ การสาธิตวิธีการจัดการในสวน การใช้สื่อการเรียนรู้ออนไลน์ หรืออื่น ๆ

4) การพิจารณาจำนวนวันในการดำเนินการพัฒนาความรู้เพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายตามที่กำหนด ให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรในแต่ละเขตซึ่งเป็นคณะผู้จัดเป็นผู้พิจารณาตามความจำเป็นและความเหมาะสม ซึ่งอยู่ภายใต้กรอบวงเงินงบประมาณที่กำหนดไว้

5) หลักสูตร การสำรวจสินค้าเกษตรเชิงกายภาพนอกแหล่งผลิต เพื่อเพิ่มพูนทักษะการบริหารจัดการ (Community survey) เป็นการพัฒนาความรู้ให้มีความสอดคล้องกับสินค้าไม้ผลที่เป็นอัตลักษณ์ที่

เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ของจังหวัดในแต่ละภาคของตนเองกับในแหล่งผลิตอื่น มีประเด็นเน้นให้เห็นถึงการพัฒนาด้านเทคโนโลยีการผลิต การตลาด การแปรรูป การเพิ่มมูลค่า การบริการการท่องเที่ยว หรืออื่น ๆ ตามความเหมาะสมที่ได้วิเคราะห์ร่วมกันจากคณะทำงาน Core Team

6) กลุ่มเป้าหมายถอดองค์ความรู้ที่ได้รับที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ ส่งให้กับสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่รับผิดชอบในแต่ละเขตรวบรวม เพื่อรายงานผลการดำเนินงานผ่านคณะทำงาน Core Team

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.1.2 คือ

- องค์ความรู้ที่ได้รับที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ โดยรายงานผลในคณะทำงาน Core Team (สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่รับผิดชอบแต่ละเขต ดำเนินการ)

5.1.3 จัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ

วิธีการดำเนินงาน มีดังนี้

1) คัดเลือกพื้นที่ที่จะจัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน (Precision Farm) โดยมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้

1.1) เป็นสถานที่ของสมาชิกผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความพร้อมในการพัฒนาแปลงการผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน เกิดเป็นแปลงเกษตรอัจฉริยะ (Precision Farm) สามารถเป็นสถานที่ศึกษาดูงานเพื่อขยายผลสู่แปลงสมาชิกผู้เข้าร่วมโครงการคนอื่น ๆ ได้ ภายในจังหวัดหรือจังหวัดอื่น ๆ

1.2) เป็นพื้นที่ปลูกไม้ผลอัตลักษณ์พื้นที่ตามที่ได้กำหนดไว้ มีผลผลิตต่อเนื่องกันไม่ต่ำกว่า 2 ฤดูกาลผลิต

1.3) ควรมีแหล่งน้ำตามธรรมชาติ หรือมีระบบการให้น้ำที่เพียงพอสำหรับการใช้ในการผลิตไม้ผลที่เหมาะสมกับพื้นที่ตลอดฤดูกาลผลิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงหลังออกดอก ติดผล จนถึงเก็บเกี่ยวผลผลิต

1.4) เป็นแปลงที่อาจอยู่ติดถนน หรือพื้นที่ที่มีการคมนาคมสะดวก ผู้คนผ่านไปมาสามารถมองเห็นได้

1.5) เกษตรกรเจ้าของพื้นที่มีความพร้อม ขยันหมั่นเพียร เสียสละ สามารถเป็นวิทยากรอบรมได้เป็นอย่างดีและหรือ/ขยายผลความสำเร็จต่อไปยังเกษตรกรรายอื่นในพื้นที่ใกล้เคียงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.6) เกษตรกรเจ้าของพื้นที่มีความสมัครใจที่จะเข้าร่วมโครงการและยินยอมปฏิบัติตามเงื่อนไขข้อกำหนดในการดำเนินการ ตลอดจนคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่

2) ดำเนินการจัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน ดังนี้

2.1) จัดทำแปลงเรียนรู้บนพื้นที่อย่างน้อย 2 ไร่ เพื่อใช้เป็นจุดสาธิตและถ่ายทอดความรู้ให้กับสมาชิกในพื้นที่ครอบคลุมตลาดแม่นยำ – พื้นที่แม่นยำ – พันธุ์แม่นยำ – น้ำแม่นยำ – ปุ๋ยแม่นยำ – การจัดการโรคแม่นยำ – เทคโนโลยีการผลิตแม่นยำ – การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวแม่นยำ – จำหน่ายแม่นยำ และมีการศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จ โดยรัฐสนับสนุนค่าใช้จ่ายแปลงละ 50,000 บาท เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับจัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ ค่าวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร (ปุ๋ยคอก/ปุ๋ยอินทรีย์/ปุ๋ยเคมี สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ฮอร์โมน ถูห่อ ฯลฯ) ค่าจัดทำระบบน้ำ ค่าตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้าง ค่าวิเคราะห์ธาตุอาหารในดินและใบพืช ค่าวัสดุสำนักงานหรืออื่น ๆ ที่มีความจำเป็น โดยวัสดุอุปกรณ์ต้องไม่ใช่พัสดุครุภัณฑ์ ดำเนินการภายในไตรมาสที่ 3 - 4

2.2) จัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ ขนาด 1 เมตร x 1.5 เมตร ปรากฏรายละเอียดประกอบด้วย ชื่อเจ้าของสวน ที่ตั้งสวน และชื่อแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐานชนิดใด เช่น แปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน (.....) จังหวัด..... รายละเอียดตาม **เอกสารแนบ 1**

3) จัดทำข้อมูลแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐานตามแบบใน **เอกสารแนบ 2** โดยเสนอสำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ เป็นผู้รวบรวมข้อมูลจัดทำเป็นทำเนียบแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐานประจำภาคของตนเอง จำนวน 1 เล่ม

4) สรุปผลการดำเนินงานโดยรายงานผ่านคณะทำงาน Core Team ในแต่ละเขตที่รับผิดชอบ

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.1.3 คือ

- 1) แปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน พื้นที่อย่างน้อย 2 ไร่
- 2) ข้อมูลแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน จังหวัดละ 1 แปลง เสนอสำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรในแต่ละเขตที่รับผิดชอบรวบรวม
(สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ)

5.2 พัฒนาการสร้างมูลค่าเพิ่ม การตลาด การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่สินค้าไม้ผลอัตลักษณ์คุณภาพดีสู่ผู้บริโภค

5.2.1 พัฒนาสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์สู่กระบวนการรับรองสินค้า GI และตรวจสอบย้อนกลับได้ ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรจังหวัด

วิธีการดำเนินงาน มีดังนี้

1) จังหวัดดำเนินการพัฒนาสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์ที่ร่วมกันวิเคราะห์และได้กำหนดชนิดสินค้าไม้ผลของแต่ละจังหวัดในภาคของตนเองที่ต้องการพัฒนาจังหวัดละ 1 ชนิดสินค้า ซึ่งเป็นกลุ่มเกษตรกรที่ผลิตไม้ผลชนิดเดียวกัน อาจจะเป็นชนิดไม้ผลเดิมที่ได้ดำเนินการแล้วหรือชนิดไม้ผลใหม่ที่ได้พิจารณาร่วมกันแล้วว่ามีศักยภาพและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี ส่งผลทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการได้

2) นำสินค้าไม้ผลที่ได้กำหนดเป้าหมายไว้ในคณะทำงาน Core Team ดำเนินการเข้าสู่กระบวนการ ขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) พร้อมทั้งจัดทำการรับรองคุณภาพ เช่น ระบบการรับรองคุณภาพสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้โดยสติกเกอร์ QR Code ตีบนผลผลิตหรือจัดทำบรรจุภัณฑ์ที่ระบุแหล่งผลิตชัดเจน การตรวจสอบแหล่งผลิต การเก็บข้อมูล ฯลฯ จังหวัดละ 1 สินค้า

3) กรมส่งเสริมการเกษตรสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจังหวัดละ 40,000 บาท เพื่อเป็นการพัฒนาสินค้าไม้ผลที่เป็นอัตลักษณ์ที่เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ที่ได้กำหนดเป้าหมายไว้ในคณะทำงาน Core Team ให้เข้าสู่กระบวนการรับรองสินค้า GI ได้แก่ ค่าจัดเก็บข้อมูลเกษตรกรในการบันทึกจัดทำข้อมูลเกษตรกรเพื่อการรับรองคุณภาพสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ ค่าการจัดทำข้อมูลเพื่อจัดเตรียมคำขอขึ้นทะเบียน ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ค่าจัดประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ค่าติดตามในพื้นที่เพื่อสืบค้นข้อมูล หรืออื่น ๆ ที่มีความจำเป็นเกี่ยวกับกระบวนการที่นำไปสู่การรับรองสินค้า GI และตรวจสอบย้อนกลับได้ โดยการเบิกจ่ายไม่ขัดต่อระเบียบกระทรวงการคลังที่กำหนดไว้ อนึ่ง จังหวัดสามารถบริหารจัดการงบประมาณในกิจกรรมนี้ได้ตามความเหมาะสมเพื่อให้กิจกรรมการพัฒนาไม้ผลที่คัดเลือกมาได้บรรลุถึงกระบวนการรับรองสินค้า GI ต่อไป ดำเนินการไตรมาสที่ 3 - 4

4) รายงานผลการดำเนินงานผ่านคณะทำงาน Core Team

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.2.1 คือ

สินค้าไม้ผลอัตลักษณ์ของจังหวัดที่เข้าสู่กระบวนการรับรองสินค้า GI และมีการรับรองสินค้าเพื่อการตรวจสอบย้อนกลับได้ จังหวัดละ 1 สินค้า รวม 52 ชนิดสินค้า
(สำนักงานเกษตรจังหวัด ดำเนินการ)

5.2.2 พัฒนาจตุรบรรณและบรรจุภัณฑ์เพื่อการเพิ่มมูลค่า ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับ สำนักงานเกษตรอำเภอ

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.2.2 คือ

จตุรบรรณ/จัดชั้นคุณภาพไม้ผลอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น และ/หรือบรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าผลไม้อัตลักษณ์ จังหวัดละ 1 จุด/บรรจุภัณฑ์ รวม 52 จุด/บรรจุภัณฑ์
(สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ)

เป็นการดำเนินการเพื่อใช้เป็นศูนย์กลางในแหล่งผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์ในพื้นที่เพื่อรวบรวมผลผลิตของสมาชิกและคัดคุณภาพผลผลิตเพื่อการจำหน่ายออกนอกแหล่งผลิต รวมไปถึงการจัดทำบรรจุภัณฑ์ที่คำนึงถึงความทนทานในการขนส่ง การเก็บรักษาผลผลิตให้มีคุณภาพดี สามารถสร้างภาพลักษณ์ของสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่าได้ โดยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้จังหวัดเป็นผู้พิจารณาดำเนินการเองให้เป็นไปตามความเหมาะสมกับสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่นของตนเอง โดยขอให้มิโลโก้กรมส่งเสริมการเกษตร ชื่อโครงการ เรื่องราวความเป็นมา

หรือแบรนด์สินค้า วิธีการบริโภค ปรากฏอยู่บนบรรจุภัณฑ์เป็นหลักและสามารถเพิ่มเติมรายละเอียดได้ตามความเหมาะสม โดยกรมส่งเสริมการเกษตรสนับสนุนค่าใช้จ่ายเป็นค่าวัสดุที่จำเป็นเพื่อให้เกิดจุดรวบรวมหรือบรรจุภัณฑ์จังหวัดละ 35,000 บาท ดำเนินการไตรมาสที่ 2 ซึ่งการดำเนินการขอให้รายงานผลการดำเนินงานผ่านคณะทำงาน Core Team

5.3 บริหารงานตามยุทธศาสตร์ผลไม้

5.3.1 ติดตามคาดคะเนสถานการณ์ผลไม้ระดับจังหวัด ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นค่าใช้จ่ายในการสำรวจและจัดประชุมเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดเพื่อคาดคะเนสถานการณ์ผลไม้ระดับจังหวัด แยกตามชนิดพืชตั้งแต่ก่อนฤดูกาลผลิต จนถึงต้นฤดูกาลผลิตจำนวน 3 ครั้ง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำข้อมูลเอกภาพและจัดทำแผนกระจายผลผลิตผลไม้ออกจากแหล่งผลิต หรือเชื่อมโยงผลผลิตจากแหล่งผลิตหลักอื่นเพื่อนำมากระจายผลไม้ในพื้นที่ เพื่อสนับสนุนมาตรการยกระดับราคาผลไม้ต่อไป ซึ่งสามารถดำเนินการในรูปแบบปกติ หรือรูปแบบ New Normal ก็ได้ตามดุลยพินิจและความเหมาะสมของสถานการณ์นั้น ๆ

5.3.2 ติดตามคาดคะเนสถานการณ์ผลไม้ระดับอำเภอ ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรอำเภอ 12 อำเภอ ร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นค่าใช้จ่ายในการสำรวจและจัดประชุมเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้องในระดับอำเภอ เพื่อคาดคะเนสถานการณ์ผลไม้ระดับอำเภอ แยกตามชนิดพืชตั้งแต่ก่อนฤดูกาลผลิต จนถึงต้นฤดูกาลผลิต จำนวน 3 ครั้ง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำข้อมูลเอกภาพและจัดทำแผนกระจายผลผลิตผลไม้ออกจากแหล่งผลิต หรือเชื่อมโยงผลผลิตจากแหล่งผลิตหลักอื่นเพื่อนำมากระจายผลไม้ให้กับจังหวัด เพื่อนำไปวางแผนการดำเนินงานบริหารจัดการผลไม้ โดยการหามาตรการยกระดับราคาผลไม้ต่อไป ซึ่งสามารถดำเนินการในรูปแบบปกติ หรือรูปแบบออนไลน์ ก็ได้ตามดุลยพินิจและความเหมาะสมของสถานการณ์นั้น ๆ

*****อนึ่ง** การติดตามคาดคะเนสถานการณ์ผลไม้ระดับจังหวัดและระดับอำเภอจำเป็นต้องมีการติดตามสถานการณ์จากแปลงไม้ผลที่ใช้อ้างอิงข้อมูลที่น่าเชื่อถือและสอบถามข้อมูลได้ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและยกระดับองค์ความรู้แก่นักวิชาการที่รับผิดชอบทุกระดับ ในปี 2568 กรมส่งเสริมการเกษตรจึงกำหนดให้มีกิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำข้อมูลประมาณการผลผลิตไม้ผล ดังรายละเอียดในข้อ

5.3.3 ***

สรุปผลงาน (Output) ที่ได้จากกิจกรรมที่ 5.3 คือ

1. ข้อมูลเอกภาพ แผนกระจายผลผลิตระดับอำเภอ/จังหวัด/ภาค จำนวน 4 ชนิด
2. แผนบริหารจัดการผลไม้ระดับภาคได้ และแผนปฏิบัติงานบริหารจัดการผลไม้ระดับภาค/จังหวัด (Action Plan) จำนวน 4 ชนิด (1 จังหวัด/ 12 อำเภอ)

5.3.3 เพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำข้อมูลประมาณการผลผลิตไม้ผล

1) **สำรวจแปลงพยากรณ์เพื่อประเมินสถานการณ์การผลิตในระดับอำเภอ** ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรอำเภอ (12 อำเภอ ใน 1 จังหวัด) ร่วมกับเกษตรกรเจ้าของแปลงพยากรณ์ในพื้นที่ ซึ่งเป็นการสำรวจและติดตามสถานการณ์การผลิตในพื้นที่

วิธีการดำเนินงาน มีดังนี้

(1.1) **หลักการทำงาน** คือ สำนักงานเกษตรอำเภอ คัดเลือกแปลงไม้ผล ประกอบด้วย

- ภาคใต้ ได้แก่ **ทุเรียน มังคุด เงาะ ลองกอง**

โดยให้สอดคล้องกับพื้นที่การผลิต จำนวน 1 แปลงต่อ 1 ชนิดพืชเป็นอย่างน้อยในแต่ละอำเภอ เพื่อใช้เป็นแปลงตัวแทนสำหรับให้นักวิชาการที่รับผิดชอบในระดับอำเภอ - จังหวัดและผู้เกี่ยวข้องเข้าไปสำรวจข้อมูลติดตามสถานการณ์การผลิตในช่วงที่ไม้ผลอยู่ในระยะแตกใบอ่อน - ดอกบาน - ติดผล - เก็บเกี่ยว ทั้งนี้ จะได้นำข้อมูลมาใช้ประเมินสถานการณ์การผลิตไม้ผลของอำเภอนั้น ๆ ได้ตลอดฤดูกาล เป็นการพยากรณ์หรือคาดการณ์ประมาณผลผลิตล่วงหน้าตลอดจนสอบถามผลการคาดการณ์ ดังนั้นแปลงที่คัดเลือกขึ้นมาจึงมีความสำคัญมากโดยเฉพาะจะต้องเป็นแปลงที่เป็นตัวแทนในการสุ่มสำรวจของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรด้วย และเรียกแปลงนั้นว่า “แปลงพยากรณ์” ทั้งนี้ ควรมีแปลงสำรองไว้อย่างน้อย 3 - 4 แปลงกรณีเกิดการระบาดของศัตรูพืช หรือเกิดภัยธรรมชาติขึ้นในอนาคต

(1.2) **ความสำคัญของแปลงพยากรณ์**

(1.2.1) ความสำคัญเชิงพื้นที่ เป็นแปลงที่สะท้อนข้อเท็จจริงด้านสถานการณ์การผลิตในช่วงที่ไม้ผลอยู่ในระยะแตกใบอ่อน - ดอกบาน - ติดผล - เก็บเกี่ยว เพื่อให้นักวิชาการที่รับผิดชอบได้ทำการเก็บข้อมูล ซึ่งข้อมูลที่ได้เป็น “ข้อมูลจากการสำรวจ” ในระดับอำเภอ ซึ่งมีความสำคัญมากเพราะจะต้องนำมาใช้สำหรับการวางแผนบริหารจัดการผลไม้ในภาพรวมของระดับจังหวัดต่อไป

(1.2.2) ความสำคัญเชิงนโยบาย คณะกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการผลไม้จะกำหนดแนวทางการบริหารจัดการผลไม้ในแต่ละปี และมอบหมายให้คณะทำงานจัดข้อมูลไม้ผลเศรษฐกิจจะวางแผนการจัดเก็บข้อมูลโดยวิธีสำรวจด้วยตัวอย่าง (Sample Survey) โดยใช้แผนการสำรวจแบบการสุ่มตัวอย่างเพื่อเข้าไปสำรวจข้อมูล (Sampling Design) ในแปลงพยากรณ์ ซึ่งในขั้นแรกจำเป็นต้องมีการจัดทำกรอบตัวอย่างซึ่งหมายถึงหมู่บ้านตัวอย่างที่มีขนาดพื้นที่ปลูกไม้ผล ให้มีความชัดเจนเสียก่อน จึงจะสามารถสำรวจข้อมูลได้สอดคล้องตามพื้นที่เพาะปลูกไม้ผลที่มีอยู่จริง เพื่อจะได้ไปติดต่อประสานข้อมูลจากเกษตรอำเภอและเกษตรจังหวัดในการเข้าไปสำรวจข้อมูลในพื้นที่เพื่อการพยากรณ์ผลผลิต และจัดทำข้อมูลเอกภพนำไปใช้ในการพิจารณาข้อมูลการประมาณการผลิตไม้ผลระดับภาคให้มีความถูกต้อง แม่นยำ ใกล้เคียงความเป็นจริง เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและการวางแผนป้องกันแก้ไขปัญหาผลผลิตและการตลาดในแต่ละปี

(1.3) **เกณฑ์การคัดเลือกแปลงพยากรณ์**

(1.3.1) เจ้าของแปลงต้องมีความเกี่ยวข้องกับสถาบันเกษตรกร (กลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์/วิสาหกิจชุมชน) โดยเป็นประธาน/กรรมการ/สมาชิกหรืออื่น ๆ และเจ้าของแปลงมีความสมัครใจและความพร้อมในการให้ข้อมูล ตลอดจนเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของกรมส่งเสริมการเกษตร

(1.3.2) มีขนาดพื้นที่ตั้งแต่ 1 ไร่ขึ้นไป ที่มีการปลูกพืชชนิดเดียว (สวนเดี่ยว)

(1.3.3) มีการผลิตเป็นเชิงการค้าในประเทศหรือส่งออกก็ได้

(1.3.4) เป็นแปลงที่มีการจัดการสวนดี ซึ่งหมายถึง มีการปฏิบัติดูแลสวนครบถ้วนตามหลักวิชาการสอดคล้องตามปฏิทินการดูแลรักษาพืช ซึ่งเหมาะแก่การเข้าไปสำรวจข้อมูลติดตามสถานการณ์การผลิตในช่วงที่ไม้ผลอยู่ในระยะแตกใบอ่อน – ดอกบาน – ติดผล – เก็บเกี่ยว ตัวอย่างตามปฏิทินการดูแลรักษาพืชตามภาคผนวกแนบท้าย

(1.4) การจัดระบบแปลงพยำกรณ์ของจังหวัด

(1.4.1) สำนักงานเกษตรอำเภอคัดเลือกแปลงไม้ผล ได้แก่ ทุเรียน มังคุด เงาะ ลองกอง ให้สอดคล้องกับพื้นที่การผลิตจำนวน 1 แปลงต่อ 1 ชนิดพืชเป็นอย่างน้อยในแต่ละอำเภอ และควรมีแปลงสำรองของแต่ละชนิดของแต่ละอำเภออีก 3 แปลง พร้อมทั้งระบุชื่อ – นามสกุลเจ้าของแปลงตามแบบฟอร์มใน เอกสารแนบ 3 และข้อมูลโดยสังเขปของแปลงที่คัดเลือกมาเพื่อรายงานให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทราบและเก็บเป็นฐานข้อมูลการใช้ประโยชน์ในระยะยาวต่อไป ตามแบบฟอร์ม เอกสารแนบ 4

ตัวอย่าง แปลงพยำกรณ์ไม้ผลภาคใต้ ของอำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร

ทุเรียน	แปลงพยำกรณ์	สำรอง 1	สำรอง 2	สำรอง 3	➡ ผลสำรวจในภาพรวม*
มังคุด	แปลงพยำกรณ์	สำรอง 1	สำรอง 2	สำรอง 3	➡ ผลสำรวจในภาพรวม*
เงาะ	แปลงพยำกรณ์	สำรอง 1	สำรอง 2	สำรอง 3	➡ ผลสำรวจในภาพรวม*
ลองกอง	แปลงพยำกรณ์	สำรอง 1	สำรอง 2	สำรอง 3	➡ ผลสำรวจในภาพรวม*

ตัวอย่าง การจัดระบบแปลงพยำกรณ์ไม้ผลของสำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร

อำเภอ/พืช	ทุเรียน	มังคุด	เงาะ	ลองกอง
1 เมืองชุมพร	*	*	*	*
2 ปะทิว	*	*	*	*
3 ท่าแซะ	*	*	*	*
4 สวี	*	*	*	*
5 พังตะโก	*	*	*	*
6 หลังสวน	*	*	*	*
7 ละแม	*	*	*	*
8 พะโต๊ะ	*	*	*	*
ผลสำรวจในภาพรวมระดับจังหวัด	**	**	**	**

หมายเหตุ : * หมายถึง ผลสำรวจหรือสถานการณ์ที่ประเมินได้จากแปลงพยำกรณ์

** หมายถึง สรุปผลสำรวจหรือสถานการณ์ที่ประเมินได้ในภาพรวม

(1.4.2) นักวิชาการผู้รับผิดชอบระดับจังหวัดจัดระบบแปลงพยานในภาพรวมของจังหวัด โดยรวบรวมข้อมูลแปลงพยานของทุกอำเภอ เพื่อประเมินสถานการณ์การผลิตของพืชชนิดนั้นๆ ให้เป็นข้อมูลการประมาณการผลผลิตระดับจังหวัด และใช้ข้อมูลนี้เป็นข้อมูลหลักสำหรับการเทียบเคียงกับข้อมูลรายครัวเรือนในทีไปสุ่มสำรวจสอบถามมาในการประชุมชี้แจง การประมาณการผลผลิตกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ตลอดจนวางแผนการบริหารจัดการผลไม้ของจังหวัดตนเอง

(1.5) การจัดทำข้อมูลไม้ผลจากแปลงพยาน

กรมส่งเสริมการเกษตรในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการผลไม้ และเป็นคณะทำงานจัดทำข้อมูลไม้ผลเศรษฐกิจร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ซึ่งต้องจัดทำข้อมูลประมาณการผลผลิตเพื่อนำมาวิเคราะห์และหาข้อสรุปร่วมกัน ข้อมูลที่จัดทำครอบคลุมแหล่งผลิตไม้ผลที่ต้องบริหารจัดการในพื้นที่ 25 จังหวัด 3 ภูมิภาค กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้กำหนดวิธีการจัดทำข้อมูลประมาณการผลผลิตไม้ผลซึ่งสัมพันธ์กับระยะการเจริญพัฒนาของไม้ผล ตาม เอกสารแนบ 5

2) จัดทำเวที Focus Group เพื่อสรุปข้อมูลการประเมินสถานการณ์ผลผลิตในแปลงพยาน
ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ เจ้าของแปลงพยานในพื้นที่ ร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

วิธีการดำเนินงาน มีดังนี้

(2.1) สำนักงานเกษตรอำเภอจัดทำ Focus Group เป้าหมาย 20 คน/อำเภอ ประกอบด้วยเจ้าของแปลงพยาน เกษตรกรในพื้นที่และผู้เกี่ยวข้องในระดับอำเภอ **เพื่อประเมินข้อมูลการออกดอก - ผลผลิตในระดับอำเภอ** แยกตามชนิดพืชตั้งแต่ก่อนฤดูกาลผลิต จนเสร็จสิ้นฤดูกาลผลิต **จำนวน 3 ครั้ง** เพื่อเป็นข้อมูลเทียบเคียงประกอบการจัดทำข้อมูลเอกภาพและจัดทำแผนกระจายผลผลิตผลไม้ออกจากแหล่งผลิต หรือเชื่อมโยงผลผลิตจากแหล่งผลิตหลักอื่นเพื่อนำมากระจายผลไม้ให้กับจังหวัด เพื่อนำไปวางแผนการดำเนินงานบริหารจัดการผลไม้ร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรต่อไป

(2.2) สำนักงานเกษตรจังหวัดจัดทำ Focus Group เป้าหมาย 30 คน/จังหวัด ประกอบด้วยตัวแทนเจ้าของแปลงพยาน 1 ชนิดพืช/อำเภอ และผู้เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด **เพื่อประเมินข้อมูลการออกดอก - ผลผลิตในระดับจังหวัด** แยกตามชนิดพืชตั้งแต่ก่อนฤดูกาลผลิต จนเสร็จสิ้นฤดูกาลผลิต **จำนวน 3 ครั้ง** เพื่อเป็นข้อมูลเทียบเคียงประกอบการจัดทำข้อมูลเอกภาพและจัดทำแผนการกระจายผลผลิตผลไม้ออกจากแหล่งผลิต หรือเชื่อมโยงผลผลิตจากแหล่งผลิตหลักอื่นเพื่อนำมากระจายผลไม้ให้กับจังหวัด เพื่อนำไปวางแผนการดำเนินงานบริหารจัดการผลไม้ร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรต่อไป

(2.3) การดำเนินการเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดประชุม จัดเวที หรือการจัดกิจกรรมเพื่อให้มีการระดมสมองเพื่อให้ได้ข้อมูลสนับสนุนการจัดทำแปลงพยานและข้อมูลเอกภาพในการประเมินสถานการณ์ผลไม้ให้มีความชัดเจนและใกล้เคียงกับสถานการณ์ความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น ซึ่งรูปแบบดำเนินการสามารถทำได้ทั้งในรูปแบบปกติ หรือรูปแบบ New Normal ก็ได้ตามดุลยพินิจและความเหมาะสมของสถานการณ์นั้น ๆ

อนึ่ง การจัด Focus Group ทั้ง 2 ระดับ ควรดำเนินการทั้งก่อนและหลังกิจกรรมในข้อ 5.3.1 และ 5.3.2 ตามลำดับ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและการใช้ประโยชน์ของข้อมูลได้อย่างสูงสุด

5.3.4 การควบคุมและแก้ไขปัญหาผลผลิตด้วยคุณภาพออกสู่ท้องตลาด ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรจังหวัด 17 จังหวัด สสท ที่ 3 จังหวัดระยอง และ สสท ที่ 5 จังหวัดสงขลา

เพื่อเป็นการดำเนินมาตรการป้องกันและลดคุณภาพในพื้นที่แหล่งผลิตที่สำคัญ (ภาคตะวันออกและภาคใต้) โดยการกำหนดจุดให้บริการตรวจก่อนตัด ด้วยการวิเคราะห์น้ำหนักเนื้อแห้งของทุเรียน โดยใช้เกณฑ์กำหนดน้ำหนักเนื้อแห้งของทุเรียนของสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ มกษ. 3 - 2556 จำนวนจุดให้บริการ ระยะเวลาการให้บริการ ขึ้นอยู่กับการพิจารณาของพื้นที่ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อวัสดุสำนักงาน วัสดุการเกษตร ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าปฏิบัติงานล่วงเวลา หรือค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามมาตรการตรวจก่อนตัด ดำเนินการไตรมาส 2 - 3 (ก่อนฤดูกาลผลิต)

สรุปผลงาน (Output) ที่ได้จากกิจกรรมที่ 5.3.4 คือ

1. ข้อมูลสรุปผลการให้บริการตรวจก่อนตัด (ตรวจเปอร์เซ็นต์น้ำหนักเนื้อแห้งของทุเรียน) ในฤดูกาลผลิต ปี 2568
2. ประกาศมาตรการและวันเก็บเกี่ยวทุเรียนในแต่ละจังหวัด

5.4 บริหารจัดการโครงการ

5.4.1 ค่าใช้จ่ายติดตาม และประเมินผล ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรจังหวัด เป็นค่าเบี้ยเลี้ยง ที่พักพาหนะเพื่อใช้ในการติดตามปัญหาอุปสรรค /แนวทางแก้ไข และประเมินผลกิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการ

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.4 คือ

- รายงานผลการดำเนินงานของจังหวัดส่งให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาเกษตรที่ 5 จำนวน 3 เล่ม

5.4.2 ค่าใช้จ่ายในการจัดทำสรุปผล ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรจังหวัด เป็นการสรุปผลการดำเนินงานของกิจกรรมโครงการที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้และขยายผลได้ในอนาคตโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดส่งผลการพิจารณาให้กับสำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาเกษตรในพื้นที่ที่รับผิดชอบ จากนั้นให้รวบรวมเรียบเรียงแล้วเสนอกรมส่งเสริมการเกษตรต่อไป

หมายเหตุ : หน่วยดำเนินการตามคู่มือโครงการฯ สามารถถ่วงจ่ายงบประมาณข้ามกิจกรรมได้ตามความเหมาะสมสอดคล้องตามระเบียบกระทรวงการคลัง เพื่อให้การปฏิบัติงานในพื้นที่เป็นไปอย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพโดยต้องดำเนินการตามสาระสำคัญที่ระบุไว้ในคู่มือโครงการฯ ให้ได้ครบถ้วนและไม่เกิดความเสียหายต่อราชการ

7. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2567 - กันยายน 2568

8. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68
1. พัฒนาเกษตรกรผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นที่เหมาะสมกับพื้นที่สู่มาตรฐานเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์												
2.1 จัดอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นที่ หลักสูตร การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมสินค้า เกษตรอัตลักษณ์พื้นที่เข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์			↔									
2.2 จัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน				↔								
2. พัฒนาการสร้างมูลค่าเพิ่ม การตลาด การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่สินค้าไม้ผลอัตลักษณ์คุณภาพดีสู่ผู้บริโภค												
2.1 พัฒนาสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์สู่กระบวนการรับรองสินค้า GI และตรวจสอบย้อนกลับได้							←					→
2.2 พัฒนาจุดรวบรวมและบรรจุภัณฑ์เพื่อการเพิ่มมูลค่า				↔								
3. บริหารงานตามยุทธศาสตร์ผลไม้												
3.1 ติดตามคาดคะเนสถานการณ์ผลไม้ระดับจังหวัด				↔			↔				↔	
3.2 ติดตามคาดคะเนสถานการณ์ผลไม้ระดับอำเภอ				↔			↔			↔		
3.3 เพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำข้อมูลประมาณการผลิตไม้ผล												
3.3.1 สำรวจแปลงพยากรณ์เพื่อประเมินสถานการณ์การผลิตไม้ ผลระดับอำเภอ	←											→
3.3.2 จัดทำเวที Focus Group เพื่อสรุปข้อมูลการประเมิน สถานการณ์การผลิตในแปลงพยากรณ์ ระดับจังหวัด				↔			↔				↔	
3.3.3 จัดทำเวที Focus Group เพื่อสรุปข้อมูลการประเมิน สถานการณ์การผลิตในแปลงพยากรณ์ ระดับอำเภอ				↔			↔			↔		
5. บริหารจัดการโครงการ												
5.1 ติดตาม และประเมินผล	←											→
5.2 สรุปผล									←			→

9. งบประมาณ กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจ
สร้างสรรค์ จำนวน 161,000 บาท รายละเอียดงบประมาณ ดังนี้

ที่	กิจกรรม	พื้นที่	ปริมาณงาน	ไตรมาส ที่ดำเนินการ	งบประมาณ (บาท)	ระดับดำเนินการ
1	พัฒนาเกษตรกรผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่นที่เหมาะสมกับพื้นที่สู่มาตรฐานเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์					
	1.1 จัดอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต สินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่น หลักสูตร การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อ ส่งเสริมสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเข้าสู่ ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์	อำเภอ สะบ้าย้อย	30 ราย	1	10,500	จังหวัด
	1.2 จัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผล อัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน	อำเภอ สะบ้าย้อย	1 แปลง	2	50,000	อำเภอ
2.	พัฒนาการสร้างความมูลค่าเพิ่ม การตลาด การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่สินค้าไม้ผลอัตลักษณ์คุณภาพดีสู่ผู้บริโภค					
	2.1 พัฒนาจุดรวบรวมและบรรจุภัณฑ์ เพื่อการเพิ่มมูลค่า	อำเภอ สะบ้าย้อย	1 จุด	2	35,000	อำเภอ
3.	บริหารงานตามยุทธศาสตร์ไม้ผล					
	3.1 ติดตามคาตคะเนสถานการณ์ไม้ผล ระดับจังหวัด	จังหวัด	1 ครั้ง	2	5,000	จังหวัด
	3.2 ติดตามคาตคะเนสถานการณ์ไม้ผล ระดับอำเภอ	12 อำเภอ	1 ครั้ง	2	6,000 (500 บาท/ ครั้ง/อำเภอ)	อำเภอ (12 อำเภอ)
	3.3 เพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำข้อมูล ประมาณการผลิตไม้ผล					
	1) สำรวจแปลงพยานเพื่อ ประเมินสถานการณ์การผลิตไม้ผล ระดับ อำเภอ	12 อำเภอ	1 ครั้ง	2	6,000 (500 บาท/ ครั้ง/ อำเภอ)	12 อำเภอ
	2) จัด Focus Group เพื่อสรุป ข้อมูลการประเมินสถานการณ์การผลิตใน แปลงพยาน ระดับอำเภอ	12 อำเภอ	1 ครั้ง	2	36,000 (3,000 บาท/ครั้ง/ อำเภอ)	12 อำเภอ
	3) จัด Focus Group เพื่อสรุป ข้อมูลการประเมินสถานการณ์การผลิตใน แปลงพยาน ระดับจังหวัด	จังหวัด	1 ครั้ง	2	7,500	จังหวัด
4.	บริหารจัดการโครงการ					
	4.1 ติดตาม และประเมินผล	12 อำเภอ		1 - 2	5,000	จังหวัด

10. ตัวชี้วัดโครงการ

อัตราการขยายตัวมูลค่าของสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10

11. ผลผลิต ผลลัพธ์

ผลผลิต (output)

เกษตรกรผู้ผลิตไม้ผล จำนวน 30 ราย ประยุกต์ใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยี เพื่อพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้มีคุณภาพมาตรฐานและสร้างมูลค่าเพิ่มในห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ผลลัพธ์ (outcome)

สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

12. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

12.1 เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกรมีองค์ความรู้ในแบบเฉพาะเข้าใจการพัฒนาสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่นสามารถสร้างอาชีพและรายได้จากสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

12.2 สินค้าเกษตรอัตลักษณ์ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาที่เหมาะสมให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน และสร้างมูลค่าเพิ่มในห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์

12.3 สามารถส่งเสริมภาพลักษณ์สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นสู่ผู้บริโภคให้มีความรู้ความเข้าใจถึงถิ่นกำเนิด เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มเกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่เกษตรกรและแหล่งผลิตด้วยมาตรฐานการรับรอง GI

13. การประเมินผลโครงการ

ประเด็นการประเมิน	เป้าหมาย	ช่วงเวลาที่ประเมิน
1. การประยุกต์ใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยี เพื่อพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้มีคุณภาพมาตรฐานและสร้างมูลค่าเพิ่มในห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์	เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 30 ราย	ไตรมาสที่ 2 – 3
2. สินค้าเกษตรอัตลักษณ์มีเทคโนโลยีที่เหมาะสม ผสานและอนุรักษ์เรื่องราวพื้นถิ่นไว้อย่างงดงาม	แหล่งผลิต 1 จังหวัด	ไตรมาสที่ 3
3. อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรอัตลักษณ์	มูลค่าสินค้าเกษตรอัตลักษณ์เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10	ไตรมาสที่ 4

14. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

	เอกสารแนบ โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์
---	--

15. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

15.1 กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา โทรศัพท์ 0 7431 1460

15.2 นายวีรพันธุ์ นิลวัตร ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

โทรศัพท์ 06 1326 1551 ID Line : bumtheblue E-mail : werapant.nilwat@gmail.com

15.3 นางสาวส.พรเทวี พลกล้า ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

โทรศัพท์ : 080 862 5478 ID Line : 0950865989 E-mail: sorpron1907@gmail.com

16. ผู้ให้ความเห็นชอบโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ จังหวัดสงขลา

(นายวีรพันธุ์ นิลวัตร)

หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

17. ผู้อนุมัติโครงการ

(นายประถม มุลิกรักษ์)

เกษตรจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา

โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

เพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์

กิจกรรมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมด้านการเกษตรเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่น

1. ความสอดคล้อง

1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (2561 - 2580) : ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการเกษตรสร้างมูลค่า

- แผนแม่บทย่อย : เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

- เป้าหมายแผนแม่บทย่อย : การพัฒนาและต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ซึ่งครอบคลุมสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะพื้นที่ สินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทย รวมถึงสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และพืชผลเกษตรและผลไม้เขตร้อน โดยการนำจุดเด่นของอัตลักษณ์พื้นถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยมาใช้ในการผลิตและจำหน่าย สินค้าเกษตรที่มีมูลค่าเพิ่มสูง รวมทั้งสินค้าที่ได้รับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ซึ่งมีความโดดเด่นจากทำเลที่ตั้งในเขตโซนร้อน และความหลากหลายของผลผลิตทางการเกษตรของไทยในแต่ละพื้นที่ที่มีเอกลักษณ์ และนำมาผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.3 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 : ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันอย่างยั่งยืน

1.4 แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ

1.5 กลยุทธ์หน่วยงาน : พัฒนาระบบข้อมูล และองค์ความรู้ ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและสามารถแข่งขันได้

2. หลักการและเหตุผล

การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามเป้าหมายแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ด้านการสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม ที่มีความเกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมในหลายด้าน หนึ่งในประเด็นสำคัญด้านการเกษตรที่มุ่งเน้นเรื่องเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ด้วยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและนวัตกรรม การขึ้นทะเบียนและคุ้มครองสิทธิให้กับสินค้าและผลิตภัณฑ์ การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานของสินค้าและผลิตภัณฑ์ และการสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาอัตลักษณ์พื้นถิ่น รวมทั้งสร้างอัตลักษณ์หรือเรื่องราวแหล่งกำเนิด สร้างความแตกต่างและความ

โดดเด่น และสร้างแบรนด์ให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น และส่งเสริมการบริโภคสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ทั้งในระดับประเทศและเพื่อการส่งออก และอีกหนึ่งประเด็นสำคัญคือการมุ่งเน้นเรื่องเกษตรชีวภาพ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศในการสร้างมูลค่าเพิ่มของภาคการผลิต และนำไปสู่การผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง จากฐานเกษตรกรรมและฐานทรัพยากรชีวภาพ รวมถึงการส่งเสริมการวิจัยพัฒนา และประยุกต์ใช้นวัตกรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยสร้างความร่วมมือที่ใกล้ชิดระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชนที่มีองค์ความรู้ภูมิปัญญาดั้งเดิม การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น และการส่งเสริมการผลิตแปรรูปสินค้าให้มีเอกลักษณ์ โดยการจัดการในภาคบริการที่เชื่อมโยงกับฐานทรัพยากรของชุมชน เพื่อยกระดับเกษตรกร

กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นหน่วยงานหลัก มีบทบาทหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของประเทศไทย จึงได้กำหนดแนวทางการส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมในการผลิตทางการเกษตร รวมทั้งอนุรักษ์พันธุ์พืชพื้นถิ่น และฟื้นฟูวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนเกษตร โดยในปี พ.ศ. 2564 – 2567 เล็งเห็นความสำคัญ ได้มีการศึกษาและรวบรวมข้อมูลองค์ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมด้านการเกษตร มีการเผยแพร่ข้อมูลองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมด้านการเกษตรผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ให้สอดคล้องกับปัจจุบันที่เทคโนโลยีสารสนเทศมีวิวัฒนาการที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว

โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 กรมส่งเสริมการเกษตร ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมด้านการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ สืบค้นได้สะดวกขึ้น และให้มีการใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยการสำรวจจัดเก็บข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมด้านการเกษตรให้เป็นปัจจุบัน เพื่อให้บุคลากรและเกษตรกรสามารถเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก และสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลที่มีอยู่ในการทำงานและจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร รวมถึงการเชื่อมโยงเพื่อสร้างเครือข่ายการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรผสมผสานเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพ ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน เพื่อเสริมสร้างคุณค่าเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ตลอดจนเป็นการส่งเสริมและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่มีความเกี่ยวข้องทางด้านการเกษตรต่อยอดสู่ระบบมรดกทางการเกษตร เชื่อมโยงสู่การท่องเที่ยวสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรและชุมชน

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อพัฒนาฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมด้านการเกษตรให้มีความสมบูรณ์เป็นปัจจุบัน และสะดวกต่อการใช้งาน สามารถนำไปเผยแพร่ใช้ประโยชน์

3.2 เพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตร ร่วมกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการเสริมสร้างคุณค่าเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ต่อยอดสู่ระบบมรดกทางการเกษตร

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เกษตรกร ชุมชน และประชาชนทั่วไปที่สนใจใช้ประโยชน์จากข้อมูล ภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมด้านการเกษตร ครอบคลุม 76 จังหวัด และกรุงเทพมหานคร

5. สถานที่ดำเนินการ

ครอบคลุม 76 จังหวัด และกรุงเทพมหานคร

6. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

กิจกรรมการดำเนินงานของโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ กิจกรรมพัฒนาฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่น หลักการและเหตุผล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ประกอบด้วย 4 กิจกรรมหลัก ดังนี้

5.1 พัฒนาระบบข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมด้านการเกษตรในงานส่งเสริมการเกษตร เพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่นและเสริมสร้างคุณค่าเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

5.2 การพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่นและเสริมสร้างคุณค่าเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

5.3 การจัดทำฐานข้อมูลนำร่องระบบมรดกทางการเกษตร ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องทางการเกษตร และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

5.4 การติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานและรายงานผล

7. ระยะเวลาดำเนินงาน

เดือนตุลาคม 2567 ถึง กันยายน 2568

8. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
1. พัฒนาระบบข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมด้านการเกษตรในงานส่งเสริมการเกษตรเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่นและเสริมสร้างคุณค่าเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์												
1.1 สนับสนุนการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น												
1) ประชุมคณะกรรมการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น				★								★
2) จัดประชุมชี้แจงการดำเนินงาน		★										
3) จัดประชุมสรุปผลการดำเนินงาน												★
4) จัดประชุมเชื่อมโยงภาคีเครือข่าย				★							★	

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
1.2 การพัฒนาและปรับปรุงฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมด้านการเกษตร												
1) ดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงระบบฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมด้านการเกษตร	★	★	★	★	★	★	★	★	★	★	★	★
2) การสำรวจและจัดเก็บข้อมูล												
- ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น - ดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงฐานข้อมูลภูมิปัญญา	★	★	★	★	★	★	★	★	★	★	★	★
- การสำรวจและจัดเก็บข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นฯ ใหม่		★	★	★	★	★	★	★	★	★	★	★
- ข้อมูลนวัตกรรม - ดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงฐานข้อมูลนวัตกรรมฯ	★	★	★	★	★	★	★	★	★	★	★	★
- การสำรวจและจัดเก็บข้อมูลนวัตกรรมฯ		★	★	★	★	★	★	★	★	★	★	★
3) เผยแพร่ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมฯ											★	★
2. การพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นที่ และเสริมสร้างคุณค่าเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์												
2.1 การพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาฯ 8 จุดเดิม ที่ดำเนินการ ปี 2566												
1) จัดเวทีชุมชนเพื่อพัฒนาต่อยอดผลผลิตจากองค์ความรู้ภูมิปัญญาฯ		★	★									
2) จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ และนิทรรศการ				★								
2.2 การพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาฯ 6 จุดเดิม ที่ดำเนินการ ปี 2567												
1) จัดเวทีชุมชนเพื่อจัดทำแผนพัฒนาร่วมกับภาคีเครือข่าย				★	★							
2) จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ และนิทรรศการ						★						
2.3 การพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาฯ 6 จุดใหม่ ที่ดำเนินการ ปี 2568												
1) จัดเวทีถอดบทเรียนตามขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม							★	★	★			

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
2) จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ และนิทรรศการ										★		
2.4 สรุปผลและนำไปเผยแพร่จัดทำสื่อ										★	★	★
3. การจัดทำฐานข้อมูลนาร่องระบบรดกทาง การเกษตร ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องทาง การเกษตร และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)												
3.1 สนับสนุนองค์ความรู้สนับสนุนองค์ความรู้ และพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อการจัดทำ ฐานข้อมูลนาร่องระบบรดกทาง การเกษตรฯ												
- สัมมนาเชิงปฏิบัติการฯ ระดับประเทศ										★	★	★
3.2 รวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นด้าน การเกษตรที่มีศักยภาพ	★	★	★	★								
3.3 คัดเลือกภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตร จากฐานข้อมูลที่จัดเก็บได้	★	★	★	★								
3.4 ลงพื้นที่สำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่นด้าน การเกษตรที่มีศักยภาพ	★	★	★	★								
3.5 จัดเวทีถอดบทเรียนภูมิปัญญาท้องถิ่นด้าน การเกษตรที่มีศักยภาพ					★	★			★	★		
3.6 จัดทำสื่อเผยแพร่องค์ความรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นด้านการเกษตรที่มีศักยภาพ										★		
3.7 นำร่องการขึ้นทะเบียนระบบรดกทางการเกษตร ระดับชาติ	★	★	★	★	★	★	★	★	★	★	★	★
4. การติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงาน และรายงานผล												
ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการฯ เพื่อ สรุปผลการดำเนินงานและรายงานการใช้จ่ายงบประมาณ	★	★	★	★	★	★	★	★	★	★	★	★

9. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

9.1 ผลผลิต (output)

- 1) ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมด้านการเกษตรที่มีการเก็บรวบรวมและเผยแพร่
- 2) องค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมด้านการเกษตรเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่น
และเสริมสร้างคุณค่าเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

3) ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรที่มีศักยภาพ เสริมสร้างเป็นระบบมรดกทางการเกษตร และมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องทางการเกษตร

9.2 ผลลัพธ์ (outcome)

1) หน่วยงานมีฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมด้านการเกษตรไว้สำหรับใช้ประโยชน์ในงานส่งเสริมการเกษตร

2) บุคลากร เกษตรกร ประชาชนทั่วไปที่สนใจ สามารถสืบค้นภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมด้านการเกษตรนำไปใช้ประโยชน์ได้ถูกต้องเหมาะสม

3) หน่วยงานมีข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรที่มีศักยภาพ เสริมสร้างเป็น (1) ระบบมรดกทางการเกษตรและมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องทางการเกษตร (2) สนับสนุนการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และ (3) ไว้สำหรับใช้ประโยชน์ในงานส่งเสริมการเกษตรและสนับสนุนข้อมูลแก่หน่วยงานภาคี

4) หน่วยงานระดับอำเภอ และจังหวัดมีข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรที่สามารถนำไปใช้ประกอบในโครงการพัฒนาของท้องถิ่นโดยใช้งบประมาณในส่วนภูมิภาค เพื่อเสริมสร้างคุณค่าเชิงอัตลักษณ์ และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรและชุมชนต่อไป

9.3 ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ : มีองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างคุณค่าเชิงอัตลักษณ์พื้นถิ่น จำนวน 6 จุด

เชิงคุณภาพ : เกิดแหล่งเรียนรู้และการใช้ประโยชน์ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตร ร่วมกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่นและคุณค่าเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ต่อยอดสู่ระบบมรดกทางการเกษตร

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

10.1 กรมส่งเสริมการเกษตรมีฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรและนวัตกรรมด้านการเกษตรที่เป็นปัจจุบัน และสะดวกต่อการนำมาใช้ประโยชน์ในงานส่งเสริมการเกษตร

10.2 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เกษตรกร ประชาชนทั่วไป และหน่วยงานภาคีเครือข่าย สามารถเข้าถึงฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรและนวัตกรรมด้านการเกษตร เพื่อนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาอาชีพการเกษตรของตนเอง และต่อยอดเพื่อเสริมสร้างคุณค่าเชิงอัตลักษณ์พื้นถิ่นและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้

10.3 การเชื่อมโยงฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ การประเมินผลโครงการ

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณคือ มีองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างคุณค่าเชิงอัตลักษณ์พื้นถิ่น จำนวน 6 จุด และเชิงคุณภาพคือเกิดแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรในชุมชน โดยมีการติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการฯ เพื่อสรุปผลการดำเนินงานและรายงานการใช้จ่ายงบประมาณ

11. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

ชื่อ นางสาวจิตาภรณ์ อนุสาร

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

กลุ่ม ยุทธศาสตร์และสารสนเทศ

โทรศัพท์ 08 7476 6701

12. ผู้ให้ความเห็นชอบโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ กิจกรรมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมด้านการเกษตรเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่น

.....
(นางสาววิไลวรรณ ยองปุก)

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ รักษาการในตำแหน่ง

หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ

13. ผู้อนุมัติโครงการ

.....
(นายประถม มุสิกรักษ์)

เกษตรจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา

ภาคผนวก

กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

1. พัฒนฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมด้านการเกษตรในงานส่งเสริมการเกษตร เพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่นและเสริมสร้างคุณค่าเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

เป้าหมาย การเก็บรวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรและข้อมูลนวัตกรรมด้านการเกษตร เพื่อพัฒนาฐานข้อมูลให้มีความสมบูรณ์ เป็นปัจจุบัน และสะดวกต่อการใช้งาน สามารถนำไปเผยแพร่ใช้ประโยชน์ได้

1.1 สนับสนุนการพัฒนฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมด้านการเกษตรในงานส่งเสริมการเกษตรเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่นและเสริมสร้างคุณค่าเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

กองวิจัยและพัฒนาส่งเสริมการเกษตรดำเนินการประชุมเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานกิจกรรม ดังนี้

- 1) ประชุมวางแผนการดำเนินงาน
- 2) ประชุมชี้แจงการดำเนินงานโครงการฯ
- 3) ประชุมติดตามการดำเนินงานและสรุปผล ร่วมกับเจ้าหน้าที่ระดับเขตและระดับจังหวัด
- 4) ประชุมเชื่อมโยงภาคีเครือข่ายการพัฒนฐานข้อมูลภูมิปัญญาและนวัตกรรมท้องถิ่นในงานส่งเสริมการเกษตรเพื่อเสริมสร้างคุณค่าเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

1.2 การพัฒนาและปรับปรุงฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมด้านการเกษตร

1) กองวิจัยและพัฒนาส่งเสริมการเกษตรดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงระบบฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมด้านการเกษตรบนเว็บไซต์

2) การสำรวจและจัดเก็บข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมด้านการเกษตร โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดดำเนินการ ดังนี้

(1) ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

● ดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรจากข้อมูลที่มีอยู่

● การสำรวจและจัดเก็บข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรใหม่ประจำปี พ.ศ. 2568

- สำนักงานเกษตรจังหวัดดำเนินการประชาสัมพันธ์การสำรวจข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นฯ
- สำนักงานเกษตรอำเภอลงพื้นที่สำรวจและจัดเก็บข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นฯ อย่างน้อย

อำเภอละ 1 เรื่อง พร้อมแนบเอกสารยินยอมการเผยแพร่ข้อมูล

- สำนักงานเกษตรอำเภอส่งข้อมูลให้สำนักงานเกษตรจังหวัดตรวจสอบความความสมบูรณ์

ของข้อมูล

- สำนักงานเกษตรจังหวัดนำข้อมูลจากการสำรวจและเอกสารยินยอมการเผยแพร่ข้อมูล บันทึกลงในระบบบันทึกข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมด้านการเกษตร : <https://innowis.doae.go.th>

(2) ข้อมูลนวัตกรรมด้านการเกษตร

- ดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงฐานข้อมูลนวัตกรรมด้านการเกษตรจากข้อมูลที่มีอยู่
- การสำรวจและจัดเก็บข้อมูลนวัตกรรมด้านการเกษตรใหม่ประจำปี พ.ศ. 2568
- สำนักงานเกษตรจังหวัดดำเนินการประชาสัมพันธ์การสำรวจข้อมูลนวัตกรรมด้าน

การเกษตร

- สำนักงานเกษตรอำเภอลงพื้นที่สำรวจและจัดเก็บข้อมูลนวัตกรรมด้านการเกษตร อย่างน้อยอำเภอละ 1 เรื่อง พร้อมแนบเอกสารยินยอมการเผยแพร่ข้อมูล

- สำนักงานเกษตรอำเภอส่งข้อมูลให้สำนักงานเกษตรจังหวัดตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล

- สำนักงานเกษตรจังหวัดนำข้อมูลจากการสำรวจและเอกสารยินยอมการเผยแพร่ข้อมูล บันทึกลงในระบบบันทึกข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมด้านการเกษตร : <https://innowis.doae.go.th>

ลิงก์ที่ 1 : <https://drive.google.com/drive/folders/108U9To6MZXNUI383uzQLOFD72gbwPtwi>

ประกอบด้วย

1. ขั้นตอนการบันทึกลงในระบบบันทึกข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมด้านการเกษตร
2. แบบสำรวจข้อมูลนวัตกรรมด้านการเกษตร
3. แบบสำรวจข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตร
4. หนังสือแสดงความยินยอม (Consent Form) สำหรับผู้ให้ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตร
5. หนังสือแสดงความยินยอม (Consent Form) สำหรับผู้ให้ข้อมูลนวัตกรรมด้านการเกษตร

3) กองวิจัยและพัฒนาส่งเสริมการเกษตร ตรวจสอบ คัดเลือกและเผยแพร่ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมด้านการเกษตร เพื่อให้มีความสะดวกและง่ายต่อการสืบค้นข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมด้านการเกษตรไว้ในจุดเดียว สำหรับให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ร่วมกับชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาด้านการเกษตรของแต่ละพื้นที่ในงานส่งเสริมการเกษตร และเป็นทางเลือกให้เกษตรกรและผู้สนใจ สามารถนำข้อมูลมาประยุกต์ใช้ในการทำการเกษตรของตนเองให้มีประสิทธิภาพผ่านช่องทางเผยแพร่หลักของกรมส่งเสริมการเกษตร

หมายเหตุ : อยู่ระหว่างจัดทำระบบฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมด้านการเกษตรบนเว็บไซต์ พร้อมใช้งานแล้ว จะดำเนินการชี้แจงการใช้งานระบบอีกครั้ง

2. การพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่นและเสริมสร้างคุณค่าเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

เป้าหมาย ได้มาซึ่งองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรในพื้นที่ที่มีความเป็นอัตลักษณ์ โดยการคัดเลือกภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตร และแนวทางพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตร เพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่นจำนวน 20 จุด (8 จุดเดิม ที่ดำเนินการปี พ.ศ. 2566, 6 จุดเดิม ที่ดำเนินการปี พ.ศ. 2567 และ 6 จุดใหม่ ที่ดำเนินการปี พ.ศ. 2568)

2.1 การพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่นและเสริมสร้างคุณค่าเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ 8 จุดเดิมที่ดำเนินการปี 2566

8 จุดเดิมที่ดำเนินการปี 2566		
ลำดับ	จังหวัด	ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตร
1	อยุธยา	เห็ดตับเต่า
2	สมุทรสาคร	การทำนาเกลือทะเล
3	สมุทรสงคราม	การผลิตน้ำตาลมะพร้าว
4	ปราจีนบุรี	หัตถกรรมไม้ไผ่
5	นครราชสีมา	ผ้าไหมบ้านคิมมะอุบลาย
6	สงขลา	หัตถกรรมใยตาลโตนด
7	เชียงใหม่	ใยกล้วย
8	เพชรบูรณ์	ผ้าทอลายน้ำพุนาคราช

ขั้นตอนการดำเนินงาน

2.1.1 ปรับปรุงการรับสมัครข้อมูลเกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรมปี 2566 ผ่าน e - Form

2.1.2 จัดเวทีชุมชนเพื่อพัฒนาต่อยอดผลผลิตจากองค์ความรู้ภูมิปัญญาผ่านการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ใน 8 จุดเดิมที่ดำเนินการปี 2566 จำนวน 1 ครั้ง ซึ่งมีเป้าหมายการจัดเวทีชุมชนดังนี้

1) ถอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาเพิ่มเติม ได้แก่ กระบวนการในระบบการเพาะปลูก และหรือกระบวนการเพื่อให้การเจริญเติบโตของพืชแต่ละระยะเป็นไปอย่างสมบูรณ์ กระบวนการเก็บเกี่ยวและหลังเก็บเกี่ยวกระบวนการแปรรูปพัฒนาผลิตภัณฑ์

2) ร่วมวางแผนการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ - ถ่ายทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนไปสู่การอธิบายด้วยวิทยาศาสตร์ (ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา)

3) เกษตรกรที่เข้าร่วมเวทีชุมชนทำ Pre-Test และ Post-Test

2.1.3 ดำเนินการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวีดิทัศน์ (สั้น) สื่อโปสเตอร์ Info graphicเผยแพร่ในช่องทางที่เหมาะสม และส่งหลักฐานการดำเนินการ ให้กองวิจัยและพัฒนาส่งเสริมการเกษตร โดยจัดส่งไฟล์รายงานทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ innowisdcae@gmail.com ภายใน 15 วัน

2.1.4 จัดทำรายงานความก้าวหน้ากิจกรรมการพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่นและเสริมสร้างคุณค่าเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ภายใน 15 วัน หลังจากเสร็จสิ้นการจัดเวทีชุมชน

2.1.5 จัดทำรายงานถอดบทเรียนแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาอัตลักษณ์พื้นถิ่นจากภูมิปัญญาของชุมชนตามแบบการถอดบทเรียนแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาอัตลักษณ์พื้นถิ่นจากภูมิปัญญาของชุมชน ส่งรายงานภายใน 30 วัน หลังจากเสร็จสิ้นการจัดเวทีชุมชน

2.1.6 ยกร่างโครงการบูรณาการพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่นและเสริมสร้างคุณค่าเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพื่อส่งคำขอการสนับสนุนเพิ่มเติมตามแบบฟอร์มยกร่างโครงการบูรณาการพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่นและเสริมสร้างคุณค่าเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ส่งรายงานภายใน 30 วัน หลังจากเสร็จสิ้นการจัดเวทีชุมชน

ลิงก์ที่ 2 : https://drive.google.com/drive/folders/1NifeZWx1pH5SIZO0YlbUZehwPokTwGg?usp=drive_link

ประกอบด้วย

1. แบบรายงานความก้าวหน้ากิจกรรมการพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. แบบการถอดบทเรียนแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาอัตลักษณ์พื้นถิ่นจากภูมิปัญญาของชุมชน
3. แบบฟอร์มยกร่างโครงการบูรณาการพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรเพื่อเสริมสร้าง
4. แบบสมัครเกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรม
5. แบบประเมินก่อน-หลัง

2.2 การพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่นและเสริมสร้างคุณค่าเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ 6 จุดใหม่ ที่ดำเนินการปี 2568

กองวิจัยและพัฒนาส่งเสริมการเกษตรดำเนินการคัดเลือกภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรที่มีความเป็นอัตลักษณ์พื้นถิ่น ร่วมกับการบูรณาการโครงการอื่นๆ ภายใต้กรมส่งเสริมการเกษตร (500 มูลค่าสูง) ซึ่งจะคัดเลือกภูมิปัญญาท้องถิ่นเขตละ 1 จุด รวม 6 จุด เพื่อวางแผนการลงพื้นที่ค้นหาองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตร ที่สามารถส่งเสริมและพัฒนาเป็นสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ผ่านการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรผสานเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการลดต้นทุน และเพิ่มประสิทธิภาพ ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนเพื่อเสริมสร้างคุณค่าเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ตลอดจนเป็นการส่งเสริมและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับด้านการเกษตรต่อยอดสู่ระบบมรดกทางการเกษตร โดยเน้นกิจกรรมที่สร้างคุณค่าและรายได้จากสินค้าและบริการอัตลักษณ์ของชุมชน

โดยในปีงบประมาณ 2568 กรมส่งเสริมการเกษตรได้กำหนดหัวข้อการคัดเลือกภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาต่อยอดในกิจกรรมนี้ คือ “จากไร่สู่จาน : ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมอาหารพื้นถิ่น” (From

Farm to Plate : Local Wisdom and Cultural Cuisine) โดยมุ่งเน้นที่ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรที่เกี่ยวข้อง พืชอัตลักษณ์และอาหารพื้นถิ่น ซึ่งไม่เพียงแต่เน้นการทำอาหารเท่านั้น แต่ยังรวมถึงกระบวนการผลิตตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ ไปจนถึงปลายน้ำ เป็นภูมิปัญญาที่เชื่อมโยงกับแหล่งที่มาของอาหาร และการใช้ประโยชน์จากผลผลิตทางการเกษตรที่สืบทอดมาจากรุ่นสู่รุ่น นอกจากนี้ยังส่งเสริมวัฒนธรรมอาหารที่มีคุณค่าเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่น และเพิ่มคุณค่าเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่คัดเลือกมานั้น ต้องมีแนวทางการพัฒนารองรับ เพื่อนำมาถ่ายทอดและใช้ในกิจกรรมการจัดเวทีชุมชนให้เกิดประสิทธิผลในปีงบประมาณ 2568 โดยมุ่งเน้นองค์ความรู้ วิทยาศาสตร์ งานวิจัย เทคโนโลยี หรือนวัตกรรมที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนการดำเนินงาน

2.2.1 กรมส่งเสริมการเกษตรแจ้ง 6 จุดใหม่ ปี 2568 และดำเนินการโอนจัดสรรค่าใช้จ่ายในการจัดเวทีให้หน่วยงานในสังกัดระดับพื้นที่ 6 จุดใหม่ โดยให้พื้นที่รายงานข้อมูลการใช้จ่ายในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร e - project หลังจากการดำเนินงาน

2.2.2 กองวิจัยและพัฒนาส่งเสริมการเกษตร สสท.ที่ 1 – 6 และสำนักงานเกษตรจังหวัด ที่ได้รับคัดเลือก ร่วมกันวางแผนการจัดเวทีถอดบทเรียนตามขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

2.2.3 รับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรมผ่าน e - Form

2.2.4 หน่วยงานระดับจังหวัด ระดับเขต และกองวิจัยและพัฒนาส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการจัดเวทีชุมชนถอดบทเรียนตามขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และร่วมลงพื้นที่จัดเวทีชุมชนติดตามรวบรวมเก็บข้อมูลใน 6 จุดใหม่ (2568) เพื่อค้นหาองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตร และร่วมกันกำหนดแนวทางพัฒนาจากภูมิปัญญาผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของเกษตรกรและชุมชน โดยมีผู้แทนจากเกษตรกร ราษฎรเกษตร ราษฎรชาวบ้าน ผู้นำชุมชน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ภาคประชาชน และภาคราชการ ใช้หลักการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ (Area based) และกระบวนการมีส่วนร่วมของเกษตรกรและชุมชน ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างคุณค่าจากอัตลักษณ์ของชุมชนบนฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างคุณค่าเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ จำนวน 3 เวที ดังนี้

เวทีครั้งที่ 1

1. เกษตรกรที่เข้าร่วมเวทีชุมชนทำ Pre-Test
2. ค้นหาองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงกระบวนการในระบบการเพาะปลูก และหรือกระบวนการเพื่อให้การเจริญเติบโตแต่ละระยะเป็นไปอย่างสมบูรณ์ กระบวนการเก็บเกี่ยวและหลังเก็บเกี่ยวกระบวนการแปรรูปพัฒนาผลิตภัณฑ์
3. ปรับกระบวนการทัศน์

เวทีครั้งที่ 2

1. เพื่อวิเคราะห์ชุมชนและร่วมกำหนดเป้าหมายในการพัฒนา หาแนวทางการเสริมสร้างคุณค่าเชิงอัตลักษณ์พื้นถิ่นและเศรษฐกิจสร้างสรรค์จากภูมิปัญญาของชุมชนและกลไกขับเคลื่อนของชุมชน
2. ร่วมวางแผนการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ - ถ่ายทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนไปสู่การอธิบายด้วยวิทยาศาสตร์ (ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา)

เวทีครั้งที่ 3

1. ถ่ายทอดองค์ความรู้ งานวิจัย เทคโนโลยี หรือนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องตามแนวทางการพัฒนา
2. สรุปบทเรียน ค้นข้อมูลสู่ชุมชน
3. ร่วมกันวางแผนเชื่อมโยงแผนพัฒนากับเครือข่ายต่าง ๆ ในการพัฒนาต่อยอด
4. เกษตรกรที่เข้าร่วมเวทีชุมชนทำ Post-Test

หมายเหตุ : สำนักงานเกษตรจังหวัดสามารถปรับหัวข้อการจัดเวทีครั้งที่ 1 - 3 ได้ ตามความเหมาะสม

2.2.5 ดำเนินการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวีดิทัศน์ (สั้น) สื่อโปสเตอร์ Info graphic เผยแพร่ในช่องทางที่เหมาะสม และส่งหลักฐานการดำเนินการ ให้กองวิจัยและพัฒนาส่งเสริมการเกษตร โดยจัดส่งไฟล์รายงานทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ innowisdoae@gmail.com ภายใน 15 วัน

2.2.6 จัดทำรายงานความก้าวหน้ากิจกรรมการพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่นและเสริมสร้างคุณค่าเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ภายใน 15 วัน หลังจากเสร็จสิ้นการจัดเวทีชุมชน

2.2.7 จัดทำรายงานถอดบทเรียนแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาอัตลักษณ์พื้นถิ่นจากภูมิปัญญาของชุมชนตามแบบการถอดบทเรียนแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาอัตลักษณ์พื้นถิ่นจากภูมิปัญญาของชุมชน ส่งรายงานภายใน 30 วัน หลังจากเสร็จสิ้นการจัดเวทีชุมชน

2.2.8 ยกร่างโครงการบูรณาการพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่นและเสริมสร้างคุณค่าเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพื่อส่งคำขอการสนับสนุนเพิ่มเติมตามแบบฟอร์มยกร่างโครงการบูรณาการพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่นและเสริมสร้างคุณค่าเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ส่งรายงานภายใน 30 วัน หลังจากเสร็จสิ้นการจัดเวทีชุมชน

ลิงก์ที่ 2 : https://drive.google.com/drive/folders/1NifeZWX1pH5SIZO0YlbUZehwPokTwGg?usp=drive_link
ประกอบด้วย

1. แบบรายงานความก้าวหน้ากิจกรรมการพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. แบบการถอดบทเรียนแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาอัตลักษณ์พื้นถิ่นจากภูมิปัญญาของชุมชน
3. แบบฟอร์มยกร่างโครงการบูรณาการพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรเพื่อเสริมสร้าง
4. แบบสมัครเกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรม

2.3 กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรจัดประชุมเพื่อสรุปผลการดำเนินการจัดเวทีการพัฒนาองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ด้านการเกษตร นำไปเผยแพร่ในช่องทางเผยแพร่หลักของกรมส่งเสริมการเกษตร เช่น เว็บไซต์ สื่อสังคมออนไลน์ และวารสารสิ่งพิมพ์

3. การจัดทำฐานข้อมูลนาร่องระบบมรดกทางการเกษตร ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องทางการเกษตร และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

เป้าหมาย เพื่อคัดกรองภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่ที่เข้าตามหลักเกณฑ์ของการคั่นหาระบบมรดกการเกษตรโลก และมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องทางการเกษตร เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการค้นหาและเตรียมการเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยกองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรและหน่วยงานในพื้นที่ร่วมดำเนินการดังนี้

3.1 สนับสนุนองค์ความรู้และพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อการจัดทำฐานข้อมูลนาร่องระบบมรดกทางการเกษตร ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องทางการเกษตร และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

ดำเนินการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการนาร่องระบบมรดกทางการเกษตร ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องทางการเกษตร และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ให้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลาง ระดับภูมิภาค และจังหวัดทั่วประเทศ เพื่อค้นหาแนวทาง และสร้างการรับรู้ในการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรสู่ระบบมรดกทางการเกษตรและภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องทางการเกษตร การส่งเสริมและสนับสนุนให้การปกป้องคุ้มครองสิทธิประโยชน์อันเกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมด้านการเกษตร สัมมนาเชิงปฏิบัติการการส่งเสริมและสนับสนุนให้การปกป้องคุ้มครองสิทธิประโยชน์อันเกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมด้านการเกษตร (ไตรมาส 4)

3.2 รวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรที่มีศักยภาพเสริมสร้างเป็นระบบมรดกทางการเกษตร มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องทางการเกษตร และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

3.3 ลงพื้นที่สำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรที่มีศักยภาพเสริมสร้างเป็นระบบมรดกทางการเกษตร มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องทางการเกษตร และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

3.4 จัดเวทีถอดบทเรียนภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรที่มีศักยภาพเสริมสร้างเป็นระบบมรดกทางการเกษตร มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องทางการเกษตร และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) จัดเวทีถอดบทเรียนภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรที่มีศักยภาพ

3.5 จัดทำสื่อเผยแพร่องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรที่มีศักยภาพเสริมสร้างเป็นระบบมรดกทางการเกษตร มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องทางการเกษตร และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

4. การติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานและรายงานผล

ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการฯ ของหน่วยงานในพื้นที่ เพื่อสรุปผลการดำเนินงานและรายงานการใช้จ่ายงบประมาณ

คู่มือโครงการส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

โครงการทะเบียนเกษตรกรและบริหารจัดการสารสนเทศการเกษตรด้านพืช

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเกษตร
 - แผนแม่บทย่อย การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

2. หลักการและเหตุผล

กรมส่งเสริมการเกษตร ได้รับมอบหมายจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รับขึ้นทะเบียนเกษตรกร ตามระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 เป็นผู้ช่วยนายทะเบียนและสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นนายทะเบียน มีการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกร ในกลุ่มผู้ปลูกพืชทำไร่นาสวนผสม ทำนาเกลือและเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ จากเกษตรกรที่ทำการเกษตรในพื้นที่ที่มี เอกสารสิทธิ์และไม่มีเอกสารสิทธิ์เพื่อต้องการทราบสถานะการเพาะปลูกของเกษตรกรประมาณการผลิต ที่จะออกสู่ตลาดในช่วงเวลาต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง โดยเกษตรกรจะต้องเป็นผู้แจ้งขึ้นทะเบียนเมื่อทำการ เพาะปลูกแล้ว

ปัจจุบันมีเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตรสะสม จำนวน 6.9 ล้านครัวเรือน โดยในปี 2566 มีเกษตรกรปรับปรุงข้อมูลกิจกรรมการเกษตร จำนวน 6 ล้านครัวเรือน 21 ล้านแปลง มีเนื้อที่ ทำการเกษตรรวมทั้งสิ้น 147 ล้านไร่ (นับเนื้อที่สะสม) มีการจัดทำผังแปลงเกษตรกรกรมดิจิทัลและผ่านการ ตรวจสอบความถูกต้องเชิงตำแหน่งแล้ว จำนวน 10.85 ล้านแปลง คิดเป็นพื้นที่ 75 ล้านไร่

กรมส่งเสริมการเกษตร ได้มุ่งเน้นการทำงานส่งเสริมการเกษตรแบบ Digital DOAE ปรับเปลี่ยน กระบวนการทำงานเข้าสู่ยุค Digital Transformation ด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมสมัยใหม่ เทคโนโลยี ภูมิสารสนเทศ (GIS) เทคโนโลยีเครื่องแม่ข่ายและการประมวลผลข้อมูลขนาดใหญ่ การบูรณาการฐานข้อมูล กับหน่วยงานภายนอกด้วยการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานแบบทันทีทันใด (Real Time) มาปรับปรุง วิธีการรับขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร รวมทั้ง การตรวจสอบข้อมูลด้วยระบบดิจิทัลจากข้อมูลที่ได้รับแจ้งจากเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ข้อมูลถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ดังนี้

- ตรวจสอบยืนยันตัวบุคคลกับฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง
- ตรวจสอบรูปขอบแปลงที่ดินกับฐานข้อมูลการถือครองที่ดินของกรมที่ดิน
- พัฒนา Mobile Application ชื่อ FARMBOOK ซึ่งเป็นสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลที่ใช้แทนสมุด ทะเบียนเกษตรกร โดยเกษตรกรทุกคนสามารถดาวน์โหลดใช้งานได้ทั้งระบบแอนดรอยด์ และไอโอเอส (iOS)
- พัฒนาระบบวาดผังแปลงเกษตรกรกรมดิจิทัล (Geoplots) ให้เจ้าหน้าที่ในพื้นที่วาดผังแปลง ผ่านเว็บไซต์และแอปพลิเคชัน

- พัฒนาระบบการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรออนไลน์ ผ่าน e-Form ที่เว็บไซต์ <https://efarmer.doae.go.th> โดยเริ่มนำร่องใช้งานในปี 2565 สำหรับเกษตรกรรายใหม่ที่ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น ในพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด น.ส.4

- เชื่อมโยงระบบ e-Form ทะเบียนเกษตรกร กับระบบ Geoplots โดยเมื่อมีการแจ้งปลูก เกษตรกรจะต้องวาดผังแปลงเกษตรกรกรรมดิจิทัล เมื่อระบบตรวจสอบว่าไม่ซ้อนทับกับแปลงอื่น จึงจะสามารถ บันทึกข้อมูลเข้าสู่ระบบทะเบียนเกษตรกรได้ และเปิดใช้งานระบบ e-Form ทะเบียนเกษตรกร สำหรับ เกษตรกรทั้งรายใหม่และรายเดิม ทุกชนิดพืช ทุกประเภทเอกสารครบถ้วนในระบบเดียว ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2566

- เปิดใช้งานระบบการออกใบรายงานผลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผ่านระบบ e-Form ทะเบียน เกษตรกรซึ่งจะแสดงข้อมูลการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกร แสดงผลในรูปแบบ หน้าจอ และส่งออกเป็นเอกสารในรูปแบบ PDF โดยเริ่มเปิดใช้งาน ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2566 และมีแผน จัดทำหนังสือรับรองเกษตรกรออนไลน์ ในปี 2567

- จ้างเหมาบริการแผนที่ฐาน (Map platform service) ให้เจ้าหน้าที่ดูภาพถ่ายดาวเทียมที่เป็น ปัจจุบันประกอบการวาดผังแปลง

การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรผ่าน e-Form ทะเบียนเกษตรกร และ Mobile Application Farmbook ช่วยอำนวยความสะดวกให้เกษตรกรสามารถแจ้งข้อมูลได้ด้วยตนเองผ่านสมาร์ทโฟน เครื่องคอมพิวเตอร์แท็บเล็ต (Tablet) หรือเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยไม่ต้องเดินทางมาที่สำนักงานเกษตรอำเภอ และสามารถตรวจสอบความถูกต้องและความเป็นปัจจุบันของข้อมูลตามที่ให้ข้อมูลไว้กับกรมส่งเสริมการเกษตร ได้ทุกที่ทุกเวลา เพื่อสิทธิประโยชน์และการเข้าร่วมโครงการต่างๆ และใช้เป็นหลักฐานยืนยันตัวตนความเป็นเกษตรกร ในรูปแบบดิจิทัล รวมทั้ง ยังเป็นช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรจากภาครัฐ และการตรวจสอบสิทธิ เกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือในกรณีประสบภัยพิบัติ หรือตามมาตรการแก้ปัญหาอื่นๆ ของภาครัฐ อันเป็น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบบริหารจัดการด้านการเกษตรเพื่อคุณภาพความมั่นคงทางอาหาร และความยั่งยืนในภาคการเกษตร และเป็นการยกระดับการให้บริการกับเกษตรกรที่มีความพร้อม สามารถเข้าถึง บริการหรือมาตรการภาครัฐได้อย่างรวดเร็วลดภาระแก่ประชาชนในการเดินทางติดต่อราชการ และการไม่เรียก สำเนาเอกสารที่ทางราชการออกให้จากประชาชน

ในการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร จะต้องมีการตรวจสอบข้อมูลที่เกษตรกรแจ้ง โดยการตรวจสอบทางสังคม เจ้าหน้าที่จะจัดพิมพ์ข้อมูลที่เกษตรกรแจ้งไปตีตประกาศข้อมูลของเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรในหมู่บ้านชุมชนนั้นตรวจสอบและ/หรือจัดประชาคม โดยเกษตรกรต้องลงนามเพื่อเป็น หลักฐานยืนยันความถูกต้องข้อมูลของตนเอง มิฉะนั้นจะถือว่าไม่ผ่านการตรวจสอบ หรือสามารถคัดค้านหากข้อมูล ของตนเองหรือเกษตรกรรายอื่นไม่ถูกต้อง และการตรวจสอบพื้นที่ปลูกโดยใช้เครื่อง GPS ออกเดินสำรวจรอบ แปลงพื้นที่จริง เพื่อวัดและจับพิกัดแปลง หรือจัดทำผังแปลงเกษตรกรกรรมดิจิทัล (วาดแปลง) ด้วยระบบ เช่น Geoplots, GISagro, QGIS หรือตรวจสอบโดยภาพถ่ายแปลงปลูกร่วมกับผู้นำชุมชน/ อคม.

การจัดทำผังแปลงเกษตรกรรมดิจิทัล เป็นการตรวจสอบ ยืนยันที่ตั้งและขนาดเนื้อที่แปลงเพาะปลูกที่เกษตรกรแจ้งขึ้นทะเบียน/ปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร และยังสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลอื่น ๆ ได้อีก เช่น การนำผังแปลงมาวิเคราะห์ซ้อนทับกับข้อมูลสภาพดาวเทียมในพื้นที่ประสภัยธรรมชาติ เพื่อวิเคราะห์แปลงเพาะปลูกที่ได้รับผลกระทบและคาดว่าจะต้องการขอรับความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติด้านพืช และ โครงการประกันภัยพืชผล รวมทั้ง สามารถนำไปวิเคราะห์ซ้อนทับกับชั้นข้อมูลภูมิสารสนเทศอื่น ๆ เช่น ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช เขตชลประทาน ชั้นคุณภาพน้ำบาดาล พื้นที่ต้นน้ำ สถานที่ตั้งของแปลง ทำให้เจ้าหน้าที่สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ในพื้นที่ความรับผิดชอบของตนเอง เพื่อให้สอดคล้องกับการกำหนดนโยบายต่างๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการด้านการตลาด ทำให้ภาครัฐสามารถวางแผนการผลิต การตลาดส่งเสริมสนับสนุนเกษตรกรได้อย่างถูกต้องเหมาะสม โดยเฉพาะการใช้ตรวจสอบผังแปลงเกษตรกรรมดิจิทัลที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์การเข้าร่วมโครงการหรือมาตรการภาครัฐ

เมื่อเกษตรกรแจ้งขึ้นทะเบียน ปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร และจัดทำผังแปลงดิจิทัลแล้ว จะนำข้อมูล ที่ผ่านการตรวจสอบและประมวลผลมาจัดพิมพ์ลงในสมุดทะเบียนเกษตรกรเพื่อยืนยันตัวตนเกษตรกร และ ใช้ประกอบในการเข้าร่วมโครงการหรือมาตรการต่างๆ ของภาครัฐ ดังนั้น การแจ้งขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรเป็นประจำทุกปี ข้อมูลจะมีความครบถ้วน เป็นปัจจุบันทำให้เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรเป็น อย่างยิ่ง ดังจะเห็นได้จากการที่กรมส่งเสริมการเกษตรนำข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเชื่อมโยงกับข้อมูลจาก หน่วยงานภาคีเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบโครงการและมาตรการเพื่อให้การสนับสนุน และช่วยเหลือเกษตรกร เป็นจำนวนมาก เช่น

- การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติด้านพืช
- โครงการประกันภัยข้าวนาปีและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
- โครงการส่งเสริมปลูกพืชหลากหลายฤดูนาปรัง
- โครงการสนับสนุนต้นทุนการผลิตให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปี
- โครงการช่วยเหลือค่าเก็บเกี่ยวและปรับปรุงคุณภาพข้าว
- โครงการสนับสนุนค่าบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพผลผลิตเกษตรกรผู้ปลูกข้าว
- โครงการประกันรายได้ พืชเศรษฐกิจ (ข้าว ปาล์มน้ำมัน มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์)

ในปี 2568 กรมส่งเสริมการเกษตร ได้กำหนดแนวทางในการดำเนินงานขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ให้เป็น Digital DOAE โดยการประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรแจ้งข้อมูลการปรับปรุงกิจกรรม การเกษตรตามข้อเท็จจริงด้วยตนเองผ่าน e-Form และ Mobile Application มีการร่วมบูรณาการใช้ประโยชน์ข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อความสะดวกของเกษตรกรและยังสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งบริหารจัดการและบำรุงรักษาฐานข้อมูลหลัก และระบบที่เกี่ยวข้อง สำหรับให้บริการบันทึกข้อมูลและประมวลผลข้อมูลขนาดใหญ่ เพื่อให้ทะเบียนเกษตรกรมีข้อมูลที่ครบถ้วน นำไปสู่การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้านการเกษตรจัดทำสารสนเทศด้านการเกษตรในภาพรวมของประเทศ สามารถนำไปเผยแพร่บูรณาการใช้ประโยชน์ได้ทั่วไปทั้งภาครัฐและเอกชนเป็นข้อมูลประกอบโครงการและ มาตรการต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้เกษตรกรได้รับประโยชน์อย่างสูงสุด

3.วัตถุประสงค์

3.2 เพื่อปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรให้มีความครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน

3.2 เพื่อจัดเก็บข้อมูลผังแปลงเพาะปลูกของเกษตรกร ให้มีความครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน โดยเน้นพื้นที่ ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มะพร้าว มันสำปะหลังโรงงานและพื้นที่แปลงที่ขึ้นทะเบียนใหม่หรือปรับปรุงในปี 2568

3.3 เพื่อนำข้อมูลจากฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรที่ได้รับการปรับปรุง ตรวจสอบแล้ว มาวิเคราะห์ ประมวลผล ในภาพรวมของประเทศที่ถูกต้อง สามารถนำไปเผยแพร่ บูรณาการใช้ประโยชน์ได้ทั่วไปทั้งภาครัฐและเอกชน

4. เป้าหมายการดำเนินโครงการ

4.1 ขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรในจังหวัดสงขลา จำนวน 101,300 ครัวเรือน

4.2 จัดทำข้อมูลผังแปลงเกษตรกรรมดิจิทัล ในพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มะพร้าว มันสำปะหลังโรงงาน และพื้นที่แปลงที่ขึ้นทะเบียนใหม่หรือปรับปรุงในปี 2568 จำนวน 35,000 แปลง

5. พื้นที่ดำเนินการ

สำนักงานเกษตรอำเภอทุกอำเภอ และสำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา

6. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

6.1 กิจกรรมขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร

6.1.1 ปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรให้เป็นปัจจุบัน

1) ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรแจ้งปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรให้เป็นปัจจุบัน หลังจากการเพาะปลูก

- ข้าว พืชไร่ พืชผัก หลังปลูกแล้ว 15 วัน

- ไม้ผล ไม้ยืนต้น หลังปลูกแล้ว 30 วัน หรือถ้ายืนต้นอยู่ให้ปรับปรุงทุกปี

2) จัดอบรมทีมพี่เลี้ยงการใช้เทคโนโลยีในการขึ้นทะเบียนฯ เป้าหมายคือ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน หรือ ผู้ใหญ่บ้าน หรือ คณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำแขวง ที่ช่วยรับขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร อำเภอละ 3-5 คน ทุกจังหวัด โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ หรือ จังหวัด เป็นผู้บรรยายและฝึกปฏิบัติ รายละเอียดหลักสูตร ประกอบด้วย (1) หลักเกณฑ์และกรอบระยะเวลาในการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร (2) ช่องทางในการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร (3) วิธีการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรออนไลน์ ผ่าน e-Form ทบก. (4) วิธีการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรผ่าน Farmbook Mobile Application (สำหรับเกษตรกรรายเดิม) (5) ประโยชน์ที่ได้รับจากการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร (6) โทษการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จและแจ้งให้เจ้าพนักงานจดข้อความอันเป็นเท็จ ทั้งนี้ สามารถปรับปรุงหลักสูตรได้ตามความเหมาะสมกับความรู้เบื้องต้นของทีมพี่เลี้ยงในแต่ละพื้นที่

3) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร รับแจ้งขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรจากเกษตรกรตามความสมัครใจ ณ สำนักงานเกษตรอำเภอ หรือนัดหมายเกษตรกรเพื่อขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรในหมู่บ้านหรือตำบล

4) เกษตรกรแจ้งข้อมูลการปรับปรุงกิจกรรมการเกษตรตามข้อเท็จจริงด้วยตนเองผ่านระบบการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรออนไลน์ e-Form ที่เว็บไซต์ efarmer.doae.go.th หรือ Farmbook Application

5) กำหนดช่วงวันรณรงค์ให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ทำหน้าที่ช่วยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรผู้รับผิดชอบตำบล จัดเก็บข้อมูลตามแบบฟอร์มปรับปรุงข้อมูลในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนแก้ปัญหาการไม่มาแจ้งปรับปรุงทะเบียนฯ ของเกษตรกร โดยเลือกช่วงเวลาที่มีการเพาะปลูกมากที่สุด ในฤดูฝน ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม – 31 สิงหาคม 2568

6) บันทึกข้อมูลที่เกษตรกรแจ้งขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลในระบบทะเบียนเกษตรกร

6.1.2 ตรวจสอบข้อมูล

1) การตรวจสอบเอกสาร ตรวจสอบเอกสารหลักฐานที่ใช้ประกอบการขอขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียน เช่น หลักฐานแสดงสิทธิการถือครองที่ดิน ตรวจสอบให้สัมพันธ์กับจำนวนพื้นที่ทำการเกษตรที่แจ้งขึ้นทะเบียนไว้

2) ระบบโปรแกรมตรวจสอบความถูกต้อง

3) ตรวจสอบทางสังคม จัดพิมพ์ข้อมูลไปติดประกาศในหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นเวลา 3 วัน (กำหนดให้มีการติดประกาศทุกชนิดพืช ทั้งแปลงเดิมและแปลงใหม่) และ/หรือ ประชาคม เพื่อให้เกษตรกรในหมู่บ้าน/ชุมชนนั้นตรวจสอบ โดยเกษตรกรต้องลงนามยืนยันความถูกต้องข้อมูลของตนเอง มิฉะนั้นจะถือว่าไม่ผ่านการตรวจสอบ หรือสามารถคัดค้าน หากข้อมูลของตนเองหรือเกษตรกรรายอื่นไม่ถูกต้อง

4) ตรวจสอบพื้นที่ ให้ดำเนินการทั้งแปลงเดิมและแปลงใหม่ เพื่อป้องกันการแจ้งขึ้นทะเบียนซ้ำซ้อน โดยผู้ดำเนินการตรวจสอบวาดผังแปลงเกษตรกรรมดิจิทัลผ่านระบบ Geoplots หรือ QGIS หรือ GISagro หรือ ตรวจสอบโดยภาพถ่ายที่มีพิกัดตำแหน่งที่ตั้งแปลงเพาะปลูกร่วมกับผู้นำชุมชน/ อคม. สำหรับกรณีที่มีการคัดค้านในการตรวจสอบทางสังคม หรือเกิดข้อสงสัย ข้อพิพาท ให้ใช้เครื่อง GPS ออกเดินสำรวจรอบแปลงพื้นที่จริง เพื่อวัดและจับพิกัดแปลง

6.1.3 วิเคราะห์ข้อมูลจากฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร

6.1.4 เผยแพร่ข้อมูล

1) เชื่อมโยงหรือจัดส่งข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเพื่อใช้ในมาตรการของภาครัฐ

2) เผยแพร่ข้อมูลทะเบียนเกษตรกรที่ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วทางเว็บไซต์และจัดพิมพ์เป็นเอกสาร

3) จัดทำสมุดทะเบียนเกษตรกร เพื่อพิมพ์ข้อมูลจากฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรแจกจ่ายให้กับเกษตรกร

6.1.5 อำนาจการ เพื่อบริหารจัดการโครงการให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย พร้อมทั้งแก้ไข ปัญหาอุปสรรคในการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร

1) ดูแลและบำรุงรักษาระบบฐานข้อมูลหลัก สำหรับการให้บริการบันทึกข้อมูล ประมวลผลข้อมูลขนาดใหญ่ และจัดทำสารสนเทศด้านการเกษตร พร้อมทั้งเตรียมความพร้อมสำหรับการ สนับสนุนข้อมูลให้กับหน่วยงานภาครัฐ ในการเชื่อมโยงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรไปใช้เป็นข้อมูลประกอบ โครงการและมาตรการต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ

2) จัดซื้อเครื่องมือข่ายสำหรับจัดเก็บเอกสารและภาพถ่ายการขึ้นทะเบียนเกษตรกร เพื่อให้เจ้าหน้าที่ upload เอกสารสำคัญจัดเก็บไว้เพื่อเป็นหลักฐานในการตรวจสอบ

3) จัดทำระบบสารสนเทศข้อมูลทะเบียนเกษตรกรและข้อมูลเกษตรกรผู้ประสบภัย พิบัติ เน้นการนำเสนอข้อมูลสถิติและ Dashboard

4) จัดทำระบบการแจ้งเตือนและการให้บริการข่าวสารด้านการเกษตรผ่าน Mobile Application FARMBOOK และช่องทางอื่นๆ โดยแสดงข้อมูลที่สำคัญ เช่น ข้อมูลจากระบบผังแปลง เกษตรกรรมดิจิทัล ข้อมูลการประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉินของกรมป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย ข้อมูลพื้นที่ประสบภัยพิบัติจากระบบเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติด้านพืช ข้อมูลการบริการ e-Service อื่นๆ และส่งต่อองค์ความรู้ เทคโนโลยี ตามช่วงระยะเวลาและสถานการณ์

5) ประชาสัมพันธ์ ติดตามนิเทศ อบรม สัมมนา จัดทำคู่มือ/เอกสารที่เกี่ยวข้อง และ จ้างเหมา บริการบุคคลในการปฏิบัติงานในโครงการฯ

6.2 กิจกรรมประยุกต์ใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการพยากรณ์ผลผลิตสินค้า เกษตร

6.2.1 จัดทำผังแปลงเกษตรกรรมดิจิทัลในพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มะพร้าว มันสำปะหลัง โรงงานและพื้นที่แปลงที่ขึ้นทะเบียนใหม่หรือปรับปรุงในปี 2568 จำนวน 35,000 แปลง ดำเนินการโดย เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่รับขึ้นทะเบียน/ปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรในแต่ละจังหวัด/อำเภอ เดินทางไปเก็บ พิกัดที่ตั้งแปลงเพาะปลูก เพื่อใช้เป็นข้อมูลตั้งต้นในการวาดผังแปลงเกษตรกรรมดิจิทัลผ่านระบบ Geoplots หรือ QGIS หรือ GISAgro จัดทำผังแปลงเกษตรกรรมดิจิทัลเพื่อตรวจสอบพื้นที่ตามกิจกรรมขึ้นทะเบียนและ ปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรและบริหารจัดการสารสนเทศการเกษตรด้านพืช ข้อ 6.1.2 (4) และหากเกิดข้อสงสัย หรือกรณีพิพาทในการจัดทำผังแปลงเกษตรกรรมดิจิทัล ให้ใช้เครื่อง GPS ออกเดินสำรวจรอบแปลงเพาะปลูก ในพื้นที่จริง เพื่อวัดและจับพิกัดแปลง รวมถึงตรวจสอบโดยภาพถ่ายที่มีพิกัดตำแหน่งที่ตั้งแปลงเพาะปลูกร่วมกับ ผู้นำชุมชน/ อสม.

7. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2567 – กันยายน 2568

8. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	ปี 2567			ปี 2568									หน่วยงาน
	ตค.	พย.	ธค.	มค.	กพ.	มีค.	เมย	พค.	มิย.	กค.	สค.	กย.	
กิจกรรมขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรและบริหารจัดการสารสนเทศการเกษตรด้านพืช													
1. ปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรให้เป็นปัจจุบัน													
1.1 ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรแจ้งปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรให้เป็นปัจจุบัน	←												ศสท./ สนง.กษจ./ สนง.กษอ.
1.2 เกษตรกรแจ้งปรับปรุงข้อมูล	←												สนง.กษจ./ สนง.กษอ.
1.3 จัดอบรมทีมพี่เลี้ยงการใช้เทคโนโลยีในการขึ้นทะเบียนฯ							↔						สนง.กษจ./ สนง.กษอ.
1.4 รณรงค์ให้ อ.ก.ม.จัดเก็บข้อมูล										↔			สนง.กษจ./ สนง.กษอ.
1.5 บันทึกข้อมูลที่เกษตรกรแจ้งขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลในระบบทะเบียนเกษตรกร	←												สนง.กษจ./ สนง.กษอ.
2. ตรวจสอบข้อมูล (ติดประกาศ/จัดประชาคม/ จัดทำผังแปลงเกษตรกรมดิจิทัล)	←												สนง.กษจ./ สนง.กษอ.
กิจกรรมประยุกต์ใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการพยากรณ์ผลผลิตสินค้าเกษตร													
1.การจัดทำผังแปลงเกษตรกรมดิจิทัลในพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มะพร้าว มันสำปะหลัง ไร่ยาง และพื้นที่แปลงที่ขึ้นทะเบียนใหม่หรือปรับปรุงในปี 2568 จำนวน 35,000 แปลง	←												สนง.กษจ./ สนง.กษอ.

9. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

9.1 ผลผลิต (Output)

- 1) มีการปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร
- 2) มีการจัดเก็บข้อมูลผังแปลงเพาะปลูกของเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มะพร้าว มันสำปะหลัง ไร่ยาง และพื้นที่แปลงที่ขึ้นทะเบียนใหม่หรือปรับปรุงในปี 2568

- 3) มีการดูแลและบำรุงรักษาระบบฐานข้อมูลหลัก สำหรับการให้บริการบันทึกข้อมูล ประมวลผลข้อมูลขนาดใหญ่ และจัดทำสารสนเทศด้านการเกษตร พร้อมทั้งเตรียมความพร้อมสำหรับการสนับสนุนข้อมูลให้กับหน่วยงานภาครัฐ
- 4) มีเครื่องมือสำหรับจัดเก็บเอกสารและภาพถ่ายการขึ้นทะเบียนเกษตรกร เพื่อให้เจ้าหน้าที่ upload เอกสารสำคัญจัดเก็บไว้เพื่อเป็นหลักฐานในการตรวจสอบ
- 5) มีระบบสารสนเทศข้อมูลทะเบียนเกษตรกรและข้อมูลเกษตรกรผู้ประสพภัยพิบัติ เน้นการนำเสนอข้อมูลสถิติและ Dashboard
- 6) มีระบบการแจ้งเตือนและการให้บริการข่าวสารด้านการเกษตร
- 7) มีภาพถ่ายดาวเทียมรายละเอียดสูง สำหรับเป็นแผนที่ฐานให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรใช้วาดผังแปลงเกษตรกรรมดิจิทัล ที่เป็นปัจจุบัน
- 8) มีการวิเคราะห์ ประมวลผลข้อมูลและเผยแพร่ข้อมูลทางเว็บไซต์และจัดพิมพ์เป็นเอกสาร

9.2 ผลลัพธ์ (Outcome)

- 1) เกษตรกรเข้าถึงบริการของหน่วยงานได้ด้วยตนเองตลอดเวลาผ่านระบบออนไลน์ เช่น การขึ้นทะเบียนเกษตรกรออนไลน์ด้วยตนเอง การรับข่าวสาร และการแจ้งเตือน
- 2) มีข้อมูลทะเบียนเกษตรกรที่เป็นปัจจุบัน สำหรับใช้เป็นข้อมูลประกอบการเข้าร่วมโครงการและมาตรการของภาครัฐ หรือ เอกชนกรณีที่มีโครงการช่วยเหลือเกษตรกร ซึ่งจะทำให้การสนับสนุนช่วยเหลือเกษตรกรเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ
- 3) มีการใช้ประโยชน์ผังแปลงเกษตรกรรมดิจิทัลในงานส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ การตรวจสอบข้อมูลเกษตรกรก่อนเข้าร่วมมาตรการภาครัฐ การประเมินความเสียหายของแปลงเกษตรที่ประสบภัยพิบัติด้านพืช การคัดเลือกเกษตรกรเป้าหมายในการเข้าร่วมโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map)

9.3 ตัวชี้วัดโครงการ

เชิงปริมาณ

- 1) จำนวนครัวเรือนเกษตรกรมีการปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร จำนวน 101,300 ครัวเรือน
- 2) จำนวนพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มะพร้าว มันสำปะหลังโรงงาน และพื้นที่แปลงที่ขึ้นทะเบียนหรือปรับปรุงในปี 2568 มีการจัดทำข้อมูลผังแปลงเกษตรกรรมดิจิทัล จำนวน 35,000 แปลง

เชิงคุณภาพ

- 1) ข้อมูลทะเบียนเกษตรกรสามารถนำไปประกอบการเข้าร่วมโครงการ และมาตรการของภาครัฐได้มากกว่าร้อยละ 80
- 2) ร้อยละ 70 ของแปลงที่ได้รับการตรวจสอบมีความถูกต้อง

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

10.1 มีการวิเคราะห์และเผยแพร่ข้อมูลทะเบียนเกษตรกรจากฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรที่ครบถ้วนเป็นปัจจุบัน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาการผลิต การตลาด ส่งเสริมการเกษตร บูรณาการข้อมูลร่วมกันทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งจะทำให้เกษตรกรได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือ และได้รับประโยชน์สูงสุด

10.2 มีฐานข้อมูลผังแปลงเกษตรกรรมดิจิทัลที่ถูกต้อง ในพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มะพร้าว มันสำปะหลังโรงงานและผังแปลงเพาะปลูกของเกษตรกรที่มากขึ้นทะเบียนใหม่หรือปรับปรุงพื้นที่เพาะปลูกทั่วประเทศที่แสดงขนาด และรูปร่างของแปลง และข้อมูลผังแปลงเกษตรกรรมดิจิทัลสามารถนำไปวิเคราะห์ทางด้านการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มะพร้าว และมันสำปะหลังโรงงานทั่วประเทศได้ การประยุกต์ใช้วางแผนด้านโครงการ/มาตรการภาครัฐ และการประเมินความเสียหายของแปลงเกษตรที่ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ

10.3 มีการบูรณาการข้อมูลทะเบียนเกษตรกร และผังแปลงเกษตรกรรมดิจิทัล ร่วมกันทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งจะทำให้เกษตรกรได้รับการสนับสนุน ช่วยเหลือ และได้รับประโยชน์สูงสุด

11. การติดตามและประเมินผลโครงการ

ประเมินผลจากรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงานในระบบทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา มีจำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ปรับปรุงข้อมูลในปี 2568 จำนวน 101,300 ครัวเรือน และมีการจัดทำข้อมูลผังแปลงเกษตรกรรมดิจิทัล ในพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มะพร้าว มันสำปะหลังโรงงาน และพื้นที่แปลงที่ขึ้นทะเบียนหรือปรับปรุงในปี 2568 จำนวน 35,000 แปลง โดยประเมินผลหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ

12. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

ชื่อ นางสาววิไลวรรณ ยองปุก

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

กลุ่ม ยุทธศาสตร์และสารสนเทศ

โทรศัพท์ 06 3082 0401

13. ผู้ให้ความเห็นชอบโครงการทะเบียนเกษตรกรและบริหารจัดการสารสนเทศการเกษตรด้านพืช

(นางสาววิไลวรรณ ยองปุก)

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ รักษาการในตำแหน่ง
หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ

14. ผู้อนุมัติโครงการ

(นายประถม มุสิกรักษ์)

เกษตรจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา

คู่มือโครงการส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

โครงการตลาดเกษตรกร

1. ความเชื่อมโยง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเกษตร
 - แผนแม่บทย่อย การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

2. หลักการและเหตุผล

ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี และยุทธศาสตร์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) มุ่งสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพและปลอดภัย นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาส่งเสริมการนำอัตลักษณ์พื้นถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยมาเป็นผลิตภัณฑ์การเกษตร เสริมสร้างความรู้และช่องทางการตลาด เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน สร้างรายได้ สร้างอาชีพที่มั่นคง พัฒนาเป็นผู้ประกอบการมืออาชีพ สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างเข้มแข็ง ยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในประเทศไทยให้มีความอยู่ดีกินดีตามวิสัยทัศน์ “เกษตรกรมั่นคง ภาคการเกษตรมั่นคง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” และตามนโยบายของรัฐบาล “ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้” โดยรัฐบาลให้ความสำคัญกับมาตรการสนับสนุนที่จะช่วยส่งเสริมให้การสร้างมูลค่าในภาคเกษตรดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม ส่งเสริมความรู้และผลักดันการรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อเป็นองค์กรเกษตรกรที่มีความเข้มแข็ง สร้างสินค้าเกษตรมูลค่าสูง (High Value) ควบคู่ไปกับการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า ทำเกษตรที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม (Go Green) ด้วย BCG / Carbon Credit ส่งเสริมการตลาดให้แก่เกษตรกร ขยายตลาดเดิม เพิ่มตลาดใหม่ ๆ รวมถึงการใช้นวัตกรรมมาเป็นจุดขายสินค้าเกษตรผ่านแพลตฟอร์มทั้งออนไลน์และออฟไลน์

กรมส่งเสริมการเกษตรมุ่งเน้นการพัฒนาเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตรที่มีความพร้อมในด้านการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรครบวงจร มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรให้มีมาตรฐานและปลอดภัย พัฒนaborรจุภัณฑ์ให้มีความเหมาะสมกับสินค้า ใช้บรรจุภัณฑ์รักษ์โลก เช่น บรรจุภัณฑ์ที่ทำจากกระดาษหรือวัสดุธรรมชาติที่สามารถย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติ และบรรจุภัณฑ์ที่ช่วยยืดอายุผลผลิตให้นานขึ้น รวมถึงแปรรูปสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่าให้สูงขึ้น สามารถปรับตัวและวางแผนการผลิตให้ตรงตามความต้องการของตลาด ผู้บริโภคได้รับสินค้าที่มีคุณภาพและปลอดภัย โดยมี “ตลาดเกษตรกร” เป็นแหล่งรวบรวมและจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรหลักของเกษตรกรในพื้นที่ครอบคลุมทั้ง 77 จังหวัด ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรได้มีการขับเคลื่อนและพัฒนาตลาดเกษตรกร เพื่อเป็นสถานที่ให้เกษตรกรได้มาเรียนรู้วิธีการตลาด พฤติกรรมผู้บริโภค และแนวโน้มความต้องการสินค้าของตลาด โดยมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทำหน้าที่ผู้จัดการตลาดเกษตรกร เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำส่งเสริม สนับสนุน ผลักดันและขับเคลื่อนในทุกมิติ

ปัจจุบันมีตลาดเกษตรกรทั่วประเทศจำนวนทั้งสิ้น 177 แห่ง มีเกษตรกรที่เป็นสมาชิกประมาณ 3,017 ราย มีมูลค่าการจำหน่ายสินค้ารวมทั้งสิ้นกว่า 2,267 ล้านบาท (ข้อมูลจาก <http://farmermarket.go.th> กันยายน 2567) ประกอบกับในปัจจุบันผู้บริโภคที่นิยมสั่งซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์มากขึ้น ดังนั้น กรมส่งเสริมการเกษตรจึงจัดทำเว็บไซต์ “www.ตลาดเกษตรกรออนไลน์.com” ที่รวบรวมสินค้าเกษตรกรเพื่อเป็นสื่อกลางในการนำสินค้าเกษตรกรคุณภาพดี เกรดพรีเมียม ฝีมือเกษตรกรตัวจริงจากทั่วประเทศ โดยการส่งเสริมให้เกษตรกรที่จำหน่ายสินค้าในตลาดเกษตรกรพัฒนาสินค้าให้สามารถจำหน่ายผ่านตลาดออนไลน์ได้ ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรได้จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์บนเว็บไซต์ตลาดเกษตรกรออนไลน์.com อย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันพบว่า มีเกษตรกรที่เป็นสมาชิกประมาณ 1,950 ราย มีสินค้าจำนวน 2,594 รายการ มีมูลค่าการจำหน่ายรวมทั้งสิ้นกว่า 1,377 ล้านบาท และมีผู้เข้าชมเว็บไซต์จำนวนกว่า 10 ล้านราย (ข้อมูล www.ตลาดเกษตรกรออนไลน์.com กันยายน 2567)

นอกจากนี้ ได้สนับสนุนให้มีการกระจายผลผลิตทางการเกษตรไปยังตลาดศักยภาพอื่น ๆ ทั้งตลาด Modern Trade ตลาดในกลุ่ม HORECA ตลาดค้าส่งสินค้าเกษตร และแพลตฟอร์มตลาดออนไลน์อื่น ๆ เช่น Thailand Postmart, DGT Farm, BAAC Farmers Market, Lazada, Shopee, TikTok เป็นต้น ซึ่งจะเป็นการขยายโอกาส และสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน รวมทั้งช่วยเหลือเกษตรกรในด้านการตลาดให้เข้มแข็ง เกษตรกรสามารถพึ่งพาตัวเองได้ เกิดการสร้างรายได้และอาชีพที่มั่นคง ผลตอบแทนสู่ครอบครัวเกษตรกรได้อย่างพอเพียง และสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจได้อย่างยั่งยืน

ดังนั้น เพื่อพัฒนาให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการที่มีความพร้อมในด้านการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบครบวงจร สามารถปรับตัวให้เท่าทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและการแข่งขันที่สูงขึ้นของโลก เตรียมพร้อมสู่การเป็นผู้ประกอบการที่มีศักยภาพ เต็มที่สู่ตลาดอื่น ๆ รวมถึงตลาด E - Commerce มีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยี ยกย่องกระบวนการผลิตให้มีผลผลิตทางการเกษตรด้วยมาตรฐานที่สูงขึ้น สร้างเกษตรมูลค่าสูง (High Value) สามารถเชื่อมโยงตลาดทั้งในระบบ Offline และ Online ตลอดจนพัฒนาตลาดเกษตรกรให้เป็นอัตลักษณ์ (Soft Power) กรมส่งเสริมการเกษตรจึงจัดทำ “โครงการตลาดเกษตรกร” ขึ้น เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาตลาดเกษตรกรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการพัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกร และองค์กรเกษตรกรในพื้นที่ 77 จังหวัด ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบครบวงจรได้อย่างมีประสิทธิภาพ รักษาคุณภาพสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพมาตรฐาน เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Go Green) และสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ รวมถึงประชาสัมพันธ์สินค้าและข่าวสารกิจกรรมของตลาดเกษตรกรให้ผู้บริโภคได้รับรู้อย่างแพร่หลาย เพื่อให้ตลาดเกษตรกรมีความเข้มแข็งและมั่นคง สามารถสร้างรายได้และผลตอบแทนสู่เกษตรกร เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สมดุล ทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม

นิยามศัพท์เฉพาะ การบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบครบวงจร หมายถึง การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ความรู้เรื่องการตลาด เพิ่มช่องทางการตลาด

3.วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อพัฒนาให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการที่มีความพร้อมในด้านการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบครบวงจร มีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสามารถเชื่อมโยงตลาดทั้งในระบบ Offline และ Online

3.2 เพื่อพัฒนาตลาดเกษตรกรให้เป็นอัตลักษณ์ เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และสถานการณ์ มีสินค้าอัตลักษณ์ประจำถิ่น มีความหลากหลาย มีมาตรฐาน สามารถเชื่อมโยงกับตลาดที่หลากหลาย สร้างการรับรู้ให้บุคคลทั่วไปได้รู้จักอย่างแพร่หลาย

3.3 เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลผลิตคุณภาพของเกษตรกรและพัฒนาทักษะด้านการตลาดทั้งในรูปแบบออฟไลน์และออนไลน์ บูรณาการร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนขยายตลาดเดิม เพิ่มตลาดใหม่

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการโครงการ

เป้าหมาย : เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร จังหวัดสงขลา จำนวน 10 ราย

สถานที่ดำเนินการโครงการ : ตลาดเกษตรกรจังหวัดสงขลา

5. พื้นที่ดำเนินการ

สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ตลาดเกษตรกร และตลาดสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพในพื้นที่จังหวัดสงขลา

6. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

6.1 กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการด้านตลาด Offline และ Online ที่มีศักยภาพ

6.1.1 กิจกรรมย่อยที่ 1 : พัฒนาคำแนะนำและศักยภาพของเกษตรกรและเครือข่าย โดยจังหวัดประสานงาน/บูรณาการ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้พร้อมทั้งฝึกปฏิบัติให้แก่เกษตรกรที่เป็นสมาชิกตลาดเกษตรกร เกษตรกรเครือข่าย และองค์กรเกษตรกรที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกรมส่งเสริมการเกษตร โดยเปิดโอกาสให้เกษตรกรที่สนใจต้องการพัฒนาคำแนะนำเรื่องการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบครบวงจร อาทิ แนวโน้มการตลาด เทคนิคการขายและการสื่อสารกับลูกค้า การตั้งราคาสินค้า การเงินและภาษี การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมส่งเสริมการขาย รวมถึงกระบวนการผลิตให้ได้คุณภาพ กระบวนการหลังการเก็บเกี่ยว การตัดคุณภาพผลิต บรรจุน้ำหนัก ตลอดจนการแปรรูปสินค้าเพื่อให้เกษตรกรสามารถวางแผนการผลิตสินค้าให้ตรงกับความต้องการของตลาด ผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพมาตรฐาน ปลอดภัย สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ และมีทักษะการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรที่เหมาะสม สามารถเชื่อมโยงสินค้าสู่ตลาดที่หลากหลายได้ พร้อมทั้งจัดกิจกรรมศึกษาดูงานเกษตรกรต้นแบบ องค์กรเกษตรกร ตลาดสินค้าเกษตรทั้งภาครัฐและเอกชนที่ประสบผลสำเร็จ และให้เกษตรกรร่วมกันสรุปและถอดบทเรียนจากความสำเร็จของตลาดสินค้าเกษตรอื่น ๆ เพื่อหาแนวทางการดำเนินงานตลาดเกษตรกรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

หลักสูตร : พัฒนาเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร (เช่น เทคนิคการขาย การตั้งราคาสินค้า การเงินและภาษี การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมส่งเสริมการขาย รวมถึงกระบวนการผลิตให้ได้คุณภาพ)

วิธีการดำเนินงาน

1. จัดเก็บข้อมูลแบบสำรวจความพึงพอใจของเกษตรกรและผู้บริโภคที่มาใช้บริการในตลาดเกษตรกร โดยกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นผู้ออกแบบสำรวจความพึงพอใจส่งให้จังหวัดดำเนินการจัดเก็บข้อมูลดังกล่าว เจ้าหน้าที่จังหวัดดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจฯ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลประกอบการจัดเวทีชุมชนสำหรับเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาเกษตรกรและตลาดเกษตรกรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งจัดทำรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ

2. จัดเวทีชุมชน โดยการจัดเวทีชุมชนประชุมสมาชิกตลาดเกษตรกรเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกร วิเคราะห์ข้อมูลและประเมินสถานการณ์การดำเนินงานตลาดเกษตรกรที่ผ่านมา รวมถึงองค์ความรู้และทักษะของเกษตรกร ค้นหาศักยภาพของตลาดเกษตรกร จุดอ่อน จุดแข็ง ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน เพื่อหาแนวทางปรับปรุง แก้ไข พัฒนาให้ดีขึ้น เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และสถานการณ์ในปัจจุบัน โดยเจ้าหน้าที่และเกษตรกรต้องมองเห็นเป้าหมายการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้การดำเนินงานตลาดเกษตรกรบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การจัดอบรม เจ้าหน้าที่นำข้อมูลที่ได้จากการจัดเวทีชุมชนมาวิเคราะห์ และกำหนดหลักสูตรการอบรมที่เหมาะสมกับเกษตรกร ทั้งนี้ เกษตรกรเป้าหมายที่เข้ารับการอบรมไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิกตลาดเกษตรกรทั้งหมด สามารถเป็นเกษตรกรรายอื่นที่ไม่ได้เป็นสมาชิกตลาดเกษตรกรได้ เช่น เกษตรกรที่เป็นสมาชิกตลาดเกษตรกรออนไลน์.com แปลงใหญ่ วิสาหกิจชุมชน SF YSF เป็นต้น เพื่อสร้างโอกาสให้เกษตรกรที่สนใจต้องการเรียนรู้ด้านการตลาดได้มีโอกาสเข้าถึงความรู้เรื่องการตลาดมากยิ่งขึ้น ในการจัดอบรมควรมีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงสาธารณสุข มหาวิทยาลัย เป็นต้น

4. กิจกรรมศึกษาดูงาน เจ้าหน้าที่จังหวัดดำเนินการวางแผนนำพาเกษตรกรเดินทางไปศึกษาดูงานเกษตรกรต้นแบบ องค์กรเกษตรกร ตลาดสินค้าเกษตรทั้งภาครัฐและเอกชนที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อให้เกษตรกรได้ศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แนวคิด และวิธีการทำงานจากผู้ประสบผลสำเร็จ เพื่อให้เกษตรกรเกิดแรงบันดาลใจในการทำงาน ยกกระดับความรู้ด้านการปฏิบัติงาน เกิดการพัฒนาและต่อยอดวิธีการให้ดียิ่งขึ้น โดยเจ้าหน้าที่จังหวัดและเกษตรกรร่วมกันสรุปและถอดบทเรียนจากความสำเร็จจากกิจกรรมศึกษาดูงานเพื่อหาแนวทางการดำเนินงานตลาดเกษตรกรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การประเมินผลและติดตามผล : เจ้าหน้าที่ดำเนินการประเมินผลความรู้และติดตามผลการถ่ายทอดความรู้ของเกษตรกร โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 2 วิธี ได้แก่

(1) วิธีที่ 1 การประเมินผลความรู้ ความคิด ซึ่งเป็นการวัดความสามารถทางสมอง ความจำ ความเข้าใจ ความสามารถนำไปใช้ การวิเคราะห์ โดยใช้การทดสอบความรู้ก่อนและหลังเรียน (Pre - test และ Post - test) โดยข้อสอบในแบบทดสอบครอบคลุมทุกเนื้อหาที่เกี่ยวข้องในการอบรม และมีข้อสอบไม่น้อยกว่า 20 ข้อ เพื่อประเมินผลหลักสูตร เนื้อหาการอบรมวิธีการถ่ายทอดของวิทยากร และประเมินผลความรู้ความเข้าใจของเกษตรกร

(2) วิธีที่ 2 การติดตามประเมินผลหลังการจัดอบรม เป็นการประเมินผลหลังจากการถ่ายทอดความรู้สิ้นสุดแล้ว 3 เดือน โดยใช้วิธีการสังเกต สัมภาษณ์ การสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม การวัดผลโดยใช้แบบทดสอบ ซึ่งอาจใช้เวทีประชุมประจำเดือนของสมาชิกตลาดเกษตรกรในการติดตามประเมินผลหลังการถ่ายทอดความรู้ ประเมินพฤติกรรมของเกษตรกรมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการปฏิบัติอย่างไรหลังการอบรม และศึกษาดูงาน ว่าได้นำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปปฏิบัติเพียงใด พัฒนาหรือต่อยอดให้ดีขึ้นกว่าเดิมหรือไม่ อย่างไร เช่น การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดวางสินค้าให้สวยงาม คำนึงถึงความปลอดภัยและมาตรฐานของสินค้า ใส่ใจความต้องการของผู้บริโภค มีส่วนร่วมในการพัฒนาตลาดเกษตรกรมากขึ้น

ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่นำผลประเมินทั้ง 2 วิธี มาวิเคราะห์และสรุปรายงานส่งกรมส่งเสริมการเกษตร พร้อมทั้งจัดทำเป็นฐานข้อมูลเก็บไว้ที่จังหวัดเพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรในด้านต่างๆ ต่อไป

6.1.2 กิจกรรมย่อยที่ 2 : พัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกรที่อยู่ระหว่างการพัฒนา เป็นผู้ประกอบการ เริ่มต้นในการจำหน่ายสินค้าในตลาด Online โดยถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติให้แก่เกษตรกรเพื่อเพิ่มองค์ความรู้ ด้านการตลาดและทักษะในการจำหน่ายสินค้าทั้งในระบบตลาด Offline และ Online เช่น เทคนิคการสร้างตัวตนบนตลาดออนไลน์ เทคนิคการทำ content /story telling เทคนิคการขาย เป็นต้น รวมถึงพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายตลาดสินค้าเกษตรทุกระดับ โดยในแต่ละอำเภอควรมีสินค้าเข้าสู่ www.ตลาดเกษตรกรออนไลน์.com ไม่น้อยกว่า 1 รายการ (1 อำเภอ 1 สินค้าออนไลน์)

หลักสูตร : พัฒนาเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการยุคดิจิทัล (เช่น เทรนด์เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการตลาด การสร้างตัวตนบนโลกออนไลน์ การสร้างแบรนด์และStorytelling สินค้า สร้างยอดขายยังงให้ปัง การโปรโมทสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ การบริหารจัดการสินค้าโลจิสติกส์สินค้าเกษตร เป็นต้น)

6.2 กิจกรรมพัฒนาตลาดเกษตรกรให้มีอัตลักษณ์ เป็นแหล่งรวบรวมและจำหน่ายสินค้า

โดยเจ้าหน้าที่ผู้จัดการตลาดติดตามให้คำปรึกษาแนะนำเกษตรกรในการดำเนินการให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพดำเนินการพัฒนาตลาดเกษตรกรให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการตลาดของเกษตรกรที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เกิดรูปแบบที่เป็นอัตลักษณ์ เป็นตลาดจำหน่ายผัก ผลไม้ สินค้าแปรรูปและสินค้าพร้อมทาน หรือพัฒนาเป็นจุดรวบรวมสินค้าเกษตรตามฤดูกาลต่าง ๆ หรือเป็นศูนย์กลางการจำหน่ายสินค้าเกษตรออนไลน์ของจังหวัด E-commerce center หรือเป็นตลาดกรีนมาร์เก็ตที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม โดยสินค้าที่จำหน่ายในตลาดเกษตรกร ต้องมีคุณภาพ มาตรฐาน ปลอดภัย ตามสโลแกนตลาดเกษตรกร “เกษตรกรจริงจริง ทุกสิ่งปลอดภัย” รวมทั้งดำเนินการประชาสัมพันธ์ตลาดเกษตรกรให้เกษตรกร บุคคลทั่วไป และหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ได้รู้จักอย่างแพร่หลาย สามารถสื่อให้เห็นถึงความเป็นตลาดเกษตรกร มีการเชื่อมโยงสินค้าจากเครือข่ายตลาดเกษตรกรและตลาดสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพมาตรฐานจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งในรูปแบบ offline และ online ส่งเสริมการนำสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น สินค้า Green product / Low carbon มาประชาสัมพันธ์และวางจำหน่ายในตลาดเกษตรกร หรือสามารถเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ ตลอดจน

การดำเนินการตามหลักสุขภาพอาหารและสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้อง มาตรฐานความปลอดภัยในสิ่งแวดล้อมโดยมีแนวทางการพัฒนาตลาดเกษตรกร ให้เป็นอัตลักษณ์ใน 3 ด้าน

- 1) สถานที่ : จัดให้มีอัตลักษณ์บนโครงสร้าง/เต็นท์ พื้นที่จำหน่าย โต๊ะวางสินค้า หรือภาชนะตามพื้นดิน แสดงถึงสถาปัตยกรรมที่บ่งบอกถึงค่านิยม เอกลักษณ์และวัฒนธรรมของพื้นที่จังหวัดภาคใด
- 2) ผู้จำหน่าย (เกษตรกร) : มีการแต่งกายตามอัตลักษณ์ของพื้นที่ ตามวัฒนธรรม ชุดผ้าไทย แต่ละภาค ชุดพื้นเมือง ผ้ากันเปื้อนที่มีสกรีนลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่/จังหวัด
- 3) สินค้า : แบ่งโซนจำหน่ายสินค้าให้ชัดเจน เพิ่มโซนจำหน่ายสินค้าอัตลักษณ์ตามพื้นถิ่น สินค้าฤดูกาล สินค้าปลอดภัยที่มีกระบวนการผลิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อรวมสินค้าประจำจังหวัดหรือพื้นที่นั้น ๆ ไว้ ทำสัญลักษณ์ของตลาดเกษตรกรติดที่ผลิตภัณฑ์หรือภาชนะบรรจุ เพื่อสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ และเมื่อประชาสัมพันธ์ออกไปให้รู้ว่าจะสามารถหาซื้อสินค้าเหล่านี้ได้จากตลาดเกษตรกรจังหวัด

6.3 กิจกรรมประเมินสถานการณ์ตลาดสินค้าเกษตร

จังหวัด ติดตาม สำรวจสถานการณ์สินค้า ให้คำแนะนำ จัดเก็บข้อมูลการดำเนินงานตลาดสินค้าเกษตรและตลาดเกษตรกร ตลอดจนศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคและแนวโน้มการตลาด วิเคราะห์ ประเมินผล สรุปและจัดชั้นตลาดเกษตรกร รายละเอียดตามภาคผนวกในคู่มือโครงการฯ พร้อมทั้งรายงานให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาเกษตรกร ตลาดเกษตรกร และโครงการตลาดเกษตรกรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

7. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2567 - กันยายน 2568

8. แผนปฏิบัติงาน

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	ระยะเวลาดำเนินการ												ผู้รับผิดชอบ
	ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			ไตรมาส 4			
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
1. แจกอนุมัติโครงการฯ		↔											จังหวัด
2. ชี้แจงโครงการฯ			↔										จังหวัด
3. ขออนุมัติโครงการ			↔										จังหวัด
4. กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรเป็น ผู้ประกอบการด้านตลาด Offline และ Online ที่มีศักยภาพ													จังหวัด
4.1 กิจกรรมย่อยที่ 1 : พัฒนา ความรู้และศักยภาพของเกษตรกรและ เครือข่าย			←————→										จังหวัด

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	ระยะเวลาดำเนินการ												ผู้รับผิดชอบ
	ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			ไตรมาส 4			
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
4.1.1 จัดเก็บข้อมูลแบบสำรวจความพึงพอใจ			↔										จังหวัด
4.1.2 จัดเวทีชุมชน				↔									จังหวัด
4.1.3 การจัดอบรม (ทดสอบความรู้ก่อน-หลังอบรม)				↔									จังหวัด
4.1.4 กิจกรรมศึกษาดูงาน				↔									จังหวัด
4.1.5 การติดตามประเมินผลหลังการจัดอบรม							↔						จังหวัด
4.2 กิจกรรมย่อยที่ 2 : พัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกรที่อยู่ระหว่างการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการด้านตลาด Online								↔					จังหวัด
5. กิจกรรมพัฒนาตลาดเกษตรกรให้มีอัตลักษณ์ เป็นแหล่งรวบรวมและจำหน่ายสินค้าของเกษตรกรที่มีศักยภาพ			↔										จังหวัด
7. กิจกรรมประเมินสถานการณ์ตลาดสินค้าเกษตร													จังหวัด
7.1 ติดตามและจัดเก็บข้อมูลการดำเนินงาน			↔										จังหวัด
8. สรุปผลการดำเนินโครงการ												↔	จังหวัด

9. งบประมาณ 35,700 บาท รายละเอียดงบประมาณ ดังนี้

กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	ปริมาณ	ไตรมาสที่ดำเนินการ	งบประมาณ (บาท)	ระดับดำเนินการ
กิจกรรมตลาดเกษตรกร					
1. พัฒนาเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการด้านตลาด Offline และ Online ที่มีศักยภาพ	จังหวัดสงขลา	10 ราย	1-2	14,700	จังหวัด
2. พัฒนาตลาดเกษตรกรให้มีอัตลักษณ์เป็นแหล่งรวบรวมและจำหน่ายสินค้า	จังหวัดสงขลา	1 จังหวัด	1-2	20,000	จังหวัด
3. ประเมินสถานการณ์ตลาดสินค้าเกษตร	จังหวัดสงขลา	1 โครงการ	1-2	1,000	จังหวัด

10. ตัวชี้วัดโครงการ

- เชิงปริมาณ

1) เกษตรกร จำนวน 10 ราย ได้รับการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการที่มีความพร้อมในด้านการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบครบวงจร มีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสามารถเชื่อมโยงตลาดทั้งในระบบ Offline และ Online และเกษตรกรไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60 สามารถผลิตสินค้าให้มีคุณภาพมาตรฐาน มีทักษะการใช้เทคโนโลยี และเชื่อมโยงตลาดทั้งในระบบ Offline และ Online

2) ตลาดเกษตรกร ได้รับการพัฒนาเป็นตลาดอัตลักษณ์ที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ มีสินค้าอัตลักษณ์ประจำถิ่นและมีมาตรฐาน

3) มูลค่าการจำหน่ายสินค้าในตลาดเกษตรกรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 10

- เชิงคุณภาพ

เกษตรกรสามารถผลิตสินค้าให้มีคุณภาพมาตรฐาน มีความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีสามารถเชื่อมโยงตลาดทั้งในระบบ Offline และ Online อีกทั้งตลาดเกษตรกรเกิดความเป็นอัตลักษณ์ เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และสถานการณ์ มีสินค้าอัตลักษณ์ประจำถิ่น มีมาตรฐาน สามารถเชื่อมโยงกับตลาดที่หลากหลาย ตลอดจนการดำเนินการตามมาตรฐานการสุขาภิบาลอาหาร มาตรฐานความปลอดภัยใส่ใจสิ่งแวดล้อม

11. ผลผลิต ผลลัพธ์

ผลผลิต (output)

1) เกษตรกรได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะในการเป็นผู้ประกอบการ จำนวน 10 ราย

2) ตลาดเกษตรกร (Offline และ Online) ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการตลาด และเป็นสถานที่หลักในการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร มีความเป็นอัตลักษณ์เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ สามารถเชื่อมโยงตลาดที่หลากหลาย และสามารถขยายเครือข่ายตลาดเกษตรกรในพื้นที่ต่าง ๆ

3) ข้อมูลจากเว็บไซต์ www.ตลาดเกษตรกรออนไลน์.com และ <http://farmermarket.doae.go.th> ได้นำมาวางแผนและพัฒนากิจการบริหารจัดการตลาดสินค้าเกษตรให้มีประสิทธิภาพ อีกทั้งเพื่อเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลสินค้าคุณภาพ สร้างการรับรู้ให้บุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงสินค้าคุณภาพได้หลากหลายช่องทางมากขึ้น

ผลลัพธ์ (outcome)

เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบครบวงจร ได้รับการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการที่มีศักยภาพ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พึ่งพาตัวเองได้ เกิดการสร้างรายได้ และมีอาชีพที่มั่นคง ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐานและปลอดภัยในราคาที่สมเหตุสมผล และหลากหลายช่องทาง

12. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรมีความรู้ในการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบครบวงจร มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี สามารถเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรทั้งในระบบ Offline และ Online และเติบโตสู่ E - Commerce โดยผู้บริโภคสามารถเข้าถึงสินค้าเกษตรคุณภาพได้หลากหลายช่องทาง ตลอดจนการมี “ตลาดเกษตรกร” เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการตลาด และเป็นสถานที่หลักในการจำหน่ายสินค้าเกษตรในพื้นที่ เกิดเป็นตลาดเกษตรกรที่มีอัตลักษณ์เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เชื่อมโยงผลผลิตคุณภาพจากเครือข่ายต่าง ๆ เพื่อขยายช่องทางสู่การจำหน่ายในตลาดศักยภาพอื่น ๆ รวมทั้งข้อมูลที่ได้จากเว็บไซต์ www.ตลาดเกษตรกรออนไลน์.com และ <http://farmermarket.doae.go.th> นำมาเป็นแนวทางการพัฒนาตลาดสินค้าเกษตร มีรูปแบบการดำเนินงานที่เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อเกษตรกร สินค้า และพื้นที่ นำไปสู่การพึ่งพาตนเองอย่างเข้มแข็ง มั่นคง และยั่งยืน

13. การประเมินผลโครงการ

จังหวัดรายงานผลการดำเนินงานโครงการฯ ลงในระบบ e-Project เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมตามแผนการปฏิบัติงานโครงการฯ และจัดทำรายงานผลเมื่อสิ้นสุดโครงการฯ

14. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

	1. แบบสัมภาษณ์เกษตรกร (ตลาดเกษตรกร)
	2. แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจของผู้บริโภค
	3. คู่มือจัดชั้นตลาดเกษตรกร ปี 2568
	4. รายงานผลการดำเนินงานตลาดเกษตรกร
	5. ใบสมัครสมาชิกตลาดเกษตรกร

15. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

15.1 กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา โทรศัพท์ 0 7431 1460

15.2 นายวีรพันธุ์ นิลวัตร ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

โทรศัพท์ 06 1326 1551 ID Line : bumtheblue E-mail : werapant.nilwat@gmail.com

15.3 นางสุนิตา พรหมเดช ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร (ผู้รับผิดชอบหลัก)

โทรศัพท์ 08 7113 6881 ID Line : SunitsaP E-mail : nongnong59@gmail.com

16. ผู้ให้ความเห็นชอบโครงการตลาดเกษตรกร

(นายวีรพันธุ์ นิลวัตร)

หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

17. ผู้อนุมัติโครงการ

(นายประถม มุสิกรักษ์)

เกษตรจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา

คู่มือโครงการส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

โครงการส่งเสริมการขยายผลเทคโนโลยี และนวัตกรรมเกษตรที่เหมาะสมเชิงพื้นที่

1. ความเชื่อมโยง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ : การสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ : ประเด็นที่ 3 การเกษตร
 - แผนแม่บทย่อย : เกษตรอัจฉริยะ

2. หลักการและเหตุผล

ยุทธศาสตร์ชาติได้กำหนดยุทธศาสตร์ด้านความสามารถในการแข่งขัน ประเด็นด้านการเกษตร แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ แนวทางการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) ยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม และได้แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาการเกษตรอัจฉริยะ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านเกษตรอัจฉริยะ แผนส่งเสริมขยายผลการเกษตรอัจฉริยะ โดยการสร้างแปลงเรียนรู้เกษตรอัจฉริยะ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเกษตรกร ทั้งด้านเทคโนโลยี การตลาด การบริหารจัดการ การขนส่ง การแปรรูป การเรียนรู้ และสร้างนวัตกรรม สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานกรมส่งเสริมการเกษตร ที่มุ่งส่งเสริมให้เกษตรกรมีความเข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตการเกษตร เพื่อให้เกิดการพัฒนาภาพรวมที่เป็นระบบ และยกระดับความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร นำมาซึ่งโอกาสในการสร้างรายได้ สร้างความมั่นคงทางอาหาร และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับเกษตรกร

กรมส่งเสริมการเกษตรเห็นควรมีการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการขยายผลเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรที่เหมาะสมเชิงพื้นที่ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพการผลิต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยอาศัยเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงการใช้และการเข้าถึงเทคโนโลยี และนวัตกรรมเกษตร เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้สามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้พัฒนาแปลงเกษตรได้ โดยมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1) การส่งเสริมองค์ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรที่เหมาะสมเชิงพื้นที่เพื่อนำมาใช้ในกระบวนการผลิตและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตการเกษตรทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ตลอดจนเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และทดแทนแรงงานภาคเกษตรที่ลดลงจากภาวะสังคมสูงอายุ

2) พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตร การจัดการภาคเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมรวมถึงองค์ความรู้ด้านการผลิตและการตลาดต่าง ๆ เพื่อการวางแผนการเกษตรและพัฒนาเกษตรกรให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน

3) สนับสนุนและส่งเสริมการทำการเกษตรอัจฉริยะ โดยการถ่ายทอดและสนับสนุนให้เข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสมแก่เกษตรกรควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการวางแผนการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตสินค้าที่สอดคล้องกับพื้นที่และความต้องการของตลาด เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการผลิต เพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในเชิงมูลค่าและปริมาณต่อพื้นที่สูงสุด และทดแทนการผลิตดั้งเดิม

4) การพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรและบุคลากรให้เหมาะสมกับบริบทการเปลี่ยนแปลงของสังคมภาคการเกษตร

โดยมีแนวทางส่งเสริมการขยายผลเทคโนโลยี และนวัตกรรมเกษตรที่เหมาะสมเชิงพื้นที่ ที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยยึดพื้นที่เป็นหลัก (Area - based) เป็นการต่อยอดกลไกการทำงานของกรมส่งเสริมการเกษตร เช่น แปลงใหญ่ วิชากิจชุมชน Young Smart Farmer และองค์กรเกษตรกรต่าง ๆ ให้มาร่วมกันพัฒนาชุมชนของตน ผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของชุมชน และการบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น สถาบันการศึกษา หน่วยงานวิชาการ และภาคเอกชน ในการร่วมพัฒนาการเกษตรอย่างเป็นองค์รวม เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนที่เกิดจากพื้นที่ต่อไป

3.วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อส่งเสริมการขยายผลเทคโนโลยี และนวัตกรรมเกษตรที่เหมาะสมเชิงพื้นที่

3.2 เพื่อพัฒนาพื้นที่ต้นแบบในการนำเทคโนโลยี และนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์สำหรับการพัฒนาศักยภาพการผลิต

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการโครงการ

แปลงต้นแบบการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรที่เหมาะสม จำนวน 1 แปลง

5. พื้นที่ดำเนินการ

อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

6. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

6.1 กิจกรรมการส่งเสริมและขยายผลแปลงต้นแบบเทคโนโลยีและนวัตกรรม

6.1.1 พัฒนาแปลงต้นแบบให้เป็นจุดเรียนรู้ สนับสนุนแปลงต้นแบบเทคโนโลยีและนวัตกรรม (แปลงเกษตรกร)

เป้าหมาย ดำเนินการในแปลงเกษตรกร จำนวน 1 แปลง สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา และร่วมกับศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 2 จ.ตรัง เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ สนับสนุนแปลงต้นแบบ (เกษตรกร) พื้นที่ดำเนินการ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา การสนับสนุนเทคโนโลยีในแปลงต้นแบบ ด้านการขยายผลเทคโนโลยีและนวัตกรรมในพื้นที่สีเขียวเพื่อสร้างมูลค่า (ไม่ยืนต้นและไม่มีค่า)

ระยะเวลาดำเนินการเดือนตุลาคม - เดือนธันวาคม ซึ่งมีรายละเอียดการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- 1) สำนักงานเกษตรจังหวัดและอำเภอ คัดเลือกพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน เช่น เกษตรทฤษฎีใหม่ ไร่นาสวนผสม เกษตรผสมผสาน วนเกษตร เกษตรธรรมชาติ ฯลฯ ที่มีศักยภาพและความพร้อมสามารถเป็นจุดเรียนรู้ถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการส่งเสริมปลูกไม้ยืนต้นและไม้มีค่า จังหวัดละ 1 จุด และเกษตรกรเจ้าของแปลงมีความพร้อม เสียสละพื้นที่เพื่อพัฒนาเป็นจุดเรียนรู้ให้แก่เกษตรกรและผู้สนใจ
- 2) ศูนย์ปฏิบัติการพิจารณาการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสมกับแปลงต้นแบบที่ได้รับคัดเลือก เช่น การตรวจวัดปริมาณคาร์บอน การให้น้ำและปุ๋ยอัตโนมัติพร้อมแอปพลิเคชัน การตรวจวัดสภาพอากาศ การตรวจวัดความชื้นในดิน หรือเทคโนโลยีและนวัตกรรมอื่น ๆ ที่เหมาะสม
- 3) สำนักงานเกษตรจังหวัดและอำเภอ ร่วมกับศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 2 จ.ตรัง จัดทำแผนและพัฒนาแปลงต้นแบบขยายผลเทคโนโลยีและนวัตกรรมการส่งเสริมการปลูกไม้ยืนต้นและไม้มีค่า โดยให้การสนับสนุนวัสดุการเกษตรและเทคโนโลยีนวัตกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น พันธุ์พืชยืนต้น วัสดุผลิตปุ๋ยอินทรีย์ สารป้องกันศัตรูพืชและสัตว์ และวัสดุการเกษตรอื่น ๆ ที่มีความจำเป็นเหมาะสม เป็นต้น
- 4) สำนักงานเกษตรจังหวัด รายงานผลการคัดเลือกแปลงต้นแบบด้านการปลูกไม้ยืนต้น และไม้มีค่า พร้อมแผนการพัฒนาแปลงต้นแบบให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ

6.2 กิจกรรมการขยายผลเทคโนโลยี นวัตกรรมเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่

6.2.1 การจัดเวทีถ่ายทอดเทคโนโลยี นวัตกรรมเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่สู่เกษตรกร ดำเนินการเชิงพื้นที่

การจัดเวทีถ่ายทอดเทคโนโลยี นวัตกรรมเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่สู่เกษตรกร เป็นการพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้ในการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการปลูกไม้ยืนต้นและไม้มีค่าในพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนของตนเองไปใช้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้มีมูลค่าผลผลิตเพิ่มขึ้น โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอคัดเลือกเกษตรกรที่มีความพร้อมและมีความสนใจ จังหวัดละ 20 ราย และดำเนินการจัดเวทีถ่ายทอดเทคโนโลยี นวัตกรรมเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่สู่เกษตรกร จำนวน 4 เวที ดังนี้

เวทีที่ 1 : วิเคราะห์พื้นที่

จัดเวทีเพื่อวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่เพื่อขยายผลเทคโนโลยีและนวัตกรรมการส่งเสริมการปลูกไม้ยืนต้นและไม้มีค่า และจัดทำแผนการปรับเปลี่ยนพื้นที่และความต้องการเกษตรกร

เวทีที่ 2 : เชื่อมโยงเครือข่าย

จัดกิจกรรมศึกษาดูงานในพื้นที่ประสบความสำเร็จด้านการขยายผลเทคโนโลยีและนวัตกรรมการส่งเสริมการปลูกไม้ยืนต้นและไม้มีค่า ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

เวทีที่ 3 : ถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรม

จัดเวทีถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมการส่งเสริมการปลูกไม้ยืนต้นและไม้มีค่าให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ โดยมีต้นแบบเทคโนโลยีและนวัตกรรม จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่

- (1) ระบบการปลูกพืชผสมผสาน ป่า อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง 3

- (2) การใช้ประโยชน์จากไม้ยืนต้นและไม้มีค่า
- (3) การประเมินมูลค่าจากไม้เพื่อเป็นหลักทรัพย์
- (4) วิธีการประเมินคาร์บอนเครดิตจากต้นไม้

เวทีที่ 4 : การแลกเปลี่ยนและสรุปบทเรียน

จัดเวทีแลกเปลี่ยนเพื่อออกแบบและวางแผนการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม

ในการพัฒนาไม้ยืนต้นและไม้มีค่า และข้อเสนอการพัฒนาพื้นที่เกษตรกร

(1) สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมเวทีถ่ายทอดเทคโนโลยี นวัตกรรม เกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่สู่เกษตรกร ได้แก่ พันธุ์พืชไม้ผล ไม้ยืนต้น และวัสดุการเกษตรอื่น ๆ ที่มีความจำเป็นเหมาะสม เพื่อเป็นตัวอย่างสาธิต

(2) สำนักงานเกษตรจังหวัด สรุปบทเรียนและผลการจัดเวทีถ่ายทอดเทคโนโลยี นวัตกรรม เกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่สู่เกษตรกรให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ

6.2.2 การบันทึกข้อมูลวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้น และติดตามผล

7. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2567 - กันยายน 2568

8. แผนปฏิบัติงาน

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	ระยะเวลาดำเนินการ												ผู้รับผิดชอบ
	ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			ไตรมาส 4			
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
1. แจ้งอนุมัติโครงการฯ		↔											จังหวัด
2. ชี้แจงโครงการฯ			↔										จังหวัด
3. ขออนุมัติโครงการ				↔									จังหวัด
4. กิจกรรมการส่งเสริมและขยายผล แปลงต้นแบบเทคโนโลยีและ นวัตกรรม													จังหวัด
4.1 พัฒนาแปลงต้นแบบให้เป็นจุด เรียนรู้ สนับสนุนแปลงต้นแบบ เทคโนโลยีและนวัตกรรม (แปลง เกษตรกร)			←									→	จังหวัด/ อำเภอ/ศพ. ที่ 2 จ.ตรัง
4.1.1 คัดเลือกแปลงเกษตรกร ต้นแบบ			↔										จังหวัด/ อำเภอ
4.1.2 วางแผนร่วมกับศูนย์ ปฏิบัติการและพัฒนาแปลงต้นแบบ			↔										จังหวัด/ อำเภอ/ศพ. ที่ 2 จ.ตรัง

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	ระยะเวลาดำเนินการ												ผู้รับผิดชอบ
	ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			ไตรมาส 4			
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
ของเกษตรกรให้มีการใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมเกษตรที่เหมาะสม													
4.1.3 สนับสนุนการใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่เหมาะสมกับแปลง ต้นแบบที่ได้รับคัดเลือก			↔										จังหวัด/ อำเภอ/ศพ. ที่ 2 จ.ตรัง
4.1.4 สนับสนุนวัสดุการเกษตร					↔								จังหวัด
4.1.5 รายงานผลการคัดเลือก แปลงต้นแบบ				↔									
5. กิจกรรมการขยายผลเทคโนโลยี นวัตกรรมเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่													จังหวัด/ อำเภอ
5.1 การจัดเวทีถ่ายทอดเทคโนโลยี นวัตกรรมเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่สู่ เกษตรกร ดำเนินการเชิงพื้นที่													จังหวัด/ อำเภอ
5.1.1 คัดเลือกเกษตรกรที่มีความ พร้อมและมีความสนใจ				↔									จังหวัด/ อำเภอ
5.1.2 จัดทำแผนฝึกอบรม					↔								จังหวัด/ อำเภอ
5.1.3 ถ่ายทอดเทคโนโลยี นวัตกรรมเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่สู่ เกษตรกร จำนวน 4 เวที							↔						จังหวัด/ อำเภอ
5.1.4 สนับสนุนวัสดุการเกษตร							↔						อำเภอ
5.1.5 สรุปบทเรียนและผลการจัด เวทีถ่ายทอดเทคโนโลยี							↔						จังหวัด/ อำเภอ
5.2 การบันทึกข้อมูลวิเคราะห์ผลที่ เกิดขึ้นและติดตามผล				↔									จังหวัด/ อำเภอ
6. สรุปผลการดำเนินโครงการ												↔	จังหวัด

9. งบประมาณ 36,500 บาท รายละเอียดงบประมาณ ดังนี้

กิจกรรม	พื้นที่ ดำเนินการ	ปริมาณ	ไตรมาสที่ ดำเนินการ	งบประมาณ (บาท)	ระดับ ดำเนินการ
กิจกรรมส่งเสริมการขยายผลเทคโนโลยี และนวัตกรรมเกษตรที่เหมาะสมเชิงพื้นที่					
1) การส่งเสริมและขยายผลแปลงต้นแบบ เทคโนโลยีและนวัตกรรม					
1.1) พัฒนาแปลงต้นแบบให้เป็นจุด เรียนรู้ สนับสนุนแปลงต้นแบบเทคโนโลยี และนวัตกรรม (แปลงเกษตรกร)	อำเภอหาดใหญ่	1 แปลง	1-2	35,000	จังหวัด
2) การขยายผลเทคโนโลยี นวัตกรรมเกษตร ที่เหมาะสมกับพื้นที่					
2.1) การบันทึกข้อมูล วิเคราะห์ผลที่ เกิดขึ้น และติดตามผล	จังหวัดสงขลา	1 โครงการ	1-2	1,500	จังหวัด
รวม			1-2	36,500	จังหวัด

10. ตัวชี้วัดโครงการ

- เชิงปริมาณ

เกิดต้นแบบแปลงเรียนรู้ จำนวน 1 แปลง ที่นำเทคโนโลยี นวัตกรรมเกษตรมาใช้

- เชิงคุณภาพ

เกษตรกรและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้รับการส่งเสริมองค์ความรู้ และพัฒนาทักษะจากเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรที่เหมาะสมเชิงพื้นที่ สามารถเป็นแปลงต้นแบบและจุดเรียนรู้ ขยายผลสู่เกษตรกรและประชาชนที่สนใจต่อไป

11. ผลผลิต ผลลัพธ์

ผลผลิต (output)

- 1) แปลงต้นแบบที่มีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรอย่างเหมาะสม จำนวน 1 แปลง
- 2) เกษตรกรและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้รับการส่งเสริมองค์ความรู้และพัฒนาทักษะจากเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรที่เหมาะสมเชิงพื้นที่
- 3) เกิดแปลงต้นแบบเกษตรอัจฉริยะในศูนย์ปฏิบัติการสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตร

ผลลัพธ์ (outcome)

- 1) แปลงเกษตรกรมีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรที่เหมาะสม ส่งผลให้มีมูลค่าผลผลิตเพิ่มขึ้น
- 2) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เกษตรกร และประชาชนทั่วไปที่สนใจ สามารถศึกษาดูงานและรับการถ่ายทอดองค์ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตร เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมกับพื้นที่

12. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกิดการขยายผลองค์ความรู้เทคโนโลยีใหม่ และนวัตกรรมเกษตรไปสู่สาธารณะได้อย่างแพร่หลาย ผ่านแปลงต้นแบบของเกษตรกร และแปลงต้นแบบเกษตรอัจฉริยะในศูนย์ปฏิบัติการสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เกษตรกร และประชาชนทั่วไปที่สนใจสามารถศึกษาดูงาน และรับการถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ได้เหมาะสมกับพื้นที่ของตน

13. การประเมินผลโครงการ

13.1 ประเมินผลจากแบบสรุปรายงานภาพรวมโครงการ

13.2 ติดตามและประเมินโครงการในพื้นที่โดยส่วนกลาง เขต (สสท. 5) และจังหวัด

14. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

15. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

15.1 กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา โทรศัพท์ 0 7431 1460

15.2 นายวีรพันธุ์ นิลวัตร ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

โทรศัพท์ 06 1326 1551 ID Line : bumtheblue E-mail : werapant.nilwat@gmail.com

15.3 นางสาวอารยา ไชยแก้ว ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

โทรศัพท์ 08 3652 2217 ID Line : 5510621012 E-mail: araya_nr26@hotmail.co.th

16. ผู้ให้ความเห็นชอบโครงการส่งเสริมการขยายผลเทคโนโลยี และนวัตกรรมเกษตรที่เหมาะสมเชิงพื้นที่

(นายวีรพันธุ์ นิลวัตร)

หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

17. ผู้อนุมัติโครงการ

(นายประถม มุสิกรักษ์)

เกษตรจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา

คู่มือโครงการส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

โครงการส่งเสริมการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

กิจกรรมส่งเสริมการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ

1. ความเชื่อมโยง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 15 พลังทางสังคม
 - แผนแม่บทย่อย การเสริมสร้างทุนทางสังคม

2. หลักการและเหตุผล

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ดำเนินงานเพื่อสนองพระราชดำริ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ตั้งแต่เมื่อปี 2540 โดยมีพระราชดำริให้จัดตั้งฟาร์มตัวอย่าง ครั้งแรกที่บ้านขุนแตะ ตำบลดอนแก้ว อำเภอจอมทอง และบ้านแม่ต๋ำ ตำบลแม่สาบ อำเภอสะเมิง จังหวัด เชียงใหม่ เพื่อช่วยเหลือราษฎรที่ยากจนให้มีการผลิตอาหารในชุมชน โดยการเลี้ยงสัตว์ เลี้ยงปลา ปลูกพืชผัก ไม้ผล ทำนา อนุรักษ์ป่า มีการจ้างแรงงานให้คนที่ไม่มีงานทำได้เข้ามารับจ้างทำฟาร์ม ทำให้ราษฎรมีรายได้ มีความรู้ มีอาหารบริโภคในครัวเรือนและมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ตลอดจนมีจิตสำนึกที่ดีต่อถิ่นฐานภูมิลำเนา และสิ่งแวดล้อม โดยไม่หวังผลกำไรทางเศรษฐศาสตร์ ต่อมาการดำเนินการลักษณะนี้เกิดขึ้นในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ และมีบริบทของโครงการและวัตถุประสงค์เฉพาะแต่ละจุดแต่ละพื้นที่แตกต่างกันบ้าง แต่ก็ เป็นโครงการที่จัดขึ้นในลักษณะเดียวกัน ซึ่งมีโครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ จำนวน 61 ฟาร์ม ในพื้นที่ 19 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ ลำปาง อ่างทอง สิงห์บุรี ราชบุรี เพชรบุรี อุบลราชธานี บึงกาฬ มหาสารคาม มุกดาหาร นครพนม อุดรธานี บุรีรัมย์ สกลนคร พัทลุง ยะลา นราธิวาส ปัตตานี และจังหวัด สงขลา

กรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินการโครงการดังกล่าว ในปีงบประมาณ 2568 ในพื้นที่ 43 ฟาร์ม 18 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ ลำปาง อ่างทอง สิงห์บุรี ราชบุรี อุบลราชธานี บึงกาฬ มหาสารคาม มุกดาหาร นครพนม อุดรธานี บุรีรัมย์ สกลนคร พัทลุง ยะลา นราธิวาส ปัตตานี และจังหวัดสงขลา

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อส่งเสริมเกษตรกรในพื้นที่โครงการให้ได้รับความรู้ทางด้านการเกษตร เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง (Learning by doing) ในการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ทำประมง และการแปรรูป
- 3.2 เพื่อเป็นแหล่งผลิตอาหารและจ้างงานให้แก่เกษตรกร ประชาชนในพื้นที่
- 3.3 เพื่อเป็นแหล่งฝึกอบรมดูงานและแหล่งให้ความรู้ด้านการเกษตรที่ถูกต้องแก่เกษตรกร

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการโครงการ

เป้าหมาย : คนงานเกษตร จำนวน 1 ราย

สถานที่ดำเนินการโครงการ : โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริฯ อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

5. พื้นที่ดำเนินการ

โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริฯ อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

6. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

6.1 จ้างเหมาคนงานเกษตรดูแลเรือนประทับโครงการฟาร์มตัวอย่างฯ ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรอำเภอคลองหอยโข่ง

เป็นการจ้างเหมาคนงาน เพื่อดำเนินการดูแลเรือนประทับ และแปลงเรียนรู้ภายในโครงการฟาร์มตัวอย่างฯ ให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม

6.2 สรุปผลการดำเนินงาน

6.2.1 สำนักงานเกษตรอำเภอจัดทำรายงานสรุปผลการจัดจ้างคนงานเกษตรดูแลเรือนประทับโครงการฟาร์มตัวอย่างฯ

6.2.2 สำนักงานเกษตรจังหวัดรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (E-project Management System)

7. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2567 - กันยายน 2568

8. แผนปฏิบัติงาน

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	ระยะเวลาดำเนินการ												ผู้รับผิดชอบ
	ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			ไตรมาส 4			
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
1. แจ้งอนุมัติโครงการฯ		↔											จังหวัด
2. ชี้แจงโครงการฯ			↔										จังหวัด
3. ขออนุมัติโครงการ			↔										อำเภอ
4. จ้างเหมาคนงานเกษตรดูแลเรือนประทับโครงการฟาร์มตัวอย่างฯ		↔				↔	↔					↔	อำเภอ
5. จัดทำรายงานสรุปผลการจัดจ้างคนงานเกษตรดูแลเรือนประทับโครงการฟาร์มตัวอย่างฯ		↔				↔	↔					↔	อำเภอ

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	ระยะเวลาดำเนินการ												ผู้รับผิดชอบ
	ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			ไตรมาส 4			
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
6. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน		←										→	อำเภอ
7. สรุปผลการดำเนินโครงการ												↔	จังหวัด/ อำเภอ

9. งบประมาณ 42,000 บาท รายละเอียดงบประมาณ ดังนี้

กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	ปริมาณ	ไตรมาสที่ดำเนินการ	งบประมาณ (บาท)	ระดับดำเนินการ
จ้างเหมาคนงานเกษตรดูแลเรือนประทับโครงการฟาร์มตัวอย่างฯ	อำเภอคลองหอยโข่ง	1 ราย	1-2	42,000	อำเภอ

10. ตัวชี้วัดโครงการ

มีแหล่งฝึกอบรมดูงานและแหล่งให้ความรู้ด้านการเกษตรที่ถูกต้องแก่เกษตรกร

11. ผลผลิต ผลลัพธ์

ผลผลิต (output) ฟาร์มตัวอย่างต้นแบบ จำนวน 1 จุด

ผลลัพธ์ (outcome) เป็นฟาร์มต้นแบบเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเกษตรกร

12. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้ที่เข้าร่วมโครงการได้เพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พึ่งพาตนเองได้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถขยายผลสู่ชุมชน

13. การประเมินผลโครงการ

จังหวัดรายงานผลการดำเนินงานโครงการฯ ลงในระบบ e-Project เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมตามแผนการปฏิบัติงานโครงการฯ และจัดทำรายงานผลเมื่อสิ้นสุดโครงการฯ

14. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

-

15. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

15.1 กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา โทรศัพท์ 0 7431 1460

15.2 นายวีรพันธุ์ นิลวัตร ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

โทรศัพท์ 06 1326 1551 ID Line : bumtheblue E-mail : werapant.nilwat@gmail.com

15.3 นางลักัสกร มะขามป้อม ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ (ผู้รับผิดชอบหลัก)

โทรศัพท์ 08 1969 7753 ID Line : mootakzaza E-mail : tak_za_za@hotmail.com

16. ผู้ให้ความเห็นชอบโครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ

(นายวีรพันธุ์ นิลวัตร)

หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

17. ผู้อนุมัติโครงการ

(นายประถม มุสิกรักษ์)

เกษตรจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา

คู่มือโครงการส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568
โครงการส่งเสริมการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
กิจกรรมส่งเสริมการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

1. ความเชื่อมโยง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 15 พลังทางสังคม
 - แผนแม่บทย่อย การเสริมสร้างทุนทางสังคม

2. หลักการและเหตุผล

เนื่องในวโรกาสอันเป็นมิ่งมหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งทรงดำรงพระราชอิสริยยศสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงมีพระชนมายุครบ 50 พรรษา ในพุทธศักราช 2545 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงขอพระราชทานุญาตจัดทำโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ กราบบังคมทูลถวาย และสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงรับโครงการไว้ในพระราชานุเคราะห์ และทรงพระราชทานพระราชานุญาตอัญเชิญพระนามาภิไธยย่อไว้ในเครื่องหมายตราสัญลักษณ์โครงการ โดยเปิดให้บริการครั้งแรก เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2545 ณ ตำบลบ้านหลวง อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี และได้ดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

การให้บริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ เป็นวิธีการดำเนินงานอย่างหนึ่งที่สามารถทำให้การบริการทางวิชาการและการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์บรรลุผลสำเร็จตามภารกิจที่รับผิดชอบ โดยเป็นการปฏิบัติงานในเชิงรุกที่ทำให้เกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายที่มีปัญหา ให้ได้รับบริการทางการเกษตรอย่างรวดเร็ว ท่วงถึงและครบถ้วน เช่น การวิเคราะห์ดิน การวินิจฉัย โรคพืช โรคสัตว์ โรคสัตว์น้ำ และการให้วัคซีนป้องกันโรค รวมถึงการถ่ายทอดเทคโนโลยีและฝึกอบรมความรู้การเกษตรเสริมเพิ่มเติมควบคู่กันไปด้วย ซึ่งเป็นการดำเนินการในลักษณะบูรณาการการทำงานระหว่าง นักวิชาการเกษตรของหน่วยงานต่าง ๆ ในแต่ละสาขา ทั้งด้านพืช สัตว์ ประมง ดิน และน้ำ ฯลฯ พร้อมด้วยอุปกรณ์และเครื่องมือทางวิชาการด้านต่าง ๆ มาให้บริการในคลินิกเกษตร โดยสามารถเคลื่อนที่เข้าไปได้ถึงในระดับตำบล เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้ารับบริการทางการเกษตรได้อย่างถูกต้องครบถ้วนทุกด้านในคราวเดียวกัน

3.วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อสนองพระราชดำริ และเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 28 กรกฎาคม 2567

3.2 เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่ห่างไกลสามารถเข้าถึงการบริการทางการเกษตร และได้รับการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรอย่างครบวงจรในคราวเดียวกัน

3.3 เพื่อบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานวิชาการ หน่วยงานส่งเสริม และศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ในการให้บริการและแก้ไขปัญหาทางการเกษตร

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการโครงการ

เป้าหมาย : เกษตรกร จำนวน 100 ราย/ครั้ง จำนวน 4 ครั้ง รวมเป้าหมาย 400 ราย

สถานที่ดำเนินการโครงการ : ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดสงขลา

5. พื้นที่ดำเนินการ

ครั้งที่	สถานที่ดำเนินการ	จำนวนเป้าหมาย (ราย)	วัน/เดือน/ปี จัดกิจกรรม
1	อำเภอรโนด	100	17 มกราคม 2568
2	อำเภอนาหม่อม	100	13 กุมภาพันธ์ 2568
3	อำเภोजะนะ	100	8 พฤษภาคม 2568
4	อำเภอสทิงพระ	100	24 กรกฎาคม 2568
รวม		400	

หมายเหตุ : กำหนดการจัดกิจกรรมอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

6. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

6.1 จัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ ไตรมาสที่ 1 ในพื้นที่อำเภอรโนด เกษตรกรจำนวน 100 ราย

6.2 จัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ ไตรมาสที่ 2 ในพื้นที่อำเภอนาหม่อม เกษตรกรจำนวน 100 ราย

6.3 จัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ ไตรมาสที่ 3 ในพื้นที่อำเภोजะนะ เกษตรกรจำนวน 100 ราย

6.4 การจัดคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ ไตรมาสที่ 4 โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 28 กรกฎาคม 2567 ในพื้นที่อำเภอสทิงพระ เกษตรกรเป้าหมาย จำนวน 100 ราย ระหว่างวันที่ 1 – 31 กรกฎาคม 2567

*** ทั้งนี้ ในการจัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ ในไตรมาสที่ 1 – 2 ขอให้พิจารณาเน้นหนักใน 4 ประเด็น ดังนี้

- 1) การทำการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- 2) การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ

- 3) การฟื้นฟูเยียวยา เกษตรกรที่ประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติ
- 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตร

กิจกรรมด้านคลินิกเกษตรที่เปิดให้บริการ ได้แก่

- 1) **คลินิกดิน** ให้คำปรึกษา ตรวจวิเคราะห์ วินิจฉัยและให้บริการด้านวิเคราะห์ ตรวจสอบดิน และปุ๋ย การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ต่างๆ การผลิตพืชปุ๋ยสด เป็นต้น **โดยกรมพัฒนาที่ดิน**
- 2) **คลินิกพืช** ให้คำปรึกษา ตรวจวิเคราะห์ วินิจฉัยและให้บริการด้านโรคและแมลง ศัตรูพืช วัชพืช การเก็บเกี่ยวพืช การผลิตเมล็ดพันธุ์ การคัดเลือกพันธุ์ การทดสอบความงอก การขาดธาตุอาหารพืช สารพิษ ตกค้าง วัตถุมีพิษทางการเกษตร เป็นต้น **โดยกรมวิชาการเกษตร**
- 3) **คลินิกข้าว** ให้คำปรึกษา ตรวจวิเคราะห์ วินิจฉัยโรคที่เกิดในข้าว การป้องกันและกำจัดแมลงศัตรูข้าว การกำจัดวัชพืชนาข้าว การลดต้นทุนการผลิตข้าว การใช้ข้าวพันธุ์ดี การตรวจสอบคุณภาพ เมล็ดพันธุ์ข้าว การบริการตรวจรับรอง GAP ข้าว การแปรรูปและการใช้ประโยชน์จากข้าว เป็นต้น **โดยกรมการข้าว**
- 4) **คลินิกปศุสัตว์** ให้คำปรึกษา ตรวจวิเคราะห์ วินิจฉัยโรคและการตรวจรักษา พยาบาลสัตว์ การให้วัคซีน ทำหมันสัตว์ การผสมเทียม การควบคุมโรคระบาดในสัตว์ การเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น **โดยกรมปศุสัตว์**
- 5) **คลินิกประมง** ให้คำปรึกษา ตรวจวิเคราะห์ วินิจฉัยและรักษาโรคในสัตว์น้ำ การควบคุม โรคระบาดในสัตว์น้ำ การตรวจคุณภาพน้ำ และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เป็นต้น **โดยกรมประมง**
- 6) **คลินิกชลประทาน** ให้คำปรึกษา แนะนำการบริหารจัดการน้ำ การพัฒนาแหล่งน้ำ และการให้น้ำแก่พืช เป็นต้น **โดยกรมชลประทาน**
- 7) **คลินิกสหกรณ์** ให้คำปรึกษา แนะนำการจัดตั้งสหกรณ์ การบริหารงานในสหกรณ์ และให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติต่างๆ เกี่ยวกับสหกรณ์ เป็นต้น **โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์**
- 8) **คลินิกบัญชี** ให้คำปรึกษา แนะนำการจัดทำบัญชีฟาร์ม บัญชีครัวเรือน เป็นต้น **โดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์**
- 9) **คลินิกกฎหมาย** ให้คำปรึกษา แนะนำ และประสานความรู้ด้านกฎหมายปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นต้น **โดยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม**
- 10) **คลินิกหม่อนไหม** ให้คำปรึกษา แนะนำการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม พันธุ์หม่อนที่ควรปลูก การตัดแต่งกิ่งและการดูแลรักษาแปลงหม่อน การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูหม่อน การดูแลรักษาผลหม่อนสุกและการทำชาใบหม่อน เป็นต้น **โดยกรมหม่อนไหม**
- 11) **คลินิกส่งเสริมการเกษตร** ให้คำปรึกษา แนะนำ การป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูพืช การใช้แมลงศัตรูธรรมชาติ (ตัวห้ำ ตัวเบียน) เชื้อจุลินทรีย์และสารชีวภัณฑ์ต่างๆ การผลิตและขยายพันธุ์พืช การสนับสนุนพืชพันธุ์ดี การเลี้ยงผึ้ง ชันโรง และจิ้งหรีด การปลูกพืชบนพื้นที่สูง การซ่อมและการบำรุงรักษาเครื่องยนต์เบื้องต้น เป็นต้น **โดยหน่วยงานในสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตร**

12) คลินิกอื่น ๆ เช่น คลินิกฝนหลวง คลินิกยางพารา คลินิกเศรษฐกิจการเกษตร คลินิกสาธารณสุข เป็นต้น

แนวความคิดการจัดงาน

เปลี่ยน Pain Point ของเกษตรกรให้เป็น Gain Point จากปัญหาที่เกษตรกรต้องเจอและต้องการแก้ไข สู่การสืบสานสร้างคุณค่าตามความคาดหวังของเกษตรกร รักษาป้องกันก่อนเกิดปัญหา ต่อยอดพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- ประชาสัมพันธ์ล่วงหน้า
- มุ่งแก้ปัญหาสำคัญในพื้นที่
- มีบริการแก้ไขให้เบ็ดเสร็จ
- เสริมเกร็ดความรู้และเทคโนโลยี
- มีอาชีพเสริมสร้างรายได้เพิ่ม
- เสริมภูมิคุ้มกัน ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง

วิธีการดำเนินงาน การขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ ระดับจังหวัด

การขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ ได้จัดแบ่งการดำเนินงาน ออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ การเตรียมการก่อนเปิดคลินิก การดำเนินงานระหว่างเปิดคลินิก การรายงานผลการดำเนินงาน และการติดตามให้บริการต่อเนื่อง ดังนี้

1. การเตรียมการก่อนเปิดคลินิก

1.1 คณะกรรมการโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ ระดับจังหวัด จัดประชุมเพื่อพิจารณาแผนการปฏิบัติงาน เช่น วัน เวลา สถานที่ และรูปแบบ ในการจัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ และมอบหมายผู้รับผิดชอบเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

1.2 การกำหนดพื้นที่ปฏิบัติงาน

1) การกำหนดพื้นที่เป้าหมาย

สำนักงานเกษตรจังหวัดรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัญหาทางการเกษตร และความต้องการของเกษตรกร เป็นข้อมูลนำเสนอต่อคณะกรรมการโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ ระดับจังหวัด โดยให้พิจารณาตำบลที่มีปัญหาทางด้านการเกษตรหลากหลาย ต้องการแก้ไขอย่างเร่งด่วนหรือเป็นความต้องการของเกษตรกร โดยบูรณาการและออกหน่วยให้บริการคลินิกเกษตรเพื่อแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่

2) ศึกษาวิเคราะห์ปัญหาของพื้นที่

หลังจากคณะกรรมการโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ ระดับจังหวัด คัดเลือกพื้นที่เป้าหมายได้แล้ว สำนักงานเกษตรจังหวัดจัดทีมเป็นคณะลงไปศึกษาวิเคราะห์ปัญหาสภาพพื้นที่ ละจัดลำดับความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมาย

3) การคัดเลือกจุดที่ตั้งคลินิก

ให้พิจารณาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หรือสถานที่อื่นที่มีความพร้อมเป็นจุดตั้งคลินิก มีการคมนาคมสะดวก สามารถอำนวยความสะดวกแก่เกษตรกรในการเดินทางมารับบริการ ทั้งนี้ การจัดงานแต่ละครั้งไม่จำเป็นต้องครบทั้ง 11 คลินิก เน้นเฉพาะคลินิกที่มีปัญหาและหน่วยงานที่อยู่ในพื้นที่

1.3 การประสานในระดับพื้นที่ สำนักงานเกษตรจังหวัดแจ้งกำหนดการปฏิบัติงานในแต่ละครั้ง ให้กับหน่วยงานต่างๆ เพื่อขอให้อำนวยความสะดวกและขอความร่วมมือในการเตรียมการด้านสถานที่

1.4 การเตรียมสถานที่ การจัดสถานที่สำหรับพิธีเปิดงาน จัดตั้งจุดรับบัตรคิวและลงทะเบียนของเกษตรกรและประชาสัมพันธ์บริเวณด้านหน้า สถานที่จัดคลินิก การจัดเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์ประจำคลินิก ป้ายตามประเภทของการให้บริการ

1.5 การเตรียมเกษตรกร จัดประชุมชี้แจงเกษตรกรให้ทราบถึงวัตถุประสงค์การจัดงาน กำหนดการและขั้นตอนการให้บริการ การเตรียมตัวในการเข้ามารับบริการ เช่น การเตรียมบัตรประจำตัวประชาชน การเก็บตัวอย่าง (พืช ดิน สัตว์ และน้ำ) ที่มีปัญหามารับบริการอย่างถูกต้อง

1.6 เน้นประชาสัมพันธ์การจัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ ทุกช่องทางก่อนการจัดงานอย่างน้อย 1 สัปดาห์ และแจ้งให้ผู้นำชุมชนในพื้นที่ประชาสัมพันธ์งานให้ทราบอย่างทั่วถึง

2. การดำเนินงานระหว่างเปิดคลินิก

2.1 การให้บริการ

1) การรับบัตรคิว

เกษตรกรลงทะเบียนเข้ารับบริการทางด้านการเกษตรทุกสาขาที่จุดลงทะเบียน โดยรับบัตรคิว ณ จุดรับบัตรคิว เพื่อให้ทราบจำนวนผู้มารับบริการ

2) การลงทะเบียน

เกษตรกรนำบัตรประจำตัวประชาชนยื่นต่อเจ้าหน้าที่รับลงทะเบียนเจ้าหน้าที่ โดยเจ้าหน้าที่จะสอบถามปัญหาและความต้องการมารับบริการของเกษตรกร บันทึกลงในบัตรทะเบียนประวัติการรับบริการ (แบบคลินิก 01) และทำเครื่องหมายแสดงคลินิกที่เกษตรกรจะไปรับบริการไว้ในแบบคลินิก 01 และฝึกสำเนาให้กับเกษตรกรนำไปรับบริการตามคลินิกที่ระบุไว้

3) การเข้ารับบริการ

เกษตรกรเข้ารับบริการในแต่ละคลินิก หน่วยงานให้บริการคลินิกรับทราบปัญหาทางด้านการเกษตร พร้อมให้คำแนะนำทางด้านวิชาการ และแก้ไขปัญหา โดยเจ้าหน้าที่ในแต่ละคลินิกจะต้องจัดทำบัตรรับบริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ (แบบคลินิก 02) โดยต้องระบุลำดับที่ผู้มารับบริการให้ตรงกับลำดับที่ ในสำเนาของแบบคลินิก 01 ที่เกษตรกรนำมาแสดง (หากเกษตรกรไม่มีสำเนาของแบบคลินิก 01 มาแสดง ให้เกษตรกรกลับไปลงทะเบียน ณ จุดลงทะเบียนด้านหน้าก่อน)

4) การบันทึกผลการให้บริการ

การให้บริการ เจ้าหน้าที่จะต้องบันทึกปัญหาที่เกษตรกรมาขอรับบริการ และผลการให้บริการลงในแบบคลินิก 02 โดยฝึกสำเนาให้เกษตรกรเก็บไว้เพื่อใช้ติดตามผลและให้บริการต่อเนื่อง สำหรับตัวจริงให้จัดเก็บไว้ที่หน่วยงานที่ให้บริการคลินิก

2.2 การประเมินผลการให้บริการ

1) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ดำเนินการประเมินผลการให้บริการคลินิกในการจัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ ไตรมาส 1 – 4 โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้ารับบริการ เจ้าหน้าที่ที่ให้บริการคลินิก และการสังเกตการณ์ของเจ้าหน้าที่ประเมินผล เสร็จแล้วรายงานสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสำเนาผลการประเมินให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ

2) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรดำเนินการติดตามประเมินผลลัพธ์เกษตรกรที่เข้ารับบริการคลินิกหลังจากการจัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระเกียรติ เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 28 กรกฎาคม 2568 โดยจัดทำติดตามประเมินผลในปีงบประมาณถัดไป

3. บันทึกผลการดำเนินงานในระบบข้อมูลโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ (<https://clinickaset.doae.go.th>)

สำนักงานเกษตรจังหวัดบันทึกข้อมูลบัตรทะเบียนประวัติ (แบบคลินิก 01) ลงในระบบข้อมูลโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ (<https://clinickaset.doae.go.th>) ภายใน 10 วันทำการ หลังจากวันที่ให้บริการ และหลังจากบันทึกแบบคลินิก 01 แล้วเสร็จ ให้แจ้งหน่วยงานที่ให้บริการคลินิกบันทึกข้อมูลบัตรรับบริการ (แบบคลินิก 02) เข้าสู่ระบบข้อมูลโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ภายใน 30 วันทำการ หลังจากวันที่ให้บริการ

4. การติดตามให้บริการต่อเนื่อง

หลังจากที่หน่วยงานบันทึกข้อมูลบัตรรับบริการ (แบบคลินิก 02) เข้าสู่ระบบข้อมูลโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ แล้ว จะทราบว่าหน่วยงานที่ให้บริการคลินิกใดจะต้องมีการติดตามให้บริการเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง จากนั้นหน่วยงานที่ให้บริการคลินิกเกษตรจะต้องวิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัญหา เพื่อวางแผนออกติดตามและให้บริการต่อเนื่องแก่เกษตรกร โดยทุกครั้งที่หน่วยงานที่ให้บริการคลินิกออกติดตามให้บริการต่อเนื่อง ให้บันทึกข้อมูลผลการให้บริการในแบบคลินิก 05 ด้วย

7. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2567 - กันยายน 2568

8. แผนปฏิบัติงาน

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	ระยะเวลาดำเนินการ												ผู้รับผิดชอบ
	ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			ไตรมาส 4			
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
1. กำหนดแผนการจัดคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ฯ โดยคัดเลือกพื้นที่ที่มีปัญหาด้านการเกษตรหลากหลาย		↔											จังหวัด/อำเภอ
2. แจกอนุมัติโครงการฯ		↔											จังหวัด
3. ชี้แจงโครงการฯ		↔											จังหวัด
4. ขออนุมัติดำเนินงานโครงการ		↔	→										อำเภอ
5. ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการฯ ระดับจังหวัด			↔										จังหวัด
6. ประสานงานหน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เข้าร่วมกิจกรรม			↔↔	↔			↔		↔				จังหวัด
7. จัดทำแผน/ประชุมชี้แจงเกษตรกรและประชาสัมพันธ์ วิธีการเก็บตัวอย่าง พืช ดิน สัตว์ น้ำ ฯลฯ พร้อมทั้งวิเคราะห์ปัญหาทางการเกษตรที่ต้องแก้ไขเร่งด่วน				↔↔	↔			↔		↔			จังหวัด
8. จัดคลินิกเกษตรเคลื่อนที่				↔↔	↔			↔		↔			จังหวัด/อำเภอ
9. บันทึกข้อมูลการให้บริการ				↔	↔			↔		↔			จังหวัด/อำเภอ และหน่วยงานบริการคลินิก
10. ประเมินผลการให้บริการ				↔	↔			↔		↔			สนง.เกษตรและสหกรณ์จังหวัด
11. บันทึกผลในระบบ				↔	↔			↔		↔			จังหวัด
12. การติดตามการให้บริการอย่างต่อเนื่อง				←								→	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
13. สรุปผลการดำเนินงาน					↔↔	↔			↔		↔		จังหวัด

9. งบประมาณ 40,000 บาท รายละเอียดงบประมาณ ดังนี้

กิจกรรม	พื้นที่ ดำเนินการ	ปริมาณ	ไตรมาสที่ ดำเนินการ	งบประมาณ (บาท)	ระดับ ดำเนินการ
1. การดำเนินการจัดโครงการคลินิก เกษตรเคลื่อนที่ ฯ					
1.1 จัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ ในพระราชานุเคราะห์ฯ ไตรมาสที่ 1			1	20,000	จังหวัด/ อำเภอ
- อำเภอ	อำเภอรอนดง	100 ราย	1	16,000	อำเภอ
- จังหวัด			1	4,000	จังหวัด
1.2 จัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ ในพระราชานุเคราะห์ฯ ไตรมาสที่ 2			2	20,000	จังหวัด/ อำเภอ
- อำเภอ	อำเภอนาหม่อม	100 ราย	2	16,000	อำเภอ
- จังหวัด			2	4,000	จังหวัด
รวม		200 ราย	1-2	40,000	จังหวัด/ อำเภอ

10. ตัวชี้วัดกระบวนการงาน

- 1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันวางแผน และให้บริการโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ
- 2) จังหวัดมีการจัดโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ โดยมีเกษตรกรเข้ารับบริการ จำนวน 400 ราย
- 3) มีการติดตามผลการให้บริการต่อเนื่อง

11. ผลผลิต ผลลัพธ์

ผลผลิต (output)

- 1) เกษตรกร 400 ราย ได้รับบริการทางด้านการเกษตร และแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรอย่างครบวงจรในคราวเดียวกัน
- 2) เกิดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่บูรณาการให้บริการด้านการเกษตร และแก้ไขปัญหาทางการเกษตรให้กับเกษตรกร

ผลลัพธ์ (outcome)

เกษตรกรที่มีปัญหาการประกอบอาชีพด้านการเกษตรได้รับคำแนะนำ การบริการ การแก้ไขปัญหาทางด้านการเกษตรที่รวดเร็วและทันเวลา ซึ่งเป็นการนำความรู้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการทางการเกษตรไปปฏิบัติต่อพื้นที่ของตนเอง เกิดผลตอบแทนและรายได้จากการประกอบอาชีพที่มั่นคง

12. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้ที่เข้าร่วมโครงการได้เพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พึ่งพาตนเองได้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถขยายผลสู่ชุมชน ต้องการของประเทศ เพื่อเตรียมเข้าสู่การเป็นสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ตลอดจนการปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

13. การประเมินผลโครงการ

13.1 แบบสรุปผลการดำเนินงานหลังเสร็จสิ้นโครงการ

13.2 e - project

14. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

-

15. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

15.1 กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา โทรศัพท์ 0 7431 1460

15.2 นายวีรพันธุ์ นิลวัตร ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

โทรศัพท์ 06 1326 1551 ID Line : bumtheblue E-mail : werapant.nilwat@gmail.com

15.3 นางสาวเจนจิรา มีเสน ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ (ผู้รับผิดชอบหลัก)

โทรศัพท์ 08 4969 9689 ID Line : 0849699689 E-mail : puckom_@hotmail.com

16. ผู้ให้ความเห็นชอบโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

(นายวีรพันธุ์ นิลวัตร)

หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

17. ผู้อนุมัติโครงการ

(นายประถม มุลิกรักษ์)

เกษตรจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา

คู่มือโครงการส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

โครงการส่งเสริมการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

กิจกรรมส่งเสริมการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน

1. ความสอดคล้อง

1.1 ยุทธศาสตร์ 20 ปี ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

สร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ กระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ และสังคมเพิ่มโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามาเป็นกำลังของการพัฒนาประเทศในทุกระดับเพื่อความสมานฉันท์ เพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการพึ่งพาตนเองและการจัดการตนเองเพื่อสร้างสังคมคุณภาพ

1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 15 พลังทางสังคม

ที่มุ่งระดมสรรพกำลังจากประชากรทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย และจากภาคส่วนต่าง ๆ ในทุกระดับ เป็นกลไกในการช่วยสร้างโอกาสและแก้ไขความไม่เสมอภาค แผนย่อยการเสริมสร้างทุนทางสังคม เน้นการเสริมสร้างศักยภาพและความสามารถของประชาชน

2. หลักการและเหตุผล

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารมาอย่างต่อเนื่อง ทรงมีพระราชดำริให้เริ่มดำเนินการ “โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน” ในโรงเรียนสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ตั้งแต่ พ.ศ. 2523 มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนอาหารกลางวันของเด็กนักเรียน นอกจากจะทำให้มีอาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางโภชนาการบริโภคตลอดช่วงการศึกษาสำหรับนักเรียนแล้ว นักเรียนยังได้รับความรู้ด้านการเกษตร เกิดทัศนคติที่ดีต่ออาชีพการเกษตร และสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้ในอนาคต และทรงมีพระราชดำริให้ขยายผลการพัฒนาจากโรงเรียนสู่ชุมชนพัฒนาสถานศึกษาเป็นศูนย์บริการความรู้ โดยมีหน่วยงานมาร่วมบูรณาการส่งเสริมให้ครอบครัวของนักเรียนทำการเกษตรแบบผสมผสาน และส่งเสริมการแปรรูปถนอมอาหารเพื่อบริโภค เป็นการลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้จากการขายผลผลิตในขั้นต่อไป

พระราชดำริส สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อวันที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2557 ความว่า

...อีกอย่างคือ ในชุมชนหรือครอบครัว ความตั้งใจมีอยู่ว่าไม่ใช่แค่พัฒนาโรงเรียนเท่านั้น แต่เมื่อโรงเรียนดีแล้วก็จะจุดที่ขยายโอกาส และขยายความรู้การปฏิบัติงานเข้าไปในชุมชน นอกจากให้ชุมชนเข้ามาช่วยเหลือแล้ว ก็ต้องปฏิบัติการในชุมชน เช่น งานเกษตร เพื่อให้ชุมชนสามารถได้รับประโยชน์นี้หรืออุตสาหกรรม ซึ่งส่วนใหญ่ก็เป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนหรืออุตสาหกรรมขนาดเล็ก ก็สามารถ

ให้ชุมชนปฏิบัติงานอุตสาหกรรมนั้นได้ เพราะเป็นที่ที่เราเข้าไปเห็นเข้าไปถึง อะไรที่ยังไม่ดี ยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควรเราก็ต้องทำหรือว่าก้าวหน้าแล้ว ก็ต้องให้ก้าวหน้าหรือดียิ่งขึ้น ให้ทุกคนพร้อมทุกด้านทั้งทางด้านร่างกายด้านความอยู่เย็นเป็นสุข ด้านจริยธรรมก็เป็นเรื่องสำคัญ...

กรมส่งเสริมการเกษตรได้ร่วมสนองงานดำเนินโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยส่งเสริมสนับสนุน และถ่ายทอดความรู้ เช่น หลักสูตรการผลิตพืช การขยายพันธุ์พืช การผลิตและเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์พืช การป้องกันและกำจัดโรคแมลงศัตรูพืชแบบผสมผสาน และการแปรรูปถนอมอาหารจากผลผลิตทางการเกษตร มุ่งเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมให้ครู นักเรียน และผู้ปกครอง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันทำการเกษตร แบบผสมผสาน พัฒนาโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตร สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในครัวเรือน และขยายผลไปสู่ชุมชน

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อสนองพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

3.2 เพื่อให้ครู นักเรียน และผู้ปกครอง มีทักษะความรู้ทางการเกษตร เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม

3.3 เพื่อให้ให้นักเรียนมีผลผลิตพืช และนำมาประกอบเลี้ยงเป็นอาหารกลางวันเพียงพอตลอดปีการศึกษา

3.4 เพื่อให้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตร ครู นักเรียนและผู้ปกครอง สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในครัวเรือน และขยายผลสู่ชุมชน

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

ดำเนินการในพื้นที่ 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอสะเตา นาทวี สะบ้าย้อย จำนวน 12 โรงเรียน ดังนี้

4.1 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน 10 โรงเรียน

1. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านสำนักเอาะ ม.5 บ้านสำนักเอาะ ต.เขาแดง อ.สะบ้าย้อย จ.สงขลา

2. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนมหาราช 1 ม.4 บ้านน้ำเขียว ต.เขาแดง อำเภอสะบ้าย้อย จ.สงขลา

3. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทราย ม.6 บ้านหาดทราย ต.ธารคีรี อ.สะบ้าย้อย จ.สงขลา

4. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน พล.อ.นวล - คุณหญิงบานชื่น จันทร์ตรี ม.5 บ้านแกแคะ ต.ธารคีรี อ.สะบ้าย้อย จ.สงขลา

5. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านประกอบออก ม. 3 บ้านประกอบออก อ.นาทวี จ.สงขลา

6. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเชิญ-พิศยุบุตร ม.9 บ้านช่อนทอง ต.ทับช้าง อ.นาทวี จ.สงขลา

7. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านชายควน ม.4 บ้านชายควน ต.ปาดังเบซาร์ อ.สะเตา จ.สงขลา

8. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านบาไรย ม.11 บ้านบาไรย ต.ปาดังเบซาร์ อ.สะเดา จ.สงขลา
9. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนพลตำรวจเอกสมศักดิ์ แขวงโสกา (บ้านทุ่งสบายใจ) ม.6 บ้านทุ่งสบายใจ ต.ทุ่งหมอ อ.สะเดา จ.สงขลา
10. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนส้อมวลชนกีฬา ม.6 บ้านหัวควน ต.สำนักแก้ว อ.สะเดา จ.สงขลา
- 4.2 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 2 โรงเรียน
 1. โรงเรียนส่งเสริมอิสลาม ม.4 บ้านป่าเร็ด ต.ปลักหนู อ.นาทวี จ.สงขลา
 2. โรงเรียนธรรมศิริวิทยา ม.6 บ้านหาดทราย ต.ธารคีรี อ.สะบ้าย้อย จ.สงขลา

5. กิจกรรมและวิธีการดำเนินงาน

5.1 ถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และปลอดภัยต่อผู้บริโภค ให้กับครู นักเรียน และผู้ปกครอง จำนวน 120 ราย

(ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนพื้นที่ อำเภอสะเดา นาทวี สะบ้าย้อย จำนวน 10 โรงเรียน)

ผู้ดำเนินการ : สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่ที่มีโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตั้งอยู่

วิธีดำเนินงาน

- 1) ประสานงานกับโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนของโครงการฯ ในพื้นที่ของจังหวัด
- 2) ประชุมหารือวางแผนการดำเนินงานร่วมกับครู นักเรียน และผู้ปกครอง
- 3) จัดทำหลักสูตร โดยเน้นหลักสูตรการทำการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และปลอดภัยต่อผู้บริโภค เช่น การผลิตพืชประเภทต่าง ๆ การขยายพันธุ์พืช การผลิตและเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์พืช การป้องกันและกำจัดโรคแมลงศัตรูพืชแบบผสมผสาน การแปรรูปถนอมอาหารจากผลผลิตทางการเกษตร เป็นต้น ทั้งนี้ การจัดทำหลักสูตรถ่ายทอดความรู้ ให้พิจารณาตามความเหมาะสมตามสภาพพื้นที่ บริบทของสังคม และตรงตามความต้องการของโรงเรียน

- 4) ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตร ตามหลักสูตรที่กำหนด ให้กับครูเกษตร และครูประกอบอาหาร จำนวน 2 ราย นักเรียน 5 ราย และผู้ปกครอง 5 ราย รวม 12 ราย ต่อโรงเรียน (จำนวน 2 วัน) ทั้งนี้ การดำเนินการถ่ายทอดความรู้ให้มีการดำเนินการทดสอบความรู้ก่อนเข้ารับการถ่ายทอดความรู้ (Pre-test) และทดสอบความรู้หลังเข้ารับการถ่ายทอดความรู้ (Post-test) เพื่อเปรียบเทียบระดับความรู้หลังจากเข้าร่วมโครงการ

- 5) จัดเก็บข้อมูลครู นักเรียน และผู้ปกครองและรายงานผลการดำเนินงานตามกิจกรรม

5.2 ส่งเสริมการจัดทำแปลงผลิตพืชในโรงเรียน จำนวน 12 โรงเรียน

- 1) โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน 10 โรงเรียน
- 2) โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 2 โรงเรียน

ผู้ดำเนินการ : สำนักงานเกษตรอำเภอที่โรงเรียนในโครงการตั้งอยู่

วิธีดำเนินการ

- 1) สำรวจ/วิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ของโรงเรียน และวางแผนส่งเสริมการจัดทำแปลงผลิตพืช โดยออกแบบผังแปลงในรูปแบบที่เหมาะสม เช่น การผลิตแบบแปลง แบบภาชนะเหลือใช้ แบบยกแคร่ เป็นต้น
- 2) ประชุมวางแผนการดำเนินงานร่วมกับครู นักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อวางแผนการผลิต จัดทำแผนการเพาะปลูกให้สอดคล้องกับความต้องการบริโภคและโภชนาการของนักเรียนได้รับสารอาหาร ที่ครบถ้วนเน้นให้นักเรียนบริโภคพืชที่ปลอดภัย หลากหลายชนิดทั้งพืชผักและไม้ผล การผลิตให้มีความต่อเนื่อง และมีผลผลิตเพียงพอต่อการบริโภคตลอดปีการศึกษา
- 3) ส่งเสริมและฝึกปฏิบัติจริงในการจัดทำแปลงเกษตรแบบมีส่วนร่วม เน้นให้ครู นักเรียน และผู้ปกครอง เกิดกระบวนการเรียนรู้ มีความรู้ทักษะในด้านการเกษตร เช่น การผลิตพืชประเภทต่าง ๆ ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ปลอดภัยต่อผู้บริโภค การผลิตและเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์พืช การขยายพันธุ์พืช การป้องกัน กำจัดโรคแมลงศัตรูพืชแบบผสมผสาน การเขตกรรม เป็นต้น
- 4) จัดทำฐานเรียนรู้ด้านการผลิตพืชเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน
- 5) สนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านการเกษตรตามความเหมาะสมของพื้นที่และความต้องการของโรงเรียน
- 6) จัดเก็บข้อมูลผลผลิตพืชผักในแปลงเกษตร
- 7) ให้คำปรึกษาแนะนำ ติดตามผลการดำเนินงานอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง

5.3 การติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน

- 1) สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดเก็บข้อมูลและการติดตามผลการดำเนินงาน ตามแบบจัดเก็บข้อมูลรายสถานศึกษา ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลาทราบ ภายใน 30 วัน หลังเสร็จสิ้นโครงการ
- 3) สำนักงานเกษตรจังหวัด รายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (E-project Management System) จัดทำประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการโดยใช้ CIPP Model ทำการประเมินให้ครอบคลุม องค์ประกอบของระบบ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ บริบทหรือสภาพแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต เพื่อนำผลการประเมินไปพิจารณาการตอบสนองต่อเกษตรกร การใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม พัฒนาระบบการดำเนินงาน และผลของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ประกอบการวิเคราะห์แนวทางการดำเนินการในระยะต่อไป รายงานอื่น ๆ ตามที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด และรายงานสรุปผลการดำเนินงานประจำปีในแต่ละ กิจกรรม พร้อมปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไขให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบทันทีหลังดำเนินงาน เรียบร้อยแล้ว

หมายเหตุ 1. หน่วยงานควรมีการจัดทำและจัดเก็บเอกสารหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมของโครงการ เช่น รายงานหรือบันทึกการประชุมหารือวางแผน การเสนอความต้องการ โดยการมีส่วนร่วมจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การประเมินผลการอบรม บันทึกการส่งมอบและหลักฐานการตรวจรับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตและบันทึกการติดตามและประเมินผลการนำไปใช้ประโยชน์ เป็นต้น

2. ในกรณีที่มีการแจกจ่ายการผลิตให้มีการ**สู่เกษตรกร**และติดตามผลว่าเกษตรกรได้นำไปใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่

6. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
1. ถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรให้กับครูนักเรียน และผู้ปกครอง				*								
2. ส่งเสริมการจัดทำแปลงผลิตพืชในโรงเรียน					*							
3. ให้คำปรึกษาแนะนำติดตามผลการดำเนินงานอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง		←										→
4. รายงานผลการดำเนินงานต่างๆ ให้กรมฯ ทราบ												↔

7. ระยะเวลา

เดือนตุลาคม 2567 - เดือนกันยายน 2568

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

8.1 ผลผลิต (Output)

1) ครู นักเรียน และผู้ปกครองของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน 120 ราย มีทักษะความรู้ทางด้านการเกษตร ได้รับความรู้ด้านวิชาการ และฝึกทักษะในหลักสูตร เช่น หลักสูตรการทำการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และปลอดภัยต่อผู้บริโภค การขยายพันธุ์พืช การผลิตและเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์พืช การป้องกันและกำจัดโรคแมลงศัตรูพืชแบบผสมผสาน การแปรรูปถนอมอาหารจากผลผลิตทางการเกษตร เป็นต้น

2) โรงเรียนในโครงการ จำนวน 12 โรงเรียน ได้รับการส่งเสริมการจัดทำแปลงผลิตพืชเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและปลอดภัยต่อผู้บริโภคในโรงเรียน และนำผลผลิตมาประกอบเลี้ยงอาหารกลางวันให้กับนักเรียน

8.2 ผลลัพธ์ (Outcome)

- ครู นักเรียน และผู้ปกครอง สามารถนำทักษะความรู้ทางด้านการเกษตรที่ได้รับไปปรับใช้ในครัวเรือนได้
- โรงเรียนมีแปลงเกษตรที่มีผลผลิตนำมาประกอบเลี้ยงอาหารกลางวันให้กับนักเรียนเพียงพอตลอดปี การศึกษาและมีความต่อเนื่อง รวมทั้งสามารถแบ่งปันผลผลิตไปยังครัวเรือนของนักเรียน

3) โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตร ครู นักเรียนและผู้ปกครอง สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในครัวเรือน และขยายผลสู่ชุมชน

8.3 ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ

1) จำนวนครู นักเรียน และผู้ปกครอง ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ได้รับความรู้ด้านวิชาการ และฝึกทักษะในหลักสูตร เช่น หลักสูตรการทำการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และปลอดภัยต่อผู้บริโภค การขยายพันธุ์พืช การผลิตและเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์พืช การป้องกันและกำจัดโรคแมลงศัตรูพืชแบบผสมผสาน การแปรรูปถนอมอาหารจากผลผลิตทางการเกษตร เป็นต้น

2) จำนวนโรงเรียนที่ทำการเกษตรเพื่อผลิตพืชที่ปลอดภัยสำหรับเป็นอาหารกลางวันแก่นักเรียน ได้เพียงพอตลอดปีการศึกษา

เชิงคุณภาพ

โรงเรียนมีองค์ความรู้ ทักษะด้านการเกษตร เกิดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ระหว่างครู นักเรียนและผู้ปกครอง ทั้งด้านวิชาการและการฝึกปฏิบัติ ผลผลิตพืชจากแปลงเกษตรที่ผลิตได้ในโรงเรียนเพียงพอและต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา นักเรียนได้บริโภคผักและผลไม้ที่มีคุณค่าทางโภชนาการ ผลผลิตมีความปลอดภัย

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ครู นักเรียน และผู้ปกครอง มีทักษะองค์ความรู้ด้านการเกษตร เกิดกระบวนการเรียนรู้ วางแผนการจัดทำแปลงเกษตรเพื่อผลิตพืชที่มีคุณค่าทางโภชนาการ มีความปลอดภัย เป็นอาหารกลางวันในโรงเรียนได้เพียงพอ และเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรในชุมชน

10. หน่วยงานผู้รับผิดชอบ

นางสาวกัญจนาด ช่างสาน

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงาน

โทรศัพท์ 099-4153542

E-mail: farmdev.sk@gmail.com

11. ผู้ให้ความเห็นชอบโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน

.....

(นางบุปผาพรรณ ไชยฤกษ์)

หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร

12. ผู้อนุมัติโครงการ

.....

(นายประถม มุสิกรักษ์)

เกษตรจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา

ภาคผนวก

เอกสารแนบที่ 1

รายชื่อโรงเรียนในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ตามพระราชดำริ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ที่ สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา กรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการ จำนวน 12 โรงเรียน

ตารางรายชื่อโรงเรียนที่ดำเนินโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน

ที่	จังหวัด	จำนวนโรงเรียน	ชื่อโรงเรียน	สถานที่ตั้ง
29	สงขลา	12 โรงเรียน	1. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านประกอบออก	หมู่ 3 บ้านประกอบออก ต.ประกอบ อ.นาทวี จ.สงขลา
			2. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านสำนักเอ๊ะ	หมู่ 5 บ้านสำนักเอ๊ะ ต.เขาแดง อ.สะบ้าย้อย จ.สงขลา
			3. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเชิญ – พิศลยบุตร	หมู่ 9 บ้านช่อนทอง ต.ทับช้าง อ.นาทวี จ.สงขลา
			4. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนทุ่งไม้ดวน 2	หมู่ 4 บ้านชายควน ต.ป่าดงเบงชาร์ อ.สะเดา จ.สงขลา
			5. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านบาโรย	หมู่ 11 บ้านบาโรย ต.ป่าดงเบงชาร์ อ.สะเดา จ.สงขลา
			6. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนมหาราช 1	หมู่ 4 บ้านน้ำเขียว ต.เขาแดง อ.สะบ้าย้อย จ.สงขลา
			7. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนพลตำรวจเอกสมศักดิ์ แขวงโสกา (บ้านทุ่งสบายใจ)	หมู่ 6 บ้านทุ่งสบายใจ ต.ทุ่งหมอ อ.สะเดา จ.สงขลา
			8. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทราย	หมู่ 6 บ้านหาดทราย ต.ธารคีรี อ.สะบ้าย้อย จ.สงขลา
			9. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสือมวลงนกีฬา	หมู่ 6 บ้านหัวควน ต.สำนักแก้ว อ.สะเดา จ.สงขลา
			10. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน พล.อ.นวล - คุณหญิงบานชื่น จันทร์ตรี	หมู่ 5 ต.ธารคีรี อ.สะบ้าย้อย จ.สงขลา
			11.โรงเรียนส่งเสริมอิสลาม	หมู่ 4 ต.ปลักหนู อ.นาทวี จ.สงขลา
			12. โรงเรียนธรรมศิริวิทยา	หมู่ 6 ต.ธารคีรี อ.สะบ้าย้อย จ.สงขลา

หมายเหตุ จังหวัดสงขลา มีจำนวน 12 โรงเรียน

1. โรงเรียนในสังกัด ตชด. 10 โรงเรียน
2. โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน 2 โรงเรียน

เอกสารแนบที่ 2

การเตรียมการรับเสด็จ

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

กรมส่งเสริมการเกษตร

1. สำนักงานเกษตรจังหวัดเข้าร่วมประชุมเตรียมการและลงพื้นที่ที่ร่วมกับโครงการส่วนพระองค์ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ส่วนราชการระดับจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ในการเข้าร่วมประชุมควรเป็นท่านเกษตรจังหวัด หากติดภารกิจมอบหมายหัวหน้ากลุ่มที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากต้องมีการตัดสินใจ การแสดงความคิดเห็น และการนำเสนอรายงานตามภารกิจในส่วนที่ กรมส่งเสริมการเกษตรรับผิดชอบให้ที่ประชุมทราบ รวมถึงการร่วมพิจารณากำหนดจุดในการถวายรายงาน และเมื่อประชุมเรียบร้อยแล้วรายงานผลการประชุมเตรียมการให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบเบื้องต้น

2. สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดทำหนังสือแจ้งกรมส่งเสริมการเกษตร และเสนอของบประมาณ สนับสนุนการเตรียมการรับเสด็จฯ (เฉพาะโรงเรียนในโครงการ 798 โรงเรียน)

3. สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดทำข้อมูลรายงานผลให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบก่อนเสด็จพระราชดำเนิน 2 สัปดาห์ ข้อมูลประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐานรายละเอียดของโรงเรียน ข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลด้านการเกษตรของหมู่บ้าน/ชุมชน ที่ครอบคลุมทั้งในมิติของพื้นที่ คน และสินค้า ปัญหาและความต้องการของชุมชน และการดำเนินงานของกิจกรรมในโรงเรียน

1) ด้านการถ่ายทอดความรู้ให้กับครู นักเรียน และผู้ปกครองในหลักสูตรต่าง ๆ

2) ด้านส่งเสริมการจัดทำแปลงผลิตพืชในโรงเรียน ความก้าวหน้าการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค แผนการปฏิบัติงาน และกิจกรรมการดำเนินการพัฒนาต่อยอดตามพระราชกระแสรับสั่ง (ที่เคยเสด็จและทรงมีพระราชกระแสรับสั่ง)

3) การขยายผลองค์ความรู้จากโรงเรียนสู่ชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่

4. สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดทำเอกสารถวายรายงานเป็นรูปเล่ม จำนวน 2 เล่ม (เสด็จในพื้นที่)

5. การรับเสด็จสำนักงานเกษตรจังหวัด จัดเตรียมข้อมูลและส่วนที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ดังนี้

1) การเตรียมต้นไม้พระราชทาน พิจารณาและจัดเตรียมต้นไม้พระราชทาน ให้มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่

2) พื้นที่โรงอาหารโรงครัว ที่เป็นพื้นที่ประกอบเลี้ยงอาหารกลางวัน เป็นการนำเสนอกระบวนการนำผลผลิตที่ได้จากแปลงเกษตรในโรงเรียน มาประกอบเลี้ยงอาหารกลางวัน ให้นักเรียนบริโภคอาหารที่หลากหลายและได้สารอาหารครบถ้วน เน้นความสะอาดและถูกสุขลักษณะด้านโภชนาการ โดยเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ ร่วมกับคุณครู และแม่บ้านที่เป็นผู้ปกครองผลัดเวรกันมาประกอบอาหาร ร่วมกันวางแผน

การบริหารจัดการโรงครัว เมนูอาหาร การประกอบเลี้ยง สุขลักษณะ รวมถึงการนำผลผลิตมาแปรรูปถนอมอาหาร
ให้นักเรียนบริโภค หรือฝึกเป็นอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้

3) พื้นที่แปลงเกษตรในโรงเรียนเป็นการนำเสนอการส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำแปลงเกษตร
ในโรงเรียน ประกอบด้วย พืชผัก ไม้ผล และถั่วเมล็ดแห้ง เป็นต้น ดำเนินการส่งเสริมถ่ายทอดความรู้
ด้านการผลิตพืช การขยายพันธุ์พืช การผลิตและเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์พืช การป้องกันและกำจัดโรคแมลงศัตรูพืช
แบบผสมผสาน เน้นฝึกปฏิบัติ กระบวนการมีส่วนร่วมครู นักเรียน และผู้ปกครองวางแผนการผลิต จัดทำแผน
การเพาะปลูกให้สอดคล้องกับความต้องการบริโภคและโภชนาการของนักเรียนได้รับสารอาหารที่ครบถ้วน
ให้นักเรียนบริโภคพืชที่ปลอดภัย หลากหลายชนิดทั้งพืชผักและไม้ผล การผลิตต้องมีความต่อเนื่องและมีผลผลิต
เพียงพอต่อการบริโภคตลอดปีการศึกษา รวมทั้งให้โรงเรียนเป็นต้นแบบ ขยายผลองค์ความรู้สู่ชุมชนได้

6. ภายหลังจากรับเสด็จฯ ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดจัดทำสรุปพระราชกระแสรับสั่งที่เกี่ยวข้อง
และรายงานผลให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ เพื่อกรมฯ จะได้ดำเนินการสนองงานตามพระราชดำริ
และพิจารณาสนับสนุนงบประมาณให้สำนักงานเกษตรจังหวัดดำเนินการตามพระราชกระแสต่อไป

เอกสารแนบที่ 3

ตัวอย่างรายละเอียดการจัดทำเล่มข้อมูลโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน

1. ข้อมูลหมู่บ้าน/ชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่
 - 1.1 ประวัติความเป็นมา
 - 1.2 การคมนาคม
 - 1.3 จำนวนประชากร/ครัวเรือน
 - 1.4 ศาสนา/ภาษาที่ใช้
 - 1.5 การประกอบอาชีพ/รายได้เฉลี่ย
 - 1.6 การบริการของรัฐ
 - 1.7 ปัญหาและความต้องการของชุมชน
2. ข้อมูลโรงเรียน
 - 2.1 ประวัติของโรงเรียน
 - 2.2 ระบบการศึกษา
 - 2.3 จำนวนครูและนักเรียนแต่ละชั้นการศึกษา
 - 2.4 ข้อมูลการรับเสด็จฯ (ประวัติการรับเสด็จฯ ของโรงเรียน ก็ครั้ง ตั้งแต่เมื่อไหร่)
3. ข้อมูลด้านการเกษตรของโรงเรียน
 - 3.1 พื้นที่ทั้งหมดของโรงเรียน
 - 3.1.1 สภาพพื้นที่ของโรงเรียน (ระบุรายละเอียด)
 - 3.2 พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมดของโรงเรียน
 - 3.2.1 สภาพพื้นที่แปลงเกษตร/ความอุดมสมบูรณ์ของดิน
 - 3.2.2 พื้นที่ปลูกไม้ผล (ชนิดพืช จำนวนแปลงหรือต้น ผลผลิต ฯลฯ)
 - 3.2.3 พื้นที่ปลูกพืชผัก ประเภทต่าง ๆ (จำนวนไร่)
 - 1) ผักกินใบ (ชนิดพืชจำนวนแปลง ผลผลิต ฯลฯ)
 - 2) ผักเถาเลื้อย/เถาเครือ (ชนิดพืช จำนวนแปลง ผลผลิต ฯลฯ)
 - 3) ผักกินผล (ชนิดพืช จำนวนแปลง ผลผลิต ฯลฯ)
 - 4) ผักสมุนไพร/เครื่องเทศ (ชนิดพืช จำนวนแปลง ผลผลิต ฯลฯ)
 - 3.2.4 พื้นที่ปลูกถั่วเมล็ดแห้ง (ชนิดพืช จำนวนแปลง ผลผลิต ฯลฯ)
 - 3.2.5 พื้นที่อื่นๆ เช่น การเพาะเห็ด นาข้าว ฯลฯ

- 3.3 การจัดการปรับปรุงบำรุงดิน (ระบุรายละเอียด)
- 3.4 ผลผลิตพืชผัก ไม้ผล และถั่วเมล็ดแห้งเพียงพอหรือไม่ (ถ้าไม่เพียงพอให้ระบุแนวทางแก้ไข)
4. ข้อมูลด้านกิจกรรมที่กรมส่งเสริมการเกษตรสนับสนุนงบประมาณ ภายใต้โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน (รายละเอียดการดำเนินงาน พร้อมภาพถ่ายประกอบ)
5. ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไข (ระบุรายละเอียด)
6. ข้อมูลอื่น ๆ เช่น
 - 6.1 ปัญหา อุปสรรคและแนวโน้มความต้องการประกอบอาชีพเสริมในชุมชน
 - 6.2 แนวทางส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ ตามความต้องการของเกษตรกรในชุมชน
7. ภาคผนวก เช่น
 - 7.1 ผลผลิตในแปลงเกษตร
 - 7.2 แผนการผลิต
 - 7.3 ปฏิทินการผลิต
 - 7.4 แผนการประกอบเลี้ยงอาหารกลางวัน
 - 7.5 รายการอาหารกลางวัน

เอกสารแนบที่ 4

หน่วยงาน.....

แบบจัดเก็บข้อมูลและการติดตามผลการดำเนินงานโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

กรมส่งเสริมการเกษตร

ส่วนที่ 1 ข้อมูลสถานศึกษา

- 1.1 ชื่อสถานศึกษา
- 1.2 สังกัด
- 1.3 ที่ตั้ง
- 1.4 พิกัด GPS
- 1.5 จำนวนครู..... คน จำนวนนักเรียนรวม คน เป็นชาย..... คน หญิง..... คน

ส่วนที่ 2 การถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตร (ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน)

2.1 หลักสูตร - เนื้อหา ตามความเหมาะสมตามสภาพพื้นที่ บริบทของสังคม และตรงตามความต้องการของโรงเรียน

หลักสูตร..... (โปรดระบุ)

หลักสูตร..... (โปรดระบุ)

หลักสูตร..... (โปรดระบุ)

อื่นๆ

2.2 ผลการวัดความรู้ ก่อน - หลัง การได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตร

ตามข้อ 2.1

ความรู้ทางด้านการเกษตร และ อื่น ๆ	ผลการวัดความรู้ (คิดเป็นร้อยละ)		หมายเหตุ
	ก่อนเข้าร่วมโครงการ	หลังเข้าร่วมโครงการ	
หลักสูตร			
หลักสูตร			
หลักสูตร			
อื่น ๆ			
สรุป (เฉลี่ย)			

ส่วนที่ 3 กิจกรรมส่งเสริมการจัดทำแปลงผลิตพืชในโรงเรียน

3.1 พื้นที่การทำกิจกรรมจัดทำแปลงผลิตพืชในโรงเรียน รวมทั้งหมด ไร่..... งาน ประกอบด้วย

1) ปลูกพืชผัก เช่น

2) ปลูกไม้ผล เช่น

3) ปลุกถั่วเมล็ดแห้ง เช่น

4) กิจกรรมอื่น ๆ เช่น ☐ การเพาะเห็ด.....จำนวน ก้อน

☐ นาข้าว พันธุ์.....พื้นที่รวม.....ไร่.....งาน

☐ อื่น ๆ ระบุ.....พื้นที่รวม.....ไร่.....งาน

3.2 ผลผลิตพืชในสถานศึกษาต่อการบริโภคตลอดการศึกษา

☐ เพียงพอ โดยมีผลผลิตพืช รวมจำนวน..... กิโลกรัม/..... (ระบุต่อวันหรือสัปดาห์)

☐ ไม่เพียงพอ เนื่องจาก.....

วิธีแก้ไข.....

ส่วนที่ 4 การขยายผลการพัฒนาจากโรงเรียนสู่ระดับครัวเรือนของหมู่บ้านที่โรงเรียนตั้งอยู่

(ขอให้ระบุรายละเอียด ในกรณีที่มีการดำเนินกิจกรรม)

4.1 ชื่อหมู่บ้าน.....

4.2 การส่งเสริมเพื่อขยายผลการพัฒนาจากโรงเรียนสู่ระดับครัวเรือน ด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามความต้องการ ความเหมาะสมตามสภาพพื้นที่และบริบทของสังคม

กิจกรรมที่ 1 (โปรดระบุ)

กิจกรรมที่ 2 (โปรดระบุ)

กิจกรรมที่ 3 (โปรดระบุ)

4.3 ผลที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 5 ภาพการทำกิจกรรม

5.1 ภาพกิจกรรมอบรมถ่ายทอดความรู้ (ระบุ 4 ภาพ ได้แก่ 1. ป้ายโครงการฯ จำนวน 1 ภาพ และ 2. การอบรมที่มีเจ้าหน้าที่ ครู นักเรียน และผู้ปกครอง จำนวน 3 ภาพ)

ภาพป้ายโครงการเกษตร
เพื่ออาหารกลางวัน
(เป็นภาพป้ายโครงการฯ ที่อยู่หน้าแปลง
ปลูกพืช)

ภาพการอบรม
(เป็นภาพที่มีเจ้าหน้าที่ กับนักเรียน
หรือภาพที่มีเจ้าหน้าที่กับนักเรียน ครู
และผู้ปกครอง)

ภาพการอบรม
(เป็นภาพที่มีเจ้าหน้าที่ กับนักเรียนหรือ
ภาพที่มีเจ้าหน้าที่กับนักเรียน ครู
และผู้ปกครอง)

ภาพการอบรม
(เป็นภาพที่มีเจ้าหน้าที่ กับนักเรียนหรือ
ภาพที่มีเจ้าหน้าที่กับนักเรียน ครู และ
ผู้ปกครอง)

5.2 ภาพกิจกรรมการสนับสนุนปัจจัยจัดทำแปลงผลิตพืชในโรงเรียน (ระบุ 2 – 4 ภาพ)

ภาพการสนับสนุนปัจจัย
(เป็นภาพที่มีเจ้าหน้าที่ + ผู้รับปัจจัย
+ ปัจจัยที่สนับสนุน)

ภาพการสนับสนุนปัจจัย
(เป็นภาพปัจจัยต่างๆ (วัสดุ อุปกรณ์
เมล็ดพันธุ์ ต้นไม้) ที่สนับสนุน)

5.3 ภาพกิจกรรมการขยายผลการพัฒนาจากโรงเรียนสู่ระดับครัวเรือนของหมู่บ้านที่โรงเรียนตั้งอยู่ (ระบุ 2 – 4 ภาพ)

ภาพการอบรม หรือสนับสนุนปัจจัย
(เป็นภาพที่มีเจ้าหน้าที่ + ผู้รับการอบรม
หรือรับปัจจัย + ปัจจัยที่สนับสนุน)

ภาพการอบรม หรือสนับสนุนปัจจัย
(เป็นภาพที่มีเจ้าหน้าที่ + ผู้รับการอบรม
หรือรับปัจจัย + ปัจจัยที่สนับสนุน)

5.4 ภาพแปลงผลผลิตที่จะนำไปประกอบอาหาร (ระบุ 4 ภาพ ได้แก่ 1. ภาพแปลงผลผลิต จำนวน 2 ภาพ และ 2. ภาพแปลงผลผลิตที่มีเจ้าหน้าที่ กับนักเรียนและหรือมีครูด้วย จำนวน 2 ภาพ)

ภาพแปลงผลผลิต
(เป็นภาพเฉพาะแปลงปลูกพืชชนิดต่างๆ)

ภาพแปลงผลผลิต
(เป็นภาพเฉพาะแปลงปลูกพืชชนิดต่างๆ)

ภาพแปลงผลผลิต
(เป็นภาพที่มีเจ้าหน้าที่ + นักเรียน
และหรือครู ในแปลงผลผลิต)

ภาพแปลงผลผลิต
(เป็นภาพที่มีเจ้าหน้าที่ + นักเรียน
และหรือครู ในแปลงผลผลิต)

ผู้จัดเก็บข้อมูล

ชื่อ - นามสกุล.....

ตำแหน่ง.....

เบอร์โทร..... ข้อมูล ณ วันที่.....

หมายเหตุ จัดเก็บโรงเรียนละ 1 ชุด

รายละเอียด

1. คำชี้แจง : แบบจัดเก็บข้อมูลและการติดตามผลการดำเนินงานฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการวัดผลสัมฤทธิ์ของโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน โดยใช้จัดเก็บข้อมูลของโรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งจัดเก็บข้อมูลใน 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลของสถานศึกษา

- ให้ผู้รับผิดชอบโครงการในพื้นที่ ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลสถานศึกษาที่ดำเนินงาน

ส่วนที่ 2 การถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตร

- หลักสูตร - เนื้อหา ตามความเหมาะสมตามสภาพพื้นที่ บริบทของสังคม และตรงตามความต้องการของโรงเรียน
- ผลการวัดความรู้ ก่อน - หลัง การได้รับการถ่ายทอดด้านการเกษตร

ส่วนที่ 3 กิจกรรมส่งเสริมการจัดทำแปลงผลิตพืชในโรงเรียน

- พื้นที่การทำกิจกรรมจัดทำแปลงผลิตพืชในโรงเรียน
- ผลผลิตพืชในสถานศึกษาต่อการบริโภคตลอดการศึกษา

ส่วนที่ 4 การขยายผลการพัฒนาจากโรงเรียนสู่ระดับครัวเรือนของหมู่บ้านที่โรงเรียนตั้งอยู่ (ในกรณีที่มีการดำเนินกิจกรรม)

- ชื่อหมู่บ้าน
- การส่งเสริมเพื่อขยายผลการพัฒนาจากโรงเรียนสู่ระดับครัวเรือน
- ข้อคิดเห็นต่อการนำความรู้จากการเข้าร่วมโครงการไปปรับใช้ในการผลิตทางการเกษตร

ส่วนที่ 5 ภาพการทำกิจกรรม

- การถ่ายทอดความรู้
- การสนับสนุนปัจจัยจัดทำแปลงผลิตพืชในโรงเรียน
- การขยายผลการพัฒนาจากโรงเรียนสู่ระดับครัวเรือนของหมู่บ้านที่โรงเรียนตั้งอยู่
- แปลงผลผลิตที่จะนำไปประกอบอาหาร

2. หลักสูตร - เนื้อหา หมายถึง หัวข้อ ประเด็น รายละเอียด รวมทั้งรูปแบบการดำเนินงานในการถ่ายทอดสู่โรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งจะต้องมีหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การทำการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และอื่น ๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์ให้ครอบคลุมทั้งในมิติของพื้นที่ คน และสินค้า

3. การวัดผลความรู้ หมายถึง การวัดความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอดความรู้ตามหัวข้อหลักสูตร เนื้อหา รายละเอียด โดยให้จัดทำแบบทดสอบ และใช้วัดความรู้ก่อน - หลัง เข้าร่วมโครงการ โดยมีเกณฑ์การวัดความรู้ ดังนี้

คะแนน น้อยกว่าร้อยละ 30	มีความรู้ในระดับต่ำ
คะแนน ร้อยละ 30 – 59.99	มีความรู้ในระดับปานกลาง
คะแนน ร้อยละ 60 – 79.99	มีความรู้ในระดับสามารถนำไปประยุกต์ใช้
คะแนน ร้อยละ 80 ขึ้นไป	มีความรู้ในระดับสามารถขยายผลได้

หมายเหตุ : สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ

1. จัดเก็บข้อมูลของโรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทุกสถานศึกษา
2. จัดทำสรุปผลแบบจัดเก็บข้อมูลและการติดตามผลการดำเนินงานในภาพรวมของโครงการ ทั้ง 5 ส่วน
3. จัดส่งสรุปผลตามแบบจัดเก็บข้อมูลและการติดตามผลการดำเนินงาน (ฉบับสรุปผล) และแนบไฟล์แบบจัดเก็บข้อมูลฯ ของทุกสถานศึกษา ให้กรมส่งเสริมการเกษตร หลังจากดำเนินงานเรียบร้อยแล้ว

ตัวอย่าง

(การจัดเก็บข้อมูลรายสถานศึกษา)

ผลการจัดเก็บข้อมูลและการติดตามผลการดำเนินงาน

โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

กรมส่งเสริมการเกษตร

หน่วยงาน : สำนักงานเกษตรอำเภอ.....

จำนวนครู นักเรียน ผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการ : 12 ราย

จำนวนแปลงผลิตพืชในโรงเรียน : 1 แปลง

จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการขยายผล : 20 ราย

ผลการจัดเก็บข้อมูลและการติดตามผลการดำเนินงานโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

กรมส่งเสริมการเกษตร

ส่วนที่ 1 ข้อมูลสถานศึกษา

- 1.1 ชื่อสถานศึกษาโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้าน.....
- 1.2 สังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน.....
- 1.3 ที่ตั้งบ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
- 1.4 พิกัด GPS
- 1.5 จำนวนครู.....22.....คน จำนวนนักเรียนรวม143.....คน เป็นชาย.....80.....คน หญิง.....63.....คน

ส่วนที่ 2 การถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตร (ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน)

- 2.1 หลักสูตร - เนื้อหา ตามความเหมาะสมตามสภาพพื้นที่ บริบทของสังคม และตรงตามความต้องการของโรงเรียน
- หลักสูตร.....การผลิตพืช.....(โปรดระบุ)
- หลักสูตร.....การขยายพันธุ์พืช.....(โปรดระบุ)
- หลักสูตร.....การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช.....(โปรดระบุ)
- อื่น ๆ

2.2 ผลการวัดความรู้ ก่อน - หลัง การได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตร

ตามข้อ 2.1

ความรู้ทางการเกษตร และ อื่น ๆ	ผลการวัดความรู้ (คิดเป็นร้อยละ)		หมายเหตุ
	ก่อนเข้าร่วมโครงการ	หลังเข้าร่วมโครงการ	
หลักสูตร.....การผลิตพืช.....	6.50	9.50	10 ข้อ
หลักสูตร.....การขยายพันธุ์พืช.....	4.75	9.25	10 ข้อ
หลักสูตร.....การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช.....	4.50	8.75	10 ข้อ
อื่น ๆ			
สรุป (เฉลี่ย)	15.75 (52.25%)	27.50 (91.66%)	30 ข้อ

**** ผลการวัดความรู้ให้ใช้คะแนนรวมของทุกรายการแล้วหารด้วยจำนวนแบบทดสอบ**

ส่วนที่ 3 กิจกรรมส่งเสริมการจัดทำแปลงผลิตพืชในโรงเรียน

- 3.1 พื้นที่การทำกิจกรรมจัดทำแปลงผลิตพืชในโรงเรียน รวมทั้งหมด๕.....ไร่.....๓.....งาน ประกอบด้วย
- 1) ปลูกพืชผัก ได้แก่.....ผักบุ้ง คื่นหีว กวางตุ้ง ผักกาดขาว สลัด ถั่วฝักยาว บวบ มะเขือเปราะ พริก และโหระพา กะเพรา.....
- 2) ปลูกไม้ผล ได้แก่.....กล้วย มะละกอ ฝรั่ง ขนุน และมะม่วง.....

3) ปลุกถั่วเมล็ดแห้ง ได้แก่..... ถั่วมะแฮะ.....

4) กิจกรรมอื่น ๆ เช่น ☒ การเพาะเห็ด..... นางฟ้าภูฐาน..... จำนวน ๕๐๐ ก้อน

☐ นาข้าว พันธุ์.....พื้นที่รวม.....ไร่.....งาน

☐ อื่น ๆ ระบุ.....พื้นที่รวม.....ไร่.....งาน

3.2 ผลผลิตพืชในสถานศึกษาต่อการบริโภคตลอดการศึกษา

☒ เพียงพอ โดยมีผลผลิตพืช รวมจำนวน.....50..... กิโลกรัม/ วัน

☐ ไม่เพียงพอ เนื่องจาก.....

ส่วนที่ 4 การขยายผลการพัฒนาจากโรงเรียนสู่ระดับครัวเรือนของหมู่บ้านที่โรงเรียนตั้งอยู่

(ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน)

4.1 ชื่อหมู่บ้าน.....บ้าน.....

4.2 การส่งเสริมเพื่อขยายผลการพัฒนาจากโรงเรียนสู่ระดับครัวเรือน ด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามความต้องการ ความเหมาะสมตามสภาพพื้นที่และบริบทของสังคม

กิจกรรมที่ 1อบรมให้ความรู้ด้านการเกษตร..... (โปรดระบุ)

กิจกรรมที่ 2สนับสนุนปัจจัยการผลิตทางการเกษตร ได้แก่ ต้นพันธุ์มะม่วง และฝรั่ง..... (โปรดระบุ)
.....ก่อนเห็ดนางฟ้าภูฐาน.....

กิจกรรมที่ 3 (โปรดระบุ)

4.3 ผลที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ

๑. ได้รับความรู้ด้านการเกษตร เช่น การผลิต การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช

๒. สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในครัวเรือน

๓. สามารถลดรายจ่ายในครัวเรือน

๔.

ส่วนที่ 5 ภาพการทำกิจกรรม

5.1 การถ่ายทอดความรู้

- ใส่ภาพประกอบตามที่กำหนด -

5.2 ส่งเสริมการจัดทำแปลงผลิตพืชในโรงเรียน

- ใส่ภาพประกอบตามที่กำหนด -

5.3 การขยายผลการพัฒนาจากโรงเรียนสู่ระดับครัวเรือนของหมู่บ้านที่โรงเรียนตั้งอยู่

- ใส่ภาพประกอบตามที่กำหนด -

5.4 ภาพแปลงผลผลิตที่จะนำไปประกอบอาหาร

- ใส่ภาพประกอบตามที่กำหนด -

ผู้จัดเก็บข้อมูล

ชื่อ - นามสกุล.....นายคิตติ์ ทำดี.....

ตำแหน่ง.....นางสาวณัฏฐการ.....

เบอร์โทร.....000 – 0000000..... ข้อมูล ณ วันที่.....31 สิงหาคม 2568.....

ตัวอย่าง

(แบบสรุปผลการจัดเก็บข้อมูลรายจังหวัด)

สรุปผลการจัดเก็บข้อมูลและการติดตามผลการดำเนินงาน

โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

กรมส่งเสริมการเกษตร

หน่วยงาน : สำนักงานเกษตรจังหวัด.....

จำนวนครู นักเรียน ผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการ : 276 ราย

จำนวนแปลงผลิตพืชในโรงเรียน : 161 แปลง

จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการขยายผล : 460 ราย

สรุปผลการจัดเก็บข้อมูลและการติดตามผลการดำเนินงานโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568
กรมส่งเสริมการเกษตร

ส่วนที่ 1 ข้อมูลสถานศึกษา

- 1.1 ชื่อสถานศึกษา ทั้งหมด 161 โรงเรียน
- 1.2 สังกัด ตชด. 23 โรงเรียน สพฐ. 40 โรงเรียน กศน. 89 โรงเรียน เอกชน 1 โรงเรียน อบต. 8 โรงเรียน
- 1.3 ที่ตั้ง จังหวัด.....
- 1.4 พิกัด GPS
- 1.4 จำนวนครู..... 1,932 คน จำนวนนักเรียนรวม 12,000 คน เป็นชาย..... 8,000 คน หญิง..... 4,000 คน

ส่วนที่ 2 การถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตร (ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน)

- 2.1 หลักสูตร - เนื้อหา ตามความเหมาะสมตามสภาพพื้นที่ บริบทของสังคม และตรงตามความต้องการของโรงเรียน
- หลักสูตร..... การผลิตพืช..... (โปรดระบุ)
- หลักสูตร..... การขยายพันธุ์พืช..... (โปรดระบุ)
- หลักสูตร..... การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช..... (โปรดระบุ)
- อื่น ๆ
- 2.2 ผลการวัดความรู้ ก่อน - หลัง การได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตร
- ตามข้อ 2.1

ความรู้ทางด้านการเกษตร และอื่น ๆ	ผลการวัดความรู้ (คิดเป็นร้อยละ)		หมายเหตุ
	ก่อนเข้าร่วมโครงการ	หลังเข้าร่วมโครงการ	
หลักสูตร..... การผลิตพืช.....	5.50	9.75	10 ข้อ
หลักสูตร..... การขยายพันธุ์พืช.....	4.25	9.25	10 ข้อ
หลักสูตร..... การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช.....	4.50	8.15	10 ข้อ
อื่น ๆ			
สรุป (เฉลี่ย)	14.25 (47.50%)	27.15 (90.05%)	30 ข้อ

** ผลการวัดความรู้ให้ใช้คะแนนรวมของทุกรายการแล้วหารด้วยจำนวนแบบทดสอบ

ส่วนที่ 3 กิจกรรมส่งเสริมการจัดทำแปลงผลิตพืชในโรงเรียน

- 3.1 พื้นที่การทำกิจกรรมจัดทำแปลงผลิตพืชในโรงเรียน รวมทั้งหมด ๑๖๒ ไร่..... ๒ งาน ประกอบด้วย
- 1) ปลูกพืชผัก ได้แก่..... ผักบุ้ง คื่นห่อ กวางตุ้ง กะหล่ำปลี ผักกาดขาว สลัด ถั่วฝักยาว บวบ มะระ มะเขือเปราะ พริก และโหระพา
- กะเพรา

- 2) ปลุกไม้ผล ได้แก่.....กล้วย มะละกอ ฝรั่ง ขนุน มะม่วง มะพร้าว อะโวคาโด.....
- 3) ปลุกถั่วเมล็ดแห้ง ได้แก่.....ถั่วมะแฮะ ถั่วเขียว ถั่วลิสง ถั่วเหลือง.....
- 4) กิจกรรมอื่น ๆ เช่น ☒ การเพาะเห็ด.....นางฟ้าภูฐาน.....จำนวน ๑,๐๐๐ ก้อน
☒ นาข้าว พันธุ์.....มะลิ ๑๐๕.....พื้นที่รวม.....ไร่.....งาน
☐ อื่น ๆ ระบุ.....พื้นที่รวม.....ไร่.....งาน

3.2 ผลผลิตพืชในสถานศึกษาต่อการบริโภคตลอดการศึกษา

- ☒ เพียงพอ (100%) * คิดภาพรวมทั้งจังหวัด
- ☐ ไม่เพียงพอ (.....%) เนื่องจาก.....
- วิธีแก้ไข.....

ส่วนที่ 4 การขยายผลการพัฒนาจากโรงเรียนสู่ระดับครัวเรือนของหมู่บ้านที่โรงเรียนตั้งอยู่

(ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน)

- 4.1 ชื่อหมู่บ้าน.....
- 4.2 การส่งเสริมเพื่อขยายผลการพัฒนาจากโรงเรียนสู่ระดับครัวเรือน ด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามความต้องการ ความเหมาะสมตามสภาพพื้นที่และบริบทของสังคม
- กิจกรรมที่ 1อบรมให้ความรู้ด้านการเกษตร..... (โปรดระบุ)
- กิจกรรมที่ 2สนับสนุนปัจจัยการผลิตทางการเกษตร ได้แก่ เมล็ดพันธุ์ผัก ต้นพันธุ์ไม้ผล (มะม่วง ฝรั่ง) ก่อนเห็ดนางฟ้าภูฐาน..... (โปรดระบุ)
- กิจกรรมที่ 3 (โปรดระบุ)

4.3 ผลที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ

๑. ได้รับความรู้ด้านการเกษตร เช่น การผลิต การขยายพันธุ์พืช การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช.....
๒. สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในครัวเรือน.....
๓. สามารถลดรายจ่ายในครัวเรือน.....
๔.

ส่วนที่ 5 ภาพการทำกิจกรรม

5.1 การถ่ายทอดความรู้

- ใส่ภาพประกอบตามที่กำหนด -

5.2 ส่งเสริมการจัดทำแปลงผลิตพืชในโรงเรียน

- ใส่ภาพประกอบตามที่กำหนด -

5.3 การขยายผลการพัฒนาจากโรงเรียนสู่ระดับครัวเรือนของหมู่บ้านที่โรงเรียนตั้งอยู่

- ใส่ภาพประกอบตามที่กำหนด -

5.4 ภาพแปลงผลผลิตที่จะนำไปประกอบอาหาร

- ใส่ภาพประกอบตามที่กำหนด -

ผู้จัดเก็บข้อมูล

ชื่อ - นามสกุล.....นายคิตติ์ ทำดี.....

ตำแหน่ง.....นางสาวณัฏฐการ.....

เบอร์โทร.....000 - 0000000..... ข้อมูล ณ วันที่.....31 สิงหาคม 2568.....

สรุปข้อมูลผลการดำเนินงานแปลงเกษตรในโรงเรียน

จังหวัด	จำนวน (โรงเรียน)	ชื่อโรงเรียน	ที่ตั้ง	จำนวนพื้นที่ แปลงเกษตร (ไร่ งาน)	ผลผลิตทางการเกษตรตลอดภาคการศึกษา		
					เพียงพอ	ไม่เพียงพอ	ไม่เพียงพอ เนื่องจาก
		1.					
		2.					
		3.					
		4.					
		5.					
		6.					

คู่มือโครงการส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

โครงการส่งเสริมการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

กิจกรรมส่งเสริมการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

1. ความเชื่อมโยง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น 15 พลังทางสังคม
 - แผนแม่บทย่อย การเสริมสร้างทุนทางสังคม
- 1.3 แผนแม่บทโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2565 – 2570
 - มาตรการที่ 4 พัฒนาอาชีพให้เกิดความมั่นคง
 - มาตรการที่ 6 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

2. หลักการและเหตุผล

โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่บริเวณตอนใต้ของจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกเฉียงใต้ ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช พัทลุง และจังหวัดสงขลา รวม 13 อำเภอ 77 ตำบล 665 หมู่บ้าน 179,476 ครัวเรือน มีเนื้อที่รวมทั้งสิ้นประมาณ 2.2 ล้านไร่ มีประชากรมากกว่า 500,000 คน ซึ่งในอดีตพื้นที่ดังกล่าวมีความอุดมสมบูรณ์ เป็นอู่ข้าวอู่น้ำที่สำคัญ และเป็นแหล่งผลิตข้าวที่ใหญ่ที่สุดในภาคใต้ ต่อมาเมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้นและมีการใช้ทรัพยากรในพื้นที่อย่างบุกรุกทำลายและขาดการดูแลรักษา และการบริหารจัดการที่ดีทำให้สภาพแวดล้อมในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังเกิดการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติที่ส่งผลกระทบต่อประกอบอาชีพของประชาชน ได้แก่ ปัญหาอุทกภัย และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ส่วนในช่วงฤดูแล้งเกิดปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรรวมถึงการรุกตัวของน้ำเค็มจากทะเลเข้าไปในแม่น้ำปากพนังเป็นระยะทางไกลกว่า 100 กิโลเมตรเป็นเวลานานหลายเดือน ซึ่งในแต่ละปีได้ทำความเสียหายแก่พื้นที่การเกษตรอย่างกว้างขวางนอกจากนั้นในพื้นที่ตอนกลางของกลุ่มน้ำ ซึ่งเป็นป่าพรุยังมีปัญหาดินเปรี้ยว และมีความเป็นกรดสูงไม่สามารถทำการเกษตรได้ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้มีพระราชดำริ ให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไขปัญหานี้และพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังให้บังเกิดความอุดมสมบูรณ์ช่วยเหลือราษฎรในการประกอบอาชีพ และพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น

กรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินการตามแผนแม่บทโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2565 – 2570 โดยยึดแนวพระราชดำริตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาอาชีพให้เกิดความมั่นคง สร้างภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิตและสังคม โดยมุ่งเน้นสนับสนุนการปรับระบบ

การผลิตทางการเกษตรให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ พัฒนาเกษตรกรต้นแบบเพื่อยกระดับรายได้ และคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้สูงขึ้น อันจะทำให้เกษตรกรพึ่งตนเองได้ทั้งในระดับครัวเรือนเกษตรกร และชุมชน อย่างครบวงจรและเกิดความมั่นคงยั่งยืน เกษตรกรอยู่ดีกินดีมีความสุขตามพระราชประสงค์

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อพัฒนาอาชีพของเกษตรกรให้มีรายได้เพิ่มขึ้น
- 3.2 เพื่อพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังให้เป็นแหล่งผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญของภาคใต้
- 3.3 เพื่อส่งเสริมพัฒนาการรวมตัวของชุมชน และสร้างเกษตรกรต้นแบบ

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการโครงการ

เป้าหมาย : เกษตรกร จำนวน 150 ราย

สถานที่ดำเนินการโครงการ : พื้นที่เขตลุ่มน้ำปากพนัง ได้แก่ ตำบลบ้านขาวและตำบลคลองแดน อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา

5. พื้นที่ดำเนินการ

อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา

6. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

6.1 กิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์และการเพิ่มมูลค่าพืชท้องถิ่นลุ่มน้ำปากพนัง (ตาลโตนด สมุนไพร กระจูด) ดำเนินการ โดยสำนักงานเกษตรอำเภอรโนด (งบประมาณ ครั้งที่ 1)

6.1.1 ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตร หลักสูตรการอนุรักษ์และการเพิ่มมูลค่าพืชท้องถิ่น

1) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ จัดทำหลักสูตรในการ ถ่ายทอดความรู้ กำหนดเนื้อหา/กิจกรรม เกี่ยวกับการอนุรักษ์และการเพิ่มมูลค่าพืชท้องถิ่น โดยเน้น ตาลโตนด สมุนไพร กระจูด หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเนื้อหา/กิจกรรมอื่น ๆ โดยผ่านการวิเคราะห์พื้นที่ เป้าหมายให้ครอบคลุมทั้งมิติของพื้นที่ คน และสินค้า เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรเกิดความรักและหวงแหนพืช ท้องถิ่นและสามารถเพิ่มมูลค่าพืชท้องถิ่นได้ (โดยจัดเก็บข้อมูล ตามแบบจัดเก็บข้อมูลและการติดตามผลการ ดำเนินงาน ในส่วนที่ 2 ข้อ 2.1)

2) คัดเลือกเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังเข้าร่วมโครงการ จำนวน 40 ราย

3) ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตร เกี่ยวกับการอนุรักษ์และการเพิ่มมูลค่า พืชท้องถิ่น หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเนื้อหา/กิจกรรมอื่นๆ ที่กำหนดไว้ตามข้อ 1. (โดยจัดเก็บ ข้อมูลของเกษตรกร ตามแบบจัดเก็บข้อมูลและการติดตามผลการดำเนินงาน ในส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร

ที่เข้าร่วมโครงการ ส่วนที่ 2 การถ่ายทอดความรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และส่วนที่ 3 การนำความรู้ไปปรับใช้ในการทำการเกษตรของตนเองและดำเนินชีวิต ในส่วนที่เป็นหัวข้อก่อนเข้าร่วมโครงการ)

4) สรุปรายงานการประเมินผลการฝึกอบรม ส่งสำนักงานเกษตรจังหวัด ภายในเดือนมกราคม 2567

6.1.2 สนับสนุนเกษตรกรเพื่อเป็นเกษตรกรต้นแบบ

1) คัดเลือกเกษตรกรจากผู้ที่ผ่านการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตร หลักสูตรการอนุรักษ์และการเพิ่มมูลค่าพืชท้องถิ่นแล้วเข้าร่วมโครงการ จำนวน 5 ราย

2) ถ่ายทอดองค์ความรู้เพิ่มเติมให้แก่เกษตรกรตามความต้องการการพัฒนาให้สามารถเป็นต้นแบบแก่เกษตรกรรายอื่น ๆ ได้ ในเรื่องของการอนุรักษ์และการเพิ่มมูลค่าพืชท้องถิ่น และทักษะการถ่ายทอดความรู้ การเป็นวิทยากร การจัดทำแผนการผลิตระดับครัวเรือน (IFPP)

3) สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกร เพื่อนำไปพัฒนาพื้นที่การเกษตรของตนเองให้เกิดเป็นแปลงเรียนรู้ สามารถขยายผลในพื้นที่ต่อไปได้

4) จัดเก็บข้อมูลและประเมินเกษตรกรต้นแบบตามหลักเกณฑ์การประเมินเกษตรกรต้นแบบ ส่งสำนักงานเกษตรจังหวัด จำนวน 5 ราย ภายในเดือนมกราคม 2568

5) สรุปรายงานการประเมินผลการฝึกอบรม ส่งสำนักงานเกษตรจังหวัด ภายในเดือนมกราคม 2568

6.2 กิจกรรมส่งเสริมการปลูกพืชอายุสั้นเพื่อสร้างรายได้เสริม ดำเนินการ โดยสำนักงานเกษตรอำเภอ ระโนด (งบประมาณ ครั้งที่ 1)

6.2.1 ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตร หลักสูตรพืชอายุสั้นที่เหมาะสมในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง

1) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ จัดทำหลักสูตรในการถ่ายทอดความรู้ กำหนดเนื้อหา/กิจกรรม เกี่ยวกับพืชอายุสั้นที่เหมาะสมในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเนื้อหา/กิจกรรมอื่น ๆ โดยผ่านการวิเคราะห์พื้นที่เป้าหมายให้ครอบคลุมทั้งในมิติของพื้นที่ คน และสินค้า เพื่อการปลูกหลังการปลูกกิจกรรมหลักเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ครัวเรือน เช่น วิธีการปลูก การดูแล การลดการใช้สารเคมี อื่น ๆ ควรพิจารณาพืชที่มีความเหมาะสม ตรงกับความต้องการของตลาด (โดยจัดเก็บข้อมูล ตามแบบจัดเก็บข้อมูลและการติดตามผลการดำเนินงาน ในส่วนที่ 2 ข้อ 2.1)

2) คัดเลือกเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังเข้าร่วมโครงการ จำนวน 40 ราย

3) ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตร หลักสูตรพืชอายุสั้นที่เหมาะสมในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเนื้อหา/กิจกรรมอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ตามข้อ 1. (โดยจัดเก็บข้อมูลของเกษตรกร ตามแบบจัดเก็บข้อมูลและการติดตามผลการดำเนินงาน ในส่วนที่ 1

ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ส่วนที่ 2 การถ่ายทอดความรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และส่วนที่ 3 การนำความรู้ไปปรับใช้ในการทำการเกษตรของตนเองและดำเนินชีวิต ในส่วนที่เป็นหัวข้อก่อนเข้าร่วมโครงการ)

4) สรุปรายงานการประเมินผลการฝึกอบรม ส่งสำนักงานเกษตรจังหวัด ภายในเดือนมกราคม 2567

6.2.2 สนับสนุนเกษตรกรต้นแบบการผลิตพืชอายุสั้นเพื่อเป็นรายได้เสริม

1) จัดตั้งกลุ่มและสนับสนุนวัสดุการเกษตรให้แก่กลุ่มตามความต้องการ พร้อมทั้งคัดเลือกเกษตรกรต้นแบบ

2) จัดเก็บข้อมูลและประเมินกลุ่มเกษตรกรต้นแบบตามหลักเกณฑ์การประเมินเกษตรกรต้นแบบ ส่งสำนักงานเกษตรจังหวัด จำนวน 2 ราย ภายในเดือนมกราคม 2568

3) ติดตามผลการดำเนินงาน โดยจัดเก็บข้อมูลรายรับ – รายจ่ายของครัวเรือนของผู้เข้าร่วมการอบรม

4) สรุปรายงานการดำเนินกิจกรรม ส่งสำนักงานเกษตรจังหวัด ภายในเดือนมกราคม 2568

6.3 กิจกรรมกลุ่มเกษตรกรต้นแบบด้านการเกษตรตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร (ข้าว ไม้ผล ปาล์มน้ำมัน พืชผัก) ดำเนินการ โดยสำนักงานเกษตรอำเภอระโนด

6.3.1 ด้านโรงเรียนเกษตรกรข้าว จำนวน 30 ราย (งบประมาณ ครั้งที่ 1)

วิธีดำเนินงาน

1) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอจัดทำหลักสูตรในการถ่ายทอดความรู้ กำหนดเนื้อหา/กิจกรรม ในด้านต่าง ๆ (ข้าว ไม้ผล ปาล์มน้ำมัน พืชผัก) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเนื้อหา/กิจกรรมอื่น ๆ โดยผ่านการวิเคราะห์พื้นที่เป้าหมายให้ครอบคลุมทั้งในมิติของพื้นที่ คน และสินค้า เพื่อการปลูกหลังการปลูกกิจกรรมหลักเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ครัวเรือน เช่น วิธีการปลูก การดูแล การลดการใช้สารเคมี อื่น ๆ ควรพิจารณาพืชที่มีความเหมาะสม ตรงกับความต้องการของตลาด (โดยจัดเก็บข้อมูล ตามแบบจัดเก็บข้อมูลและการติดตามผลการดำเนินงาน ในส่วนที่ 2 ข้อ 2.1)

2) คัดเลือกโรงเรียนเกษตรกรด้านต่าง ๆ ตามเป้าหมาย โดยให้คัดเลือกนักเรียนเกษตรกรที่มีผลการดำเนินกิจกรรมที่ดี สามารถเป็นต้นแบบของโรงเรียนเกษตรกรด้านนั้น ๆ ได้

3) อบรมให้ความรู้เพิ่มตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร ในด้านต่าง ๆ (ข้าว ปาล์มน้ำมัน พืชผัก) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเนื้อหา/กิจกรรมอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ตามข้อ 1. (โดยจัดเก็บข้อมูลของเกษตรกร ตามแบบจัดเก็บข้อมูลและการติดตามผลการดำเนินงาน ในส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ส่วนที่ 2 การถ่ายทอดความรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

และส่วนที่ 3 การนำความรู้ไปปรับใช้ในการทำการเกษตรของตนเองและดำเนินชีวิต ในส่วนที่เป็นหัวข้อก่อนเข้าร่วมโครงการ)

4) จัดเก็บข้อมูลและประเมินเกษตรกรต้นแบบตามหลักเกณฑ์การประเมินเกษตรกรต้นแบบส่งสำนักงานเกษตรจังหวัด จำนวน 2 ราย/ชนิดพืช หลังเสร็จสิ้นกิจกรรม

5) สรุปรายงานการประเมินผลการฝึกอบรม ส่งสำนักงานเกษตรจังหวัด หลังเสร็จสิ้นกิจกรรม

6.4 กิจกรรมการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตร หลักสูตรการทำการเกษตรแบบผสมผสาน ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรอำเภอรอนด (งบประมาณ ครั้งที่ 1)

6.4.1 ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตร หลักสูตรการทำการเกษตรแบบผสมผสาน

1) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ จัดทำหลักสูตรในการถ่ายทอดความรู้ กำหนดเนื้อหา/กิจกรรม ในด้านการทำการเกษตรแบบผสมผสาน หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเนื้อหา/กิจกรรมอื่น ๆ โดยผ่านการวิเคราะห์พื้นที่เป้าหมายให้ครอบคลุมทั้งในมิติของพื้นที่ คน และสินค้า เพื่อการปลูกหลังการปลูกกิจกรรมหลักเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ครัวเรือน เช่น วิธีการปลูก การดูแล การลดการใช้สารเคมี อื่น ๆ ควรพิจารณาพืชที่มีความเหมาะสม ตรงกับความต้องการของตลาด (โดยจัดเก็บข้อมูล ตามแบบจัดเก็บข้อมูลและการติดตามผลการดำเนินงาน ในส่วนที่ 2 ข้อ 2.1)

2) คัดเลือกเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังเข้าร่วมโครงการ จำนวน 40 ราย

3) ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตร ในด้านการทำการเกษตรแบบผสมผสาน หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเนื้อหา/กิจกรรมอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ตามข้อ 1. (โดยจัดเก็บข้อมูลของเกษตรกร ตามแบบจัดเก็บข้อมูลและการติดตามผลการดำเนินงาน ในส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ส่วนที่ 2 การถ่ายทอดความรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และส่วนที่ 3 การนำความรู้ไปปรับใช้ในการทำการเกษตรของตนเองและดำเนินชีวิต ในส่วนที่เป็นหัวข้อก่อนเข้าร่วมโครงการ)

4) จัดเก็บข้อมูลและประเมินเกษตรกรต้นแบบตามหลักเกณฑ์การประเมินเกษตรกรต้นแบบส่งสำนักงานเกษตรจังหวัด จำนวน 2 ราย ภายในเดือนมกราคม 2568

5) สรุปรายงานการประเมินผลการฝึกอบรม ส่งสำนักงานเกษตรจังหวัด ภายในเดือนมกราคม 2568

6.5 ติดตามการดำเนินงานโครงการ

6.5.1 สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอ

1) กำกับและติดตามการดำเนินงานกิจกรรมของโครงการ

2) จัดทำสรุปผลเกษตรกรต้นแบบในกิจกรรมต่าง ๆ

3) จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานพร้อมปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขปัญห และรายงานผลการดำเนินงาน โดยสำนักงานเกษตรอำเภอรายงานผลฯ ให้กับสำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรจังหวัดรายงานผลให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากการเกษตรและกรมส่งเสริมการเกษตร ทราบ

6.6 สรุปผลการดำเนินงานกิจกรรม ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอ

6.6.1 สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดเก็บข้อมูลของเกษตรกร ตามแบบจัดเก็บข้อมูลและการติดตามผลการดำเนินงาน ในส่วนที่ 2 การถ่ายทอดความรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และส่วนที่ 3 การนำความรู้ไปปรับใช้ในการทำการเกษตรของตนเองและการดำเนินชีวิต (ในส่วนที่เป็นหัวข้อหลังเข้าร่วมโครงการ) พร้อมทั้งสรุปผลแบบจัดเก็บข้อมูลและการติดตามผลการดำเนินงานในภาพรวมของโครงการ ส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัด ภายในเดือนกันยายน 2568 และสำนักงานเกษตรจังหวัดรายงานผลให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากการเกษตรและกรมส่งเสริมการเกษตรทราบ

6.6.2 สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานทุกกิจกรรมโดยละเอียด โดยต้องสอดคล้องกับผลผลิต ผลลัพธ์และตัวชี้วัดของโครงการ พร้อมทั้งปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน ระบุแนวทางแก้ไขปัญห และแนวทางในการพัฒนางานในอนาคต ส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัด ภายในเดือนกันยายน 2568 และสำนักงานเกษตรจังหวัดรายงานผลให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากการเกษตรและกรมส่งเสริมการเกษตรทราบ

6.6.3 สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดทำรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการส่งเสริมการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (CIIP Model) โดยแบบสอบถามฉบับที่ 1 สำหรับผู้บริหารหน่วยงาน/ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ และแบบสอบถามฉบับที่ 2 สำหรับเกษตรกรเป้าหมายตามตัวชี้วัด พร้อมทั้งสรุปข้อมูลเป็นภาพรวมโครงการ ส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัด ภายในเดือนกันยายน 2568 และสำนักงานเกษตรจังหวัดรายงานผลให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากการเกษตรและกรมส่งเสริมการเกษตรทราบ

6.6.4 สำนักงานเกษตรอำเภอรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (E-project Management System) และแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินผลงานของเกษตรกร ปี 2568 (แบบกสก.) ตามที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนดทันทีหลังดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว

7. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2567 - กันยายน 2568

8. แผนปฏิบัติงาน

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	ระยะเวลาดำเนินการ												ผู้รับผิดชอบ
	ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			ไตรมาส 4			
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
1. แจ้งอนุมัติโครงการฯ		↔											จังหวัด
2. ชี้แจงโครงการฯ		↔											จังหวัด
3. ขออนุมัติโครงการ		↔↔											อำเภอ
4. กิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์และ การเพิ่มมูลค่าพืชท้องถิ่นลุ่มน้ำปาก พนัง (ตาลโตนด สมุนไพร กระจุต)													
4.1 จัดทำหลักสูตรถ่ายทอด ความรู้		↔↔											จังหวัด/ อำเภอ
4.2 ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยี ด้านการเกษตร หลักสูตรการอนุรักษ์ และการเพิ่มมูลค่าพืชท้องถิ่น			↔										อำเภอ
4.3 สรุปรายงานการประเมินผล การฝึกอบรม ส่งสำนักงานเกษตร จังหวัดสงขลา			↔↔										อำเภอ
4.4 สนับสนุนเกษตรกรเพื่อเป็น เกษตรกรต้นแบบ			↔										อำเภอ
4.5 สรุปการจัดเก็บข้อมูลและ ประเมินเกษตรกรต้นแบบตาม หลักเกณฑ์การประเมินเกษตรกร ต้นแบบส่งสำนักงานเกษตรจังหวัด สงขลา			↔↔										อำเภอ
5. กิจกรรมส่งเสริมการปลูกพืชอายุ สั้นเพื่อสร้างรายได้เสริม													
5.1 จัดทำหลักสูตรถ่ายทอด ความรู้		↔↔											จังหวัด/ อำเภอ
5.2 ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยี ด้านการเกษตร หลักสูตรพืชอายุสั้นที่ เหมาะสมในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง			↔										อำเภอ
5.3 สรุปรายงานการประเมินผล การฝึกอบรม ส่งสำนักงานเกษตร จังหวัดสงขลา			↔↔										อำเภอ

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	ระยะเวลาดำเนินการ												ผู้รับผิดชอบ
	ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			ไตรมาส 4			
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
5.4 สนับสนุนเกษตรกรต้นแบบการผลิตพืชอายุสั้นเพื่อเป็นรายได้เสริม			↔										อำเภอ
5.5 สรุปการจัดเก็บข้อมูลและประเมินเกษตรกรต้นแบบตามหลักเกณฑ์การประเมินเกษตรกรต้นแบบ ส่งสำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา			↔	↔									อำเภอ
6. กิจกรรมกลุ่มเกษตรกรต้นแบบด้านการเกษตรตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร (ข้าว ไม้ผล ปาล์มน้ำมัน พืชผัก)													
6.1 ด้านโรงเรียนเกษตรกรข้าว													
1) จัดทำหลักสูตรถ่ายทอดความรู้			↔	↔									จังหวัด/ อำเภอ
2) อบรมให้ความรู้ตามหลักสูตรภายใต้กระบวนการโรงเรียนเกษตรกร				↔	↔								อำเภอ
3) สรุปรายงานการประเมินผล การฝึกอบรม ส่งสำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา			↔	↔									อำเภอ
4) สรุปการจัดเก็บข้อมูลและประเมินเกษตรกรต้นแบบตามหลักเกณฑ์การประเมินเกษตรกรต้นแบบส่งสำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา			↔	↔									อำเภอ
7. ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตร หลักสูตรการทำเกษตรแบบผสมผสาน													
7.1 จัดทำหลักสูตรถ่ายทอดความรู้		↔	↔										จังหวัด/ อำเภอ
7.2 ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตร หลักสูตรการทำเกษตรแบบผสมผสาน			↔	↔									อำเภอ

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	ระยะเวลาดำเนินการ												ผู้รับผิดชอบ
	ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			ไตรมาส 4			
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
7.3 สรุปรายงานการประเมินผล การฝึกอบรม ส่งสำนักงานเกษตร จังหวัด			←→										อำเภอ
7.4 สรุปการจัดเก็บข้อมูลและ ประเมินเกษตรกรต้นแบบตาม หลักเกณฑ์การประเมินเกษตรกร ต้นแบบ ส่งสำนักงานเกษตรจังหวัด			←→										อำเภอ
8. ติดตามการดำเนินงานโครงการ			←									→	จังหวัด/ อำเภอ
9. สรุปผลการดำเนินงาน											←→		จังหวัด/ อำเภอ

9. งบประมาณ 72,000 บาท รายละเอียดงบประมาณ ดังนี้

กิจกรรม	พื้นที่ ดำเนินการ	ปริมาณ (ราย)	ไตรมาสที่ ดำเนินการ	งบประมาณ (บาท)	ระดับ ดำเนินการ
1. กิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์และการเพิ่ม มูลค่าพืชท้องถิ่นลุ่มน้ำปากพนัง (ตาลโตนด สมุนไพรร กระจูด)					
1.1 ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้าน การเกษตร หลักสูตรการอนุรักษ์และการ เพิ่มมูลค่าพืชท้องถิ่น	ต.คลองแดน/ ต.บ้านขาว อ.ระโนด	40	1-2	8,000	อำเภอ
1.2 สนับสนุนเกษตรกรเพื่อเป็นเกษตรกร ต้นแบบ	ต.คลองแดน/ ต.บ้านขาว อ.ระโนด	5	1-2	25,000	อำเภอ
2. กิจกรรมส่งเสริมการปลูกพืชอายุสั้น เพื่อสร้างรายได้เสริม					
2.1 ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้าน การเกษตร หลักสูตรพืชอายุสั้นที่เหมาะสม ในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง	ต.คลองแดน/ ต.บ้านขาว อ.ระโนด	40	1-2	8,000	อำเภอ
2.2 สนับสนุนเกษตรกรต้นแบบการผลิต พืชอายุสั้นเพื่อเป็นรายได้เสริม	ต.คลองแดน/ ต.บ้านขาว อ.ระโนด	1	1-2	5,000	อำเภอ

กิจกรรม	พื้นที่ ดำเนินการ	ปริมาณ (ราย)	ไตรมาสที่ ดำเนินการ	งบประมาณ (บาท)	ระดับ ดำเนินการ
3. กิจกรรมกลุ่มเกษตรกรต้นแบบด้าน การเกษตรตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร (ข้าว ปาล์มน้ำมัน พืชผัก)					
3.1 ด้านโรงเรียนเกษตรกรข้าว	ต.คลองแดน/ ต.บ้านขาว อ.ระโนด	30	1-2	12,000	อำเภอ
4. ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้าน การเกษตร หลักสูตรการทำการเกษตร แบบผสมผสาน					
4.1 ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้าน การเกษตร หลักสูตรการทำการเกษตรแบบ ผสมผสาน	ต.คลองแดน/ ต.บ้านขาว อ.ระโนด	40	1-2	8,000	อำเภอ
5. ติดตามการดำเนินงานโครงการ			1-2		
- อำเภอ	อ.ระโนด	150	1-2	4,000	อำเภอ
- จังหวัด	อ.ระโนด	150	1-2	2,000	จังหวัด
รวม		150	1-2	72,000	จังหวัด/ อำเภอ

10. ตัวชี้วัดกระบวนการงาน

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 80 สามารถนำความรู้เรื่องพันธุ์ข้าวพื้นเมืองลุ่มน้ำปากพนัง การเพิ่มมูลค่าพืชท้องถิ่น การพัฒนาคุณภาพไม้ผล การผลิตตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร ไปปรับใช้ในการทำการเกษตรของตนเองและการดำเนินชีวิตได้จริง

11. ผลผลิต ผลลัพธ์

ผลผลิต (output)

- 1) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 150 ราย ได้รับการส่งเสริมและพัฒนากลุ่มเกษตรกรด้านต่าง ๆ
- 2) เกิดการรวมกลุ่ม พืชท้องถิ่น พืชอายุสั้น รวมจำนวน 2 กลุ่ม
- 3) มีเกษตรกรต้นแบบ จำนวน 5 ราย
- 4) มีกลุ่มเกษตรกรต้นแบบด้านกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร (ข้าว ไม้ผล ปาล์มน้ำมัน พืชผัก) รวมจำนวน 1 กลุ่ม
- 5) เกษตรกรเป้าหมายมีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5

ผลลัพธ์ (outcome)

- 1) เกษตรกรสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการทำการเกษตรของตนเองและสามารถเพิ่มมูลค่าทางการเกษตรให้มีความเข้มแข็งและสามารถดำเนินการผลิตทางการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ มีรายได้เพิ่มขึ้น
- 2) เกษตรกรต้นแบบด้านต่าง ๆ สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้สู่เกษตรกร และชุมชนใกล้เคียงได้ สามารถสร้างเครือข่ายขยายผลต่อไปได้
- 3) เกิดการเรียนรู้จากแปลงต้นแบบ สามารถขยายผลสู่เกษตรกรแปลงอื่น ๆ ในชุมชน

12. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้ที่เข้าร่วมโครงการได้เพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พึ่งพาตนเองได้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถขยายผลสู่ชุมชน

13. การประเมินผลโครงการ

- 13.1 แบบรายงานการประเมินผลการฝึกอบรม สัมมนา
- 13.2 แบบจัดเก็บข้อมูลและติดตามผลการดำเนินงาน
- 13.3 แบบสรุปผลการดำเนินงานหลังเสร็จสิ้นโครงการ
- 13.4 แบบจัดเก็บข้อมูล CIPP Model
- 13.5 e – project

14. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

แบบจัดเก็บข้อมูลและสรุปผลการดำเนินงาน

15. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

- 15.1 กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา โทรศัพท์ 0 7431 1460
- 15.2 นายวีรพันธุ์ นิลวัตร ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต
โทรศัพท์ 06 1326 1551 ID Line : bumtheblue E-mail : werapant.nilwat@gmail.com
- 15.3 นางลักสร มะขามป้อม ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ (ผู้รับผิดชอบหลัก)
โทรศัพท์ 08 1969 7753 ID Line : mootakzaza E-mail : tak_za_za@hotmail.com

16. ผู้ให้ความเห็นชอบโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

(นายวีรพันธุ์ นิลวัตร)

หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

17. ผู้อนุมัติโครงการ

(นายประถม มุสิกรักษ์)

เกษตรจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา

คู่มือโครงการส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

โครงการส่งเสริมการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

กิจกรรมการขยายผลแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

1. ความเชื่อมโยง

1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 4 : ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 15 พลังทางสังคม

- แผนแม่บทย่อย : การเสริมสร้างทุนทางสังคม

2. หลักการและเหตุผล

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นโครงการที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ ได้ทรงวางแผนพัฒนา ทรงเสนอแนะให้รัฐบาล หรือหน่วยงานราชการพิจารณาความเป็นไปได้ และร่วมดำเนินการเพื่อพัฒนาชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน จึงทรงมีพระราชดำริให้ดำเนินการพัฒนาด้านต่าง ๆ อาทิ ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ ด้านการเกษตร ด้านส่งเสริมอาชีพ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสวัสดิการและสังคม ด้านสาธารณสุข เป็นต้น พร้อมทั้งได้พระราชทานแนวทางการดำเนินงานให้หน่วยงานต่าง ๆ นำไปวางแผนปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้กับราษฎรผู้ประสบความทุกข์ยาก ด้อยโอกาส และยากจนตามภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ ดังนั้น โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จึงเป็นโครงการที่มุ่งพัฒนารากฐานผู้ยากไร้ให้มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยเฉพาะประชาชนในชนบทที่ห่างไกล ทุรกันดาร และยากจนอย่างแท้จริง โดยมีหลักการสำคัญคือการแก้ไข ปัญหาเฉพาะหน้า เป็นขั้นตอนตามลำดับความจำเป็น ประหยัด มีการพึ่งพาตนเอง ส่งเสริมความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่เหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ชุมชนสามารถวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชน ส่งเสริมการทำการเกษตรแบบผสมผสาน โดยวางแผนการผลิตที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และความพร้อมของเกษตรกรได้ด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วมของเกษตรกร

จากสถานการณ์การใช้น้ำในปัจจุบัน เห็นได้ว่าการใช้น้ำภาคการเกษตรเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้น้ำในการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ อาทิ ข้าว ยางพารา อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีความต้องการใช้น้ำสูงถึงร้อยละ 75 ของความต้องการใช้น้ำทั้งหมด ซึ่งการให้น้ำตามแบบวิถีเดิมของเกษตรกร อาทิ การให้น้ำพืชแบบไหลบ่า ทำให้สูญเสียน้ำเพิ่มขึ้น ส่งผลต่อค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นด้วย หากเกษตรกรสามารถจัดการให้พืชได้รับน้ำอย่างเพียงพอและเหมาะสมตามความต้องการของพืช มีการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า และลดปริมาณการใช้น้ำที่เกินจำเป็น โดยนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการน้ำ จะเป็นหนึ่งในแนวทางการควบคุมคุณภาพของผลผลิตที่มีประสิทธิภาพ และสามารถแก้ไขปัญหา

จากการขาดแคลนน้ำได้อีกด้วย เพื่อสร้างความตระหนักในการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า เพื่อให้เกิดการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับความต้องการของพืช จึงมุ่งเน้นให้เจ้าหน้าที่ผู้ขับเคลื่อนงาน และเกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจ

ในการวางแผนบริหารจัดการน้ำต้นทุนในพื้นที่การเกษตรของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพถูกต้องตามหลักวิชาการ และเลือกกระบวนการให้น้ำแก่พืชอย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อลดการให้น้ำแก่พืชที่สิ้นเปลืองเกินความจำเป็น ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรสามารถเพิ่มปริมาณผลผลิต รักษาคุณภาพผลผลิต ลดต้นทุนการใช้น้ำภาคการเกษตร ลดแรงงาน ลดการเสียหายของพืชจากการขาดแคลนน้ำ และสามารถสร้างรายได้ให้เกิดความมั่นคงในอาชีพ ตลอดจนแบ่งปันทรัพยากรน้ำให้กิจกรรมอื่น ๆ ภายในประเทศให้เกิดการสมดุลและยั่งยืนต่อไป

3.วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการให้น้ำตามความต้องการน้ำของพืช การดูแลรักษาความชื้นของดิน
- 3.2 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นาของเกษตรกร และให้เกษตรกรเกิดการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการโครงการ

เกษตรกรในพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่ง และเกษตรกรที่สนใจ จำนวน 50 ราย

5. พื้นที่ดำเนินการ

สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา และอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

6. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

6.1 กิจกรรมการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรโดยวิธีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม หลักสูตรการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าสำหรับเกษตรกร จำนวน 50 ราย (ตัวชี้วัดโครงการ)

ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลาผู้ดำเนินการหลัก ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอที่เป็นพื้นที่เป้าหมาย

วิธีการดำเนินงาน ดังนี้

- 1) สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอที่เป็นพื้นที่เป้าหมาย ดำเนินการรับสมัครเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ
- 2) สำนักงานเกษตรจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการหลัก ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอที่เป็นพื้นที่เป้าหมาย ดำเนินการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรในพื้นที่ หลักสูตรการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า หลักการให้น้ำเบื้องต้นแก่พืช การดูแลรักษาพืชช่วงน้ำน้อย และ/หรือหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำด้านการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่ เป็นต้น กำหนดอบรมภายในไตรมาสที่ 2 เกษตรกรเป้าหมาย 50 ราย

3) สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการเก็บข้อมูลผลการเปลี่ยนแปลงของเกษตรกรที่เข้ารับการอบรม หลักสูตรการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าสำหรับเกษตรกร ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ รายละเอียดตามแบบฟอร์มที่ 1 และส่งให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 5 จังหวัดสงขลา

งบประมาณ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการถ่ายทอดความรู้ เช่น ค่าอาหาร ค่าอาหารว่าง และเครื่องดื่ม ค่าวัสดุอุปกรณ์ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

กรอบแนวทางหลักสูตรการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า ดังนี้

1. ความจำเป็นของการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

จากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ฝนตกไม่สม่ำเสมอ มีน้ำต้นทุนทั้งระบบชลประทานและในแหล่งน้ำธรรมชาติไม่เพียงพอกับความต้องการภาคเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่ขาดแหล่งน้ำสำรองในไร่นา รวมทั้งวิธีการให้น้ำแก่พืชของเกษตรกรทั่วไปยังขาดประสิทธิภาพ กล่าวคือ การให้น้ำแก่พืชโดยทั่วไปยังไม่มีวิธีการปฏิบัติที่ไม่ประหยัดน้ำและมีการสูญเสียน้ำ จึงจำเป็นต้องให้ภาคการเกษตรตระหนักเรื่องการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า โดยให้ทราบข้อมูลสถานการณ์และความจำเป็นที่ควรปฏิบัติ ดังนี้

1) สถานการณ์การเกิดฝนทิ้งช่วง ทำให้ขาดแคลนน้ำทั้งในเขตชลประทาน และนอกเขตชลประทาน เกิดความแห้งแล้ง

2) น้ำต้นทุนไม่เพียงพอกับความต้องการในภาคเกษตร แหล่งน้ำมีน้อย ไม่กระจายอย่างทั่วถึง และปริมาณน้ำไม่เพียงพอ ทั้งแหล่งน้ำชลประทาน และแหล่งน้ำธรรมชาติ ตลอดจนเกษตรกรไม่มีแหล่งน้ำสำรองในพื้นที่อย่างเพียงพอ

3) เกษตรกรส่วนใหญ่ มีวิธีการใช้น้ำที่ขาดประสิทธิภาพ เกิดการสิ้นเปลืองและสูญเสียน้ำได้ง่าย รวมถึงการดูแลรักษาความชื้นให้กับพืชยังทำได้ไม่ดีพอ เช่น การให้น้ำแก่พืชไม่เหมาะสมกับความต้องการของพืช (ปริมาณ /ช่วงเวลา ที่พืชต้องการ) วิธีการให้น้ำแก่พืชที่ไม่เหมาะสมก่อให้เกิดการสูญเสียน้ำอย่างมาก ในขณะที่พืชนำไปใช้ได้เพียงเล็กน้อย เช่น การให้น้ำแบบไหลบ่า และการท่วมขัง รวมถึงวิธีการผลิตยังขาดการเอาใจใส่ในการรักษาความชื้นให้กับแปลงปลูกพืช เช่น ไม่คลุมดิน โครงสร้างดิน ไม่เหมาะสมกับการอุ้มน้ำ และต้นพืชคายน้ำสูงหรือดินสูญเสียความชื้นง่ายเนื่องจากได้รับแสงแดดจัด เป็นต้น

2. การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า เป็นการให้น้ำแก่พืชด้วยความประหยัดและเพียงพอกับความต้องการของพืช ให้พืชสามารถนำไปใช้สร้างการเจริญเติบโตให้ผลผลิต ดังนั้นจึงต้องมีวิธีการให้พืชน้ำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ด้วยการรักษาความชื้นในดิน ทำให้ดินอุ้มน้ำดี โคนต้นบริเวณรากพืชมีความชุ่มชื้นเพียงพอ และหลีกเลี่ยงการให้น้ำแบบสิ้นเปลือง ตลอดจนการลดการคายน้ำของพืช ดังนี้

- การรักษาความชื้น และลดการคายน้ำของพืชด้วยวิธีเขตกรรม
- การใช้วัสดุคลุมแปลงและโคนต้นพืชหรือไม่ควรให้น้ำเกินความต้องการของพืช

- การปรับปรุงบำรุงดิน ให้มีความอุดมสมบูรณ์ โครงสร้างดินดีขึ้นให้สามารถอุ้มน้ำและความชื้นได้ดี

- การระวังป้องกันการสูญเสียความชื้น ด้วยการจัดการพืชและสภาพแวดล้อม เช่น การปลูกไม้บังลม และการลดความเข้มข้นของแสงแดดด้วยการพรางแสงเพื่อลดการคายน้ำของพืช

- การตัดแต่งกิ่ง เพื่อลดการคายน้ำของพืช

- การให้น้ำแก่พืชอย่างประหยัดแต่เพียงพอกับความต้องการของพืช ไม่ให้น้ำแบบท่วมขัง

3. หลักการให้น้ำพืช

“น้ำ” เป็นปัจจัยหลักสำหรับการเพาะปลูกพืช ภายใต้สภาพการปลูกพืชที่มีน้ำเพียงพอ ธาตุอาหารเพียงพอ สภาพภูมิอากาศเหมาะสมแล้ว พืชสามารถสังเคราะห์แสง สร้างอาหารเพื่อนำไปใช้ในการเจริญเติบโต เก็บสะสมอาหารให้เป็นผลผลิตที่มนุษย์ต้องการได้อย่างเต็มที่ การปลูกพืชจึงต้องได้รับน้ำอย่างเพียงพอและเหมาะสมตามระยะเวลาที่ต้องการ หลักการให้น้ำเพื่อการเจริญเติบโตของพืชอย่างมีประสิทธิภาพและให้ได้ผลตอบแทนสูง จะต้องคำนึงถึงว่าควรให้น้ำแก่พืชเมื่อไร และให้ปริมาณน้ำเท่าไร มีปัจจัย 3 ประการที่ต้องคำนึงถึง คือ ดิน น้ำ และพืช ดังนี้

- ดิน คำนึงถึงความสามารถในการอุ้มน้ำของดินในเขตรากพืช
- น้ำ คำนึงถึงปริมาณของน้ำที่ต้องจัดหาให้แก่พืช
- พืช คำนึงถึงปริมาณน้ำที่พืชต้องการในช่วงเวลาต่าง ๆ ตลอดอายุพืช

ในการอุ้มน้ำของดินในเขตรากพืชและปริมาณน้ำที่พืชต้องการในแต่ละช่วงเวลาต่าง ๆ ตลอดอายุของพืชเป็นข้อมูลสำคัญเบื้องต้นที่จะต้องนำมาใช้กำหนดความถี่และปริมาณน้ำที่ให้แก่พืชแต่ละครั้ง

4. ความต้องการน้ำของพืช

4.1 ปริมาณความต้องการน้ำของพืชผัก (ตลอดฤดูกาลปลูก)

ลำดับ	ชนิดพืช	อายุพืชจากวันปลูกถึงเก็บเกี่ยว	ความต้องการน้ำ (ลูกบาศก์เมตรต่อไร่)
1	กระเทียม	75 - 150 วัน	535
2	กะหล่ำปลี	100 - 110 วัน	450 - 600
3	คะน้า	45 - 55 วัน	350
4	แตงกวา	30 - 40 วัน	350
5	ถั่วฝักยาว	50 - 75 วัน	400
6	ผักชี	45 - 50 วัน	350
7	พริกต่าง ๆ	70 - 90 วัน	500 - 800
8	มะเขือต่าง ๆ	60 - 90 วัน	400 - 600
9	มะเขือเทศ	60 - 75 วัน	400 - 600
10	หอมแบ่ง	40 - 50 วัน	650
11	บวบต่าง ๆ	40 - 60 วัน	300 - 500

ลำดับ	ชนิดพืช	อายุพืชจากวันปลูกถึงเก็บเกี่ยว	ความต้องการน้ำ (ลูกบาศก์เมตรต่อไร่)
12	ผักกาดขาว	45 - 80 วัน	450
13	ผักกาดเขียว	55 - 75 วัน	350
14	ผักกาดหอม	55 - 70 วัน	350
15	ผักบุ้งจีน	30 - 35 วัน	200
16	ผักเขียว	90 - 120 วัน	350
17	ผักทอง	120 - 180 วัน	333
18	แตงร้าน	80 - 120 วัน	400
19	แตงโม	75 - 120 วัน	470

4.2 ปริมาณความต้องการน้ำของพืชไร่

ลำดับ	พืชไร่	อายุการเจริญเติบโต	ความต้องการน้ำตลอดฤดูปลูก
1	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	120 วัน	450 - 600 มิลลิเมตร หรือ 720 - 960 ลูกบาศก์เมตรต่อไร่
2	มันสำปะหลัง	240 - 360 วัน	800 มิลลิเมตร หรือ 1,280 ลูกบาศก์เมตรต่อไร่
3	อ้อยโรงงาน	420 วัน	1,500 มิลลิเมตร หรือ 2,400 ลูกบาศก์เมตรต่อไร่

4.3 ปริมาณความต้องการน้ำของไม้ผล และไม้ยืนต้น

4.3.1 ตามระยะปลูก

ไม้ผล ไม้ยืนต้น	ระยะปลูก (เมตร)	พื้นที่ทรงพุ่มเฉลี่ย (ตารางเมตร)	ความต้องการน้ำเฉลี่ย (ลิตรต่อต้นต่อวัน)
ทุเรียน มังคุด ลำไย	ถึง 10×10 8×8	64 - 100	320 - 500
เงาะ	ถึง 8×8 6×6	36 - 64	180 - 320
มะม่วง	5×5 ถึง 6×6	25 - 36	125 - 180
ปาล์มน้ำมัน	9×9	81	405
ยางพารา	2.5×7	17.5	87.5

4.3.2 ตามขนาดทรงพุ่ม

ขนาดทรงพุ่ม (เมตร)	ความต้องการน้ำ (ลิตรต่อต้นต่อวัน)			
	มังคุด เงาะ	ทุเรียน ลำไย มะม่วง	ปาล์มน้ำมัน	ยางพารา
2 - 1	5 - 20	5 - 20	5 - 20	3 - 10
4 - 3	45 - 80	34 - 60	80 - 45	40 - 23
6 - 5	125 - 180	94 - 135	125 - 180	60 - 90
8 - 7	245 - 320	184 - 240	245 - 320	120 - 160
10 - 9	405 - 500	375 - 300	500 - 405	250 - 200

5. ระบบการให้น้ำพืช

พืชทุกชนิดมีความต้องการน้ำ โดยน้ำเป็นปัจจัยสำคัญของขบวนการสังเคราะห์แสงของพืชเป็นตัวละลายธาตุอาหารในดิน เพื่อให้รากดูดขึ้นไปสร้างการเจริญเติบโต และคายน้ำเพื่อระบายความร้อน นอกจากนี้ น้ำยังมีความสำคัญในการกำหนดปริมาณและผลผลิตของพืชด้วย ซึ่งพืชแต่ละชนิดมีความต้องการน้ำต่างกัน ขึ้นอยู่กับชนิด พันธุ์ และอายุของพืช การให้น้ำน้อยไปทำให้พืชเจริญเติบโตช้า ผลผลิตต่ำ ฯลฯ แต่ถ้ามากเกินไปจะทำให้สิ้นเปลืองน้ำและค่าใช้จ่าย ดังนั้นจึงจำเป็นต้องให้น้ำอย่างเหมาะสมกับความต้องการน้ำของพืชนั้น ๆ

ระบบการให้น้ำพืช เป็นกลไกที่สามารถจัดการควบคุมปริมาณการให้น้ำพืชได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและสะดวก มีผลดีดังนี้

- ช่วยในการให้น้ำแก่พืชเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
- พืชเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ จะไม่ชะงักการเจริญเติบโต
- เพิ่มปริมาณและคุณภาพของผลผลิตได้
- กำหนดเวลาการเก็บผลผลิตได้
- การใช้ปุ๋ยมีประสิทธิภาพสูงขึ้น
- สะดวกและประหยัดเวลาการให้น้ำ
- ลดความเสี่ยงในการเพาะปลูกและการประกอบอาชีพเกษตร

ระบบการให้น้ำพืชที่ดีจะต้องสนองความต้องการน้ำของพืชได้อย่างเพียงพอ อีกทั้งยังต้องเป็นระบบที่เหมาะสมกับปัจจัยอื่น ๆ ที่มีความสะดวกของผู้ใช้ระบบด้วย เช่น ชนิดของแหล่งน้ำ ข้อจำกัดของเครื่องสูบน้ำ เวลาในการให้น้ำ เป็นต้น ซึ่งในการเลือกระบบที่จะมาใช้กับพืชชนิดต่าง ๆ จะต้องรู้จักและทำความเข้าใจกับระบบการให้น้ำก่อน ในปัจจุบันสามารถจำแนกได้ ลักษณะ คือ 2

5.1 การจำแนกเป็นกลุ่มใหญ่ ตามลักษณะการตกของน้ำและการกระจายตัวในพื้นที่

5.1.1 การให้น้ำแบบฉีดฝอย (Sprinkler Irrigation) เป็นการให้น้ำโดยฉีดน้ำขึ้นไปบนอากาศเหนือต้นพืช กระจายเป็นฝอย แล้วให้ตกลงมาบนพื้นที่ปลูก เป็นระบบที่ใช้แรงดันตั้งแต่ 20 เมตร

ขึ้นไป โดยมีเครื่องสูบน้ำเป็นอุปกรณ์ส่งน้ำผ่านระบบท่อด้วยแรงดันที่สูง เพื่อน้ำออกที่หัวปล่อยโดยน้ำฉีดเป็นฝอย

5.1.2 การให้น้ำแบบเฉพาะจุด (Localize Irrigation) เป็นการให้น้ำบริเวณรากพืชโดยตรง น้ำจะถูกปล่อยจากหัวปล่อยน้ำสู่ดินให้น้ำซึมไปในดินบริเวณเขตรากพืช ระบบนี้เป็นระบบที่ประหยัดน้ำได้อย่างแท้จริง เนื่องจากจะเกิดการสูญเสียจากปัจจัยอื่นน้อยมาก และแรงดันที่ใช้กับระบบต่ำประมาณ 5-20 เมตร ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในด้านต้นทุนกำลังสูบน้ำ โดยแบ่งออกได้ 3 ระบบ ได้แก่ ระบบมินิสปริงเกลอร์ ระบบไมโครสเปรย์และเจ็ท และระบบน้ำหยด

5.2 การจำแนกเป็นกลุ่มเล็ก ตามแต่ละประเภทเป็น 4 ระบบ ได้แก่ ระบบสปริงเกลอร์ ระบบมินิสปริงเกลอร์ ระบบไมโครสเปรย์และเจ็ท และระบบน้ำหยด

5.2.1 ระบบสปริงเกลอร์ (Sprinkler system) เป็นระบบที่ใช้แรงดันตั้งแต่ 20 เมตรขึ้นไป และมีอัตราการไหลของหัวปล่อยน้ำตั้งแต่ 200 ลิตรต่อชั่วโมงขึ้นไป เหมาะสำหรับการให้น้ำในบริเวณกว้าง ครอบคลุมพื้นที่ได้มาก ระบบนี้ใช้กับ พืชไร่ และพืชผัก ที่มีพื้นที่ปลูกเป็นบริเวณกว้าง ระบบสปริงเกลอร์เหมาะกับสภาพแหล่งน้ำที่มีปริมาณน้ำมากเพียงพอ คุณภาพน้ำปานกลาง ดูแลง่าย ปัญหาการอุดตันน้อย จึงไม่ต้องการระบบการกรอง แต่ถ้าคุณภาพน้ำต่ำและมีสิ่งเจือปนมาก จำเป็นต้องมีระบบการกรอง แรงดันที่ต้องใช้ในระบบค่อนข้างสูง ทำให้การลงทุนด้านเครื่องสูบน้ำและค่าใช้จ่ายด้านพลังงานสูงกว่าระบบการให้น้ำอื่น ๆ

5.2.2 ระบบมินิสปริงเกลอร์ (Mini-Sprinkler system) ระบบมินิสปริงเกลอร์เป็นระบบที่ใช้แรงดัน 10 - 20 เมตร และมีอัตราการไหลของหัวปล่อยน้ำ 35 - 300 ลิตรต่อชั่วโมง เหมาะสำหรับไม้ผลที่มีระยะปลูกตั้งแต่ 4 เมตรขึ้นไป และนอกจากนี้ยังมีการใช้กับพืชผัก ระบบนี้เหมาะกับสภาพแหล่งน้ำที่มีปริมาณน้ำจำกัด คุณภาพน้ำค่อนข้างดี ปล่อยน้ำมีขนาดเล็ก ต้องการระบบการกรองที่ดีเพื่อไม่ให้อุดตัน ผู้ใช้ต้องละเอียดในการตรวจสอบและล้างกรองสม่ำเสมอทุกวัน ใช้แรงดันระดับปานกลาง การลงทุนด้านเครื่องสูบน้ำและค่าใช้จ่ายด้านพลังงานน้อยกว่าระบบสปริงเกลอร์

5.2.3 ระบบไมโครสเปรย์ (Micro-Spray system) และระบบเจ็ท (Jet system) เป็นระบบที่ใช้แรงดัน 10-20 เมตร และมีอัตราการไหลของหัวปล่อยน้ำ 20-352 ลิตรต่อชั่วโมง เหมาะสำหรับไม้ผลระยะชิด หรือที่มีระยะปลูกไม่เกิน 4 เมตร และพืชผัก 4 ระบบนี้เหมาะกับสภาพแหล่งน้ำที่มีปริมาณน้ำจำกัด คุณภาพน้ำค่อนข้างดี ปล่อยน้ำมีขนาดเล็ก ต้องการระบบการกรองที่ดีเพื่อไม่ให้เกิดการอุดตัน ผู้ใช้ต้องตรวจสอบและล้างกรองอย่างสม่ำเสมอทุกวัน ใช้แรงดันระดับปานกลาง การลงทุนด้านเครื่องสูบน้ำและค่าใช้จ่ายด้านพลังงานน้อยกว่าระบบสปริงเกลอร์

5.2.4 ระบบน้ำหยด (Drip system) เป็นระบบที่ใช้แรงดัน 5 - 15 เมตร และมีอัตราการไหลของหัวปล่อยน้ำ 1 - 8 ลิตรต่อชั่วโมง ปล่อยน้ำจากหัวปล่อยน้ำสู่ดินโดยตรง แล้วซึมผ่านดินไปในบริเวณเขตรากพืชด้วยแรงดูดซับของดิน เหมาะสำหรับพืชไร่ พืชผัก ที่ปลูกเป็นแถวชิดหรือไม้ผลบางชนิด ระบบน้ำหยดเหมาะกับสภาพแหล่งน้ำที่มีปริมาณน้ำจำกัด คุณภาพน้ำดี ปล่อยน้ำมีขนาดเล็กมาก ต้องการระบบการกรองที่ดีเพื่อไม่ให้เกิดการอุดตัน ผู้ใช้ต้องมีความละเอียดในการตรวจสอบ และล้างไส้กรองอย่างสม่ำเสมอ

ทุกวัน แรงดันที่ต้องใช้ในระบบอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ทำให้การลงทุนด้านเครื่องสูบน้ำและค่าใช้จ่ายด้านพลังงานน้อยที่สุด

6. ตารางเปรียบเทียบระบบการให้น้ำ

ระบบการให้น้ำ	แรงดันน้ำ	อัตราการไหล	ระยะเวลาการให้น้ำ
สปริงเกอร์	สูง (20 เมตร ขึ้นไป)	มาก (250 ลิตรต่อชั่วโมงขึ้นไป)	น้อย
มินิสปริงเกอร์	ปานกลาง (10-20 เมตร)	ปานกลาง (35-300 ลิตรต่อชั่วโมง)	ปานกลาง
ไมโครสเปรย์ และเจ็ท	ปานกลาง (10-20 เมตร)	ปานกลาง (10-200 ลิตรต่อชั่วโมง)	ปานกลาง
น้ำหยด	ต่ำ (5-15 เมตร)	ต่ำ (1-8 ลิตรต่อชั่วโมง)	นาน

7. องค์ประกอบของระบบการให้น้ำ

- 7.1 เครื่องสูบน้ำ ทำหน้าที่สูบน้ำจากแหล่งน้ำและเพิ่มความดันให้กับหัวปล่อยน้ำ
- 7.2 เครื่องกรองน้ำ ทำหน้าที่กรองสิ่งสกปรกและเศษผงต่าง ๆ ที่ปนมากับน้ำ ป้องกันไม่ให้เกิดการอุดตันที่หัวปล่อยน้ำ
- 7.3 ท่อเมน ท่อที่ส่งน้ำออกจากเครื่องสูบน้ำไปยังท่อเมนย่อย ควรใช้เป็นท่อพีวีซี (PVC)
- 7.4 ท่อเมนย่อย ท่อซึ่งแยกออกมาจากท่อเมน และส่งน้ำไปยังท่อย่อย ควรใช้เป็นท่อพีวีซี (PVC) หรือ พีโอ (PE) ชนิด HDPE
- 7.5 ท่อย่อย ท่อที่สำหรับติดตั้งหัวปล่อยน้ำและจ่ายน้ำให้กับหัวปล่อยน้ำโดยตรง ควรใช้ท่อพีโอ (PE) ชนิด LDPE
- 7.6 หัวปล่อยน้ำ อุปกรณ์ที่ทำหน้าที่รับน้ำมาจากท่อย่อย และจ่ายน้ำให้กับต้นพืชตามปริมาณที่ต้องการ

8. การเลือกระบบน้ำที่เหมาะสมกับประเภทของพืช

8.1 ระบบการให้น้ำแก่พืชผักและพืชสมุนไพร

พืชผักและพืชสมุนไพร โดยทั่วไปจะปลูกในลักษณะการยกแปลง ทั้งในพื้นที่ลุ่มและพื้นที่ดอน ในพื้นที่ลุ่มนิยมยกแปลงและมีคูน้ำล้อมรอบเพื่อใช้ประโยชน์จากคูน้ำในการขนย้ายผลผลิตและให้น้ำโดยใช้เรือรดน้ำ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ เมื่อน้ำขนาดใหญ่กระทบใบผัก ทำให้ผักชำรุดเสียหายได้ ส่วนในพื้นที่ดอนนิยมความลาดชันไม่เกินร้อยละ 5 ใช้วิธีการสูบน้ำเข้าแปลงโดยวิธีการให้น้ำทางผิวดินหรือให้น้ำไหลไปตามร่องคู แต่ในปัจจุบันนิยมใช้ระบบการให้น้ำพืชด้วยแรงดันจากเครื่องสูบน้ำส่งน้ำผ่านท่อน้ำและจ่ายน้ำออกทางหัวปล่อยน้ำให้แก่ต้นพืช

ระบบการให้น้ำที่เหมาะสม

1. ระบบมินิสปริงเกลอร์ และระบบไมโครสเปรย์ เหมาะสำหรับพืชผักที่ปลูกเป็นแปลงแบบหว่านหรือแบบต้นกล้า เช่น ผักกินใบ ผักหัว การติดตั้งสามารถวางระยะห่างระหว่างหัวมินิสปริงเกลอร์ ไม่เกิน 4 เมตร เป็นต้น

2. ระบบน้ำหยด เหมาะสำหรับพืชผักที่ปลูกเป็นแถวเป็นแนว เช่น ถั่วฝักยาว คื่นหอย ผักกาดขาว กะหล่ำปลี ที่มีระยะการปลูกระหว่างแถว 0.5 – 1 เมตร สามารถใช้เทปน้ำหยดที่มีช่องทางน้ำออกให้เลือกใช้ได้หลายระยะ เช่น 30 50 60 และ 100 เซนติเมตร อัตราการไหล 1.5 – 2.5 ลิตรต่อชั่วโมง

8.2 ระบบการให้น้ำแก่พืชไร่

พืชไร่ เป็นพืชที่ปลูกเป็นแปลงมีระบบการปลูกเป็นแถวประมาณ 1 – 2 เมตร จึงสามารถให้น้ำได้หลายวิธี ในพื้นที่ซึ่งมีความสม่ำเสมอและความลาดชันไม่มากเกินไป โดยทั่วไปในอดีตให้น้ำแบบร่องคู โดยน้ำไหลไปตามร่อง ซึ่งปรับระดับความลาดชันให้สม่ำเสมอ น้ำจะซึมเข้าทางด้านข้างไปยังรากพืช แต่วิธีนี้ค่อนข้างสิ้นเปลืองน้ำ เกิดการสูญเสียไปได้มาก ปัจจุบันมีให้น้ำที่มีประสิทธิภาพโดยการใช้ระบบน้ำ

ระบบการให้น้ำที่เหมาะสม

1. ระบบน้ำหยด เหมาะสำหรับพืชไร่ที่มีลักษณะการปลูกเป็นแถวชิด เช่น มันสำปะหลัง อ้อย ข้าวโพด สามารถใช้เทปน้ำหยดวางตามแนวแถวปลูก โดยใช้เทปน้ำหยดที่มีอัตราการจ่ายน้ำ 1.5 – 2.5 ลิตรต่อชั่วโมง ระยะห่างระหว่างจุดปล่อยน้ำ 20 – 30 เซนติเมตร เป็นต้น

2. ระบบสปริงเกลอร์ เหมาะสำหรับพืชไร่ที่ปลูกเป็นพื้นที่กว้าง ซึ่งต้องมีแหล่งน้ำอย่างเพียงพอ และมีค่าใช้จ่ายด้านพลังงานสูง นิยมใช้ในการให้น้ำกับ มันสำปะหลัง อ้อย ข้าวโพด สับปะรด เป็นต้น ระยะห่างระหว่างท่อย่อยและระหว่างหัวสปริงเกลอร์ มากกว่า 10 เมตรขึ้นไป เช่น ติดตั้งหัวสปริงเกลอร์อัตราการไหล 500 ลิตรต่อชั่วโมง รัศมีการกระจายน้ำ เมตร ทุกระยะ 10×10 เมตร 12 – 10 เป็นต้น

8.3 ระบบการให้น้ำแก่ไม้ผลและไม้ยืนต้น

ไม้ผล และไม้ยืนต้น ส่วนใหญ่มีระยะปลูกที่แน่นอน อย่างไรก็ตามในอดีตมักจะทำดินล้อมรอบโคนต้นและปล่อยน้ำทางผิวดินไหลเข้าท่วมขังและซึมลงดินเอง หรือใช้สายยางปล่อยน้ำลงพื้นดินใต้โคนต้นพืช แต่ปัจจุบันมีระบบการให้น้ำที่มีประสิทธิภาพ โดยให้น้ำที่บริเวณโคนต้นด้วยหัวมินิสปริงเกลอร์ หรือหัวไมโครสเปรย์ ซึ่งใช้ได้กับไม้ผล เช่น เงาะทุเรียน มังคุด มะม่วง และในไม้ยืนต้น เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ส่วนหัวน้ำหยดก็สามารถใช้ได้กับไม้ผลที่ปลูกเรียงเป็นแถวชิด เช่น ฝรั่ง กล้วย เป็นต้น

ระบบการให้น้ำที่เหมาะสม

ระบบการให้น้ำที่เหมาะสมสำหรับไม้ผล และไม้ยืนต้นที่มีประสิทธิภาพ คือการให้น้ำแบบเฉพาะจุดบริเวณรากพืชโดยตรง น้ำจะถูกปล่อยจากหัวปล่อยน้ำสู่ดินให้ซึมไปในดินบริเวณเขตรากพืช

ระบบนี้เป็นระบบที่ประหยัดน้ำ สูญเสียน้ำน้อยมากและแรงดันที่ใช้กับระบบประมาณ 5-20 เมตร ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในด้านต้นทุนกำลังสูบน้ำ การให้น้ำแบบเฉพาะจุดทั้ง 3 ระบบ โดยทั่วไปไม้ผลที่ปลูกระยะห่างตั้งแต่ 4 เมตรขึ้นไป นิยมใช้ระบบมินิสปริงเกอร์ ส่วนไม้ผลระยะชิดนิยมใช้ระบบไมโครสเปรย์

1. ระบบมินิสปริงเกอร์ เหมาะสำหรับไม้ผล ไม้ยืนต้นที่มีระยะปลูกตั้งแต่ 4 เมตรขึ้นไป เช่น ไม้ผล ไม้ยืนต้น ระยะปลูก 5x5 , 6x6 , 8x8 เมตร สามารถวางท่อย่อยตามแถวของไม้ผลทุกแถว และติดตั้งหัวมินิสปริงเกอร์ต้นละ 1 - 2 หัว

ข้อดี มีใบหมุนช่วยกระจายน้ำเป็นวงกว้างใช้กับต้นไม้ใหญ่ได้

ข้อจำกัด ต้องใช้เครื่องกรองละเอียดปานกลาง 40 - 120 เมช (mesh) และหมั่นล้างไส้กรองทุกวัน ถ้าใบหมุนชำรุดจะใช้งานไม่ได้

2. ระบบไมโครสเปรย์ (Micro Spray) และเจ็ท (Jet) เหมาะสำหรับไม้ผล ไม้ยืนต้นที่ปลูกระยะชิด คือไม่เกิน 4 เมตร เช่น ไม้ผล ไม้ยืนต้น ระยะปลูก 3x3 หรือ 4x4 เมตร สามารถวางท่อย่อยตามแถวปลูกของไม้ผล และติดตั้งหัวไมโครสเปรย์หรือหัวเจ็ท ต้นละ 1 - 2 หัว

ข้อดี เป็นอุปกรณ์ที่ไม่มีชิ้นส่วนเคลื่อนไหว ลดปัญหาการสึกหรอ สามารถใช้งานได้นาน

ข้อจำกัด สูญเสียน้ำจากการกระจายไปตามลมบ้าง ต้องใช้เครื่องกรองละเอียดค่อนข้างมาก 80 - 120 เมช (mesh) และหมั่นล้างไส้กรองทุกวัน

3. ระบบน้ำหยด (Drip) เหมาะสำหรับไม้ผล ไม้ยืนต้นที่มีระยะปลูกเป็นแถวระยะชิด เช่น 2x5 , 3x7 เมตร เป็นต้น วางท่อย่อย 1 - 2 เส้นตามแถวของไม้ผลทุกแถว และติดตั้งหัวน้ำหยดต้นละ 2 - 8 หัว ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อุ่น ส้ม กล้วย เป็นต้น

ข้อดี ประหยัดน้ำ และใช้พลังงานน้อยที่สุด

ข้อจำกัด อดตันง่ายต้องใช้เครื่องกรองละเอียดมาก 140 เมช (mesh) และต้องหมั่นตรวจสอบและล้างไส้กรองทุกวัน การวางบนพื้นดินทำให้ตรวจสอบยาก และเมื่อพบการอุดตันพืชอาจเกิดความเสียหายไปแล้ว

6.2 กิจกรรมจัดทำแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า เพื่อเป็นตัวอย่างและจุดเรียนรู้ให้เกษตรกรและชุมชน

ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอที่เป็นพื้นที่เป้าหมาย
วิธีการดำเนินการ ดังนี้

6.2.1 การคัดเลือกเกษตรกรต้นแบบ สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอที่เป็นพื้นที่เป้าหมาย ดำเนินการคัดเลือกเกษตรกรต้นแบบสำหรับจัดทำแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า เพื่อเป็นตัวอย่างและจุดเรียนรู้ให้เกษตรกรและชุมชน แห่งละ 2 ไร่ และคัดเลือกจากหลักเกณฑ์ประกอบ ดังนี้

1) เป็นพื้นที่ที่มีแหล่งน้ำเพียงพอสำหรับติดตั้งระบบน้ำในแปลงต้นแบบ เช่น สระน้ำ ในพื้นที่เกษตรของตนเอง บ่อบาดาล แหล่งน้ำชลประทาน หรือแหล่งน้ำธรรมชาติ เป็นต้น ที่สามารถเป็นแหล่งน้ำการเกษตรได้อย่างเพียงพอ และเหมาะสม

2) เกษตรกรสมัครใจเข้าร่วมดำเนินโครงการเพื่อจัดทำแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า มีจิตอาสา และความพร้อมสำหรับการพัฒนาเป็นเกษตรกรต้นแบบ และจุดถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร และชุมชนได้ ตลอดจนเกษตรกรมีความสามารถสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมบางส่วนที่โครงการไม่สามารถดำเนินการได้ทั้งหมด

6.2.2 การออกแบบ และติดตั้งระบบน้ำในแปลงเรียนรู้

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการระดับจังหวัด เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการระดับอำเภอ และเกษตรกรผู้ได้รับการคัดเลือกให้จัดทำแปลงเรียนรู้ นำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปออกแบบและติดตั้งระบบน้ำในแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าได้อย่างเหมาะสมกับพื้นที่แปลงของเกษตรกรต้นแบบได้

6.2.3 การจัดทำป้ายแปลงต้นแบบ สำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการจัดทำป้ายแปลงและติดตั้งอย่างมั่นคงในจุดที่เหมาะสม โดยมีขนาดป้ายแปลงไม่น้อยกว่า 80 เซนติเมตร x 120 เซนติเมตร

ตัวอย่างข้อความ

แปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

ระบบการให้น้ำ แบบ

นาย บ้าน ตำบล อำเภอ..... จังหวัด.....

โครงการส่งเสริมการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

กิจกรรมการขยายผลแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

โดย สำนักงาน.....

กรมส่งเสริมการเกษตร

งบประมาณ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดทำแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์ ปัจจัยต่าง ๆ ที่ใช้ในแปลงเรียนรู้ ค่าจัดทำป้ายแปลง และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

6.3 กิจกรรมการจัดเก็บข้อมูลผลผลิตและผลตอบแทนของพืชในแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าอย่างต่อเนื่องตามแบบฟอร์มที่กำหนด

ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรอำเภอ

วิธีการดำเนินการ ดังนี้

สำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการเก็บข้อมูลผลผลิตและผลตอบแทนของพืชในแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ รายละเอียดตามแบบฟอร์มที่ 2

6.4 การติดตามนิเทศงาน การรายงาน และการประเมินผลการดำเนินงาน

ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา

การติดตามนิเทศงาน และการรายงานผล โดยจังหวัดที่มีพื้นที่ดำเนินการ และสรุปผล
การดำเนินงานโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นาปีงบประมาณ พ.ศ. 2568
รายละเอียดตามแบบฟอร์มที่ 3

งบประมาณ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าวัสดุ อุปกรณ์
ค่าเอกสาร และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

7. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2567 - กันยายน 2568

8. แผนปฏิบัติงาน

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	ระยะเวลาดำเนินการ												ผู้รับผิดชอบ
	ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			ไตรมาส 4			
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
1. แจ้งอนุมัติโครงการฯ		↔											จังหวัด
2. ชี้แจงโครงการฯ			↔										จังหวัด
3. ขออนุมัติโครงการ			↔										จังหวัด
4. กิจกรรมการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรโดยวิธีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม													จังหวัด
4.1 รับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ			↔										จังหวัด/ อำเภอ
4.2 การถ่ายทอดความรู้ (ทดสอบความรู้ก่อน-หลังอบรม)			↔										จังหวัด/ อำเภอ
4.3 เก็บข้อมูลผลการเปลี่ยนแปลงของเกษตรกรที่เข้ารับการอบรม				↔						↔			จังหวัด/ อำเภอ
5. กิจกรรมจัดทำแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า			↔										จังหวัด
5.1 การคัดเลือกเกษตรกรต้นแบบ			↔										จังหวัด/ อำเภอ
5.2 การออกแบบ และติดตั้งระบบน้ำในแปลงเรียนรู้			↔										จังหวัด/ อำเภอ
5.3 การจัดทำป้ายแปลงต้นแบบ				↔						↔			จังหวัด/ อำเภอ
6. การจัดเก็บข้อมูลผลผลิตและผลตอบแทนของพืชในแปลงต้นแบบ										↔			จังหวัด/ อำเภอ

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	ระยะเวลาดำเนินการ												ผู้รับผิดชอบ
	ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			ไตรมาส 4			
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าอย่างต่อเนื่องตามแบบฟอร์มที่กำหนด													
7. การติดตามนิเทศงาน การรายงาน และการประเมินผลการดำเนินงาน													จังหวัด
8. สรุปผลการดำเนินโครงการ													จังหวัด/ อำเภอ

9. งบประมาณ 16,000 บาท รายละเอียดงบประมาณ ดังนี้

กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	ปริมาณ	ไตรมาสที่ดำเนินการ	งบประมาณ (บาท)	ระดับดำเนินการ
1. การถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร โดยวิธีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม - หลักสูตรการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าสำหรับเกษตรกร	อำเภอคลองหอยโข่ง	50 ราย	1 - 2	16,000	จังหวัด
2. กิจกรรมจัดทำแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า	อำเภอคลองหอยโข่ง	1 แห่ง	3 - 4	*ยังไม่ได้รับการจัดสรร	จังหวัด

10. ตัวชี้วัดโครงการ

- เชิงปริมาณ

เกษตรกรจำนวน 50 ราย ได้รับการถ่ายทอดความรู้การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

- เชิงคุณภาพ

แปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น เกิดการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพในแปลงต้นแบบ เป็นตัวอย่างและจุดเรียนรู้ให้กับเกษตรกรและชุมชน

11. ผลผลิต ผลลัพธ์

ผลผลิต (output)

- เกษตรกรในพื้นที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า และการให้น้ำพืชอย่างมีประสิทธิภาพด้วยระบบการให้น้ำแก๊พชีเบื้องต้น จำนวน 50 ราย

- เกิดแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นตัวอย่างและจุดเรียนรู้ให้กับเกษตรกรและชุมชน จำนวน 1 แห่ง

ผลลัพธ์ (outcome)

- เกษตรกร นำความรู้จากการเข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้ ไปปรับใช้ในพื้นที่การเกษตรของตนเองและชุมชน
- เกิดการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพในแปลงต้นแบบ

12. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรมีการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า มีประสิทธิภาพ สามารถใช้ประโยชน์จากแปลงต้นแบบ เพื่อเป็นตัวอย่างในการผลิตทางการเกษตรในไร่นาของตนเองได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

13. การประเมินผลโครงการ

1. ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ : เกษตรกรจำนวน 50 ราย ได้รับการถ่ายทอดความรู้การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

วิธีการประเมินผล : การเก็บบันทึกข้อมูลเกษตรกรที่เข้ารับการถ่ายทอดความรู้ จำนวน 50 ราย ลงระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (<http://e-project.doae.go.th>)

ช่วงเวลา : ภายในไตรมาสที่ 1 - 2

2. ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ : ร้อยละ 60 ของแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

วิธีการประเมินผล : การเก็บบันทึกข้อมูลแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า โดยเก็บข้อมูล รายจ่าย รายได้ ปริมาณการใช้น้ำในแปลงต้นแบบฯ ทั้งก่อน และหลังเข้าร่วมโครงการ เพื่อหาผลตอบแทนที่เกิดขึ้นของแปลงแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า (ร้อยละ 60 ของแปลงต้นแบบเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น)

ช่วงเวลา : กันยายน - ธันวาคม 2568

*** หมายเหตุ - วัดผลจากเกษตรกรน้อมนำแนวพระราชดำริไปปฏิบัติและได้ผลจริง ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
- วัดผลมูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วย (เฉลี่ยร้อยละ) ปี 2568 - 2570 เพิ่มขึ้นร้อยละ 15
วัดผลจากแปลงเรียนรู้จำนวน 1 แห่ง

14. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

	1. แบบฟอร์มที่ 1 แบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินผลการนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกรผู้เข้ารับการถ่ายทอดความรู้
	2. แบบฟอร์มที่ 2 การเปรียบเทียบผลตอบแทนพืช (สินค้า) ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ

	3. แบบฟอร์มที่ 3 สรุปผลการดำเนินงาน
	4. แบบฟอร์มที่ 4 แบบติดตาม และประเมินแปลงต้นแบบ

15. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

15.1 กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา โทรศัพท์ 0 7431 1460

15.2 นายวีรพันธุ์ นิลวัตร ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

โทรศัพท์ 06 1326 1551 ID Line : bumtheblue E-mail : werapant.nilwat@gmail.com

15.3 นายสรเพชร พัดยา ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ (ผู้รับผิดชอบหลัก)

โทรศัพท์ 085-6778404 ID Line : dendk E-mail : phadya_den@hotmail.com

15.4 นางสาวส.พรเทวี พลกล้า ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

โทรศัพท์ : 080 862 5478 ID Line : 0950865989 E-mail: sorpron1907@gmail.com

16. ผู้ให้ความเห็นชอบโครงการส่งเสริมการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กิจกรรมการขยายผลแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

(นายวีรพันธุ์ นิลวัตร)

หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

17. ผู้อนุมัติโครงการ

(นายประถม มุสิกรักษ์)

เกษตรจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา

คู่มือโครงการส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น เศรษฐกิจฐานราก
 - แผนแม่บทย่อย การสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

2. หลักการและเหตุผล

การพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) เพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศไทยในหลากหลายมิติ พัฒนาค้นในทุกมิติและทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่งและมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ซึ่งมีเป้าหมายการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อนสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิด ร่วมทำเพื่อส่วนรวม การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งพาตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคม โดยแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (16) เศรษฐกิจฐานราก มีเป้าหมายเพื่อปรับโครงสร้างเศรษฐกิจฐานราก และเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเอง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีคุณธรรม และเป็นระบบเศรษฐกิจที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาด้านอื่น ๆ ในพื้นที่ เกิดการสร้างอาชีพและกระจายรายได้ และลดปัญหาความเหลื่อมล้ำและไม่เสมอภาคจากระดับชุมชน

กรมส่งเสริมการเกษตรมีภารกิจในการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร ครอบครัวยุทธศาสตร์ และองค์กรเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรมีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง มีคุณภาพชีวิตที่ดี และพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรได้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาเกษตรกรในทุกช่วงวัย ตั้งแต่ยุวเกษตรกร เกษตรกรทั่วไป รวมไปถึงเกษตรกรสูงวัย ทั้งที่เป็นเกษตรกรรายเดี่ยว และส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มเป็นองค์กรเกษตรกร ได้แก่ กลุ่มยุวเกษตรกร กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เพื่อสร้างความเข้มแข็งและความสามารถในการแข่งขัน โดยมีความสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ในประเด็นการพัฒนาที่ 3 การสร้างความเสมอภาคและกระจายความเท่าเทียมทางสังคมเกษตร ในแนวทางการพัฒนาด้านการสร้างสภาพแวดล้อมและกลไก

ที่ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก โดยการพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มการผลิตและผลิตภัณฑ์ชุมชน การพัฒนาผู้ประกอบการ โดยการส่งเสริมการพัฒนาผู้ประกอบการและวิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติข้างต้น

ดังนั้น เพื่อการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของเศรษฐกิจฐานราก เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ จำเป็นต้องมีการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรในทุกช่วงวัย ให้มีความสามารถในการจัดการองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม บนฐานความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มาใช้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าและผลิตภัณฑ์ ส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือทั้งในเชิงธุรกิจและสังคม พัฒนาช่องทางการตลาด การบริหารจัดการกองทุน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรหรือองค์กรเกษตรกรที่มีศักยภาพ พัฒนาสู่การเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร เพื่อก่อให้เกิดการกระจายรายได้ให้กับชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรม เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน และมีส่วนแบ่งทางเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น

3. วัตถุประสงค์

3.1 เสริมสร้างและพัฒนาองค์กรเกษตรกร ให้มีความเข้มแข็ง มีความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่มเพิ่มขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีทักษะการเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตรเบื้องต้น เพื่อสร้างรายได้หรือลดรายจ่ายให้ครัวเรือนและชุมชน

3.2 ส่งเสริมการสร้างความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชนให้มีอาหารปลอดภัยบริโภคเพียงพอ สามารถลดความเสี่ยงการขาดแคลนอาหารจากภาวะวิกฤตต่าง ๆ

3.3 พัฒนาศักยภาพด้านเคหกิจเกษตรให้เกษตรกรสูงวัยในการประกอบอาชีพ เพื่อสร้างรายได้เสริมและเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัย

4. เป้าหมาย

สมาชิกองค์กรเกษตรกร และเกษตรกรสูงวัย จำนวน 150 ราย ประกอบด้วย

4.1 สมาชิกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร จำนวน 30 ราย

4.2 สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน 45 ราย

4.3 สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร จำนวน 60 ราย

4.4 เกษตรกรสูงวัยอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 15 ราย

5. สถานที่ดำเนินการ

พื้นที่จังหวัดสงขลา

6. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

6.1 การขับเคลื่อนงานพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

6.1.1 สัมมนาเชิงปฏิบัติการเพิ่มศักยภาพการพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

กรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพิ่มศักยภาพการพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร เพื่อเสริมองค์ความรู้และสร้างทักษะให้กับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ประกอบด้วย งานส่งเสริมและพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร งานส่งเสริมและพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกร งานส่งเสริมและพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกร งานส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหาร ระดับชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และงานพัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้ให้เกษตรกรสูงวัย ในระดับ ส่วนกลาง ระดับเขต ระดับจังหวัด และระดับอำเภอ โดยดำเนินการจัดในรูปแบบออนไลน์ จำนวน 2 ครั้ง ครั้งละ 2 วัน ดังนี้

- 1) การสร้างความรู้ความเข้าใจในการขับเคลื่อนงานพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร รวมถึงการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติงานในพื้นที่
- 2) การเสริมองค์ความรู้และสร้างทักษะในการประยุกต์ใช้เครื่องมือที่จำเป็นในการดำเนินงานให้ครอบคลุมกระบวนการพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร
- 3) การเสริมองค์ความรู้และสร้างทักษะในการเพิ่มมูลค่าผลผลิต พัฒนาผลิตภัณฑ์ และบริหารจัดการธุรกิจเกษตร เพื่อขับเคลื่อนงานพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร
- 4) การเสริมองค์ความรู้และสร้างทักษะในการใช้เทคโนโลยีในยุคดิจิทัล (Digital Mindset) เพื่อให้การส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีครอบคลุมตลอด Value Chain
- 5) การสร้างความตระหนักรู้ในการกระทำที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การปฏิบัติที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงความเข้าใจในด้านเศรษฐกิจ สังคม องค์กร และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

6.2 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

6.2.1 เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร

1) พัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

- (1) คัดเลือกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรจำนวน 1 กลุ่ม สมาชิกกลุ่มละ 15 ราย

โดยพิจารณาคัดเลือกจาก

(1.1) เป็นกลุ่มที่มีผลการประเมินศักยภาพกลุ่มอยู่ในระดับปานกลางหรือปรับปรุง หรือเป็นกลุ่มที่มีการจัดตั้งใหม่

(1.2) ต้องเป็นกลุ่มที่ไม่เคยได้รับการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร สู่ Smart Group ภายใต้โครงการ/กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

(1.3) สมาชิกกลุ่มต้องไม่มีประวัติหรือรายชื่อเป็นเกษตรกรที่มีการเผาในพื้นที่
การเกษตร

(1.4) สมาชิกกลุ่มต้องมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) ทั้งนี้ หากครัวเรือน
ของสมาชิกกลุ่มมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรเป็นหัวหน้าครัวเรือนไว้แล้ว ให้เพิ่มข้อมูลสมาชิกกลุ่มรายนั้นในส่วน
ของสมาชิกครัวเรือน

(2) ให้สมาชิกกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ก่อนเข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) แล้วนำผลการประเมินหรือประเด็นที่ควรพัฒนารายบุคคลมาใช้ประกอบในการวิเคราะห์ Problem Pain Points เพื่อจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้ระดับพื้นฐาน

(3) ให้กลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) ก่อนเข้าร่วม
โครงการ ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) แล้วนำผลการประเมิน
มาใช้ประกอบในการวิเคราะห์ Problem Pain Points เพื่อจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้
ระดับพื้นฐาน

ทั้งนี้ เพื่อเข้ากระบวนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group ให้มีผลการประเมิน
ตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ หลังจากการเข้าร่วม
โครงการ โดยมีกระบวนการพัฒนา ดังนี้

**1.1) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติ เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริม
อาชีพการเกษตรสู่ Smart Group จำนวน 1 ครั้ง ระยะเวลา 2 วัน โดยดำเนินการ ดังนี้**

(1) วิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน ด้วยการจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล
(IFPP) และวางแผนการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการกลุ่มสู่ Smart Group ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

(1.1) ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม

(1.2) ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร

(1.3) ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก

(1.4) ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ

(1.5) ด้านสาธารณประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โดยนำผลการประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) หรือประเด็นที่ควรพัฒนารายบุคคล
ของสมาชิกกลุ่ม และผลการประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) ของกลุ่ม มาใช้ประกอบในการวิเคราะห์
Problem Pain Points และจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้ระดับพื้นฐาน

(2) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรการเรียนรู้
ระดับพื้นฐาน แผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) และแผนการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการกลุ่มสู่ Smart
Group รวมถึงจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่เป็น Smart Group และหรือกลุ่ม/
องค์กรเกษตรกรที่เป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร แล้วนำมาขยายผลสู่การพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริม

อาชีพการเกษตรที่เข้าร่วมโครงการให้เป็น Smart Group พร้อมทั้งจัดทำแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group เพื่อเตรียมเสนอขอรับการสนับสนุนต่อไป

ทั้งนี้ ให้สำนักงานเกษตรอำเภอพื้นที่เป้าหมาย จัดทำรายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลาทราบ หลังเสร็จสิ้นโครงการภายในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2568 และสำนักงานเกษตรจังหวัดรายงานการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group ตามแบบ กสอ. SG-1 ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร ภายในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2568 โดยสามารถดาวน์โหลดแบบรายงานต่าง ๆ ได้ตามลิงค์หรือ QR Code แนบท้ายคู่มือโครงการ

1.2) สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกับกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ดำเนินการตามแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group โดยเตรียมรายการจัดซื้อเครื่องมือ/วัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต/วัสดุสาธิต ยกตัวอย่างรายการ ดังนี้

(1.1) ปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย พันธุ์พืช แกลบ มูลสัตว์ ฯลฯ

(1.2) วัสดุสาธิต วัสดุการเกษตร เช่น วัสดุเพาะชำ สแลนหรือผ้าใบ ตาข่าย อุปกรณ์ในการขยายพันธุ์ ฯลฯ

(1.3) วัสดุงานบ้านงานครัว เช่น ภาชนะสำหรับใส่ของ เขียง ถ้วยตวง ฯลฯ และปัจจัยอื่น ๆ โดยดำเนินการตามแผนและความต้องการของกลุ่ม ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นการใช้จ่ายงบประมาณที่มีลักษณะเป็นงบลงทุนหรือรายจ่ายที่จ่ายในลักษณะค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ซึ่งการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการโดยเคร่งครัด

(2) สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการจัดซื้อเครื่องมือ/วัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต/วัสดุสาธิต และปัจจัยอื่น ๆ ตามแผนและความต้องการของกลุ่ม ภายในวงเงินงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน และส่งมอบให้กลุ่มดำเนินการตามแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group ต่อไป

ทั้งนี้ เมื่อดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว ให้สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร ดำเนินการ ดังนี้

(1) ให้สมาชิกกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) หลังเข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) (แบบฟอร์มเดิมที่ใช้ประเมินก่อนเข้าร่วมโครงการ)

(2) ให้กลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) หลังเข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) (แบบฟอร์มเดิมที่ใช้ประเมินก่อนเข้าร่วมโครงการ)

(3) ร่วมกันวางแผนการขยายผลการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่สมาชิกกลุ่มรายอื่น ๆ และ/หรือแผนการดำเนินงานในปีต่อไป

(4) ให้สำนักงานเกษตรอำเภอพื้นที่เป้าหมาย จัดทำรายงานผลการดำเนินงาน กิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร Smart Group ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา ทราบ หลังเสร็จสิ้นโครงการภายใน 30 วัน

(5) สำนักงานเกษตรจังหวัดรายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาศักยภาพ กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร Smart Group ตามแบบ กสอ.SG-2 แบบประเมินคุณสมบัติเกษตรกร ปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ของสมาชิกกลุ่ม (ที่มีผลการประเมินก่อน-หลัง) และแบบประเมินศักยภาพกลุ่ม องค์กรเกษตรกร (3ก) ของกลุ่ม (ที่มีผลการประเมินก่อน-หลัง) ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร ภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2568 โดยสามารถดาวน์โหลดแบบรายงานต่าง ๆ ได้ตามลิงค์หรือ QR Code แนบท้ายคู่มือโครงการ

2) พัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร

สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

(1) คัดเลือกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร จำนวน 1 กลุ่ม สมาชิก 15 ราย รวม โดย พิจารณาคัดเลือกจาก

(1.1) เป็นกลุ่มที่มีผลการประเมินศักยภาพกลุ่มอยู่ในระดับดี เป็นลำดับแรก ทั้งนี้ ในกรณีที่กลุ่มที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีไม่มีความพร้อมที่จะพัฒนาศักยภาพเป็นผู้ประกอบการด้านการ เกษตร ให้พิจารณากลุ่มที่มีผลการประเมินศักยภาพกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง มีความพร้อมและศักยภาพ ในการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร เป็นลำดับถัดไป

(1.2) ต้องเป็นกลุ่มที่ไม่เคยได้รับการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร เพื่อยกระดับสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น ภายใต้โครงการ/กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิต ด้านการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

(1.3) สมาชิกกลุ่มต้องไม่มีประวัติหรือรายชื่อเป็นเกษตรกรที่มีการเผาในพื้นที่ การเกษตร

(1.4) สมาชิกกลุ่มต้องมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) ทั้งนี้ หากครัวเรือนของ สมาชิกกลุ่มมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรเป็นหัวหน้าครัวเรือนไว้แล้ว ให้เพิ่มข้อมูลสมาชิกกลุ่มรายนั้นในส่วนของ สมาชิกครัวเรือน

(2) ให้สมาชิกกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ก่อนเข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และประเมินความเป็นผู้ประกอบการเกษตร ก่อนเข้าร่วมโครงการ ตามแบบประเมินความเป็น ผู้ประกอบการเกษตร แล้วนำผลการประเมินหรือประเด็นที่ควรพัฒนารายบุคคลมาประกอบในการวิเคราะห์ Problem Pain Points เพื่อจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้

(3) ให้กลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) ก่อนเข้าร่วม โครงการ ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) แล้วนำผลการประเมิน มาประกอบในการวิเคราะห์ Problem Pain Points เพื่อจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้

ทั้งนี้ เพื่อเข้ากระบวนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร ให้มีผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ หลังจากการเข้าร่วมโครงการ โดยมีกระบวนการพัฒนา ดังนี้

2.1) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติ เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร จำนวน 1 ครั้ง ระยะเวลา 2 วัน โดยดำเนินการ ดังนี้

(1) วิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน ด้วยการจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) พร้อมทั้งฝึกทักษะการจัดทำแผนธุรกิจเกษตร และวางแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร โดยวิเคราะห์ข้อมูลความเสี่ยงประกอบการจัดทำแผน ดังนี้

- (1.1) ด้านผลิตภาพการผลิต
- (1.2) ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- (1.3) ด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีเกษตร
- (1.4) ด้านสังคมเกษตรกรรม
- (1.5) ด้านรูปแบบการเกษตรและบริการทางการเกษตร
- (1.6) ด้านการประเมินความเสี่ยงและการจัดการความเสี่ยง
- (1.7) ด้านการบริหารต้นทุนและกระแสเงินสดครัวเรือน

โดยนำผลการประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และผลการประเมินความเป็นผู้ประกอบการเกษตรของสมาชิกกลุ่ม และผลการประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) ของกลุ่ม มาใช้ประกอบในการวิเคราะห์ Problem Pain Points และจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้

(2) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรการเรียนรู้แผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) แผนธุรกิจเกษตร และแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร โดยมีเนื้อหา/หลักสูตร เช่น การพัฒนาศักยภาพกลุ่มสู่การเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร การจัดทำแผนธุรกิจเกษตร การพัฒนาผลิตภัณฑ์/สินค้าและบริการ และการตลาด เป็นต้น พร้อมทั้งเสริมทักษะที่สำคัญของเกษตรกร 5 ด้าน ประกอบด้วย Growth Mindset & Anti Fragile (ความพยายามและการฝึกฝน) Learning Skills (การเรียนรู้สิ่งใหม่) Financial Literacy (การจัดสรรและการบริหารการเงิน) Digital Literacy (ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล) และ ESG Literacy for Resilience (ความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม สังคม องค์กร) รวมถึงจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่เป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร แล้วนำมาขยายผลสู่การพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เข้าร่วมโครงการให้เป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร พร้อมทั้งจัดทำแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร เพื่อเตรียมเสนอขอรับการสนับสนุนต่อไป

ทั้งนี้ ให้สำนักงานเกษตรจังหวัด รายงานการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร ตามแบบ กสอ.ผปก.-1 ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร ภายในวันที่ 31 มีนาคม 2568 โดยสามารถดาวน์โหลดแบบรายงานต่าง ๆ ได้ตามลิงค์หรือ QR Code แนบท้ายคู่มือโครงการ

2.2) สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ผู้ประกอบการ

ด้านการเกษตร

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกับกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ดำเนินการตามแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร โดยเตรียมรายการจัดซื้อเครื่องมือ/วัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต/วัสดุสาธิต ยกตัวอย่างรายการดังนี้

(1.1) ปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย พันธุ์พืช แกลบ มูลสัตว์ ฯลฯ

(1.2) วัสดุสาธิต วัสดุการเกษตร เช่น วัสดุเพาะชำ สแลนหรือผ้าใบ ตาข่ายอุปกรณ์ในการขยายพันธุ์ ฯลฯ

(1.3) วัสดุงานบ้านงานครัว เช่น ภาชนะสำหรับใส่ของ เขียง ถ้วยตวง ฯลฯ และปัจจัยอื่น ๆ โดยดำเนินการตามแผนและความต้องการของกลุ่ม ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นการใช้จ่ายงบประมาณที่มีลักษณะเป็นงบลงทุนหรือรายจ่ายที่จ่ายในลักษณะค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ซึ่งการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการโดยเคร่งครัด

(2) สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการจัดซื้อเครื่องมือ/วัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต/วัสดุสาธิต และปัจจัยอื่น ๆ ตามแผนและความต้องการของกลุ่ม ภายในวงเงินงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน และส่งมอบให้กลุ่มดำเนินการตามแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตรต่อไป

ทั้งนี้ เมื่อดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว ให้สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร ดำเนินการ ดังนี้

(1) ให้สมาชิกกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) หลังเข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) (แบบฟอร์มเดิมที่ใช้ประเมินก่อนเข้าร่วมโครงการ) และประเมินความเป็นผู้ประกอบการ เกษตร หลังเข้าร่วมโครงการ ตามแบบประเมินความเป็นผู้ประกอบการเกษตร (แบบฟอร์มเดิมที่ใช้ประเมินก่อนเข้าร่วมโครงการ)

(2) ให้กลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) หลังเข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) (แบบฟอร์มเดิมที่ใช้ประเมินก่อนเข้าร่วมโครงการ)

(3) ร่วมกันวางแผนการขยายผลการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่สมาชิกกลุ่มรายอื่น ๆ การพัฒนาผลิตภัณฑ์/สินค้าและบริการ และการตลาดของกลุ่ม และ/หรือแผนการดำเนินงานในปีต่อไป

(4) รายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร ตามแบบ กสอ.ผปก.-2 แบบประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ของสมาชิกกลุ่ม (ที่มีผลการประเมินก่อน-หลัง) แบบประเมินความเป็นผู้ประกอบการเกษตรของสมาชิกกลุ่ม (ที่มีผลการประเมินก่อน-หลัง) และแบบประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กร

เกษตรกร (3ก) ของกลุ่ม (ที่มีผลการประเมินก่อน-หลัง) ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร ภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2568 โดยสามารถดาวน์โหลดแบบรายงานต่าง ๆ ได้ตามลิงค์หรือ QR Code แนบท้ายคู่มือโครงการ

การติดตาม กำกับ และรายงานผล

1. สำนักงานเกษตรอำเภอ ติดตามและรายงานผลการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สำนักงานเกษตรจังหวัด
2. สำนักงานเกษตรจังหวัด ติดตามและกำกับการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม พร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลและจัดทำรายงานผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรภายในระยะเวลาที่กำหนด

หมายเหตุ

1. จังหวัดบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System) ทาง <http://e-project.doae.go.th> ทันทีที่ดำเนินการในแต่ละกิจกรรมแล้วเสร็จ
2. จังหวัดบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตร ทาง <https://rbm.doae.go.th> ตาม แบบ กสก. (กิจกรรมเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร) เมื่อดำเนินโครงการเรียบร้อยแล้ว
3. สำหรับกิจกรรมอบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงาน สามารถปรับรูปแบบการดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์และมาตรการของจังหวัดนั้น ๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนและเป้าหมายที่กำหนด โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

6.2.2 เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

1) พัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ Smart Group

สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

- (1) คัดเลือกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรจำนวน 1 กลุ่ม สมาชิกกลุ่ม 15 ราย โดยพิจารณา
คัดเลือกจาก
 - (1.1) เป็นกลุ่มที่มีผลการประเมินศักยภาพกลุ่มอยู่ในระดับปานกลางหรือปรับปรุงหรือเป็นกลุ่มที่มีการจัดตั้งใหม่
 - (1.2) ต้องเป็นกลุ่มที่ไม่เคยได้รับการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ Smart Group ภายใต้โครงการ/กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 – 2567
 - (1.3) สมาชิกกลุ่มต้องไม่มีประวัติหรือรายชื่อเป็นเกษตรกรที่มีการเผาในพื้นที่การเกษตร
 - (1.4) สมาชิกกลุ่มต้องมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) ทั้งนี้ หากครัวเรือนของสมาชิกกลุ่มมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรเป็นหัวหน้าครัวเรือนไว้แล้ว ให้เพิ่มข้อมูลสมาชิกกลุ่มรายนั้นในส่วน of สมาชิกครัวเรือน

(2) ให้สมาชิกกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ก่อนเข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) แล้วนำผลการประเมินหรือประเด็นที่ควรพัฒนารายบุคคล มาใช้ประกอบการวิเคราะห์ Problem Pain Points เพื่อจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้ระดับพื้นฐาน

(3) ให้กลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) ก่อนเข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) แล้วนำผลการประเมินมาใช้ประกอบการวิเคราะห์ Problem Pain Points เพื่อจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้ระดับพื้นฐาน ทั้งนี้ เพื่อเข้าสู่กระบวนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ Smart Group ให้มีผลการประเมินศักยภาพกลุ่มเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ หลังจากการเข้าร่วมโครงการ โดยมีกระบวนการพัฒนา ดังนี้

1.1) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติ เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ Smart Group จำนวน 1 ครั้ง ระยะเวลา 2 วัน โดยดำเนินการ ดังนี้

(1) วิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน เพื่อจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) ในภาพรวมกลุ่ม และวางแผนการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการกลุ่มสู่ Smart Group ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

(1.1) ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม

(1.2) ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร

(1.3) ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก

(1.4) ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ

(1.5) ด้านสาธารณประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โดยนำผลการประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) หรือประเด็นที่ควรพัฒนารายบุคคลของสมาชิกกลุ่ม และผลการประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) ของกลุ่ม มาใช้ประกอบการวิเคราะห์ Problem Pain Points และจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้ระดับพื้นฐาน

(2) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติ ตามแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) และแผนการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการกลุ่มสู่ Smart Group โดยมีเนื้อหา/หลักสูตร เช่น สถานการณ์ภาพรวมที่มีผลกระทบต่อภาคการเกษตร การปฏิบัติตามแนวทางการใช้แรงงานที่ดีในงานเกษตรกรรม (ตามประกาศของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน) พื้นฐานการเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น และเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่ม เป็นต้น รวมถึงจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่เป็น Smart Group และหรือกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่เป็นผู้ประกอบการเกษตร นำมาขยายผลสู่การพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการให้เป็น Smart Group พร้อมทั้งจัดทำแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ Smart Group เพื่อเตรียมเสนอขอรับการสนับสนุนต่อไป

ทั้งนี้ ให้สำนักงานเกษตรอำเภอพื้นที่เป้าหมาย จัดทำรายงานผลการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติฯ ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลาทราบ หลังเสร็จสิ้นโครงการภายใน 30 วัน และสำนักงานเกษตรจังหวัดรายงานผลการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติฯ ตามแบบ กทบ.SG-1 ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร ภายในวันที่

28 กุมภาพันธ์ 2568 ทาง E-mail: farmdev66@gmail.com โดยสามารถดาวน์โหลดแบบรายงานต่าง ๆ ได้ตามลิงค์หรือ QR Code แนบท้ายคู่มือโครงการ

1.2) สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ Smart Group

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ดำเนินการตามแผนพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ Smart Group โดยเตรียมรายการจัดซื้อภายในวงเงินงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน ยกตัวอย่างรายการ ดังนี้

(1.1) ปัจจัยการผลิต เช่น ผลผลิตทางการเกษตร วัตถุดิบในการแปรรูป เป็นต้น

(1.2) วัสดุงานบ้านงานครัว เช่น ถาดอลูมิเนียม ตะแกรง ถ้วยตวง และช้อนตวง เป็นต้น

(1.3) ค่าใช้จ่ายในการออกแบบและจัดทำบรรจุภัณฑ์และสติ๊กเกอร์

(1.4) ปัจจัยอื่น ๆ ที่จำเป็น เพื่อการพัฒนาผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ โดยดำเนินการตามแผนและความต้องการของกลุ่ม ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นการใช้จ่ายงบประมาณที่มีลักษณะเป็นงบลงทุนหรือรายจ่ายที่จ่ายในลักษณะค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ซึ่งการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ โดยเคร่งครัด

(2) สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการจัดซื้อปัจจัยการผลิต/วัสดุงานบ้านงานครัว/ค่าใช้จ่ายในการออกแบบและจัดทำบรรจุภัณฑ์และสติ๊กเกอร์ และปัจจัยอื่น ๆ ตามแผนและความต้องการของกลุ่ม ภายในวงเงินงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน และส่งมอบให้กลุ่มดำเนินการตามแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ Smart Group ต่อไป โดยให้จัดทำบัญชีรายการสิ่งของที่ส่งมอบฯ ให้กลุ่มเก็บไว้เป็นหลักฐาน 1 ชุด สำเนาเอกสารเก็บไว้ที่สำนักงานเกษตรจังหวัด 1 ชุด และสำนักงานเกษตรอำเภอ 1 ชุด

ทั้งนี้ เมื่อดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว ให้สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร ดำเนินการ ดังนี้

(1) ให้สมาชิกกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ **ประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) หลังเข้าร่วมโครงการ** ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) (แบบฟอร์มเดิมที่ใช้ประเมินก่อนเข้าร่วมโครงการ)

(2) ให้กลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ **ประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) หลังเข้าร่วมโครงการ** ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) (แบบฟอร์มเดิมที่ใช้ประเมินก่อนเข้าร่วมโครงการ)

(3) ดำเนินการขยายผลถ่ายทอดองค์ความรู้สู่สมาชิกกลุ่มรายอื่น ๆ และวางแผนการดำเนินงานในปีต่อไป

(4) ให้สำนักงานเกษตรอำเภอพื้นที่เป้าหมาย จัดทำรายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ Smart Group ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทราบ หลังเสร็จสิ้นโครงการภายใน 30 วัน

(5) รายงานผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ตามแบบ กทบ. SG-2 แบบประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ของสมาชิกกลุ่ม (ที่มีผลการประเมินก่อน-หลัง) และแบบประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) ของกลุ่ม (ที่มีผลการประเมินก่อน-หลัง) ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร ภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2568 ทาง E-mail: farmdev66@gmail.com โดยสามารถดาวน์โหลดแบบรายงานต่าง ๆ ได้ตามลิงค์หรือ QR Code แนบท้ายคู่มือโครงการ

2) พัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

(1) คัดเลือกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรจำนวน 1 กลุ่ม สมาชิกกลุ่ม 15 ราย โดยพิจารณาคัดเลือกจาก

(1.1) เป็นกลุ่มที่มีผลการประเมินศักยภาพกลุ่มอยู่ในระดับดีเป็นลำดับแรก หรือในกรณีที่กลุ่มที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีไม่มีความพร้อมที่จะพัฒนาศักยภาพเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร ให้พิจารณากลุ่มที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลางและมีความพร้อมและศักยภาพในการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตรเป็นลำดับถัดไป

(1.2) ต้องเป็นกลุ่มที่ไม่เคยได้รับการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น ภายใต้โครงการ/กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 – 2567

(1.3) สมาชิกกลุ่มต้องไม่มีประวัติหรือรายชื่อเป็นเกษตรกรที่มีการเผาในพื้นที่การเกษตร

(1.4) สมาชิกกลุ่มต้องมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) ทั้งนี้ หากครัวเรือนของ สมาชิกกลุ่มมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรเป็นหัวหน้าครัวเรือนไว้แล้ว ให้เพิ่มข้อมูลสมาชิกกลุ่มรายนั้นในส่วนของสมาชิกครัวเรือน

(2) ให้สมาชิกกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ **ประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ก่อนเข้าร่วมโครงการ** ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) **และประเมินความเป็นผู้ประกอบการเกษตร ก่อนเข้าร่วมโครงการ** ตามแบบประเมินความเป็นผู้ประกอบการเกษตร แล้วนำผลการประเมินหรือประเด็นที่ควรพัฒนารายบุคคลมาใช้ประกอบการวิเคราะห์ Problem Pain Points เพื่อจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้

(3) ให้กลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ **ประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) ก่อนเข้าร่วมโครงการ** ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) แล้วนำผลการประเมินมาใช้ประกอบการวิเคราะห์ Problem Pain Points เพื่อจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ เพื่อเข้าสู่กระบวนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร ให้มีผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ หลังจากการเข้าร่วมโครงการ โดยมีกระบวนการพัฒนา ดังนี้

2.1) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติ เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร จำนวน 1 ครั้ง ระยะเวลา 2 วัน โดยดำเนินการ ดังนี้

(1) วิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน เพื่อจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) ในภาพรวมกลุ่ม พร้อมทั้งฝึกทักษะการจัดทำแผนธุรกิจเกษตร และวางแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร โดยวิเคราะห์ข้อมูลความเสี่ยงประกอบการจัดทำแผน ดังนี้

- (1.1) ด้านผลิตภาพการผลิต
- (1.2) ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- (1.3) ด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีเกษตร
- (1.4) ด้านสังคมเกษตรกรรม
- (1.5) ด้านรูปแบบการเกษตรและบริการทางการเกษตร
- (1.6) ด้านการประเมินความเสี่ยงและการจัดการความเสี่ยง
- (1.7) ด้านการบริหารต้นทุนและกระแสเงินสดครัวเรือน

โดยนำผลการประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และผลการประเมินความเป็นผู้ประกอบการเกษตรของสมาชิกกลุ่ม และผลการประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) ของกลุ่ม มาใช้ประกอบในการวิเคราะห์ Problem Pain Points และจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้

(2) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติ ตามแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) แผนธุรกิจเกษตร และแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร โดยมีเนื้อหา/หลักสูตร เช่น การพัฒนาศักยภาพกลุ่มสู่การเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร การจัดทำแผนธุรกิจเกษตร การพัฒนาผลิตภัณฑ์/สินค้าและบริการ การตลาด และการปฏิบัติตามแนวทางการใช้แรงงานที่ดีในงานเกษตรกรรม (ตามประกาศของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน) เป็นต้น พร้อมทั้งเสริมทักษะที่สำคัญของเกษตรกร 5 ด้าน ประกอบด้วย Growth Mindset & Anti Fragile (ความพยายามและการฝึกฝน) Learning Skills (การเรียนรู้สิ่งใหม่) Financial Literacy (การจัดสรรและการบริหารการเงิน) Digital Literacy (ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล) และ ESG Literacy for Resilience (ความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม สังคม องค์กร) รวมถึงจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่เป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร นำมาขยายผลสู่การจัดทำแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร เพื่อเตรียมเสนอขอรับการสนับสนุนต่อไป

ทั้งนี้ ให้สำนักงานเกษตรอำเภอพื้นที่เป้าหมาย จัดทำรายงานผลการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติฯ ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทราบ หลังเสร็จสิ้นโครงการภายใน 30 วัน และสำนักงานเกษตรจังหวัด รายงานผลการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติฯ ตามแบบ กทบ.พปก.-1 ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร ภายในวันที่ 31 มีนาคม 2568 ทาง E-mail: farmdev66@gmail.com โดยสามารถดาวน์โหลดแบบรายงานต่าง ๆ ได้ตามลิงค์หรือ QR Code แนบท้ายคู่มือโครงการ

2.2) สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ดำเนินการตามแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร โดยเตรียมรายการจัดซื้อปัจจัยการผลิต/วัสดุอุปกรณ์ในการผลิตและการแปรรูปค่าใช้จ่ายในการออกแบบและจัดทำบรรจุภัณฑ์และสติ๊กเกอร์ และค่าใช้จ่ายด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ ยกตัวอย่างรายการ ดังนี้

(1.1) ปัจจัยการผลิต เช่น ผลผลิตทางการเกษตร วัตถุดิบในการแปรรูป เป็นต้น

(1.2) วัสดุงานบ้านงานครัว เช่น ถาดอลูมิเนียม ตะแกรง ถ้วยตวง และช้อนตวง

เป็นต้น

(1.3) ค่าใช้จ่ายในการออกแบบและจัดทำบรรจุภัณฑ์และสติ๊กเกอร์

(1.4) ค่าใช้จ่ายด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์

(1.5) ปัจจัยอื่น ๆ ที่จำเป็น เพื่อการพัฒนาผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ตามแผน
แผนธุรกิจเกษตรของกลุ่ม ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นการใช้จ่ายงบประมาณที่มีลักษณะเป็นงบลงทุนหรือรายจ่ายที่จ่ายในลักษณะค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ซึ่งการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ โดยเคร่งครัด

(2) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการจัดซื้อปัจจัยการผลิต/วัสดุอุปกรณ์ในการผลิตและการแปรรูป/ค่าใช้จ่ายในการออกแบบและจัดทำบรรจุภัณฑ์และสติ๊กเกอร์/ค่าใช้จ่ายด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ และปัจจัยอื่น ๆ ตามแผนและความต้องการของกลุ่มภายในวงเงินงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน และส่งมอบให้กลุ่มดำเนินการตามแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มผู้ประกอบการด้านการเกษตร ต่อไป โดยให้จัดทำบัญชีรายการสิ่งของที่ส่งมอบฯ ให้กลุ่มเก็บไว้เป็นหลักฐาน 1 ชุด สำเนาเอกสารเก็บไว้ที่สำนักงานเกษตรจังหวัด 1 ชุด และสำนักงานเกษตรอำเภอ 1 ชุด

ทั้งนี้ เมื่อดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดดำเนินการ ดังนี้

(1) ให้สมาชิกกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ **ประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) หลังเข้าร่วมโครงการ** ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) (แบบฟอร์มเดิมที่ใช้ประเมินก่อนเข้าร่วมโครงการ) และ**ประเมินความเป็นผู้ประกอบการเกษตร หลังเข้าร่วมโครงการ** ตามแบบประเมินความเป็นผู้ประกอบการเกษตร (แบบฟอร์มเดิมที่ใช้ประเมินก่อนเข้าร่วมโครงการ)

(2) ให้กลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ **ประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) หลังเข้าร่วมโครงการ** ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) (แบบฟอร์มเดิมที่ใช้ประเมินก่อนเข้าร่วมโครงการ)

(3) ร่วมกันวางแผนการพัฒนาผลิตภัณฑ์/สินค้าและบริการ และการตลาดของกลุ่ม และ/หรือแผนการดำเนินงานในปีต่อไป

(4) รายงานผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ตามแบบ กทบ.ผปก.-2 แบบประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ของสมาชิกกลุ่ม (ที่มีผลการประเมินก่อน-หลัง) แบบประเมิน

ความเป็นผู้ประกอบการเกษตรของสมาชิกกลุ่ม (ที่มีผลการประเมินก่อน-หลัง) และแบบประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) ของกลุ่ม (ที่มีผลการประเมินก่อน-หลัง) ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร ภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2568 ทาง E-mail: farmdev66@gmail.com โดยสามารถดาวน์โหลดแบบรายงานต่าง ๆ ได้ตามลิงค์ หรือ QR Code แนบท้ายคู่มือโครงการ

3) ส่งเสริมการสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการและพื้นที่เป้าหมาย

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ พิจารณาคัดเลือกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมาย จำนวน 1 กลุ่ม สมาชิก 15 ราย โดยพิจารณาการคัดเลือกจากหลักเกณฑ์ ดังนี้

(1) พื้นที่ที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมการส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารระดับชุมชนมาก่อน

(2) เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการไม่มีประวัติหรือรายชื่อเป็นเกษตรกรที่มีการเผาในพื้นที่การเกษตร

(3) เป็นพื้นที่ที่มีความพร้อมในการดำเนินงานส่งเสริมการสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน โดยพิจารณาจากข้อใดข้อหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(3.1) เป็นพื้นที่เสี่ยงต่อความมั่นคงด้านอาหาร

(3.2) เป็นพื้นที่ที่มีค่าข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566 – 2570 โดยพิจารณาจากตัวชี้วัด หมวดสุขภาพ มาตรฐานความเป็นอยู่ และหมวดเศรษฐกิจ

(3.3) เป็นพื้นที่ที่มีการดำเนินงานโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และมีการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร ทั้งนี้ เพื่อเข้ากระบวนการส่งเสริมการสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน ให้มีผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ หลังจากการเข้าร่วมโครงการ โดยมีกระบวนการพัฒนา ดังนี้

3.1) วิเคราะห์สถานการณ์และจัดทำแผนสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน และการจัดตั้งธนาคารอาหารชุมชน จำนวน 1 ครั้ง ระยะเวลา 2 วัน โดยดำเนินการ ดังนี้

(1) ให้ผู้เข้าร่วมโครงการ ทำการประเมินผลก่อนเข้าร่วมโครงการ ดังนี้

(1.1) ประเมินสถานการณ์ความมั่นคงด้านอาหาร ตามแบบฟอร์มการประเมินผลความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน ทั้งในระดับครัวเรือนและระดับชุมชน พร้อมทั้งบันทึกผลใน google form ตามที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด

(1.2) ประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) ตามแบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก)

(2) วิเคราะห์ Problem Pain Points เพื่อหาจุดอ่อน จุดแข็ง ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารพื้นที่/ชุมชน

(3) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ที่มีเนื้อหา/หลักสูตร เช่น การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงด้านอาหารและภาคการเกษตร การส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารระดับชุมชน และธนาคารอาหารชุมชน เป็นต้น และร่วมกันจัดทำแผนที่อาหารของชุมชน พร้อมทั้งจัดทำแผนสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน และแผนการจัดตั้งธนาคารอาหารของชุมชน

3.2) จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตรตามแผนสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน และการจัดตั้งธนาคารอาหารชุมชน จำนวน 1 ครั้ง ระยะเวลา 2 วัน โดยดำเนินการ ดังนี้

(1) จัดกระบวนการเรียนรู้เวทีที่ 1 เพื่อพัฒนาทักษะด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตร ตามแผนสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน โดยมีเนื้อหา/หลักสูตรด้านการเกษตร เช่น การผลิตพืชปลอดสารพิษ การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยชีววิธี การขยาย/การเก็บสำรองพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ และการบริหารจัดการทุนในการสร้างแหล่งอาหาร เป็นต้น และด้านเคหกิจเกษตร เช่น ภาวะโภชนาการที่เหมาะสมของประชากรทุกช่วงวัย การประกอบอาหารตามหลักโภชนาการ การถนอมและแปรรูปอาหารเพื่อบริโภคและเพิ่มรายได้ การปฏิบัติตามแนวทางการใช้แรงงานที่ดีในงานเกษตรกรรม (ตามประกาศของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน) และการจัดทำบ้านเกษตรสมบูรณ์เพิ่มพูนสุขภาพ เป็นต้น

(2) จัดกระบวนการเรียนรู้เวทีที่ 2 เพื่อพัฒนาทักษะตามแนวทางการดำเนินงานและแผนการจัดตั้งธนาคารอาหารของชุมชน โดยมีเนื้อหา/หลักสูตร เช่น การบริหารจัดการธนาคารอาหารชุมชนให้ประสบความสำเร็จ การขยายพันธุ์พืชอาหารท้องถิ่นที่มีในชุมชน การเก็บสำรองพันธุ์พืชและเมล็ดพันธุ์ การอนุรักษ์และกระจายพันธุ์พืชอาหารท้องถิ่น การทำบัญชีพันธุ์พืชอาหารและการเบิกถอนไปใช้ประโยชน์ การกำหนดเงื่อนไขในการเบิกถอนและใช้คืน และการจัดตั้งกองทุนอาหารในชุมชน เป็นต้น รวมถึงจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร/กองขยายพันธุ์พืชและศูนย์ขยายพันธุ์พืช ทั้ง 10 ศูนย์ เพื่อขยายผลสู่การจัดทำแผนการจัดตั้งธนาคารอาหารของชุมชน และเตรียมเสนอขอรับการสนับสนุนต่อไป

(3) คัดเลือกครอบครัวต้นแบบบ้านเกษตรสมบูรณ์เพิ่มพูนสุขภาพ จากผู้ที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 3 ครัวเรือน เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และขยายผลการสร้างความมั่นคงด้านอาหารให้กับคนในชุมชน และพื้นที่ใกล้เคียง อย่างน้อย 3 ครัวเรือน (อัตราส่วน 1 : 1) โดยพิจารณาจากคุณสมบัติ ดังนี้

(3.1) มีความพร้อมและสมัครใจเข้าร่วมเป็นครัวเรือนต้นแบบ

(3.2) มีการจัดการบ้านเรือนและสภาพแวดล้อมในการประกอบอาชีพการเกษตรที่ดี

(3.3) สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้/ถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคคลอื่นได้

โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด รายงานผลการจัดกระบวนการเรียนรู้พัฒนาทักษะฯ ตามแบบ คมค. 1 พร้อมแผนสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน และแผนการจัดตั้งธนาคารอาหารของชุมชน ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร ภายในวันที่ 31 มีนาคม 2568 ทาง E-mail : farmdev42@hotmail.com และบันทึกผล ใน google form ตามที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด โดยสามารถดาวน์โหลดแบบรายงานต่าง ๆ ได้ตามลิงค์หรือ QR Code แนบท้ายคู่มือโครงการ

3.3) สนับสนุนปัจจัยการผลิตในการสร้างแหล่งอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือน และจัดตั้งธนาคารอาหารของชุมชน

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกับเกษตรกร ผู้เข้าร่วมโครงการ ดำเนินการตามแผนสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกร และแผนการจัดตั้งธนาคารอาหารของชุมชน โดยให้บูรณาการแผนดังกล่าวร่วมกันเพื่อจัดทำรายการปัจจัยการผลิต เครื่องมือ/วัสดุ/อุปกรณ์ทางการเกษตร วัสดุงานบ้านงานครัว และปัจจัยอื่น ๆ ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับแผนที่กำหนดไว้ ยกตัวอย่างรายการ ดังนี้

(1.1) ปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และอาหารสัตว์ เป็นต้น

(1.2) เครื่องมือ/วัสดุ/อุปกรณ์การเกษตร เช่น วัสดุเพาะชำ สแลนหรือผ้าใบ ตาข่าย และอุปกรณ์ในการขยายพันธุ์หรือเก็บสำรองเมล็ดพันธุ์ เป็นต้น

(1.3) วัสดุงานบ้านงานครัว เช่น ถาดอลูมิเนียม ตะแกรง ถ้วยตวง และช้อนตวง เป็นต้น

(1.4) ปัจจัยอื่น ๆ ที่จำเป็น เพื่อการสร้างแหล่งอาหารตามแผนการจัดตั้งธนาคารอาหารของชุมชนฯ ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นการใช้จ่ายงบประมาณที่มีลักษณะเป็นงบลงทุนหรือรายจ่ายที่จ่ายในลักษณะค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ซึ่งการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ โดยเคร่งครัด

หมายเหตุ : กองพัฒนาเกษตรกร ได้บูรณาการความร่วมมือกับกองขยายพันธุ์พืชและศูนย์ขยายพันธุ์พืช ทั้ง 10 ศูนย์ ในการสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อสร้างแหล่งอาหาร ตามแผนการจัดตั้งธนาคารอาหารของชุมชนฯ โดยสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ผักพื้นบ้าน เช่น ผักบุ้ง คื่นหีว กวางตุ้ง พริก มะเขือเปราะ กระเจี๊ยบเขียว ถั่วพลู และถั่วฝักยาว เป็นต้น ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

(2) สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการจัดซื้อปัจจัยการผลิต เครื่องมือ/วัสดุ/อุปกรณ์ทางการเกษตร วัสดุงานบ้านงานครัว และปัจจัยอื่น ๆ ที่จำเป็น ตามแผนและความต้องการของกลุ่ม ภายในวงเงินงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน และส่งมอบให้กลุ่มดำเนินการตามแผนสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกร และแผนการจัดตั้งธนาคารอาหารของชุมชน ต่อไป โดยให้จัดทำบัญชีรายการสิ่งของที่ส่งมอบฯ ให้กลุ่มเก็บไว้เป็นหลักฐาน 1 ชุด สำเนาเอกสารเก็บไว้ที่สำนักงานเกษตรจังหวัด 1 ชุด และสำนักงานเกษตรอำเภอ 1 ชุด

ทั้งนี้ เมื่อดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว ให้สำนักงานเกษตรจังหวัด ดำเนินการ
ดังนี้

(1) ให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำการประเมินผลหลังเข้าร่วมโครงการ ดังนี้

(1.1) ประเมินสถานการณ์ความมั่นคงด้านอาหาร ตามแบบฟอร์มการ
ประเมินผลความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน ทั้งในระดับครัวเรือนและระดับชุมชน พร้อมทั้งบันทึก
ผล ใน google form ตามที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด

(1.2) ประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) ตามแบบประเมิน
ศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก)

(2) ร่วมกันวางแผนการพัฒนาการสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภค
ในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน และแผนการดำเนินงานธนาคารอาหารชุมชนในปีต่อไป

(3) รายงานผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ตามแบบ คมค. 2 ส่งให้กรมส่งเสริม
การเกษตร ภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2568 ทาง E-mail: farmdev42@hotmail.com และพร้อมทั้งบันทึก
ผลใน google form ตามที่กรมส่งเสริมกำหนด โดยสามารถดาวน์โหลดแบบรายงานต่าง ๆ ได้ตามลิงค์หรือ
QR Code แนบท้ายคู่มือโครงการ

การติดตาม กำกับ และรายงานผล

1. สำนักงานเกษตรอำเภอ ติดตามและรายงานผลการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สำนักงาน
เกษตรจังหวัด

2. สำนักงานเกษตรจังหวัด ติดตามและกำกับการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม พร้อมทั้งจัดทำ
รายงานผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรภายในระยะเวลาที่กำหนด

หมายเหตุ

1. จังหวัดบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงาน
ส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System) ทาง <http://e-project.doae.go.th> ทันทีที่ดำเนินการ
ในแต่ละกิจกรรมแล้วเสร็จ

2. จังหวัดบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตร
ทาง <https://rbm.doae.go.th> ตาม แบบ กสท. (กิจกรรมเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร)
เมื่อดำเนินโครงการเรียบร้อยแล้ว

3. สำหรับกิจกรรมอบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงาน สามารถปรับปรุงแบบการดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้อง
กับสถานการณ์และมาตรการของจังหวัดนั้น ๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนและเป้าหมายที่กำหนด
โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

6.2.3 เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุทธศาสตร์

1) พัฒนาศักยภาพกลุ่มยุทธศาสตร์เพื่อเตรียมความพร้อมสู่กลุ่มเข้มแข็ง (Smart Group)

1.1) อบรมถ่ายทอดความรู้และฝึกทักษะกระบวนการกลุ่มยุทธศาสตร์ จำนวน 1 จังหวัด
จังหวัดละ 2 กลุ่ม กลุ่มละ 15 ราย รวม 30 ราย

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัด คัดเลือกกลุ่มยุวเกษตรกร จำนวน 2 กลุ่ม ที่มีความต้องการและมีความพร้อมที่จะพัฒนาศักยภาพกลุ่มให้มีความเข้มแข็ง เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรตามหลักเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ หลังจากการเข้าร่วมโครงการ โดยสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรต้องได้รับการประเมิน Pre-Test เพื่อทดสอบความรู้พื้นฐานด้านกระบวนการกลุ่มยุวเกษตรกร ก่อนเข้าร่วมโครงการ

(2) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ในพื้นที่เป้าหมาย ประเมินศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกร ก่อนเข้าร่วมโครงการ ตามแบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) เพื่อวิเคราะห์ Problem Pain Points พร้อมทั้งจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และจัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมกันกับกลุ่มยุวเกษตรกรเป้าหมายให้เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่และตอบสนองความต้องการของกลุ่ม

(3) สำนักงานเกษตรอำเภอจำนวน 2 อำเภอ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ Problem Pain Points และตรงตามความต้องการของกลุ่มยุวเกษตรกรและมีความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ กลุ่มละ 15 ราย เพื่อกระตุ้นหรือเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง ผ่านการบูรณาการความร่วมมือเครือข่ายการทำงานร่วมกันกับชุมชน (วสช. ศพก. แปลงใหญ่ ศดปช. ศจช. SF YSF กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกร) เน้นให้กลุ่มยุวเกษตรกรเป็นศูนย์กลางและออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีเนื้อหา/ประเด็น/หัวข้อการเรียนรู้เป็นความรู้หรือประสบการณ์ที่กลุ่มยุวเกษตรกรยังขาด ประกอบด้วย

- องค์ความรู้และทักษะด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตรขั้นพื้นฐาน (การเกษตรขั้นพื้นฐาน เช่น การผลิตพืช การเตรียมดินปลูก การปลูกผักสวนครัว การขยายพันธุ์พืช การเพาะเมล็ดพันธุ์ผัก การผลิตขยายสารชีวภัณฑ์ เป็นต้น และเคหกิจเกษตร เช่น การถนอมอาหาร การทำน้ายาล้างจาน สมุนไพร การแปรรูป สิ่งประดิษฐ์และผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เป็นต้น)

- องค์ความรู้และทักษะด้านกระบวนการกลุ่ม 5 ด้าน ได้แก่ การบริหารจัดการกลุ่ม การบริหารทุนและทรัพยากร การพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก กระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ และสาธารณประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(4) สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดเก็บข้อมูลกลุ่มยุวเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการตามแบบจัดเก็บข้อมูลองค์กรเกษตรกร (3ก)

(5) สำนักงานเกษตรจังหวัด ติดตามและกำกับกำกับการดำเนินโครงการ พร้อมทั้งบันทึกแผน - ผลการปฏิบัติงาน/ใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project)

ทั้งนี้ สามารถปรับปรุงแบบการดำเนินงานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

1.2) สนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อพัฒนาทักษะด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตร
จำนวน 1 จังหวัด จังหวัดละ 2 กลุ่ม รวม 2 กลุ่ม

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ จัดทำแผนความต้องการวัสดุการเกษตรและเคหกิจเกษตรของกลุ่มยุวเกษตรกรตาม ข้อ 1.1)

(2) สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดซื้อวัสดุหรือปัจจัยการผลิตในการฝึกและพัฒนาทักษะให้แก่กลุ่มยุวเกษตรกรเป้าหมาย ตามแผนพัฒนาและความต้องการของกลุ่มยุวเกษตรกรให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เพื่อพัฒนาความรู้ ฝึกทักษะ และพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกร เช่น ด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตร การพัฒนาผลงาน/กิจกรรมของกลุ่มยุวเกษตรกร การตลาด การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

(3) สำนักงานเกษตรอำเภอร่วมกับกลุ่มยุวเกษตรกรเป้าหมาย จัดกิจกรรมฝึกทักษะด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตรให้แก่สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร พร้อมทั้งดำเนินการประเมิน Post-Test หลังเข้าร่วมโครงการ

(4) สำนักงานเกษตรจังหวัด ติดตามและกำกับกำกับการดำเนินโครงการ พร้อมทั้งบันทึกแผน - ผลการปฏิบัติงาน/ใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project)

1.3) ติดตามและประเมินผลการนำไปปฏิบัติของกลุ่มยุวเกษตรกร

(1) สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานโครงการกิจกรรมอบรมถ่ายทอดความรู้และฝึกทักษะกระบวนการกลุ่มยุวเกษตรกร ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลาทราบ หลังเสร็จสิ้นโครงการภายใน 30 วัน

(2) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ติดตามผลการนำไปปฏิบัติของกลุ่มยุวเกษตรกรและประเมินศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกร หลังเข้าร่วมโครงการ ตามแบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก)

(3) บันทึกข้อมูลกลุ่มยุวเกษตรกร (แบบจัดเก็บข้อมูลองค์กรเกษตรกร (3ก)) และผลการประเมินศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกร (แบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก)) ที่เข้าร่วมโครงการผ่านทางเว็บไซต์ระบบสารสนเทศเกษตรกรปาดเปรื่อง (SF/YSF/3ก) (<https://ffgdev.doae.go.th>)

ทั้งนี้ สามารถศึกษาวิธีการใช้งานระบบ การบันทึกข้อมูล แนวทางการประเมินและแบบฟอร์มการประเมินที่หน้าเว็บไซต์ <https://ffgdev.doae.go.th>

1.4) รายงานสรุปผลการพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่กลุ่มเข้มแข็ง (Smart Group)

สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา รายงานสรุปผลการพัฒนาศักยภาพ กลุ่มยุวเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่กลุ่มเข้มแข็ง (Smart Group) เพื่อรายงานผลการดำเนินงานในภาพรวมของจังหวัด ประกอบด้วย 2 กิจกรรม ดังนี้

- อบรมถ่ายทอดความรู้และฝึกทักษะกระบวนการกลุ่มยุวเกษตรกร
- สนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อพัฒนาทักษะการเกษตรและเคหกิจเกษตร

โดยจัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามแบบฟอร์มที่กำหนด ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบภายในเดือนมีนาคม 2568

1.5) สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ติดตาม กำกับ และดูแลการดำเนินโครงการฯ ให้เป็นไปตามเป้าหมายและแผนปฏิบัติงาน

1.6) กรมส่งเสริมการเกษตร ติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการ เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนากลุ่มยุทธศาสตร์ในปีต่อไป

2) พัฒนาศักยภาพกลุ่มยุทธศาสตร์ต้นแบบ (Smart Group Model)

2.1) จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุทธศาสตร์ต้นแบบ (Smart Group Model) จำนวน 1 จังหวัด จังหวัดละ 1 กลุ่ม กลุ่มละ 15 ราย รวม 15 ราย

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัด คัดเลือกกลุ่มยุทธศาสตร์ จำนวน 1 กลุ่ม ที่มีความต้องการและมีความพร้อมที่จะพัฒนาศักยภาพเป็นกลุ่มยุทธศาสตร์ต้นแบบ โดยกลุ่มต้องมีผลการประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) อยู่ในระดับดี และหลังจากการเข้าร่วมโครงการจะต้องมีผลคะแนนการประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) เพิ่มขึ้นจากเดิม โดยสมาชิกกลุ่มยุทธศาสตร์ต้องได้รับการประเมิน Pre-Test เพื่อทดสอบความรู้พื้นฐานด้านกระบวนการกลุ่มยุทธศาสตร์ ก่อนเข้าร่วมโครงการ

(2) สำนักงานเกษตรอำเภอ ประเมินศักยภาพกลุ่มยุทธศาสตร์ ก่อนเข้าร่วมโครงการ ตามแบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) เพื่อวิเคราะห์ Problem Pain Points พร้อมทั้งจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ Problem Pain Points และตรงตามความต้องการของกลุ่มยุทธศาสตร์และมีความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ กลุ่มละ 15 ราย เพื่อกระตุ้นหรือเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง ผ่านการบูรณาการความร่วมมือเครือข่ายการทำงานร่วมกันกับชุมชน (วสช. ศพก. แปลงใหญ่ ศตปช. ศจช. SF YSF กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยุทธศาสตร์) เน้นให้กลุ่มยุทธศาสตร์เป็นศูนย์กลางและออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีเนื้อหา/ประเด็น/หลักสูตรครอบคลุมด้านการพัฒนาการฝึก ประกอบด้วย

- องค์ความรู้ด้านกระบวนการกลุ่มต้นแบบและการเป็นแหล่งเรียนรู้
- ทักษะการเป็นวิทยากร
- ทักษะที่สำคัญของเกษตรกร 5 ด้าน ได้แก่ Growth Mindset & Anti Fragile (ความพยายามและการฝึกฝน) Learning Skills (การเรียนรู้สิ่งใหม่) Financial Literacy (การจัดสรรและการบริหารเงิน) Digital Literacy (ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล) และ ESG Literacy for Resilience (ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม)

(4) สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดเก็บข้อมูลกลุ่มยุทธศาสตร์ที่เข้าร่วมโครงการตามแบบจัดเก็บข้อมูลองค์กรเกษตรกร (3ก)

(5) สำนักงานเกษตรจังหวัด ติดตามและกำกับการดำเนินโครงการ พร้อมทั้งบันทึกแผน - ผลการปฏิบัติงาน/ใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project)

ทั้งนี้ สามารถปรับปรุงแบบการดำเนินงานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

2.2) สนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกรต้นแบบ (Smart Group Model) จำนวน 1 จังหวัด จังหวัดละ 1 กลุ่ม รวม 1 กลุ่ม

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ จัดทำแผนความต้องการวัสดุการเกษตรและเคหกิจเกษตรของกลุ่มยุวเกษตรกรตามข้อ 2.1)

(2) สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่เป้าหมาย จัดซื้อวัสดุหรือปัจจัยการผลิตในการฝึกและพัฒนาทักษะให้แก่กลุ่มยุวเกษตรกรเป้าหมาย ตามแผนพัฒนาและความต้องการของกลุ่มยุวเกษตรกรให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เพื่อพัฒนาความรู้ ฝึกทักษะ และพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกรให้เป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบ

(3) สำนักงานเกษตรอำเภอร่วมกับกลุ่มยุวเกษตรกรเป้าหมาย จัดกิจกรรมฝึกทักษะด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตรและทักษะการเป็นวิทยากรให้แก่สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร พร้อมทั้งดำเนินการประเมิน Post-Test หลังเข้าร่วมโครงการ

(4) สำนักงานเกษตรจังหวัด ติดตามและกำกับกับการดำเนินโครงการ พร้อมทั้งบันทึกแผน - ผลการปฏิบัติงาน/ใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project)

2.3) ติดตามและประเมินผลการนำไปปฏิบัติของกลุ่มยุวเกษตรกร

(1) สำนักงานเกษตรอำเภอพื้นที่เป้าหมาย จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานโครงการ ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดส่งขลารายงาน หลังเสร็จสิ้นโครงการภายใน 30 วัน

(2) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ติดตามผลการนำไปปฏิบัติของกลุ่มยุวเกษตรกรและประเมินศักยภาพเป็นกลุ่มยุวเกษตรกร หลังเข้าร่วมโครงการ ตามแบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก)

(3) บันทึกข้อมูลกลุ่มยุวเกษตรกร (แบบจัดเก็บข้อมูลองค์กรเกษตรกร (3ก)) และผลการประเมินศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกร (แบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก)) ที่เข้าร่วมโครงการผ่านทางเว็บไซต์ระบบสารสนเทศเกษตรกรปราชญ์ (SF/YSF/3ก) (<https://ffgdev.doae.go.th>)

ทั้งนี้ สามารถศึกษาวิธีการใช้งานระบบ การบันทึกข้อมูล แนวทางการประเมินและแบบฟอร์มการประเมินที่หน้าเว็บไซต์ <https://ffgdev.doae.go.th>

2.4) รายงานสรุปผลการพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรต้นแบบ (Smart Group Model)

สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา รายงานสรุปผลการพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรต้นแบบ (Smart Group Model) เพื่อรายงานผลการดำเนินงานในภาพรวมของจังหวัด ประกอบด้วย 2 กิจกรรม ดังนี้

- จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มเกษตรกรต้นแบบ (Smart Group Model)

- สนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อพัฒนากลุ่มเกษตรกรต้นแบบ (Smart Group Model) โดยจัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามแบบฟอร์มที่กำหนด ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ภายในเดือนมีนาคม 2568

2.5) สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร ติดตาม กำกับ และดูแลการดำเนินโครงการฯ ให้เป็นไปตามเป้าหมายและแผนปฏิบัติงาน

2.6) กรมส่งเสริมการเกษตร ติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการ เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนากลุ่มเกษตรกรในปีต่อไป

3) พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในระดับอุดมศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่

3.1) อบรมถ่ายทอดความรู้และทักษะการเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้นให้กลุ่มเกษตรกรในระดับอุดมศึกษา จำนวน 1 กลุ่ม กลุ่มละ 15 ราย รวม 15 ราย

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา ร่วมกับกลุ่มเกษตรกรในระดับอุดมศึกษา คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ดำเนินการประเมิน Pre-Test สมาชิกกลุ่มเกษตรกรในระดับอุดมศึกษา เพื่อทดสอบความรู้พื้นฐาน ด้านกระบวนการกลุ่มเกษตรกรและทักษะการเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น พร้อมทั้งประเมินศักยภาพกลุ่มเกษตรกร ก่อนเข้าร่วมโครงการตามแบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) เพื่อวิเคราะห์ Problem Pain Points พร้อมทั้งจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และจัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมกัน ให้เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่และตอบสนองความต้องการของกลุ่ม

(2) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับกลุ่มเกษตรกรในระดับอุดมศึกษา ดำเนินการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ที่มีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ Problem Pain Points โดยเน้น Smart Agriculture และกระบวนการเสริมสร้างแนวคิดและทักษะการเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น ดำเนินการจัดกิจกรรมจำนวน 3 วัน โดยมีเนื้อหา/ประเด็น/หลักสูตร ประกอบด้วย

- ทักษะด้านกระบวนการกลุ่มเกษตรกร
- ทักษะการบริหารจัดการกลุ่มเชิงธุรกิจเพื่อยกระดับสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น การจัดทำแผนธุรกิจเกษตร การตลาด

- ทักษะที่สำคัญของเกษตรกร 5 ด้าน ได้แก่ Growth Mindset & Anti Fragile (ความพยายามและการฝึกฝน) Learning Skills (การเรียนรู้สิ่งใหม่) Financial Literacy (การจัดสรรและการบริหารเงิน) Digital Literacy (ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล) และ ESG Literacy for Resilience (ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม)

โดยเชื่อมโยงแหล่งความรู้ที่เหมาะสมทั้งด้านวิชาการ เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องตามแผนพัฒนาศักยภาพกลุ่ม

(3) สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดเก็บข้อมูลกลุ่มยุวเกษตรกรในระดับอุดมศึกษา ก่อนเข้าร่วมโครงการ ตามแบบจัดเก็บข้อมูลองค์กรเกษตรกร (3ก)

(4) บันทึกข้อมูลกลุ่มยุวเกษตรกรในระดับอุดมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ (แบบจัดเก็บข้อมูลองค์กรเกษตรกร (3ก)) ผ่านทางเว็บไซต์ระบบสารสนเทศเกษตรกรปราดเปรื่อง (SF/YSF/3ก) (<https://ffgdev.doae.go.th>)

(5) สำนักงานเกษตรจังหวัด บันทึกแผน - ผลการปฏิบัติงาน/ใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project)

3.2) สนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อดำเนินการตามแผนธุรกิจของกลุ่มยุวเกษตรกรในระดับอุดมศึกษา จำนวน 1 กลุ่ม

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดทำแผนความต้องการปัจจัยการผลิตเพื่อดำเนินการตามแผนธุรกิจของกลุ่มยุวเกษตรกรในระดับอุดมศึกษาเป้าหมายตามข้อ 3.1)

(2) สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดซื้อปัจจัยการผลิตเพื่อดำเนินการตามแผนธุรกิจของกลุ่มยุวเกษตรกรในระดับอุดมศึกษา ตามแผนพัฒนาและความต้องการของกลุ่มยุวเกษตรกรให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เพื่อพัฒนากระบวนการเสริมสร้างแนวคิดและทักษะการเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น

(3) สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับกลุ่มยุวเกษตรกรในระดับอุดมศึกษา จัดกิจกรรมฝึกทักษะด้านการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างแนวคิดและการเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น พร้อมทั้งดำเนินการประเมิน Post-Test หลังเข้าร่วมโครงการ

(4) สำนักงานเกษตรจังหวัด ติดตามและกำกับกำกับการดำเนินโครงการ พร้อมทั้งบันทึกแผน - ผลการปฏิบัติงาน/ใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project)

(5) สำนักงานเกษตรจังหวัด ติดตามผลการนำไปปฏิบัติของกลุ่มยุวเกษตรกรในระดับอุดมศึกษาและประเมินศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกร หลังเข้าร่วมโครงการ ตามแบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) พร้อมทั้งบันทึกผลการประเมินศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรในระดับอุดมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ ผ่านทางเว็บไซต์ระบบสารสนเทศเกษตรกรปราดเปรื่อง (SF/YSF/3ก) (<https://ffgdev.doae.go.th>)

ทั้งนี้ สามารถปรับปรุงแบบการดำเนินงานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

(6) สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดทำสรุปและรายงานผลการพัฒนาศักยภาพยุวเกษตรกรในระดับอุดมศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ ประกอบด้วย 2 กิจกรรม ดังนี้

- อบรมถ่ายทอดความรู้ และทักษะการเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้นให้กลุ่มยุวเกษตรกรในระดับอุดมศึกษา

- สนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อดำเนินการตามแผนธุรกิจของกลุ่มยุวเกษตรกรในระดับอุดมศึกษา

ตามแบบฟอร์มรายงานที่กำหนด พร้อมทั้งแนบเอกสารของกลุ่มเกษตรกรในระดับอุดมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ ประกอบด้วย

- แบบจัดเก็บข้อมูลองค์กรเกษตรกร (3ก)
- แบบฟอร์มรายงานจัดซื้อวัสดุ
- แบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก)
- แบบฟอร์ม Business Model Canvas

ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ หลังจากเสร็จสิ้นโครงการฯ ไม่เกิน 30 วันทำการ

(7) สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร ติดตาม กำกับ และดูแลการดำเนินโครงการฯ ให้เป็นไปตามเป้าหมายและแผนปฏิบัติงาน

(8) กรมส่งเสริมการเกษตร ติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการฯ เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนากลุ่มเกษตรกรในปีต่อไป

6.2.4 พัฒนาทักษะเกษตรกรสูงวัยเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

(1) คัดเลือกเกษตรกรสูงวัยจำนวน 1 กลุ่ม สมาชิกกลุ่ม 15 ราย โดยพิจารณาคัดเลือกจาก

(1.1) เกษตรกรที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไป ที่ยังไม่เคยเข้าร่วมโครงการส่งเสริมเคหกิจเกษตรในครัวเรือนเกษตรกรสูงวัย

(1.2) เกษตรกรสูงวัย ต้องไม่มีประวัติหรือรายชื่อเป็นเกษตรกรที่มีการเผาในพื้นที่การเกษตร

(1.3) มีการขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) ทั้งนี้ หากครัวเรือนของสมาชิกกลุ่มมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรเป็นหัวหน้าครัวเรือนไว้แล้ว ให้เพิ่มข้อมูลสมาชิกกลุ่มรายนั้นในส่วนของสมาชิกครัวเรือน

(2) เกษตรกรสูงวัย ประเมินคุณภาพชีวิตเกษตรกรสูงวัย ก่อน เข้าร่วมโครงการตามแบบประเมินคุณภาพชีวิตเกษตรกรสูงวัย

ทั้งนี้ เพื่อเข้าสู่กระบวนการพัฒนาทักษะเกษตรกรสูงวัยเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้ และให้มีผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ หลังจากการเข้าร่วมโครงการ โดยมีกระบวนการพัฒนา ดังนี้

1) จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัย ส่งเสริมการรวมกลุ่ม และจัดทำแผนการพัฒนาทักษะเพื่อสร้างรายได้ จำนวน 1 ครั้ง ระยะเวลา 2 วัน โดยดำเนินการ ดังนี้

(1) จัดกระบวนการเรียนรู้ระดับพื้นฐาน เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัย โดยถ่ายทอดความรู้ที่มีเนื้อหา/หลักสูตร เช่น สถานการณ์ภาพรวมที่มีผลกระทบต่อภาคการเกษตร การเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุ การดูแลสุขภาพและสุขภาวะ การส่งเสริมการจัดการบ้านเรือนและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ การวางแผนทางการเงินในวัยสูงอายุ การส่งเสริมการสร้าง ความมั่นคงด้านอาหารระดับครัวเรือน/ชุมชน การให้ความรู้เคหกิจเกษตรด้านอาหารและโภชนาการเพื่อการมีภาวะโภชนาการที่ดี

การส่งเสริมการประกอบกิจกรรมการเกษตรและอาชีพที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกรสูงวัย และการให้ความรู้ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อลดการใช้แรงงานในเกษตรกรสูงวัย เป็นต้น

(2) จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่มและจัดตั้งกลุ่ม โดยถ่ายทอดความรู้ที่มีเนื้อหา/หลักสูตร เช่น กระบวนการรวมกลุ่ม การจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหรือกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร การจัดทำบัญชี การบริหารเงินทุนของกลุ่ม เป็นต้น เกษตรกรสูงวัยร่วมกันวิเคราะห์ศักยภาพตนเอง/พื้นที่/ชุมชน เพื่อวิเคราะห์หาข้อมูล/ปัญหา/ความต้องการ (Problem Pain Points) และจัดตั้งเป็นกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หรือกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ตามความเหมาะสมและดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการ พร้อมทั้งจัดทำแผนการพัฒนาทักษะเพื่อสร้างรายได้ โดยเน้นทักษะการประกอบกิจกรรมการเกษตรและอาชีพที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกรสูงวัย และเป็นตามความต้องการของกลุ่ม เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับรับการสนับสนุนต่อไป

ทั้งนี้ เมื่อดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว สำนักงานเกษตรจังหวัด รายงานผลการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัยฯ และแผนการพัฒนาทักษะเพื่อสร้างรายได้ตามแบบรายงาน สว. 1 - 68 ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร ภายในวันที่ 31 มกราคม 2568 ทาง E-mail : farmdev62@hotmail.com โดยสามารถดาวน์โหลดแบบรายงานต่าง ๆ ได้ตามลิงค์หรือ QR Code แนบท้ายคู่มือโครงการ

2) พัฒนาทักษะเกษตรกรสูงวัยเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้ จำนวน 1 ครั้ง ระยะเวลา 2 วัน โดยดำเนินการ ดังนี้

(1) ให้อาสาสมัครส่งเสริมการเกษตร (3ก) ก่อน เข้าร่วมโครงการ ประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) ก่อน เข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก)

(2) จัดกระบวนการเรียนรู้พัฒนาทักษะเกษตรกรสูงวัยเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้ ตามแผนการพัฒนาทักษะเพื่อสร้างรายได้ โดยถ่ายทอดความรู้ที่มีเนื้อหา/หลักสูตร เน้นทักษะการประกอบกิจกรรมการเกษตรและอาชีพที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกรสูงวัย เช่น ด้านการเกษตร ได้แก่ การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ การปลูกบอนสี การปลูกผักยกแคร่ การผลิตพืชปลอดภัย การผลิตสารชีวภัณฑ์เพื่อป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยชีววิธี และการขยาย/การเก็บสำรองพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ เป็นต้น ด้านเคหกิจเกษตร ได้แก่ การแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร การจัดทำบ้านเกษตรสมบูรณ์เพิ่มพูนสุขภาพ การปฏิบัติตามแนวทางการใช้แรงงานที่ดีในงานเกษตรกรรม (ตามประกาศของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน) และด้านพัฒนาผลิตภัณฑ์ ได้แก่ การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ มาตรฐานสินค้าเกษตรที่เกี่ยวข้อง การตลาดและการประชาสัมพันธ์สินค้า และทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อใช้ในการเพิ่มมูลค่า เป็นต้น รวมถึงมีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่เป็น Smart Group และหรือกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่เป็นผู้ประกอบการเกษตร เพื่อการขยายผลสู่การพัฒนาทักษะเกษตรกรสูงวัยฯ ที่เข้าร่วมโครงการ

ทั้งนี้ เมื่อดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว สำนักงานเกษตรจังหวัด รายงานผลการพัฒนาทักษะเกษตรกรสูงวัยเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้ ตามแบบรายงาน สว. 2 - 68 ส่งให้กรม

ส่งเสริมการเกษตร ภายในวันที่ 31 มีนาคม 2568 ทาง E-mail : farmdev62@hotmail.com โดยสามารถดาวน์โหลดแบบรายงานต่าง ๆ ได้ตามลิงค์หรือ QR Code แนบท้ายคู่มือโครงการ

3) สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้ให้เกษตรกรสูงวัย

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกับกลุ่มเกษตรกรสูงวัยที่เข้าร่วมโครงการฯ ดำเนินการตามแผนการพัฒนาทักษะเพื่อสร้างรายได้ โดยจัดทำรายการจัดซื้อปัจจัยการผลิต เครื่องมือ/วัสดุ/อุปกรณ์การเกษตร วัสดุงานบ้านงานครัว ค่าใช้จ่ายในการออกแบบและจัดทำบรรจุภัณฑ์และสติ๊กเกอร์ และปัจจัยอื่น ๆ ที่จำเป็น ยกตัวอย่างรายการ ดังนี้

(1.1) ปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปุ๋ย ผลผลิตทางการเกษตร และวัตถุดิบในการแปรรูป ฯลฯ

(1.2) เครื่องมือ/วัสดุ/อุปกรณ์การเกษตร เช่น วัสดุเพาะชำ สแลนหรือผ้าใบ ตาข่าย และอุปกรณ์ในการขยายพันธุ์หรือเก็บสำรองเมล็ดพันธุ์ เป็นต้น

(1.3) วัสดุงานบ้านงานครัว เช่น ถาดอลูมิเนียม ตะแกรง ถ้วยตวง และช้อนตวง เป็นต้น

(1.4) ค่าใช้จ่ายในการออกแบบและจัดทำบรรจุภัณฑ์และสติ๊กเกอร์

(1.5) ปัจจัยอื่น ๆ ที่จำเป็น เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้ให้เกษตรกรสูงวัย โดยดำเนินการตามแผนการพัฒนาทักษะเพื่อสร้างรายได้ ตามความต้องการของกลุ่มที่เหมาะสมกับเกษตรกรสูงวัย ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นการใช้จ่ายงบประมาณที่มีลักษณะเป็นงบลงทุนหรือรายจ่ายที่จ่ายในลักษณะค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ซึ่งการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการโดยเคร่งครัด

(2) สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการจัดซื้อปัจจัยการผลิต เครื่องมือ/วัสดุ/อุปกรณ์การเกษตร วัสดุงานบ้านงานครัว ค่าใช้จ่ายในการออกแบบและจัดทำบรรจุภัณฑ์และสติ๊กเกอร์ และปัจจัยอื่น ๆ ที่จำเป็น ตามแผนการพัฒนาทักษะเพื่อสร้างรายได้ ภายในวงเงินงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน และส่งมอบให้กลุ่มดำเนินการตามการพัฒนาทักษะเพื่อสร้างรายได้ของกลุ่มต่อไป โดยให้จัดทำบัญชีรายการสิ่งของที่ส่งมอบฯ ให้กลุ่มเก็บไว้เป็นหลักฐาน 1 ชุด สำเนาเอกสารเก็บไว้ที่สำนักงานเกษตรจังหวัด 1 ชุด และสำนักงานเกษตรอำเภอ 1 ชุด

ทั้งนี้ เมื่อดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว ให้สำนักงานเกษตรจังหวัด ดำเนินการดังนี้

(1) เกษตรกรสูงวัย ประเมินคุณภาพชีวิตเกษตรกรสูงวัยหลังเข้าร่วมโครงการตามแบบประเมินคุณภาพชีวิตเกษตรกรสูงวัย

(2) ให้กลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) หลังเข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก)

(3) ร่วมกันวางแผนการพัฒนาทักษะเกษตรกรสูงวัยเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้ และ/หรือแผนการดำเนินงานในปีต่อไป

(4) รายงานผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ตามแบบรายงาน สว. 3 - 68 ส่งให้ กรมส่งเสริมการเกษตร ภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2568 ทาง E-mail: farmdev62@hotmail.com โดยสามารถ ดาวน์โหลดแบบรายงานต่าง ๆ ได้ตามลิงค์หรือ QR Code แนบท้ายคู่มือโครงการ

การติดตาม กำกับ และรายงานผล

1. สำนักงานเกษตรอำเภอ ติดตามและรายงานผลการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สำนักงาน เกษตรจังหวัด
2. สำนักงานเกษตรจังหวัด ติดตามและกำกับการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม พร้อมทั้งจัดทำ รายงานผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรภายในระยะเวลาที่กำหนด

หมายเหตุ

1. จังหวัดบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการ ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System) ทาง <http://e-project.doae.go.th> พื้นที่ ที่ดำเนินการในแต่ละกิจกรรมแล้วเสร็จ
2. จังหวัดบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตร ทาง <https://rbm.doae.go.th> ตาม แบบ กสก. (กิจกรรมพัฒนาทักษะเกษตรกรสูงวัยเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต และสร้างรายได้) เมื่อดำเนินโครงการเรียบร้อยแล้ว
3. สำหรับกิจกรรมอบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงาน สามารถปรับรูปแบบการดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้อง กับสถานการณ์และมาตรการของจังหวัดนั้น ๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนและเป้าหมายที่กำหนด โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

6.3 การเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

6.3.1 เสริมสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ในประเทศ

1) งานชุมนุมยุวเกษตรกรระดับประเทศ

กรมส่งเสริมการเกษตร จัดงานชุมนุมยุวเกษตรกรระดับประเทศ ผู้เข้าร่วมอบรม ประกอบด้วย ยุวเกษตรกร ที่ปรึกษากลุ่มยุวเกษตรกร เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานยุวเกษตรกร ระดับจังหวัด เขต และส่วนกลาง จำนวน 1 ครั้ง เพื่อส่งเสริมกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มยุวเกษตรกร สร้าง แรงจูงใจและกระตุ้นจิตสำนึกรักการเกษตรด้วยกลุ่มยุวเกษตรกรต้นแบบ สร้างความภาคภูมิใจในการเป็นยุว เกษตรกร สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนและพัฒนางาน กลุ่มยุวเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง

7. ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนตุลาคม 2567 – เดือนกันยายน 2568

8. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567						ปี 2568					
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68
1. การขับเคลื่อนงานพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร												
1.1 สัมมนาเชิงปฏิบัติการเพิ่มศักยภาพการพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร		*										
2. การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร												
2.1 เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร												
2.1.1 พัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group												
1) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติ เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group				*								
2) สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group							*					
2.1.2 พัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร												
1) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติ เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร					*							
2) สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร							*					
2.2 เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร												
2.2.1 พัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ Smart Group												
1) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติ เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ Smart Group				*								
2) สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ Smart Group							*					
2.2.2 พัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร												
1) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติ เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร					*							

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567						ปี 2568					
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68
2) สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร							*					
2.2.3 ส่งเสริมการสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน												
1) วิเคราะห์สถานการณ์และจัดทำแผนสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน และการจัดตั้งธนาคารอาหารชุมชน			*									
2) จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านการเกษตร และเคหกิจเกษตร ตามแผนสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน และการจัดตั้งธนาคารอาหารชุมชน					*							
3) สนับสนุนปัจจัยการผลิตในการสร้างแหล่งอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและจัดตั้งธนาคารอาหารของชุมชน							*					
2.3 เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกร												
2.3.1 พัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่กลุ่มเข้มแข็ง (Smart Group)												
1) อบรมถ่ายทอดความรู้และฝึกทักษะกระบวนการกลุ่มยุวเกษตรกร			*									
2) สนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อพัฒนาทักษะด้านการเกษตร และเคหกิจเกษตร				*								
2.3.2 พัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรต้นแบบ (Smart Group Model)												
1) จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรต้นแบบ (Smart Group Model)			*									
2) สนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกรต้นแบบ (Smart Group Model)				*								
2.3.3 พัฒนาศักยภาพยุวเกษตรกรในระดับอุดมศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่												
1) อบรมถ่ายทอดความรู้และทักษะการเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้นให้กลุ่มยุวเกษตรกรในระดับอุดมศึกษา			*									
2) สนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อดำเนินการตามแผนธุรกิจของกลุ่มยุวเกษตรกรในระดับอุดมศึกษา				*								

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567						ปี 2568					
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68
3) สัมมนาพัฒนาทักษะผู้นำยุวเกษตรกรในระดับอุดมศึกษา									*			
2.4 พัฒนาทักษะเกษตรสูงวัยเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้												
1) จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัย ส่งเสริมการรวมกลุ่ม และจัดทำแผนการพัฒนาทักษะเพื่อสร้างรายได้			*									
2) พัฒนาทักษะเกษตรสูงวัยเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้					*							
3) สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้ให้เกษตรสูงวัย							*					
2.5 พัฒนาผลิตภัณฑ์ขององค์กรเกษตรกรสู่ห่วงโซ่อุปทานมูลค่าสูง												
1) พัฒนาผลิตภัณฑ์ขององค์กรเกษตรกรสู่ห่วงโซ่อุปทานมูลค่าสูง						*						
3. การเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร												
3.1 เสริมสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรในประเทศ												
1) งานชุมนุมยุวเกษตรกรระดับประเทศ										*		

9. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

9.1 ผลผลิต (output)

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 150 ราย มีความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่มเพิ่มขึ้น ได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะความสามารถในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตร เช่น การผลิต การแปรรูปขั้นต้น การเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการ และการตลาด มีการสนับสนุนให้ดำเนินการตามแผนการวิเคราะห์กลุ่มและกิจกรรมการเกษตร เพื่อพัฒนาสู่การเป็น Smart Group

9.2 ผลลัพธ์ (outcome)

องค์กรเกษตรกรมีความเข้มแข็ง มีแผนการดำเนินงานและมีการดำเนินกิจกรรมตามแผนอย่างต่อเนื่อง โดยสมาชิกของกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และวางแผนการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม มีการพัฒนาศักยภาพ มีความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่มเพิ่มขึ้น มีความเข้มแข็ง และพึ่งพาตนเองได้

9.3 ตัวชี้วัด

- เชิงปริมาณ

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 150 ราย ได้รับการพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพทางการเกษตร เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มสู่ Smart Group

- เชิงคุณภาพ

กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 70 มีผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (ระบุประโยชน์ การเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะได้เมื่อสิ้นสุดโครงการ ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ และต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์)

1. องค์กรเกษตรกรมีความสามารถในการบริหารจัดการกับทรัพยากรในท้องถิ่น มีการนำองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และนวัตกรรมบนพื้นฐานความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มาใช้ในการเพิ่มมูลค่าสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตร
2. ครุภัณฑ์เกษตรกรมีความมั่นคงด้านอาหาร สามารถลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และขยายผลสู่พื้นที่ใกล้เคียง ตลอดจนมีธนาคารอาหารชุมชนต้นแบบ มีความมั่นคงด้านอาหาร และพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน
3. เกษตรสูงวัยได้รับความรู้ด้านเทคนิคเกษตร เกิดการรวมกลุ่ม และสามารถสร้างรายได้เสริมให้กับตนเองได้

11. การติดตามและประเมินผลโครงการ (ต้องระบุ ตัวชี้วัดและวิธีการประเมินผลให้ชัดเจนว่าจะมีการติดตาม ประเมินผลได้อย่างไร เมื่อใด)

11.1 ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 150 ราย ประเมินผลการนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จากระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตร (rbm.doae.go.th) โดยการบันทึกข้อมูลตามแบบ กสท. และรายงานผลการบันทึกข้อมูลจากระบบดังกล่าว และ/หรือประเมินผลจากแบบรายงานอื่น ๆ ที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด โดยการรวบรวมแบบรายงานวิเคราะห์ และสรุปผลหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ

11.2 ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 70 มีผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกรเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ จากระบบสารสนเทศเกษตรกรปราดเปรื่อง (SF/YSF/3ก) (ffgdev.doae.go.th) โดยการประเมินศักยภาพกลุ่มก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการตามแบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) และรายงานผลการประเมินจากระบบดังกล่าว และ/หรือประเมินผลจากแบบรายงานอื่น ๆ ที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด โดยการรวบรวมแบบรายงาน วิเคราะห์ และสรุปผลหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ

12. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร

1. นางสาวกัญจนาด ช่างสาน
ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงาน
โทรศัพท์ 099-4153542
E-mail: farmdev.sk@gmail.com

2. นางสาวสุรธยา อนุรักษ์
ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงาน
โทรศัพท์ 083-7003043
E-mail: farmdev.sk@gmail.com
3. นางสาวณัฐนันท์ มนต์ประสิทธิ์พร
ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงาน
โทรศัพท์ 097-9354298
E-mail: farmdev.sk@gmail.com

13. ผู้ให้ความเห็นชอบโครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

(นางบุปผาพรรณ ไชยฤกษ์)

หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร

14. ผู้อนุมัติโครงการ

(นายประถม มุสิกรักษ์)

เกษตรจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา

สามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มรายงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ได้ที่ <https://drive.google.com/drive/folders/1V4U40hgDx4BaaTYjhLpFk4O-RL67KbS?usp=sharing> หรือ QR code

คู่มือโครงการส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี : ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม
- 1.2 แผนแม่บท : ประเด็นที่ 16 เศรษฐกิจฐานราก
แผนย่อย การส่งเสริมสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

2. หลักการและเหตุผล

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เป็นงานนโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ต้องมีการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานจากทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อให้ ศพก. เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งให้บริการทางการเกษตร เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้กับเกษตรกร และที่สำคัญคือเป็นกลไกการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ เน้นการเรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ โดยยึดหลัก “ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้” ในประเด็นการยกระดับเกษตรกรไปสู่การเป็นผู้ประกอบการ โดยคำนึงถึงการลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมมาใช้ในการกระบวนการผลิต ตลอดจนเชื่อมโยงองค์ความรู้จากสถาบันการศึกษาในพื้นที่ และมีการใช้กลไกการส่งเสริมด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG (BCG Model) ให้เป็นต้นแบบและเกิดผลสำเร็จในระดับชุมชน เพื่อให้เกษตรกรที่มาเรียนรู้ได้รับความรู้ ความเข้าใจ และเกิดจิตสำนึกในการเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้าเกษตร ที่มีการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างเหมาะสม ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง มีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีระบบการผลิตที่พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งการให้บริการทางการเกษตร และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่
- 3.2 เพื่อเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

- 4.1 ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) รวมจำนวน 16 ศูนย์

4.2 ศูนย์เครือข่ายอื่น ๆ (ยกเว้น ศจช. และ ศตปช.) เช่น ศูนย์เรียนรู้ด้านบัญชี ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์ ศูนย์เรียนรู้ด้านประมง ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์เครือข่ายเฉพาะด้านต่าง ๆ อำเภอละ 1 ศูนย์ จำนวน 16 ศูนย์

4.3 เกษตรกรในพื้นที่ 16 อำเภอ

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

การดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และศูนย์เครือข่าย

5.1 พัฒนาศักยภาพของ ศพก. และศูนย์เครือข่าย เพื่อให้มีความพร้อมในการเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน และเป็นสถานที่ให้บริการข่าวสารและบริการด้านการเกษตร โดยมีเป้าหมายในการพัฒนา ดังนี้

เป้าหมายหลัก คือ มุ่งเน้นพัฒนา ศพก. ให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย

เป้าหมายรอง สนับสนุน และพัฒนา ศพก. ที่มีศักยภาพและความพร้อม ดังนี้

- 1) การนำนวัตกรรม เทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมไปใช้ในการดำเนินงาน และเรียนรู้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพื้นที่ รวมถึงการเรียนรู้จากสถาบันการศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 2) การต่อยอดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 3) การขับเคลื่อนด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG (BCG Economy Model)

ประกอบด้วยกิจกรรมการพัฒนา ศพก. หลัก และศูนย์เครือข่ายอื่น ๆ (ยกเว้น ศจช. และ ศตปช.) ดังนี้

5.1.1 พัฒนา ศพก. ดำเนินการใน ศพก.หลัก ให้มีความพร้อมในการเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน เป็นสถานที่ให้บริการข่าวสาร บริการด้านการเกษตร รวมทั้งเป็นสถานที่รับเรื่องร้องเรียนของเกษตรกรในชุมชน โดยการปรับปรุงฐานเรียนรู้ แปลงเรียนรู้ หลักสูตรเรียนรู้ องค์ความรู้ และข้อมูลประจำศูนย์ ฯลฯ ดำเนินการโดยเกษตรกรต้นแบบ คณะกรรมการ ศพก. และสำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกันวิเคราะห์ศักยภาพของศพก. จัดทำแผนและแนวทางการพัฒนา ศพก. ประกอบด้วย

1) การประเมินศักยภาพ ศพก. หลัก

เป็นการประเมินการดำเนินงานของ ศพก. เพื่อให้มีความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมถึงการให้บริการทางการเกษตรให้แก่เกษตรกรในชุมชน โดยมีวิธีการประเมิน ดังนี้

1.1) ผู้ประเมิน ประกอบด้วย

- 1.1.1) เกษตรอำเภอ หรือ ผู้ที่ได้รับมอบหมายจากเกษตรอำเภอ
- 1.1.2) ผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนอย่างน้อย 1 คน
- 1.1.3) ศพก. เครือข่าย อย่างน้อย 1 คน

1.2) การให้คะแนนของผู้ประเมิน โดยผู้ประเมินแต่ละคนให้คะแนนการประเมินในแต่ละประเด็นตาม แบบฟอร์ม ศพก. 01 และคำนวณคะแนนรวมเฉลี่ย ตามแบบฟอร์ม ศพก. 02

1.3) การประกาศผลการประเมิน

1.3.1) สำนักงานเกษตรอำเภอประกาศผลการประเมินให้ ศพก. ทราบภายใน 7 วัน

1.3.2) ศพก. ที่ผ่านการประเมินต้องได้คะแนนรวมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

หมายเหตุ : • ให้เกษตรอำเภอเลือกผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชน และ ศพก. เครือข่าย ร่วมเป็นผู้ประเมิน

• ศพก. ที่ไม่ผ่านการประเมินให้มีการพัฒนาตนเอง และประเมินศักยภาพอีกครั้งภายใน 6 เดือน ในกรณีที่ผ่านการประเมินให้นำเรื่องเสนอที่ประชุมคณะกรรมการ ศพก. ระดับอำเภอ พิจารณาตามระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการบริหารงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) พ.ศ. 2560 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 พ.ศ. 2563 และฉบับที่ 4 พ.ศ. 2565 หมวด 2 คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก. ข้อ 19 (3)

• รายละเอียดแนวทางการประเมินศักยภาพ ศพก. ประเด็นการประเมิน และรายละเอียดเพิ่มเติมต่างๆ (ภาคผนวก 3.5)

• การประเมินศักยภาพ ศพก. ตามแบบฟอร์ม ศพก. 01 และแบบฟอร์ม ศพก. 02 ให้จัดทำแล้วเสร็จภายในวันที่ 17 มกราคม 2568 และส่งข้อมูลให้สำนักงานเกษตรจังหวัดในรูปแบบไฟล์ข้อมูลที่บ้านทิกเป็น Word และ Pdf ทาง E-mail : wanruedee.doae@gmail.com

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการเดินทางไปราชการ ค่าวัสดุสำนักงาน และวัสดุคอมพิวเตอร์สำหรับจัดทำรายงาน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

2) วิเคราะห์ศักยภาพ ศพก. เพื่อจัดทำแผนและแนวทางการพัฒนาโดยคณะกรรมการ ศพก. ร่วมกับเกษตรอำเภอ ประกอบด้วย

2.1) แผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ (แผนคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (ภาคผนวก 3.1)

2.2) แผนปฏิบัติการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (แผน ราย ศพก.) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (ภาคผนวก 3.2)

2.3) แผนการเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำของ ศพก./ ศูนย์เครือข่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (ภาคผนวก 3.3)

2.4) ศพก.หลัก ที่ผ่านการประเมินศักยภาพ ให้จัดทำแบบฟอร์มเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพ ศพก. และศพก.เครือข่าย (ยกเว้น ศจช และศดปช.) ที่ได้รับงบประมาณ ปี พ.ศ. 2568 (ภาคผนวก 3.4)

หมายเหตุ : • **แผนข้อ 2.1 - 2.3 ให้จัดทำแล้วเสร็จภายในวันที่ 16 ธันวาคม 2567 และส่งข้อมูลให้สำนักงานเกษตรจังหวัด ในรูปแบบไฟล์ข้อมูลที่บ้านทิกเป็น excel และ Pdf ทาง E-mail : wanruedee.doae@gmail.com**

• **แบบฟอร์มเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณ ข้อ 2.4 ให้จัดทำแล้วเสร็จภายในวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2568 และส่งข้อมูลให้สำนักงานเกษตรจังหวัด ในรูปแบบไฟล์ข้อมูลที่เป็น excel และ Pdf ทาง E-mail : wanruedee.doe@gmail.com**

3) กำหนดหลักสูตรการเรียนรู้ ให้เป็นไปตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร จัดทำแผนการเรียนรู้ของเกษตรกรที่จะเข้ามาเรียนรู้ที่ ศพก. หรือศูนย์เครือข่าย ให้สอดคล้องกับประเด็นการพัฒนาและความต้องการของชุมชน ตลอดจนการเชื่อมโยงการถ่ายทอดความรู้ที่เกี่ยวกับการขับเคลื่อนด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG (BCG Economy Model) และความรู้ จากสถาบันการศึกษา มาถ่ายทอดสู่เกษตรกรตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ โดยเน้นประเด็นหลักในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต และพัฒนาคุณภาพผลผลิต) ประกอบด้วย หลักสูตรหลัก หลักสูตรบังคับ หลักสูตรเสริม และหลักสูตรเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำ ดังนี้

3.1) หลักสูตรหลัก ได้แก่ Zoning การลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพผลผลิต/การจัดทำมาตรฐานการผลิต การจัดการด้านการตลาด การแปรรูป/การเพิ่มมูลค่าผลผลิต การจัดการโรคและแมลงศัตรูพืช ความรู้ด้านการเกษตรทั่วไป เช่น ทางเลือกในการผลิตตามความต้องการของชุมชน การผลิตตามกิจกรรมแปลงใหญ่ เป็นต้น

3.2) หลักสูตรบังคับ ได้แก่ เศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน และการจัดทำบัญชีครัวเรือน

3.3) หลักสูตรเสริม เช่น การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า องค์กรเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน แผนธุรกิจ อาชีพเสริมเพิ่มรายได้ หรือหลักสูตรอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของชุมชน

3.4) หลักสูตรเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำ เช่น การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การขายและแผนการตลาด การบริหารจัดการธุรกิจการเกษตร การสร้างเครือข่ายการตลาด การบริหาร การขนส่งสินค้าเกษตร การพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์ การจัดทำแผนธุรกิจเกษตร การจัดทำบัญชีต้นทุนการผลิต การใช้เทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ เช่น ระบบน้ำอัจฉริยะ พลังงานแสงอาทิตย์ โรงเรือนอัจฉริยะ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4) **พัฒนาฐานเรียนรู้** เพื่อให้เป็นจุดถ่ายทอดเทคโนโลยี จุดสาธิตของศูนย์เรียนรู้ฯ ที่สอดคล้องและสนับสนุนกับหลักสูตรการเรียนรู้ โดยให้มีความรู้ของฐานการเรียนรู้ นั้น ๆ ประจำไว้ที่ฐานเรียนรู้ด้วย เพื่อให้ผู้สนใจสามารถเข้ามาศึกษาเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ สามารถประสานงานและบูรณาการกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการสนับสนุนการพัฒนาฐานเรียนรู้ตามบทบาทของแต่ละหน่วยงาน

5) **พัฒนาแปลงเรียนรู้** มีการปรับปรุงและพัฒนาแปลงเรียนรู้ของเกษตรกรต้นแบบ เพื่อให้มีความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้ในเรื่องของการลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งจัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ให้เห็นได้ชัดเจน

6) **พัฒนาพื้นที่บริเวณ ศพก.** จัดทำ/ปรับปรุง ข้อมูลประจำศูนย์ฯ สิ่งอำนวยความสะดวก ให้มีความพร้อมในการให้บริการด้านการเกษตร โดยสำนักงานเกษตรอำเภอ เกษตรกรต้นแบบ และเจ้าของศูนย์เครือข่าย ประสานงานและบูรณาการกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการสนับสนุนการพัฒนา ศพก.

7) แผนที่ตั้ง ศพก. และศูนย์เครือข่าย เพื่อให้มีการเสริมหนุนระหว่าง ศพก. กับศูนย์เครือข่าย ในการถ่ายทอดความรู้และการให้บริการด้านการเกษตรของชุมชน ทั้งนี้ ต้องมี “**แผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศูนย์เครือข่าย พร้อมเทคโนโลยีเด่นแต่ละศูนย์**” ติดตั้งใน ศพก.หลัก (ภาคผนวก 4) โดยสามารถปรับรูปแบบได้ตามความเหมาะสมสวยงาม

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาศักยภาพ ศพก. สำหรับการจัดทำฐานเรียนรู้ แปลงเรียนรู้ และพื้นที่บริเวณ ศพก. เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์ ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

หมายเหตุ : • สำนักงานเกษตรอำเภอที่มีความประสงค์ปรับเปลี่ยนเกษตรกรต้นแบบ/สินค้าหลัก ให้ดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติสำหรับการปรับเปลี่ยน ศพก.หลัก และศูนย์เครือข่าย (ภาคผนวก 5) โดยจัดทำข้อมูลทำเนียบ ศพก. หลัก ความยาวไม่เกิน 2 หน้ากระดาษ (ภาคผนวก 6) และข้อมูลบัญชี ศพก. (เฉพาะ ศพก. ที่มีความประสงค์ปรับเปลี่ยนข้อมูล) (ภาคผนวก 7.1) ส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัดเพื่อตรวจสอบ และรวบรวมส่งให้ กวพ. ต่อไป ทั้งนี้ ให้สำนักงานเกษตรอำเภอแนบเอกสารหลักฐานการขอปรับเปลี่ยน ศพก. รายละเอียดตามภาคผนวก 5 ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดด้วย

• การปรับเปลี่ยน ศพก. หลัก ให้ดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติสำหรับการปรับเปลี่ยนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก และศูนย์เครือข่าย (ภาคผนวก 5) โดยสามารถดาวน์โหลดตัวอย่างเอกสารแนบเพิ่มเติมในการปรับเปลี่ยน ศพก. ได้จากเว็บไซต์ ศพก. รายละเอียดตามลิงค์ <http://alc.doae.go.th/?p=7323>

5.1.2 พัฒนาศูนย์เครือข่ายอื่นๆ (ยกเว้น ศจช. และ ศตปช.) ให้มีความพร้อมในการเสริมหนุน และเชื่อมโยงการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. ดำเนินการโดย เกษตรกรต้นแบบ คณะกรรมการ ศพก. และสำนักงานเกษตรอำเภอร่วมกันวิเคราะห์ศักยภาพของศูนย์เครือข่าย (ยกเว้น ศจช. และ ศตปช.) เพื่อพัฒนาให้มีความพร้อมในการเป็นจุดเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรด้านต่าง ๆ โดยการจัดทำแผนและแนวทางการพัฒนาศูนย์เครือข่ายพร้อมทั้งเสนอให้คณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัดทราบด้วย และดำเนินการพัฒนาศูนย์เครือข่ายตามแผน อำเภอละ 1 ศูนย์ โดยมีกรอบการพิจารณาคัดเลือกดังนี้

1) เป็นศูนย์เครือข่ายที่มีการทำงานเชื่อมโยงกับ ศพก. มาอย่างต่อเนื่อง และมีการบันทึกข้อมูลในระบบรายงาน ศพก. (<https://learningpoint.doae.go.th/login>) หัวข้อ “รายงานการดำเนินงานศูนย์เครือข่ายของ ศพก.”

2) เป็นศูนย์เครือข่ายที่มีศักยภาพในการสนับสนุนการดำเนินงานของ ศพก. แต่ยังไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ

3) เป็นศูนย์เครือข่ายที่ยังไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณการพัฒนาศูนย์เครือข่าย ศพก. จากกรมส่งเสริมการเกษตรในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

4) ในการพิจารณาคัดเลือกศูนย์เครือข่าย ขอให้เป็นมติคณะกรรมการ ศพก. และปรากฏ
ในรายงานการประชุมคณะกรรมการ ศพก. ระดับอำเภอ ด้วย

5) กรณีนอกเหนือจากเกณฑ์การพิจารณา 4 ข้อดังกล่าว ขอให้ใช้มติคณะกรรมการ ศพก.
ระดับอำเภอ และปรากฏในรายงานการประชุมคณะกรรมการ ศพก. ด้วย

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาตามกรอบการคัดเลือก ศพก.เครือข่าย ข้อ 1 - 5 แล้ว ให้เกษตรกร
ต้นแบบ คณะกรรมการ ศพก. และสำนักงานเกษตรอำเภอ จัดทำแบบฟอร์มเสนอขอรับการจั
งบประมาณโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) กิจกรรมพัฒนา
ศักยภาพ ศพก. และศพก.เครือข่าย (ยกเว้น ศจช และศคปช.) ที่ได้รับงบประมาณ ปี พ.ศ. 2568 จำนวน
1 ศูนย์ (ภาคผนวก 3.4) เพื่อประกอบการพิจารณาจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2568 และ
ส่งข้อมูลให้สำนักงานเกษตรจังหวัด ภายในวันที่ 16 พฤษภาคม 2568 ในรูปแบบไฟล์ข้อมูลที่บันทึกเป็น
Word /excel และ Pdf ทาง E-mail : wanruedee.doe@gmail.com

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาศักยภาพ ศพก. สำหรับการจัดทำฐานเรียนรู้
แปลงเรียนรู้ และพื้นที่บริเวณ ศพก. เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์ ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
กับการดำเนินกิจกรรม

หมายเหตุ : • สำนักงานเกษตรอำเภอจัดทำข้อมูลทำเนียบศูนย์เครือข่าย (อำเภอละ 1 ศูนย์)
เฉพาะศูนย์เครือข่ายที่ผ่านมติเห็นชอบของคณะกรรมการ ศพก. ระดับอำเภอ ให้ได้รับการสนับสนุน
งบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ความยาวไม่เกิน 2 หน้ากระดาษ (ภาคผนวก 8) และบัญชีศูนย์
เครือข่าย เฉพาะศูนย์เครือข่ายที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (ภาคผนวก 9.1)
ส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัดเพื่อตรวจสอบและรวบรวมส่งให้ กวพ. ต่อไป

• การปรับเปลี่ยนศูนย์เครือข่าย ให้ดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติสำหรับ
การปรับเปลี่ยนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก และศูนย์เครือข่าย (ภาคผนวก 5)
โดยสามารถดูตัวอย่างเอกสารแนบเพิ่มเติมในการปรับเปลี่ยน ศพก. ได้จากเว็บไซต์ ศพก. รายละเอียดตามลิงค์
<http://alc.doe.go.th/?p=7323>

5.2 พัฒนาเกษตรกร ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้

5.2.1 เสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำ จำนวน 160 ราย (อำเภอละ 10 ราย) ดำเนินการ ดังนี้

1) สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการรับสมัคร/คัดเลือกเกษตรกรผู้นำ อำเภอละ 10 ราย
ตามแบบฟอร์มใบสมัครเข้าร่วมโครงการฯ ใน ภาคผนวก 11

2) สำนักงานเกษตรอำเภอ และคณะกรรมการ ศพก./ศูนย์เครือข่าย ร่วมกันวิเคราะห์
ข้อมูลการผลิตพืชในพื้นที่ (ปริมาณผลผลิต ต้นทุนการผลิต การตลาด ข้อมูลคุณสมบัติดิน น้ำ และสภาพอากาศ)
และเลือกพืชที่ได้รับความสนใจ หรือพืชเศรษฐกิจหลักของพื้นที่นั้น 1 ชนิด หรือประเด็นการเกษตรที่ต้องการ
พัฒนาของพื้นที่นั้น ๆ เพื่อกำหนดการจัดกระบวนการเรียนรู้ควบคู่กับการปฏิบัติให้กับเกษตรกรผู้นำตาม

หลักสูตรและแผนการเรียนรู้ที่กำหนด โดยเน้นการเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำให้สามารถบริหารจัดการพื้นที่ และสินค้าได้

3) สำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกันจัดกระบวนการเรียนรู้ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ ให้กับเกษตรกรผู้นำ ได้แก่ Smart Farmer Yong Smart Farmer กลุ่มเกษตรกรวิสาหกิจชุมชน สมาชิกแปลงใหญ่ เกษตรกรที่พร้อมจะเข้าเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ที่มีศักยภาพ ความพร้อมที่จะรับการพัฒนา หรือเคยผ่านการอบรมตามหลักสูตรการเรียนรู้กับ ศพก. มาแล้วจำนวน 10 ราย/อำเภอ เพื่อบ่มเพาะเกษตรกรเตรียมพร้อมไปสู่การเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งกำหนดให้จัดกระบวนการเรียนรู้ **จำนวน 2 ครั้ง ณ ศพก. หรือศูนย์เครือข่าย และให้มีเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 1 ครั้ง** ณ สถานที่ที่มีองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่เหมาะสม หรือประเด็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG (BCG Economy Model) หรือประเด็นเนื้อหาวิชาการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรที่อบรม ตามมติของที่คณะกรรมการ ศพก. ที่ร่วมกันพิจารณาถึงความเหมาะสม **โดยเกษตรกรที่ร่วมกิจกรรมทั้ง 3 ครั้ง ควรเป็นเกษตรกรรายเดียวกัน** และให้สำนักงานเกษตรอำเภอกำหนดแบบทดสอบ และดำเนินการทดสอบเกษตรกรก่อนเข้ารับการอบรมในครั้งที่ 1 (Pre-test) และทดสอบเกษตรกรหลังเข้ารับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในครั้งที่ 3 (Post-test) เพื่อประเมินเกษตรกรตามหลักสูตรที่กำหนดตามประเด็นการพัฒนาที่กำหนดตามข้อ 2)

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการถ่ายทอดความรู้ เช่น ค่าอาหาร ค่าอาหารว่าง และเครื่องดื่ม ค่าวัสดุอุปกรณ์ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ และฝึกปฏิบัติ ค่าวิทยากร ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

หมายเหตุ : • เกษตรกรผู้นำ ได้แก่ Smart Farmer Yong Smart Farmer กลุ่มเกษตรกรวิสาหกิจชุมชน สมาชิกแปลงใหญ่ เกษตรกรที่พร้อมจะเข้าเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ที่มีศักยภาพ ความพร้อมที่จะรับการพัฒนา หรือเคยผ่านการอบรมตามหลักสูตรการเรียนรู้กับ ศพก. มาแล้ว ยกเว้นเกษตรกรที่ผ่านการอบรมกิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำในปี พ.ศ. 2567

• เมื่อดำเนินการอบรมเกษตรกรเสร็จสิ้นแล้ว ให้สำนักงานเกษตรอำเภอบันทึกข้อมูลการอบรมเกษตรกรผู้นำในระบบรายงาน ศพก. (<https://learningpoint.doae.go.th/login>) หัวข้อ “รายงานสรุปการจัดอบรมเกษตรกร” หลักสูตร เสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำ โดยให้แต่ละอำเภอบันทึกจำนวนเกษตรกรที่เข้ารับการอบรมจำนวนตามจริงของแต่ละอำเภอ และ จำนวนเกษตรกรที่เข้ารับการอบรมทั้งหมดของจังหวัดต้องไม่น้อยกว่าเป้าหมายที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนดให้ ของจังหวัดนั้น

• เมื่อดำเนินการอบรมเกษตรกรเสร็จสิ้นแล้ว ให้สำนักงานเกษตรอำเภอ รายงานผลการทดสอบ (Pretest Posttest) ให้สำนักงานเกษตรจังหวัด ภายในวันที่ 30 กรกฎาคม 2568 ในรูปแบบไฟล์ข้อมูลที่บ้านทิกเป็น Word และ Pdf ทาง E-mail : wanruedee.doae@gmail.com

5.3 ถอดบทเรียน ศพก. หลัก

สำนักงานเกษตรอำเภอ และศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก ดำเนินการถอดบทเรียน ศพก. หลัก จำนวน 16 ศูนย์ ตามแนวทางการถอดบทเรียนที่กองวิจัย

และพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรกำหนด (แนวทางการถอดบทเรียน กองวิจัยฯ จะส่งให้ในภายหลัง) และส่งข้อมูลให้สำนักงานเกษตรจังหวัด ภายในวันที่ 30 กรกฎาคม 2568 ในรูปแบบไฟล์ข้อมูลที่บ้านทักเป็น Word และ Pdf ทาง E-mail : wanruedee.doe@gmail.com

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการเดินทางไปราชการ ค่าวัสดุสำนักงานและวัสดุคอมพิวเตอร์สำหรับจัดทำรายงาน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

5.4 การบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนดำเนินงาน

1) **ประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับอำเภอ เกษตรกร** ต้นแบบ (ประธานคณะกรรมการ ศพก.) ร่วมกับแปลงใหญ่ และเกษตรอำเภอ จัดประชุมเพื่อให้คณะกรรมการได้ร่วมกันวิเคราะห์และวางแผนการดำเนินงานของ ศพก. และแปลงใหญ่ การรับรองศูนย์เครือข่าย การบริหารจัดการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน การสรุปผลการดำเนินงาน และอื่น ๆ ตามความเหมาะสม โดยมีการจัดร่วมกับผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ อย่างน้อย 4 ครั้ง เป็นการจัดการประชุมรูปแบบปกติ (On site) โดยในการประชุมทุกครั้ง ขอให้กรรมการที่เข้าร่วมประชุมได้รับทราบข้อมูลสถานการณ์ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุและหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันในแต่ละพื้นที่ ในประเด็นดังต่อไปนี้

- 4.1) การรายงานการดำเนินการของ ศพก. ปัญหาอุปสรรค และการดำเนินการแก้ไข
- 4.2) สภาพภูมิอากาศ ปริมาณน้ำต้นทุน ปัจจัยสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและการให้ผลผลิตของพืชหรือสินค้าเกษตรหลัก ๆ
- 4.3) ความเสี่ยงการเกิดภัยพิบัติ เช่น ภัยแล้ง โรคพืชและศัตรูพืชระบาด ปัญหาอุปสรรค และการแก้ไข การแจ้งเตือนภัย และการสร้างการรับรู้ให้กับเกษตรกร
- 4.4) สถานการณ์การผลิต การเพาะปลูก การตลาด ปัญหาอุปสรรค แนวทางการแก้ไข
- 4.5) แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดของพืชหรือสินค้าเกษตรหลัก ๆ
- 4.6) ข้อมูลข่าวสารทางด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ
- 4.7) ปัญหาความเดือดร้อน และเรื่องร้องเรียนของเกษตรกร และการดำเนินการแก้ไข

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดประชุม เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าเอกสารประกอบการประชุม ค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

หมายเหตุ : • ให้ดำเนินการจัดประชุม 2 เครือข่าย (ศพก. และแปลงใหญ่) ร่วมกัน จำนวน 4 ครั้ง/ปี โดยบูรณาการงบประมาณการจัดประชุม จากโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ร่วมกับโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิต

6. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2567 - กันยายน 2568

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68
1. พัฒนาศักยภาพของ ศพก. และศูนย์เครือข่ายอื่นๆ (ยกเว้น ศจช., ศตปช.)												
1.1 ประเมินศักยภาพ ศพก. หลัก			↔									
1.2 พัฒนาศักยภาพของ ศพก.			↔									↔
1.3 พัฒนาศูนย์เครือข่าย										↔		↔
2. การพัฒนาเกษตรกร												
2.1 เสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำ		↔									↔	
3. ถอดบทเรียน ศพก. หลัก										↔		
4. บริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน												
4.1 ประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่												
4) ประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. ระดับ อำเภอ	↔											↔

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

8.1 ผลผลิต (Output)

- 1) เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้จาก ศพก.หลัก และศพก.เครือข่าย จำนวน 160 ราย
- 2) ศพก. หลัก จำนวน 16 ศูนย์ ได้รับการพัฒนา
- 3) ศูนย์เครือข่าย จำนวน 16 ศูนย์ ได้รับการพัฒนา (ยกเว้น ศจช และ.ศตปช.)

8.2 ผลลัพธ์ (Outcome)

- เกษตรกรไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้จาก ศพก. สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้

8.3 ตัวชี้วัด

- เชิงปริมาณ
เกษตรกรผู้นำที่ได้รับการพัฒนา จำนวน 160 ราย
- เชิงคุณภาพ
ร้อยละ 75 ของเกษตรกรที่ได้รับความรู้ จาก ศพก. สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ศพก. สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน และเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงาน
ของหน่วยงานต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ได้

10. การประเมินผลโครงการ

10.1 รายงานผลจากระบบรายงาน ศพก. (<https://learningpoint.doae.go.th/login>)

ซึ่งประกอบด้วยข้อมูล ดังนี้

- 10.1.1 ข้อมูลพื้นฐานของ ศพก.หลัก และศพก.เครือข่าย
- 10.1.2 แผน-ผล การจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field Day)
- 10.1.3 ข้อมูลการอบรมเกษตรกรผู้นำ
- 10.1.4 ข้อมูลการให้บริการด้านการเกษตร ของ ศพก.

10.2 รายการประเมินผลศักยภาพ ศพก.หลัก

11. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

12. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

ชื่อ นางวรรณฤดี บุญรัมย์
ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
กลุ่ม ยุทธศาสตร์และสารสนเทศ
โทรศัพท์ 08 3104 4436
E-mail : wanruedee.doae@gmail.com

13. ผู้ให้ความเห็นชอบโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

.....
(นางสาววิไลวรรณ ยองปุก)

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ รักษาการในตำแหน่ง
หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ

14. ผู้อนุมัติโครงการ

.....
(นายประถม มุสิกรักษ์)

เกษตรจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา

คู่มือโครงการส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

โครงการพัฒนาทักษะและแนวคิดผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร

(เกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer))

กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่องและเกษตรกรรุ่นใหม่

(Smart Farmer & Young Smart Farmer)

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น ประเด็นที่ 16 เศรษฐกิจฐานราก
 - แผนแม่บทย่อย การยกระดับศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ

2. หลักการและเหตุผล

ภาคการเกษตรของประเทศไทยมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ แต่ปัจจุบันภาคการเกษตรของไทยต้องเผชิญปัญหาและความท้าทายนานัปการ เช่น ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การขยายตัวของความเป็นเมือง การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ การเป็นสังคมผู้สูงอายุ และขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร โดยในปี 2563 หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 44.0 ของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรทั้งหมด และการที่หัวหน้าครัวเรือนเป็นผู้สูงอายุ ก่อให้เกิดปัญหาหลายประการ เช่น กำลังแรงงานภาคเกษตรลดลง เนื่องจากทำการเกษตรไม่ไหว ขณะที่ลูกหลานไม่ได้สืบต่ออาชีพเกษตรกร เนื่องจากรายได้ไม่แน่นอน และรายได้ค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับสาขาการผลิตอื่น ๆ อีกทั้งอายุเฉลี่ยของเกษตรกรส่วนใหญ่ที่อยู่ในช่วงสูงวัย มีผลอย่างมากต่อการตัดสินใจ การเรียนรู้ใหม่ ๆ การเข้าถึงและยอมรับเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลอดจนการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อการบริหารจัดการและผลิตภาพการผลิตทางการเกษตร (ข้อมูลสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2565)

ดังนั้น กรมส่งเสริมการเกษตร จึงได้ดำเนินการพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) โดยมุ่งหวังให้เกษตรกรมีความรอบรู้ในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร สามารถบริหารจัดการการผลิต การตลาด โดยยึดรูปแบบตลาดนำการผลิต มีทักษะในการบริหารจัดการกิจการ พร้อมปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบเพื่อยกระดับเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการเกษตรเป็นอีกแนวทางในการสร้างแนวคิดการเป็นผู้ประกอบการเกษตรเชิงธุรกิจ จึงเป็นเรื่องที่กรมส่งเสริมการเกษตรให้ความสำคัญ โดยเกษตรกรต้องสามารถปรับเปลี่ยนวิธีคิดจาก “ทำมากได้น้อย” เป็น “ทำน้อยได้มาก” เปลี่ยนแปลงจากการเกษตรแบบดั้งเดิมไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ ที่เน้นการผลิตสินค้าเกษตรด้วยการบริหารจัดการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ในการผลิตเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ลดต้นทุนด้านแรงงาน และลดต้นทุนด้านการผลิต มีการบริหารจัดการปัจจัยการผลิตที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า ตลอดจนสามารถ

เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร รวมถึงพัฒนาจนเข้าสู่มาตรฐานการรับรองทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ส่งการยกระดับเพื่อการส่งออก สร้างผู้นำด้านเกษตรที่เป็นเกษตรกรชั้นนำ เพื่อเป็นกำลังสำคัญของภาคเกษตรในอนาคต อีกทั้งเกษตรกรจะต้องรู้จักการรวมกันเป็นกลุ่มและเครือข่ายเพื่อสร้างความเข้มแข็งในระบบธุรกิจการเกษตร เป็นการยกระดับรายได้ และคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้ดีขึ้น มีรายได้ที่มั่นคง สามารถเป็นต้นแบบขยายผลสู่เกษตรกรในพื้นที่ และชุมชนพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ กรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินงานพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer มาตั้งแต่ปี 2557 มีกลุ่มเป้าหมายเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีอายุระหว่าง 17 - 45 ปี มุ่งเน้นกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสร้างเครือข่าย โดยให้เกษตรกรเป็น “ศูนย์กลางการเรียนรู้และออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง” และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็น “ผู้จัดการเรียนรู้” มีเป้าหมายหลักในการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้สามารถทดแทนเกษตรกรผู้สูงอายุ และสร้างแรงจูงใจให้คนรุ่นใหม่หันมาประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยพัฒนาให้มีความสามารถในการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดสินค้าเกษตร รวมทั้ง ยังได้รับการพัฒนาต่อยอดจากหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบัน การศึกษา สถาบันวิจัย สถาบันการเงิน และองค์กรอิสระอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน ก่อให้เกิดรายได้ที่มั่นคง สามารถพึ่งพาตนเอง และลดความเหลื่อมล้ำในระดับเศรษฐกิจฐานรากต่อไป

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อเตรียมความพร้อม ส่งเสริม และพัฒนาสมรรถนะของเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer) และเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) ที่มีศักยภาพในการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการผลิต การแปรรูป การตลาดสินค้าเกษตร และการบริหารจัดการตลอดห่วงโซ่อุปทาน

3.2 เพื่อเสริมสร้างเกษตรกรที่มีศักยภาพด้านเทคโนโลยี นวัตกรรม และการบริหารจัดการ ต่อยอดความสำเร็จและองค์ความรู้เป็นตัวอย่างสู่การขยายผลพัฒนาแก่เกษตรกรรายอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 เพื่อเสริมสร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเชิงพัฒนา ด้านวิชาการ การผลิต และการตลาดให้สามารถช่วยเหลือเกื้อกูลกันได้อย่างดี

4. เป้าหมาย

รวมทั้งสิ้น 190 ราย

4.1 การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer)

- เกษตรกรที่ยังไม่เป็น Smart Farmer (Developing Smart Farmer) จำนวน 160 ราย

4.2 เสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรปราดเปรี๊องต้นแบบ (Smart Farmer Model) เพื่อขยายผลการพัฒนา

- เกษตรกร Smart Farmer Model ระดับจังหวัด จำนวน 1 ราย

4.3 การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่

- เกษตรกรรุ่นใหม่ จำนวน 30 ราย

5. สถานที่ดำเนินการ

- พื้นที่ 16 อำเภอในจังหวัดสงขลา

6. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

6.1 การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

6.1.1 พัฒนาสมรรถนะเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer

1) ถ่ายทอดความรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอประชาสัมพันธ์รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง Smart Farmer ของกรมส่งเสริมการเกษตร เป้าหมายจำนวน 16 อำเภอ ๆ ละ 10 ราย โดยเกษตรกรมีคุณสมบัติ ดังนี้

- (1) ขึ้นทะเบียนเกษตรกร/เป็นสมาชิกครัวเรือนเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร
- (2) เกษตรกรทั่วไป หรือเกษตรกรที่อยู่ในกลุ่มผู้มีรายได้น้อย ที่ยังไม่เคยได้รับการพัฒนา
- (3) เกษตรกรที่เคยได้รับการพัฒนาศักยภาพแล้วแต่ยังไม่ผ่านการประเมินคุณสมบัติ

เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) เนื่องจากยังไม่ผ่านคุณสมบัติพื้นฐานหลัก (ตัวชี้วัด) ครบทั้ง 6 ข้อ

(4) มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำการเกษตร ต้องการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตตนเอง สมัครใจเข้าร่วมโครงการและต้องเข้าร่วมกิจกรรมตลอดระยะเวลาโครงการ

(5) ตรวจสอบคุณสมบัติเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมอบรมพัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer จากระบบฐานข้อมูลเกษตรกรปราดเปรื่อง (<https://ffgdev.doae.go.th>)

(6) ประเมินผลวัดความรู้พื้นฐานของเกษตรกร (Pre-test) ก่อนอบรม ตามแบบประเมินฯ ที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด (รายละเอียดตาม QR Code หายคู่มือฯ)

(7) สำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการให้เกษตรกรจัดทำใบสมัคร และแบบประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่องในช่อง “ก่อน” การอบรม และดำเนินการบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลเกษตรกรปราดเปรื่อง (<https://ffgdev.doae.go.th>) และใช้ข้อมูลจากใบสมัครประกอบการวิเคราะห์ความต้องการและสมรรถนะของเกษตรกรสำหรับการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับเกษตรกร

(8) สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ โดยดำเนินการอย่างน้อยจำนวน 2 ครั้ง ๆ ละ 1 วัน โดยดำเนินการ ดังนี้

ครั้งที่ 1 เวทีเรียนรู้และวิเคราะห์ Problem Pain Points โดยปรับแนวทางการทำงาน เพื่อสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาการทำงานของเกษตรกร โดยเรียนรู้วิเคราะห์ตนเอง สร้างเป้าหมายและวางแผนการทำงานผ่านแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) เรียนรู้วิชาการและเทคโนโลยีด้านการผลิตและการตลาดที่จะนำมาใช้ในการพัฒนา พร้อมทั้งเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันของ Smart Farmer โดยมีประเด็นการเรียนรู้ ประกอบด้วย

(1) วิเคราะห์ตนเองเพื่อทราบถึงสมรรถนะ ปัญหา หรือความเสี่ยง ในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรของตัวเกษตรกร จากประเมินคุณสมบัติ Smart Farmer ก่อน

(2) ฝึกการวิเคราะห์วางแผนการจัดการฟาร์มของตนเอง ผ่านการจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) เพื่อรู้ข้อมูลและสามารถวางแผนการผลิตและการตลาดได้

(3) ปรับแนวความคิดการพัฒนาดตนเอง โดยสร้างการตระหนักรู้ในการ 5 ทักษะสำคัญของเกษตรกรไทยในปัจจุบัน ได้แก่ 1) Growth Mindset & Anti Fragile : ความพยายามและการฝึกฝนมีความสามารถในการต้านทานความเปราะบางต่าง ๆ 2) Learning Skills : ทักษะการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เสมอ

มีการวิเคราะห์สถานการณ์อย่างรอบด้าน (Critical Thinking) สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ (Creativity) และสื่อสารแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Communication) 3) Financial Literacy : ทักษะด้านการเงิน กระจายความเสี่ยงทางการเงิน การจัดสรรและการบริหารเงิน 4) Digital Literacy : ความสามารถในการเข้าใจ เข้าถึงและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 5) ESG Literacy for Resilience : Environment Social Governance : ความตระหนัก ความเข้าใจถึงการกระทำต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อทั้งบวกและลบต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการปฏิบัติตนให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Skills) ความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในห่วงโซ่อุปทาน การให้ความสำคัญต่อสิทธิมนุษยชน เพศ สวัสดิการแรงงาน และการกำกับดูแลและการนำองค์กรที่ดี

(4) ให้ความรู้ทางวิชาการทางการเกษตรตามหัวข้อที่วิเคราะห์ความต้องการหรือปัญหาของเกษตรกร เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) โดยคัดเลือกประเด็นการเรียนรู้ได้ตามกรอบวิชาการที่กำหนด ดังนี้

- (4.1) การเตรียมพันธุ์พืชที่ดี
- (4.2) การจัดการดินและปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ
- (4.3) การจัดการน้ำเพื่อการเกษตรที่เหมาะสมต่อพื้นที่
- (4.4) การจัดการศัตรูพืชอย่างถูกต้อง ปลอดภัย
- (4.5) การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรเพื่อการทำเกษตร

แม่นยำ

- (4.6) การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวและการแปรรูปเพิ่มมูลค่า
- (4.7) ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าเกษตรที่สำคัญ
- (4.8) การทำบัญชีครัวเรือน/บัญชีต้นทุน
- (4.9) วิชาอื่น ๆ ที่พิจารณาแล้วเป็นประโยชน์และสอดคล้องกับ

การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

(5) กิจกรรมสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันของเกษตรกร และช่องทางในการติดต่อสื่อสารเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ติดตาม และให้คำปรึกษา ร่วมกันระหว่างเกษตรกรด้วยกัน และระหว่างเกษตรกรกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร โดยจัดทำแผนติดตามการปฏิบัติของเกษตรกร เพื่อกำหนดการติดตาม เยี่ยมเยียน และให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรได้อย่างเป็นระบบ

เน้นย้ำ ให้เกษตรกร “นำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) และองค์ความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการทำงานจริง” โดยมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นพี่เลี้ยงให้คำปรึกษาแนะนำในระหว่างการนำความรู้ไปปฏิบัติ และแนะนำให้เกษตรกรเรียนรู้ด้วยตนเองเพิ่มเติมตามแผนฯ ในช่วง 60 วัน หลังอบรมวันที่ 1 ถึง วันที่ 2 ตามที่เกษตรกรต้องการจากแหล่งต่าง ๆ เช่น การเรียนรู้จากศูนย์เรียนรู้ต่าง ๆ การแลกเปลี่ยนกับเกษตรกรผู้นำ/ต้นแบบ การเรียนรู้จากสื่อออนไลน์ เป็นต้น โดยเจ้าหน้าที่ต้องติดตาม เยี่ยมเยียน และประเมินผลการปฏิบัติของเกษตรกร บันทึกผลตามแผนติดตามฯ และสื่อสารให้เกษตรกรได้ทราบถึงความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน/การพัฒนาของตัวเกษตรกรเป็นระยะ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประเมินเกษตรกรในการอบรมครั้งที่ 2

ครั้งที่ 2 เวทีทบทวนการทำงานและประเมินผลการพัฒนา โดยการแลกเปลี่ยนการปฏิบัติงานของเกษตรกรตามแผน IFPP พร้อมทั้งเพิ่มเติมความรู้ด้านการเกษตร และประเมินคุณสมบัติ

การเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) หลังการเรียนรู้ ทั้งนี้ **การจัดการเรียนรู้ครั้งที่ 2 ต้องเว้นระยะห่างจากครั้งที่ 1 อย่างน้อย 60 วัน** เพื่อให้เกษตรกรเกิดการนำความรู้และแผนฯ ไปปรับใช้จริง และให้การติดตาม ประเมินเกษตรกร มีประสิทธิภาพ โดยประเด็นการเรียนรู้ในครั้งที่ 2 ประกอบด้วย

(1) แลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงานของเกษตรกรผ่านการทบทวนแผน IFPP และองค์ความรู้ที่ได้รับการพัฒนาต่าง ๆ ไปปฏิบัติ พร้อมสรุปผลที่ได้รับ ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข

(2) อบรมให้ความรู้วิชาการเพื่อสร้างเสริมทักษะความรู้ และทักษะด้านการเกษตรเพิ่มเติม ตามหัวข้อที่วิเคราะห์ความต้องการหรือปัญหาของเกษตรกร โดยคัดเลือกประเด็นการเรียนรู้ได้ตามกรอบวิชาการที่กำหนด ดังนี้

(2.1) การเกษตรยุคใหม่ภายใต้ข้อจำกัดด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม

(2.2) การบริหารจัดการฟาร์ม จัดสรรทรัพยากร

(2.3) การจัดการน้ำ / ระบบการให้น้ำพืช

(2.4) เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการจัดการดินและปุ๋ย

(2.5) การจัดการปัจจัยการผลิตทางการเกษตร

(2.6) การควบคุม จัดการโรคและแมลงศัตรูพืช (การจัดการศัตรูพืช

แบบผสมผสาน)

(2.7) การจัดการเทคโนโลยี นวัตกรรมเกษตร (ระบบฟาร์มอัจฉริยะ)

(2.8) การปรับตัวและบรรเทาผลกระทบ Climate change

(2.9) Financial Literacy เบื้องต้น การบริหารจัดการเงินและบัญชี

(2.10) การแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าทางการเกษตร

(2.11) การตลาดสินค้าเกษตร

(2.12) ธุรกิจเกษตร

(2.13) การจัดการเก็บเกี่ยวและหลังเก็บเกี่ยว

(2.14) วิชาอื่น ๆ ที่พิจารณาแล้วเป็นประโยชน์และสอดคล้องกับ

การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

(3) จัดให้เกษตรกรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นที่ได้ให้ความรู้วิชาการ ประสบการณ์ หรือประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอาชีพการเกษตร ให้เกิดการทบทวน กระตุ้นให้เกษตรกร ได้เรียนรู้ มีทักษะ กระบวนการคิด การวิเคราะห์ การแก้ไขปัญหา และการนำความรู้ที่ได้มาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาระบบการเรียนรู้ในชุมชน พัฒนาไปสู่ “ชุมชนแห่งการเรียนรู้” (learning community) และสามารถขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวิชาชีพ ศรัทธาในการทำงาน สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชน

(4) เน้นย้ำเพิ่มเติมถึง 5 ทักษะสำคัญของเกษตรกรไทยในปัจจุบัน ได้แก่

1) Growth Mindset & Anti Fragile 2) Learning Skills 3) Financial Literacy 4) Digital Literacy

และ 5) ESG Literacy for Resilience : Environment Social Governance เพื่อชี้ให้เกษตรกรเห็นถึงความจำเป็นที่ต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องต่อไป

(5) ประเมินผลวัดความรู้พื้นฐานของเกษตรกร (Post-test) หลังอบรมตามแบบประเมินฯ ที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด (รายละเอียดตาม QR Code ท้ายคู่มือฯ)

(6) ประเมินผลความเป็น Smart Farmer ตามหลักเกณฑ์คุณสมบัติ Smart Farmer (ภายหลังการอบรม) และชี้ให้เกษตรกรทราบและเข้าใจว่าตนเองมีความเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) อย่างไร

- ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน Smart Farmer ด้านใด เพราะอะไร และควรปรับปรุงอะไรเพิ่มเติม

- ผ่านเกณฑ์การประเมิน Smart Farmer แล้ว โดยมีสมรรถนะที่ดีในด้านใดบ้าง

การติดตาม กำกับ และรายงานผล

1. สำนักงานเกษตรอำเภอ บันทึกข้อมูลการประเมินหลังอบรมในระบบฐานข้อมูลเกษตรกรปราดเปรื่อง (<https://ffgdev.doae.go.th>)

2. สำนักงานเกษตรจังหวัด บันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System) ทาง <http://e-project.doae.go.th> พื้นที่ที่ดำเนินการในแต่ละกิจกรรมแล้วเสร็จ

3. สำนักงานเกษตรอำเภอบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตร ทาง <https://rbm.doae.go.th> ตาม แบบ กสก. (กิจกรรมการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง) เมื่อดำเนินโครงการเรียบร้อยแล้ว โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด ตรวจสอบและติดตามให้บันทึกในระบบให้ครบถ้วนเรียบร้อยตามกำหนด

4. สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินโครงการ ส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัด สงขลาทราบ ภายใน 30 วัน หลังดำเนินการเสร็จสิ้น

5. สำนักงานเกษตรจังหวัด รวบรวมข้อมูล และจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินโครงการ ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ภายในเดือนกรกฎาคม 2568

หมายเหตุ

1. สำนักงานเกษตรอำเภอสามารถพิจารณานำเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมถ่ายทอดความรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ณ แปลงเรียนรู้ของเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ ได้แก่ เกษตรกรที่เป็นแปลงเรียนรู้ต้นแบบเพื่อการขยายผลการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ในปี 2566 หรือ เกษตรกรต้นแบบที่ได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูล และประเมินคุณภาพการบริหารจัดการแปลง Smart Farmer Model ปี 2567 เพื่อพัฒนาสมรรถนะเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer และเสริมทักษะ วิชาการความรู้ รวมทั้งแลกเปลี่ยนแนวคิดในการทำงานเพื่อมาปรับใช้กับตนเอง

2. สามารถปรับปรุงแบบการดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์และมาตรการของจังหวัดนั้น ๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนและเป้าหมายที่กำหนด โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

6.1.2 เสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model) เพื่อขยายผลการพัฒนา

1) จัดเก็บข้อมูลเพื่อประเมินคุณภาพการบริหารจัดการแปลง Smart Farmer Model

เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บข้อมูลการบริหารจัดการแปลง Smart Farmer Model เช่น ค่าตรวจวิเคราะห์คุณภาพดินและน้ำ ค่าติดตามการจัดเก็บข้อมูลฯ เป็นต้น โดยดำเนินการ ดังนี้

1.1) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ คัดเลือกเกษตรกร Smart Farmer Model จังหวัดละ 1 ราย เพื่อดำเนินการจัดเก็บข้อมูลเพื่อประเมินคุณภาพการบริหารจัดการแปลง Smart Farmer Model ประจำปี 2568 โดยคัดเลือกเกษตรกร Smart Farmer ที่ผ่านการประเมินคุณสมบัติครบทั้ง 6 ตัวชี้วัดหลัก และ 15 ข้อบ่งชี้ย่อย และมีศักยภาพในการพัฒนาเพื่อขยายผลเป็นต้นแบบ และต้องไม่เป็นเจ้าของแปลงเรียนรู้ต้นแบบเพื่อการขยายผลการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ปี 2566 และไม่เป็นเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบที่ได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลและประเมินคุณภาพการบริหารจัดการแปลง Smart Farmer Model ปี 2567 เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาต่อไป

1.2) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดังนี้

1.2.1) ดำเนินการสำรวจ จัดเก็บข้อมูล และประเมินคุณภาพการบริหารจัดการแปลง Smart Farmer Model ที่ผ่านการคัดเลือกตามข้อ 1.1) โดยมีเจ้าหน้าที่ระดับเขตที่เกี่ยวข้องเป็นที่ปรึกษา และให้คำแนะนำร่วมกัน

1.2.2) เก็บตัวอย่างดินและน้ำของแปลง Smart Farmer Model เพื่อตรวจวิเคราะห์คุณภาพดินและน้ำ พร้อมระบุผลตรวจวิเคราะห์ลงในแบบจัดเก็บข้อมูลฯ

1.3) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 5 และสำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกันวิเคราะห์ และสรุปข้อมูลและประเมินคุณภาพการบริหารจัดการแปลง Smart Farmer Model ปี 2568 และสรุปผลรายงานให้กรมส่งเสริมการเกษตร ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด

2) สนับสนุนการเพิ่มศักยภาพ Smart Farmer ต้นแบบ เพื่อการขยายผลการพัฒนา

สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลาดำเนินการร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอคลองหอยโข่ง และเกษตรกรต้นแบบที่จัดเก็บข้อมูลและประเมินคุณภาพการบริหารจัดการแปลง Smart Farmer Model ปี 2567 จัดทำแผนความต้องการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้เกษตรกรต้นแบบเพื่อการขยายผลการพัฒนาเกษตรกร จากข้อมูลประเมินคุณภาพการบริหารจัดการแปลง Smart Farmer Model ปี 2567 และสนับสนุนการเพิ่มศักยภาพ Smart Farmer ต้นแบบ ตามแผนความต้องการฯ ที่จัดทำ จังหวัดละ 1 จุด ๆ ละ 15,000 บาท โดยสนับสนุนวัสดุการเกษตร เช่น ปุ๋ยการผลิต เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ วัสดุสารเคมี วัสดุงานบ้านงานครัว หรือการแปรรูป และปัจจัยอื่น ๆ ที่มีความสอดคล้องกับแผนความต้องการฯ ของเกษตรกร พร้อมทั้งจัดทำป้ายข้อมูลเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model) ขนาดกว้างไม่น้อยกว่า 0.8 ม. x ยาวไม่น้อยกว่า

1.2 ม. ติดตั้ง ณ จุดขยายผลฯ ดังกล่าว ทั้งนี้ ต้องไม่ใช้การจ่ายเงินที่เป็นงบลงทุนหรือรายจ่ายในลักษณะการจัดซื้อครุภัณฑ์ค่าที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

การติดตาม กำกับ และรายงานผล

1. สำนักงานเกษตรจังหวัด บันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System) ทาง <http://e-project.doae.go.th> ทันทีที่ดำเนินการในแต่ละกิจกรรมแล้วเสร็จ

2. สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอคลองหอยโข่ง จัดทำแผนความต้องการฯ ของแปลงประเมินคุณภาพการบริหารจัดการแปลง Smart Farmer Model ปี 2567 ตามที่กำหนด ส่งกรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ภายในเดือนเมษายน 2568

3. สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอคลองหอยโข่ง รายงานผลการขยายผลของเกษตรกรต้นแบบที่ได้รับสนับสนุนปัจจัยการผลิตไปแล้ว โดยติดตาม จัดเก็บข้อมูลและรายงานให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบตามที่กำหนด เป็นประจำทุกเดือน

4. สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ บันทึกข้อมูลแบบสำรวจและประเมินคุณภาพการบริหารจัดการแปลง Smart Farmer Model ปี 2568 ลงในไฟล์ excel ตามแบบฟอร์มที่กำหนด ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรรวบรวมเป็นฐานข้อมูล ภายในเดือนเมษายน 2568

5. สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนิน โครงการ ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ภายในเดือนกรกฎาคม 2568

6.2 การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer)

6.2.1 พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer

1) อบรมหลักสูตรพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer

1.1) อบรมหลักสูตรพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการประชาสัมพันธ์รับสมัคร และคัดเลือกเกษตรกรรุ่นใหม่ ตามคุณสมบัติ ดังนี้

(1.1) มีอายุระหว่าง 17 – 45 ปี

(1.2) มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำการเกษตร ต้องการพัฒนาศักยภาพ และคุณภาพชีวิตตนเอง สมัครใจเข้าร่วมโครงการและต้องเข้าร่วมกิจกรรมตลอดระยะเวลาโครงการ

(1.3) ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตรแล้ว

โดยสำนักงานเกษตรอำเภอต้องดำเนินการตรวจสอบใบสมัครและเอกสารประกอบการสมัครเบื้องต้น พร้อมจัดส่งใบสมัครตัวจริงและสำเนาเอกสารประกอบการสมัครให้สำนักงานเกษตรจังหวัดภายในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2567

(2) สำนักงานเกษตรจังหวัด พิจารณาคัดเลือกผู้ผ่านหลักเกณฑ์การเข้าร่วมโครงการ จำนวน 30 ราย และจัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เน้นให้ความสำคัญกับเกษตรกรรุ่นใหม่ในการเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง บูรณาการการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับ

Young Smart Farmer รุ่นพี่ และศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยดำเนินการอย่างน้อย 2 เวที ๆ ละ 2 วัน ดังนี้

เวทีที่ 1 จัดเวทีวิเคราะห์ตนเอง วิเคราะห์ปัญหาในการทำกิจกรรมทางการเกษตร ปรับแนวคิด สร้างแรงจูงใจ จัดทำแผนที่กิจกรรม (แผนการผลิต/การตลาด) แผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) และหรือแผนพัฒนากิจกรรมการเกษตรในเชิงธุรกิจเกษตร รวมถึงประเมินคุณสมบัติของ Young Smart Farmer ก่อน การเรียนรู้ ในระบบ fgdev.doae.go.th โดยนำผลการประเมินหรือประเด็นที่ควรพัฒนารายบุคคลมาประกอบในการวิเคราะห์ Problem Pain Points เพื่อจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้ รวมถึงการจัดทำแผนพัฒนาตนเอง เพื่อค้นหาความต้องการ ด้านวิชาการและเทคโนโลยีของเกษตรกรรุ่นใหม่ พร้อมทั้งเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ และจัดทำช่องทางการเรียนรู้และการติดต่อสื่อสาร โดยมีหัวข้อการเรียนรู้ ประกอบด้วย

- (1) การวิเคราะห์ตนเอง ปรับแนวคิด สร้างแรงจูงใจ รวมทั้งแนวคิดในการพัฒนาสู่การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร
- (2) การพัฒนา 5 ทักษะสำคัญของเกษตรกรไทย ได้แก่ 1) Growth Mindset & Anti Fragile : ความพยายามและการฝึกฝน มีความสามารถในการต้านทานความเปราะบาง 2) Learning Skills : เรียนรู้ สิ่งใหม่ ๆ เสมอ 3) Financial Literacy : กระจายความเสี่ยงทางการเงิน การจัดสรรและการบริหารเงิน 4) Digital Literacy : ความสามารถในการเข้าใจ เข้าถึงและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้ และ 5) ESG Literacy for Resilience : Environment Social Governance : ความตระหนักสิ่งแวดล้อม
- (3) การจัดทำแผนที่กิจกรรม (แผนการผลิต/การตลาด)
- (4) การจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) และหรือแผนพัฒนากิจกรรมการเกษตรในเชิงธุรกิจเกษตร
- (5) การประเมินคุณสมบัติของ Young Smart Farmer
- (6) การจัดทำแผนพัฒนาตนเอง เพื่อค้นหาความต้องการด้านวิชาการและเทคโนโลยีของเกษตรกรรุ่นใหม่
- (7) การเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ และจัดทำช่องทางการเรียนรู้และการติดต่อสื่อสาร

เวทีที่ 2 จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยการเติมเต็มความรู้ในด้านวิชาการและเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรรุ่นใหม่ เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพเกษตรกร โดยมีส่วนช่วยกรอบหลักสูตร ดังนี้

- (1) การเกษตรยุคใหม่ภายใต้ข้อจำกัดด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม
- (2) การบริหารจัดการฟาร์ม จัดสรรทรัพยากร
- (3) การจัดการน้ำ/ระบบการให้น้ำพืช
- (4) เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการจัดการดินและปุ๋ย

- (5) การจัดการปัจจัยการผลิตทางการเกษตร
- (6) การควบคุม จัดการโรคและแมลงศัตรูพืช (การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน)
- (7) การจัดการเทคโนโลยี นวัตกรรมทางการเกษตร (ระบบฟาร์มอัจฉริยะ)
- (8) การปรับตัวและบรรเทาผลกระทบ Climate change
- (9) Financial Literacy เบื้องต้น และการบริหารจัดการเงิน
- (10) การแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าทางการเกษตร
- (11) การตลาดสินค้าเกษตร

หรือสัณจร/ศึกษาดูงานให้กับเกษตรกรรุ่นใหม่ เน้นการแลกเปลี่ยนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน (Learning community) ระหว่างเกษตรกรรุ่นใหม่ ทั้งองค์ความรู้ทางด้านวิชาการและการฝึกปฏิบัติทางการเกษตร เพื่อพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม รวมถึงการเชื่อมโยงเครือข่ายระดับจังหวัด นำเสนอผลงานจากการเรียนรู้ และให้เกษตรกรรุ่นใหม่วางแผนพัฒนาอาชีพ และหรือแผนพัฒนากิจการกรมการเกษตรเชิงธุรกิจ เกษตรในอนาคต สรุปและประเมินผลการเรียนรู้ พร้อมทั้งประเมินคุณสมบัติของ Young Smart Farmer **หลัง** การเรียนรู้ ในระบบ ffgdev.doae.go.th

ทั้งนี้ สามารถเพิ่มเติมการเรียนรู้ให้กับเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยการประสานงานเชื่อมโยงแหล่งความรู้ หรือหน่วยงานวิชาการที่เหมาะสมได้ เช่น สวทช. สวก. และสถาบันการศึกษา

การติดตาม กำกับ และรายงานผล

สำนักงานเกษตรจังหวัด สรุปและรายงานผลการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร ผ่านทางระบบ ffgdev.doae.go.th (ระบบฐานข้อมูล Young Smart Farmer)

หมายเหตุ

1. สำนักงานเกษตรจังหวัดบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System) ทาง <http://e-project.doae.go.th> ทันทีที่ดำเนินการในแต่ละกิจกรรมแล้วเสร็จ
2. สำนักงานเกษตรจังหวัดบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตร ทาง <https://rbm.doae.go.th> ตาม แบบ กสก. (กิจกรรมการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer) เมื่อดำเนินโครงการเรียบร้อยแล้ว
3. สามารถปรับรูปแบบการดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์และมาตรการของจังหวัดนั้น ๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนและเป้าหมายที่กำหนด โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

7. ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนตุลาคม 2567 - เดือนกันยายน 2568

8. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน										
	ปี 2567			ปี 2568							
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68
8.1 การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)											
8.1.1 พัฒนาสมรรถนะเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer											
1) ถ่ายทอดความรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer				*			*				
8.1.2 เสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model) เพื่อขยายผลการพัฒนา											
1) จัดเก็บข้อมูลเพื่อประเมินคุณภาพการบริหารจัดการแปลง Smart Farmer Model				*							
2) สนับสนุนการเพิ่มศักยภาพ Smart Farmer ต้นแบบ เพื่อการขยายผลการพัฒนา			*								
8.2 การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่											
8.2.2 พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer											
1) อบรมหลักสูตรพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer				*		*					

9. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

9.1 ผลผลิต (output)

9.1.1 เกษตรกรได้รับการอบรมและพัฒนาให้เป็น Smart Farmer จำนวน 160 ราย

9.1.2 Smart Farmer ได้รับการพัฒนาให้เป็น Smart Farmer Model ระดับจังหวัด จำนวน 1 ราย

9.1.3 เกษตรกรรุ่นใหม่ได้รับการอบรมและพัฒนาให้เป็น Young Smart Farmer จำนวน 30 ราย

9.2 ผลลัพธ์ (outcome)

9.2.1 เกษตรกรมีความรู้ ทักษะที่ดีในการวางแผนการผลิตที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับพื้นที่และสินค้า ทำให้ผลผลิตมีคุณภาพดี ได้มาตรฐาน ตรงตามความต้องการและปลอดภัยต่อผู้บริโภค มุ่งสู่การเป็น Smart Product ส่งผลให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

9.2.2 เกษตรกรมีความรู้ ทักษะในการบริหารจัดการสินค้าเกษตรของตนเองในรูปแบบเชิงธุรกิจ เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรเพื่อการแข่งขันและมีรายได้เพิ่มขึ้น

9.3 ตัวชี้วัด

- เชิงปริมาณ : เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 160 ราย ได้รับการอบรมและพัฒนาศักยภาพให้เป็น Smart Farmer

- เชิงคุณภาพ : เกษตรกรและเกษตรกรรุ่นใหม่ที่เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 80 ได้รับการยกระดับเป็น Smart Farmer และ Young Smart Farmer

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

10.1 เกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) มีทักษะในการประกอบอาชีพการเกษตรที่มีการใช้ข้อมูล ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม ในการบริหารจัดการเพื่อการดำเนินผลิตและการตลาดอย่างทันสมัยและมีประสิทธิภาพ สร้างรายได้เพิ่มขึ้น มีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ ตลอดจนเกิดเครือข่าย Smart Farmer ที่สามารถช่วยเหลือเกื้อกูล และสามารถเป็นต้นแบบที่ดีในการขยายผลให้กับเกษตรกร

10.2 Young Smart Farmer มีศักยภาพและมีขีดความสามารถด้านการเกษตร ทดแทนเกษตรกรสูงอายุ สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการทำเกษตรกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการการผลิต และการตลาดสินค้าเกษตร นำไปสู่การเพิ่มมูลค่าสินค้าภาคเกษตร รวมทั้งพัฒนาตนเองสู่การเป็นผู้นำทางการเกษตรในท้องถิ่น สามารถพึ่งพาตนเองได้ และเชื่อมโยงเครือข่ายกับเกษตรกรคนอื่นๆ และเครือข่ายความร่วมมือในทุกระดับ

11. การติดตามและประเมินผลโครงการ

11.1 ประเมินผลการนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ จากระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตร (rbm.doae.go.th) และ/หรือแบบรายงานอื่น ๆ ที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด โดยประเมินผลหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ

11.2 ประเมินผลจำนวน Smart Farmer และ Young Smart Farmer ที่เพิ่มขึ้น จากระบบสารสนเทศเกษตรกรปราดเปรื่อง (SF/YSF/3ก) (ffgdev.doae.go.th) โดยประเมินผลหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ

12. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

โครงการพัฒนาทักษะและแนวคิดผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร (เกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer))

กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่องและเกษตรกรรุ่นใหม่ (Smart Farmer & Young Smart Farmer)

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

หนังสือ Young Smart Farmer DOAE (สำหรับเผยแพร่)

13. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร

1. นางสาวกัญญาณัฐ ช่างสาน

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

ผู้รับผิดชอบงาน Smart Farmer ระดับจังหวัด

โทรศัพท์ : 099-415-3542

2. นางสาวสุรธยา อนุรักษ์

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

ผู้รับผิดชอบงาน Young Smart Farmer ระดับจังหวัด

โทรศัพท์ : 083-700-3043

14. ผู้ให้ความเห็นชอบโครงการพัฒนาทักษะและแนวคิดผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร (เกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer))

(นางบุปผาพรรณ ไชยฤกษ์)

หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร

15. ผู้อนุมัติโครงการ

(นายประถม มุสิกรักษ์)

เกษตรจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา

คู่มือโครงการส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

โครงการพัฒนาเกษตรกรเพื่อให้บริการทางการเกษตร

กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรเพื่อให้บริการทางการเกษตร

1. ความเชื่อมโยง

1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ : ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น: เศรษฐกิจฐานราก

- แผนย่อย : การสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

2. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันภาคการเกษตรของประเทศไทยประสบปัญหาด้านแรงงานเกษตร เนื่องจากกำลังก้าวสู่ยุคผู้สูงอายุ ลูกหลานเกษตรกรจำนวนมากไม่ยึดอาชีพเกษตรกรรมสืบทอดจากพ่อแม่ ส่งผลให้จำนวนเกษตรกรมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งคาดการณ์ได้ว่าอนาคตประเทศไทยมีโอกาสสูงในการเกิดปัญหาวิกฤติทางการเกษตร อันเนื่องมาจากการขาดแคลนเกษตรกร และแรงงานภาคการเกษตร จึงมีความจำเป็นต้องนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเครื่องจักรกลการเกษตรเข้ามาทดแทนแรงงาน เพื่อลดความเหนื่อยยากของการทำการเกษตร โดยการใช้เทคโนโลยีเครื่องจักรกลการเกษตรให้เป็นกลไกในการพัฒนาการเกษตรยุคใหม่ของประเทศเพื่อทดแทนแรงงาน ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพทางการเกษตรทั้งเชิงปริมาณ คุณภาพ และเวลา และเพื่อยกระดับความก้าวหน้าในการใช้เทคโนโลยีทางการผลิตสินค้าเกษตรของประเทศ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เล็งเห็นความสำคัญของปัญหานี้ จึงกำหนดยุทธศาสตร์การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม เพื่อส่งเสริมการใช้และให้บริการเครื่องจักรกลการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพขึ้นมีแนวทางการพัฒนาให้ชุมชนที่เป็นแหล่งผลิตหลักทางการเกษตรได้ใช้เครื่องจักรกลการเกษตรเป็นอุปกรณ์สำคัญในการผลิต ลดความเหนื่อยล้า และเพิ่มคุณภาพชีวิตให้แก่เกษตรกรโดยจะมุ่งเป้าไปที่การดำเนินงานในพืชเศรษฐกิจของประเทศเป็นอันดับแรก เพื่อให้เกิดผลตอบแทนกลับมายังเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน เพื่อรองรับสถานการณ์ดังกล่าว จำเป็นจะต้องมีการจัดตั้งเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลการเกษตร และพัฒนาบุคลากรทางด้านความรู้ ทักษะ เทคนิคในพื้นที่ และสนับสนุนให้เกษตรกรได้พัฒนาทักษะและเทคนิคการซ่อมแซม บำรุงรักษาเครื่องจักรกลการเกษตร พร้อมจัดตั้งศูนย์บริการซ่อมแซมเครื่องจักรกลการเกษตร (ศูนย์ต้นแบบ) และพัฒนาเกษตรกรสู่เกษตรกรอัจฉริยะต้นแบบที่สามารถถ่ายทอดความรู้ ให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรข้างเคียงได้ และเพื่อให้รองรับการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วได้อย่างเพียงพอรวมทั้งพัฒนาศักยภาพการให้บริการเครื่องจักรกลการเกษตรในชุมชนและผู้ประกอบการทั่วไปที่ดำเนินธุรกิจการให้บริการเครื่องจักรกลการเกษตรในชุมชน เพื่อให้มีความพร้อมทั้งด้านองค์ความรู้ ทักษะทางเทคนิคและการบริหารจัดการธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถลดต้นทุนปัจจัยการผลิตและเพิ่มรายได้สุทธิให้กับเกษตรกร

3.วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อสร้างช่างเกษตรท้องถิ่นประจำชุมชน ให้สามารถซ่อมแซม บำรุงรักษาเครื่องจักรกลการเกษตรและให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรข้างเคียง

3.2 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการการใช้และให้บริการเครื่องจักรกลการเกษตร อย่างมีประสิทธิภาพและช่วยลดต้นทุนค่าใช้จ่าย ลดเวลา ในการซ่อม บำรุงรักษาเครื่องจักรกลให้แก่เกษตรกรในพื้นที่แปลงใหญ่

3.3 เพื่อพัฒนาเกษตรกรสู่เกษตรกรอัจฉริยะ สามารถถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรข้างเคียง และรองรับการเติบโตอย่างรวดเร็วด้านเทคโนโลยี เกิดเครือข่ายเครื่องจักรกลทางการเกษตร

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการโครงการ

เป้าหมาย : เกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ส่งเสริมการทำการเกษตรแปลงใหญ่ หรือศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หรือเกษตรกร Young smart farmer หรือเกษตรกร Smart farmer หรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน หรือศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) หรือเกษตรกรในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น (อบท.) หรือเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโครงการ เป้าหมายจำนวน 25 ราย

สถานที่ดำเนินการโครงการ : ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดสงขลา

5. พื้นที่ดำเนินการ

สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย และแปลงเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

6. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

6.1 กิจกรรมสร้างช่างเกษตรท้องถิ่นประจำแปลงใหญ่

6.1.1 ช่างเกษตรท้องถิ่นหลักสูตรพื้นฐาน

ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัด

เป้าหมาย อบรมเกษตรกรจำนวน 1 รุ่น 25 ราย ระยะเวลา 1 วัน

ดำเนินการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตรให้เป็นช่างเกษตรท้องถิ่น เพื่อให้คำแนะนำด้านการใช้และบำรุงรักษา และซ่อมแซมเครื่องจักรกลการเกษตรประจำท้องถิ่น เป้าหมาย เพื่อพัฒนาทักษะและเทคนิคที่ถูกต้องในด้านการใช้และบำรุงรักษาเครื่องยนต์เกษตร และเครื่องจักรกลการเกษตรตัวอย่างเช่น รถไถเดินตาม เครื่องตัดหญ้า เครื่องพ่นปุ๋ย รถอีแต่น เครื่องสูบน้ำ เครื่องยนต์เบนซิน เป็นต้น ในพื้นที่ส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ หรือศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หรือเกษตรกร Young smart farmer หรือเกษตรกร Smart farmer หรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน หรือศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) หรือเกษตรกรในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น (อบท.)หรือเป็นผู้ที่มีความสนใจที่จะพัฒนาตนเองที่สนใจเข้าร่วมโครงการ ระยะเวลาการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตร คุณสมบัติผู้เข้ารับการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตร ช่างเกษตรท้องถิ่นหลักสูตร

พื้นฐาน คือ เป็นเกษตรกรที่เป็นสมาชิกแปลงส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่หรือศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หรือเกษตรกร Young smart farmer หรือเกษตรกร Smart farmer หรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน หรือศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) หรือเกษตรกรในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น (อบท.) หรือเป็นผู้ที่มีความสนใจที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความสามารถด้านการซ่อมแซมและบำรุงรักษาเครื่องยนต์เกษตรและเครื่องจักรกลการเกษตร

ตัวอย่าง หลักสูตรการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตร ดังนี้

- (1) การใช้งานเครื่องยนต์เกษตร และเครื่องจักรกลการเกษตร
- (2) การบำรุงรักษาเครื่องยนต์เกษตรก่อนและหลังการใช้งาน
- (3) การเลือกใช้น้ำมันเครื่องให้เหมาะสมกับเครื่องยนต์เกษตร
- (4) การจำแนก และเลือกใช้อะไหล่แท้จากบริษัทผู้ผลิต
- (5) อื่นๆ พิจารณาตามความเหมาะสมของพื้นที่

ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรสามารถนำความรู้ ทักษะไปปฏิบัติเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมบำรุงรักษาเครื่องยนต์เกษตรของตนเองได้ ตลอดจนสามารถถ่ายทอดความรู้หรือให้คำปรึกษาเรื่องการใช้และบำรุงรักษาเครื่องยนต์เกษตรแก่เกษตรกรข้างเคียงได้

โดยสามารถติดต่อขอคำแนะนำ วิทยากร จากศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านวิศวกรรมเกษตร จังหวัดชัยนาท ร้อยเอ็ด หรือศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดกำแพงเพชร ลพบุรีและเพชรบุรี หรือกองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตร หรือสถาบันการศึกษาหรือผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านเครื่องจักรกลทางการเกษตรในพื้นที่

6.2 บริหารจัดการโครงการ

6.2.1 ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินโครงการฯ ติดตาม นิเทศ ประเมินผลการดำเนินงาน และสรุปรายงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการฯ สอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

7. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2567 - กันยายน 2568

8. แผนปฏิบัติงาน

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	ระยะเวลาดำเนินการ												ผู้รับผิดชอบ
	ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			ไตรมาส 4			
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
1. แจ้งอนุมัติโครงการฯ		↔											จังหวัด
2. ชี้แจงโครงการฯ			↔										จังหวัด
3. ขออนุมัติโครงการ			↔										จังหวัด
4. กิจกรรมสร้างช่างเกษตรท้องถิ่น ประจำแปลงใหญ่													จังหวัด
4.1 กิจกรรมย่อย ช่างเกษตร ท้องถิ่นหลักสูตรพื้นฐาน			←	→									จังหวัด
4.1.1 กำหนดหลักสูตรการ อบรม			↔										จังหวัด
4.1.2 รับสมัครเกษตรกรที่ สนใจเข้ารับการอบรม			↔	→									จังหวัด
4.1.3 การจัดอบรม (ทดสอบ ความรู้ก่อน-หลังอบรม)				↔									จังหวัด
4.1.4 สรุปผลการจัดการ อบรม				↔									จังหวัด
5. บริหารจัดการโครงการ			←	→									จังหวัด
5.1 ติดตามความก้าวหน้าการ ดำเนินโครงการฯ			←	→									จังหวัด
6. สรุปผลการดำเนินโครงการ												↔	จังหวัด

9. งบประมาณ 17,000 บาท รายละเอียดงบประมาณ ดังนี้

กิจกรรม	พื้นที่ ดำเนินการ	ปริมาณ	ไตรมาสที่ ดำเนินการ	งบประมาณ (บาท)	ระดับ ดำเนินการ
1. สร้างช่างเกษตรท้องถิ่นประจำแปลง ใหญ่					
- ช่างเกษตรท้องถิ่นหลักสูตรพื้นฐาน	จังหวัดสงขลา	25 ราย	1-2	15,000	จังหวัด
2. บริหารจัดการโครงการ					
- ติดตามความก้าวหน้าการดำเนิน โครงการฯ	จังหวัดสงขลา	1 โครงการ	1-2	2,000	จังหวัด
รวม			1-2	17,000	

10. ตัวชี้วัดโครงการ

เชิงปริมาณ

เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านเทคโนโลยีเครื่องจักรกลการเกษตร จำนวน 25 ราย

เชิงคุณภาพ

ร้อยละ 70 ของช่างเกษตรท้องถิ่นสามารถให้คำแนะนำด้านการใช้และบำรุงรักษาเครื่องยนต์เกษตรกรแก่เกษตรกรรายอื่นได้

11. ผลผลิต ผลลัพธ์

ผลผลิต (output)

ช่างเกษตรท้องถิ่น จำนวน 25 ราย มีความรู้ ทักษะทางเทคนิคด้านเครื่องจักรกลการเกษตร สมัยใหม่ที่พร้อมรองรับการบริการบำรุงรักษา และซ่อมแซมเครื่องยนต์เกษตรในท้องถิ่นให้แก่เกษตรกรรายอื่นได้

ผลลัพธ์ (outcome)

มีช่างเกษตรท้องถิ่นที่สามารถให้คำแนะนำด้านการใช้และบำรุงรักษาเครื่องยนต์เล็กด้านการเกษตรและรถแทรกเตอร์เพื่อการเกษตร ให้บริการตรวจเช็ค/ซ่อมแซมเบื้องต้น ตรวจเช็ค/ซ่อมแซมใหญ่เครื่องยนต์เล็กด้านการเกษตรและรถแทรกเตอร์เพื่อการเกษตร (Overhaul) แก่เกษตรกรในพื้นที่ลดค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมเครื่องยนต์เกษตรของเกษตรกรเองได้

12. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ช่างเกษตรท้องถิ่นมีความรู้ ความสามารถ ทักษะทางเทคนิคเครื่องจักรกลการเกษตรสมัยใหม่ที่พร้อมรองรับการบริการซ่อมแซม ดูแลบำรุงรักษาเครื่องจักรกลการเกษตรในท้องถิ่น

13. การประเมินผลโครงการ

1. ติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการระหว่างเดือนตุลาคม 2567 - เดือนกันยายน 2568
2. ใช้แบบทดสอบก่อน - หลัง (จำนวน 20 ข้อ) ประเมินผู้เข้ารับการฝึกอบรมของแต่ละกิจกรรมที่ดำเนินการภายใต้โครงการฯ เกณฑ์การประเมินผลต้องได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 (แบบทดสอบหลังการฝึกอบรม)
3. ใช้แบบสอบถามผู้เข้ารับการฝึกอบรมของแต่ละกิจกรรมที่ดำเนินการภายใต้โครงการฯ สามารถนำความรู้ที่ได้รับหลังจากฝึกอบรมไปถ่ายทอดหรือให้คำแนะนำกับเกษตรกรรายอื่นไม่น้อยกว่าร้อยละ 70
4. สรุปผล ข้อมูลรายชื่อ ที่อยู่ ผู้ผ่านการเข้าร่วมโครงการ ผลการประเมิน พร้อมรูปภาพประกอบ การดำเนินกิจกรรม โดยให้สำนักงานเกษตรจังหวัด รายงานผลการดำเนินงานโครงการให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบหลังเสร็จสิ้นโครงการ

5. รายงานข้อมูลในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (E-Project Management System) และระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตร (rbm.doae) หลังดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้น

14. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

-

15. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

15.1 กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา โทรศัพท์ 0 7431 1460

15.2 นายวีรพันธุ์ นิลวัตร ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

โทรศัพท์ 06 1326 1551 ID Line : bumtheblue E-mail : werapant.nilwat@gmail.com

15.3 นายสรพรเพชร พัดยา ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ (ผู้รับผิดชอบหลัก)

โทรศัพท์ 08 5677 8404 ID Line : dendk E-mail : phadya_den@hotmail.com

15.4 นางสาวส.พรเทวี พลกล้า ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

โทรศัพท์ : 080 862 5478 ID Line : 0950865989 E-mail: sorpron1907@gmail.com

16. ผู้ให้ความเห็นชอบโครงการพัฒนาเกษตรกรเพื่อให้บริการทางการเกษตร

(นายวีรพันธุ์ นิลวัตร)

หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

17. ผู้อนุมัติโครงการ

(นายประถม มุลสิกรักษ์)

เกษตรจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา

คู่มือโครงการส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร

กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร

1. ความเชื่อมโยง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (16) ด้านเศรษฐกิจฐานราก
 - แผนแม่บทย่อย (16.2) การสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก
- 1.3 แผนการปฏิรูปประเทศ
- 1.4 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 หมายความว่า 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม

2. หลักการและเหตุผล

การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ตามนโยบายรัฐบาล เป็นการดำเนินงานภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และพัฒนาศักยภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด สมดุล เป็นธรรมและยั่งยืน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคงของประเทศ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นคณะอนุกรรมการส่งเสริมพัฒนาอาชีพและการตลาด ภายใต้คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ มีหน้าที่ส่งเสริมพัฒนาอาชีพและการตลาดในรูปแบบชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสนับสนุนผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนหรือที่อยู่อาศัย พัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้ในรูปแบบสหกรณ์หรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้สหกรณ์/ชุมชน เกิดความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้

กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นหน่วยงานร่วมบูรณาการในการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร โดยจากการดำเนินงานที่ผ่านมายังขาดความต่อเนื่องในการเข้าไปส่งเสริมเกษตรกรที่เป็นการส่งเสริมเกษตรกรในระยะสั้น ส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมการเกษตรของเกษตรกรยังไม่เป็นรูปธรรม และการวัดผลด้านรายได้ของเกษตรกรยังไม่เพิ่มขึ้นเท่าที่ควร รวมถึงสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงของโลก ทำให้ต้องมีการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งต้องมีการวิเคราะห์พื้นที่ สินค้า คน ที่มาจากปัญหา ความต้องการ และสภาพภูมิสังคม ภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชน โดยเกษตรกรนำความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตรที่เหมาะสมตามศักยภาพของพื้นที่ มาปรับใช้ ในพื้นที่ ที่ได้รับการจัดที่ดินทำกิน ตามกรอบนโยบายการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ เพื่อให้เกษตรกร

ผู้ได้รับการจัดที่ดินทำกินสามารถลดรายจ่าย สร้างรายได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และความยั่งยืนในการประกอบอาชีพ

3.วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้ยากไร้ไม่มีที่ดินทำกินที่ได้รับสิทธิการทำกินและการเช่าอยู่อาศัยในที่ดินของรัฐได้รับการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพทางการเกษตร สามารถลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการโครงการ

เป้าหมาย : เกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินทำกิน จำนวน 25 ราย

สถานที่ดำเนินการโครงการ : กลุ่มเกษตรกรทำไร่นาสวนผสมปฎิรูปที่ดินสะพานไม้แก่น อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา

5. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ที่ได้มีการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภายใต้คณะกรรมการส่งเสริมพัฒนาอาชีพและการตลาด กลุ่มเกษตรกรทำไร่นาสวนผสมปฎิรูปที่ดินสะพานไม้แก่น อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา

6. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

6.1 แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพืชเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จำนวน 25 ราย

ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืชเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เป็นแหล่งอาหารสำหรับบริโภคในครัวเรือน และลดรายจ่ายให้แก่เกษตรกร โดยมีวิธีดำเนินงาน ดังนี้

1) กรมส่งเสริมการเกษตร (ส่วนกลาง) แจ้งสำนักงานเกษตรจังหวัดให้คัดเลือกเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายบูรณาการที่ได้รับจากคณะกรรมการส่งเสริมพัฒนาอาชีพและการตลาด (กรมส่งเสริมสหกรณ์)

2) สำนักงานเกษตรจังหวัดประสานงานกับคณะกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช.จังหวัด) และใช้บัญชีรายชื่อเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินทำกิน ตามมติที่ประชุมของ คทช.จังหวัด เป็นหลักในการดำเนินโครงการฯ

3) สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ประสานผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชนเพื่อประชาสัมพันธ์โครงการฯ ให้เกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินทำกินทราบ และสนใจสมัครเข้าร่วมโครงการฯ

4) สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ คัดกรอง ตรวจสอบความถูกต้องของเกษตรกรที่ประสงค์เข้าร่วมโครงการฯ โดยต้องเป็นเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินทำกินและได้เช่าอยู่อาศัยหรือใช้ประโยชน์ในพื้นที่จริง ซึ่งต้องมีปัจจัยพื้นฐานที่ใช้สำหรับปลูกพืชได้จริง

5) จัดเวทีชุมชนเพื่อวิเคราะห์พื้นที่ คน สินค้า พร้อมจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ที่มาจากปัญหาความต้องการของเกษตรกร และกำหนดหลักสูตรการฝึกอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และศึกษาดูงานแปลงต้นแบบ

ในพื้นที่ คทช. ตามความต้องการของเกษตรกรเพื่อให้เหมาะสมตามศักยภาพของพื้นที่ โดยคำนึงถึง ความสอดคล้องของลักษณะการจัดสรรพื้นที่ว่า เป็นการจัดที่ทำกินให้เกษตรกรลงพื้นที่เดิมที่เคยอยู่อาศัยมาก่อน หรือการจัดที่ทำกินให้เกษตรกรลงในพื้นที่ใหม่ด้วย ตัวอย่างหลักสูตร เช่น

- (1) หลักสูตรการจัดการฟาร์ม
- (2) หลักสูตรระบบการทำการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น เกษตรผสมผสาน วนเกษตร การปลูกพืชหมุนเวียน เกษตรแบบประณีต
- (3) หลักสูตรการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบ Climate change
- (4) หลักสูตรการจัดการเทคโนโลยีนวัตกรรมทางการเกษตร
- (5) หลักสูตรการปลูกพืชผักในโรงเรือน
- (6) หลักสูตรการปลูกพืชภายใต้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) และเกษตรอินทรีย์ (Organic Thailand)
- (7) หลักสูตรการจัดการดินและการใช้ปุ๋ยตามความต้องการของพืช
- (8) หลักสูตรการผลิตปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ และการผลิตปุ๋ยพืชสด
- (9) หลักสูตรการควบคุมและการจัดการโรคและแมลงศัตรูพืช
- (10) หลักสูตรการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว
- (11) หลักสูตรการจัดการด้านการเงินและบัญชี
- (12) หลักสูตรการวางแผนการผลิตและการตลาด
- (13) หลักสูตรการบริหารจัดการ เช่น การตลาด และความเสี่ยงด้านการผลิต เป็นต้น

6) ดำเนินการฝึกอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และศึกษาดูงานแปลงต้นแบบในพื้นที่ คทช. ตามแผนที่กำหนด เพื่อให้ได้รับความรู้มาพัฒนาปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองได้ โดยยึดหลักการทำการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

7) ติดตาม เยี่ยมเยือน ให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง ประเมินผลระดับการเรียนรู้ และการยอมรับเทคโนโลยี รวมทั้งการนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกร

*****ทั้งนี้ สำนักงานเกษตรจังหวัด/เกษตรอำเภอ ดำเนินการประเมินความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ ทุกราย ก่อนและหลังการถ่ายทอดความรู้ โดยใช้แบบทดสอบก่อนการถ่ายทอดความรู้ (Pre – Test) และแบบทดสอบหลังการถ่ายทอดความรู้ (Post – Test)**

6.2 ส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

1) สนับสนุนพันธุ์พืชเศรษฐกิจ ปัจจัยการผลิตที่จำเป็นและเหมาะสมให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ เพื่อส่งเสริมการทำการเกษตรที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ ทั้งนี้ ต้องวิเคราะห์ถึงปัจจัยสภาพแวดล้อมที่ทำให้พืชเจริญเติบโต (อากาศ อุณหภูมิ ความชื้น แสงสว่าง ธาตุอาหาร ดิน) และบริหารความเสี่ยง เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการผลิตให้แก่เกษตรกร โดยวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับฤดูกาลผลิตของเกษตรกร และสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

2) ติดตาม เยี่ยมเยียน ให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง ประเมินผลการยอมรับเทคโนโลยี และการนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกร

7. ระยะเวลาดำเนินการ

ธันวาคม 2567 - กรกฎาคม 2568

8. แผนปฏิบัติงาน

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	ระยะเวลาดำเนินการ												ผู้รับผิดชอบ
	ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			ไตรมาส 4			
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
1. แจ้งอนุมัติโครงการฯ			↔										จังหวัด
2. ชี้แจงโครงการฯ			↔										จังหวัด
3. จัดเวทีชุมชนเพื่อวิเคราะห์พื้นที่ คน สินค้า และจัดทำแผนการ ถ่ายทอดความรู้			↔										อำเภอ
4. ขออนุมัติจัดซื้อ/จัดจ้าง				↔	↔								อำเภอ
5. ดำเนินการฝึกอบรมแลกเปลี่ยน เรียนรู้และศึกษาดูงานแปลงต้นแบบ ใน คทช.				↔	↔								อำเภอ
6. สนับสนุนพันธุ์พืชเศรษฐกิจ ปัจจัยการผลิตที่จำเป็นและ เหมาะสมให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วม กิจกรรมถ่ายทอดความรู้ฯ					↔	↔							อำเภอ
7. สร้างเกษตรกรต้นแบบปีที่ 1 (รายใหม่ปี 2568)									↔	↔			อำเภอ
8. ติดตามผลการดำเนินงาน					↔	↔	↔	↔	↔	↔			อำเภอ
9. สรุปผล รายงานให้จังหวัดทราบ										↔	↔		อำเภอ

9. งบประมาณ 35,075 บาท รายละเอียดงบประมาณ ดังนี้

- ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการฝึกอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และศึกษาดูงานแปลงต้นแบบในพื้นที่ คทช.
เกษตรกรจำนวน 25 ราย จำนวน 1 ครั้ง ๆ ละ 1 วัน เป็นเงิน 5,000 บาท ถัวจ่ายทุกรายการ ได้แก่

1. ค่าอาหารกลางวัน
2. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม
3. ค่าวัสดุอบรม
4. ค่าจัดทำเอกสาร

5. ค่าพาหนะเดินทาง

6. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่จำเป็น

- ค่าปัจจัยการผลิตที่จำเป็นและเหมาะสมให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ฯ เพื่อส่งเสริมการทำการเกษตรที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ เช่น เมล็ดพันธุ์ผัก, ต้นกล้าพันธุ์ไม้ผล, ปุ๋ยอินทรีย์, ถั่วเมล็ดแห้ง เป็นต้น และวัสดุทางการเกษตรตามความเหมาะสม และตรงตามความต้องการ หรืออื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม เป็นเงิน 30,075 บาท

กิจกรรม	พื้นที่ ดำเนินการ	ปริมาณ	ไตรมาสที่ ดำเนินการ	งบประมาณ (บาท)	ระดับ ดำเนินการ
1. แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพืชเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา	25 ราย	2	5,000	อำเภอ
2. ส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา	25 ราย	2	30,075	อำเภอ
รวม				35,075	อำเภอ

10. ตัวชี้วัดโครงการ

เชิงปริมาณ

เกษตรกร จำนวน 25 ราย ได้รับการฝึกอบรมเพื่อยกระดับการผลิตให้มีคุณภาพ เพื่อยกระดับสู่มาตรฐาน

เชิงคุณภาพ

เกษตรกรร้อยละ 60 สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการทำการเกษตรได้อย่างเหมาะสม

11. ผลผลิต ผลลัพธ์

ผลผลิต (output) : เกษตรกร จำนวน 25 ราย ได้รับการฝึกอบรมเพื่อยกระดับการผลิตให้มีคุณภาพ เพื่อยกระดับสู่มาตรฐาน

ผลลัพธ์ (outcome) : เกษตรกรร้อยละ 60 สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการทำการเกษตรได้อย่างเหมาะสม

12. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรสามารถพัฒนาการผลิตด้านการเกษตรให้เหมาะสมตามศักยภาพของพื้นที่ และน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถประกอบอาชีพการเกษตรได้อย่างยั่งยืน

13. การประเมินผลโครงการ

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ : เกษตรกร จำนวน 25 ราย ได้รับการฝึกอบรมเพื่อยกระดับการผลิตให้มีคุณภาพ เพื่อยกระดับสู่มาตรฐาน โดยให้สำนักงานเกษตรจังหวัดดำเนินการบันทึกผลระบบ e-project

พื้นที่ที่ดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้น รวมทั้งเก็บข้อมูลและบันทึกตามแบบสัมภาษณ์ เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของเกษตรกร (แบบ กสก.)

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ : เกษตรกรร้อยละ 60 สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการทำการเกษตรได้อย่างเหมาะสม โดยให้เก็บข้อมูลและบันทึกตามแบบสัมภาษณ์ เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของเกษตรกร (แบบ กสก.)

*** ทั้งนี้ ขอให้รายงานผลการดำเนินงานโครงการฯ ดังนี้

1. เมื่อดำเนินงานเสร็จสิ้นแต่ละกิจกรรม ให้รายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมและผลการใช้จ่ายงบประมาณรายไตรมาส โดยบันทึกข้อมูลลงระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System) ทันที

2. รายงานแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของเกษตรกร (แบบ กสก.) **บันทึกข้อมูลลงในระบบ RBM ภายในวันที่ 30 กันยายน 2568** หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว

3. เก็บข้อมูลเกษตรกรตามแบบจัดเก็บข้อมูลรายได้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ และรายงานผลการดำเนินงานโครงการ (ทุกกิจกรรม) ตามแบบฟอร์มที่กำหนด เสนอให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบภายในวันที่ 30 กันยายน 2568 ทาง E - mail : highland_doe@hotmail.com โดยจัดส่งรายงานในรูปแบบไฟล์ Word และ ไฟล์ PDF ทั้งนี้ ขอให้ส่งรูปภาพเป็นไฟล์ JPG แนบมาด้วย

14. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

-

15. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

15.1 กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา โทรศัพท์ 0 7431 1460

15.2 นายวีรพันธุ์ นิลวัตร ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

โทรศัพท์ 06 1326 1551 ID Line : bumtheblue E-mail : werapant.nilwat@gmail.com

15.3 นางสาวเจนจิรา มีเสน ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ (ผู้รับผิดชอบหลัก)

โทรศัพท์ 08 4969 9689 ID Line : 0849699689 E-mail : puckom_@hotmail.com

16. ผู้ให้ความเห็นชอบโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร

(นายวีรพันธุ์ นิลวัตร)

หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

17. ผู้อนุมัติโครงการ

.....
(นายประถม มุสิกรักษ์)

เกษตรจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา

คู่มือโครงการส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

โครงการส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

กิจกรรมส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

1. ความสอดคล้อง

1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ : ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น : การเติบโตอย่างยั่งยืน

- แผนแม่บทย่อย : การจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสารเคมีในภาคเกษตร

ทั้งระบบให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลและค่ามาตรฐานสากล

2. หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง กรุงเทพฯ และปริมณฑล ได้ประสบปัญหาหมอกควันปกคลุมและเกิดมลพิษทางอากาศเป็นประจำทุกปี โดยมีสาเหตุหลักมาจากการเผาในที่โล่ง ทั้งในพื้นที่ป่าและพื้นที่การเกษตร ซึ่งการเผาดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก รวมทั้งยังส่งผลเสียต่อการทำอาชีพการเกษตรโดยตรง กล่าวคือ ทำให้ดินเสื่อมโทรม ขาดความอุดมสมบูรณ์ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ผลผลิตที่ได้รับต่ำกว่าที่ควรจะเป็น รัฐบาลจึงได้ให้ความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยมอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับผิดชอบดำเนินการควบคุมการเผาในพื้นที่การเกษตร และมอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร ที่มีเป้าหมายในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้เกษตรกรตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และนำเสนอทางเลือกในการใช้เทคโนโลยีการเกษตรเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรทดแทนการเผา สร้างการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผา รวมทั้งสร้างต้นแบบในการทำการเกษตรปลอดการเผาเพื่อสนับสนุนการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตรในระยะต่อไป ประเทศไทยมีพื้นที่เขตเกษตรกรรม 153,184,527 ไร่ หรือร้อยละ 47.77 ของพื้นที่ประเทศไทย เพื่อบรรเทาผลกระทบจากจำนวน 5.8 ล้านครัวเรือน มีการผลิตพืชผลทางการเกษตรกว่า 200 ชนิด เกิดวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรหลายประเภท เช่น ฟางข้าว ใบไม้ เปลือกผลไม้ เปลือกถั่ว ถั่ว และซังข้าวโพด วัสดุเหล่านี้มีปริมาณมากและเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในแต่ละปีมีปริมาณวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรประมาณ 80 ล้านตัน คิดเป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจประมาณ 100,000 ล้านบาท (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2565). ข้อมูลสถิติการเกษตร) เกษตรกรและชุมชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการพื้นที่และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ จึงไม่มีการวางแผนในการจัดการพื้นที่และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุด เกษตรกรมักเผาเศษวัสดุในพื้นที่ เพื่อ

ทำการเกษตรฤดูถัดไปหรือทิ้งไม่นำมาใช้ประโยชน์ ซึ่งวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมีปริมาณมาก และเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้หลากหลาย เกิดประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ด้วยการส่งเสริมให้เกษตรกรและชุมชนบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรปลูกพืชใช้น้ำน้อย และนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า ลดต้นทุนการผลิต สร้างเพิ่มรายได้ เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายในการบริหารจัดการพื้นที่และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การบริหารจัดการพื้นที่ด้วยการปลูกพืชใช้น้ำน้อย และการสร้างมูลค่าเพิ่มวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร จะเกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรและชุมชน ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ

การแปรรูปวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่ม การสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรจะช่วยสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรและชุมชน เพิ่มโอกาสในการจ้างงาน และลดการพึ่งพารายได้จากภาคเกษตรกรรม การนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้ประโยชน์ ช่วยลดต้นทุนการผลิตของภาคเกษตรกรรม และยกระดับคุณภาพชีวิต โดยการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาสร้างให้เกิดประโยชน์อาทิประโยชน์ โภคเภสัชภัณฑ์ การเผา คิดมูลค่า N 6.9 กก./ไร่ คิดเป็นมูลค่า 79 บาท/ไร่ P 0.8 กก./ไร่ คิดเป็นมูลค่า 10 บาท/ไร่ K 15.6 กก./ไร่ คิดเป็นมูลค่า 172 บาท/ไร่ รวมลดต้นทุน 261 บาท/ไร่ ผลิตปุ๋ยหมัก ราคาขาย 6 บาท/กก. เลี้ยงสัตว์ ฟางข้าวหมักลดต้นทุน 3.83 บาท/กก. ถ่านอัดแท่ง ราคาขาย 20 บาท/กก. เพาะเห็ด ราคาขาย 110 บาท/กก. ผลิตฟางอัดฟ่อน ราคาขาย 30 บาท/ก้อน ผลิตวัสดุปลูก ราคาขาย 3-10 บาท/กก. ส่งจำหน่ายโรงไฟฟ้าชีวมวล ราคาเฉลี่ย 600 – 1,700 บาท/ตัน ตามชนิดของชีวมวล (มูลนิธิพลังงานเพื่อสิ่งแวดล้อม) ข้อมูลการรับซื้อเชื้อเพลิงชีวมวลประเภทต่าง ๆ ของโรงไฟฟ้าชีวมวลในประเทศไทย ปี 2565 ทั้งสิ้น 79 แห่ง* ประกอบด้วย ภาคเหนือ 17 แห่ง ภาคกลาง 22 แห่ง ภาคใต้ 14 แห่ง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 26 แห่ง เมื่อแบ่งตามประเภทชีวมวลที่รับซื้อ ประกอบด้วยชีวมวลประเภทพืชเศรษฐกิจ 66 แห่ง (ข้าว อ้อย ข้าวโพด มันสำปะหลัง มะพร้าว และปาล์ม) ชีวมวลประเภทไม้ 45 แห่ง (ไม้ยางพารา ไม้ยูคาลิปตัส ไม้เบญจพรรณ และไม้ชนิดอื่นๆ) ชีวมวลอื่น ๆ 7 แห่ง (ไม้ไผ่ ใบไม้ หญ้าเนเปียร์ รากไม้ และน้ำกากส่า) (กองวิจัย คำนวณพลังงาน กลุ่มชีวมวล โดย ร.ท. ศักดิ์สิทธิ์ รัตนปรีชาชัย) รวมถึงสามารถสร้างรายได้เสริม จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร อาทิ ผลิตกระถางต้นไม้จากฟางข้าวจำหน่ายในตลาดชุมชน ได้เฉลี่ย 720 บาท/ครัวเรือน/ปี สำหรับในพื้นที่นาข้าว เมื่อนำฟางข้าวออกจากพื้นที่แล้ว เกษตรกรสามารถวางแผนการเพาะปลูกพืชใช้น้ำน้อยในฤดูแล้งช่วงเดือนพฤศจิกายน - เดือนเมษายน สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร 1,009 – 34,889 บาท/ไร่/ฤดูเพาะปลูก ขึ้นกับชนิดพืช (ข้อมูลโครงการส่งเสริมการปลูกพืชใช้น้ำน้อยเสริมสร้างรายได้แก่เกษตรกร ปี 2563 – 2566. กลุ่มส่งเสริมระบบการผลิตข้าว. สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร) อีกทั้งลดต้นทุนการผลิตในการบริหารจัดการน้ำ เนื่องจากใช้น้ำน้อยกว่าปลูกข้าวและลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยในการทำนาปีเนื่องจากซากพืชใช้น้ำน้อยและไนโตรเจนจากพืชตระกูลถั่ว ตลอดจนเพิ่มผลผลิตพืชเศรษฐกิจบางชนิด เช่น ถั่วเหลือง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

ด้านสิ่งแวดล้อม

การทำการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ด้วยการบริหารจัดการพื้นที่การเกษตร ลดการเผาทั้งวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร จะช่วยลดปัญหามลพิษทางอากาศและสิ่งแวดล้อม ตัวอย่างเช่น การเผาวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรก่อให้เกิดก๊าซพิษ เช่น ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ออกไซด์ของไนโตรเจน และฝุ่นละอองขนาดเล็ก ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการปลูกพืชใช้น้ำน้อยแทนการทํานาปรัง ยังช่วยลดการขังน้ำในการทำนาปรัง ลดการปลดปล่อยก๊าซมีเทนสู่ชั้นบรรยากาศ ลดการปลดปล่อยไนตรัสออกไซด์จากการใส่ปุ๋ยเคมี

ด้านสังคม

การส่งเสริมให้เกษตรกรและชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพื้นที่ และจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร จะเกิดความร่วมมือและเครือข่ายความร่วมมือในชุมชน ส่งผลให้ชุมชนเข้มแข็งเกิดการพัฒนอย่งยั่งยืน กรมส่งเสริมการเกษตรมีบทบาทภารกิจในการส่งเสริมและพัฒนา ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตร ระบบการผลิต และการบริหารจัดการสินค้าเกษตร ที่มีเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ด้วยการสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกร มีความตระหนักถึงความสำคัญในการร่วมมือเพื่อบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรด้วยการปลูกพืชใช้น้ำน้อย และจัดการวัสดุเหลือใช้ และผลพลอยได้จากการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ ลดความสูญเสียและต้องทำลายทิ้งโดยเปล่าประโยชน์ อาทิ พางข้าว ตอซังข้าว ใบอ้อย ทะลายปาล์ม กิ่งไม้ ขุยมะพร้าว ซังข้าวโพด เปลือกและกะลากาแฟ ผลไม้ที่ไม่ผ่านมาตรฐานหรือเศษเหลือ จากการแปรรูปผลผลิตต่าง ๆ โดยการบริหารจัดการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้ส่งเสริมให้เกษตรกรและชุมชน เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม กิจกรรมส่งเสริมการลดการเผาในพื้นที่การเกษตรและการบริหารจัดการพื้นที่ โดยเน้นให้เกษตรกรได้เรียนรู้การบริหารจัดการพื้นที่และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร สร้างมูลค่าเพิ่ม สร้างผลิตภัณฑ์ และนวัตกรรมชุมชน ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้ประโยชน์พื้นที่ การผลิตของครัวเรือน แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร เพื่อการประเมินสภาพปัญหาต่าง ๆ ค้นหาศักยภาพพื้นที่ โดยกระบวนการเรียนรู้แบบเกษตรกรมีส่วนร่วม นำไปสู่การกำหนดแนวทางการพัฒนาพื้นที่และกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรแบบองค์รวม สนับสนุนการมีส่วนร่วมของเกษตรกรและชุมชนในการกำหนดเป้าหมาย และร่วมมือขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาการเกษตรของชุมชนได้

3. วัตถุประสงค์

ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนเกษตรเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตร

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

4.1 พื้นที่เป้าหมาย

4.1.1 พื้นที่ดำเนินการเรียนรู้ จำนวน 1 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสงขลา

4.2 เกษตรกรเป้าหมาย

4.2.1 เกษตรกรทั่วไป จำนวน 125 ราย

คุณสมบัติ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

1. เป็นเกษตรกรทำการเกษตรโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ไม่เผา ใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมีอย่างเหมาะสม เป็นต้น และขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตร
2. เกษตรกรต้องไม่เป็นผู้มีรายชื่อเผาในพื้นที่เกษตรกรรมของตนเอง

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการขับเคลื่อนการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

เพื่อขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตร โดยใช้กลไกของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หรือศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) หรือศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) หรือกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ส่งเสริมการทำการเกษตรแปลงใหญ่ หรือเกษตรกร Young smart farmer หรือเกษตรกร Smart farmer หรือวิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน หรือเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโครงการ โดยให้มองเป็นเชิงพื้นที่ อำเภอ ตำบล ในการดำเนินการ มีวิธีการ ดังนี้

5.1.1 วิเคราะห์ปัญหา โดยใช้ข้อมูลจำนวน จุดสะสมความร้อน จากสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยี อวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) จากหน่วยงานภายในจังหวัด เช่น สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัด สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เป็นต้น นำไปวิเคราะห์ปัญหาเชิงพื้นที่ พื้นที่การเผา (ไร่) สถานการณ์การผลิตในพื้นที่ และความพร้อมของชุมชน เพื่อคัดเลือกพื้นที่และบุคคลเป้าหมายโครงการ

วิเคราะห์ปริมาณวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในจังหวัด โดยใช้ฐานข้อมูลจากระบบสารสนเทศการผลิตทางการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร (<https://production.doae.go.th>) หรือ ฐานข้อมูลการปลูกพืชของแต่ละจังหวัด และข้อมูลวิชาการการเกิดวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรของแต่ละพืช เพื่อนำมาประเมินปริมาณวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในจังหวัด การบริหารจัดการพื้นที่ด้วยการปลูกพืชใช้น้ำน้อย และพิจารณาเลือกพื้นที่เป้าหมาย

พื้นที่ : ทรัพยากรธรรมชาติ ข้อมูลกายภาพ ชีวภาพ ภัยธรรมชาติ แหล่งน้ำ สาธารณูปโภค เส้นทางคมนาคม

คน : เกษตรกร YSF SF อกม. องค์กรเกษตรกร วสช. ศพก. แปลงใหญ่ กลุ่มแม่บ้าน การเมืองการปกครอง สภาพสังคมครัวเรือนเกษตรกร ประเพณี วัฒนธรรม สภาพความเป็นอยู่ วิถีชีวิต อาชีพหลัก อาชีพรอง อาชีพเสริม (รายได้ ค่าจ้าง)

สินค้า : สินค้าการเกษตรหลัก (ต้นทุน ผลผลิต ราคา) การใช้เทคโนโลยีในการผลิต การใช้แรงงานในการผลิต ตลาดทั้งในชุมชน นอกชุมชน

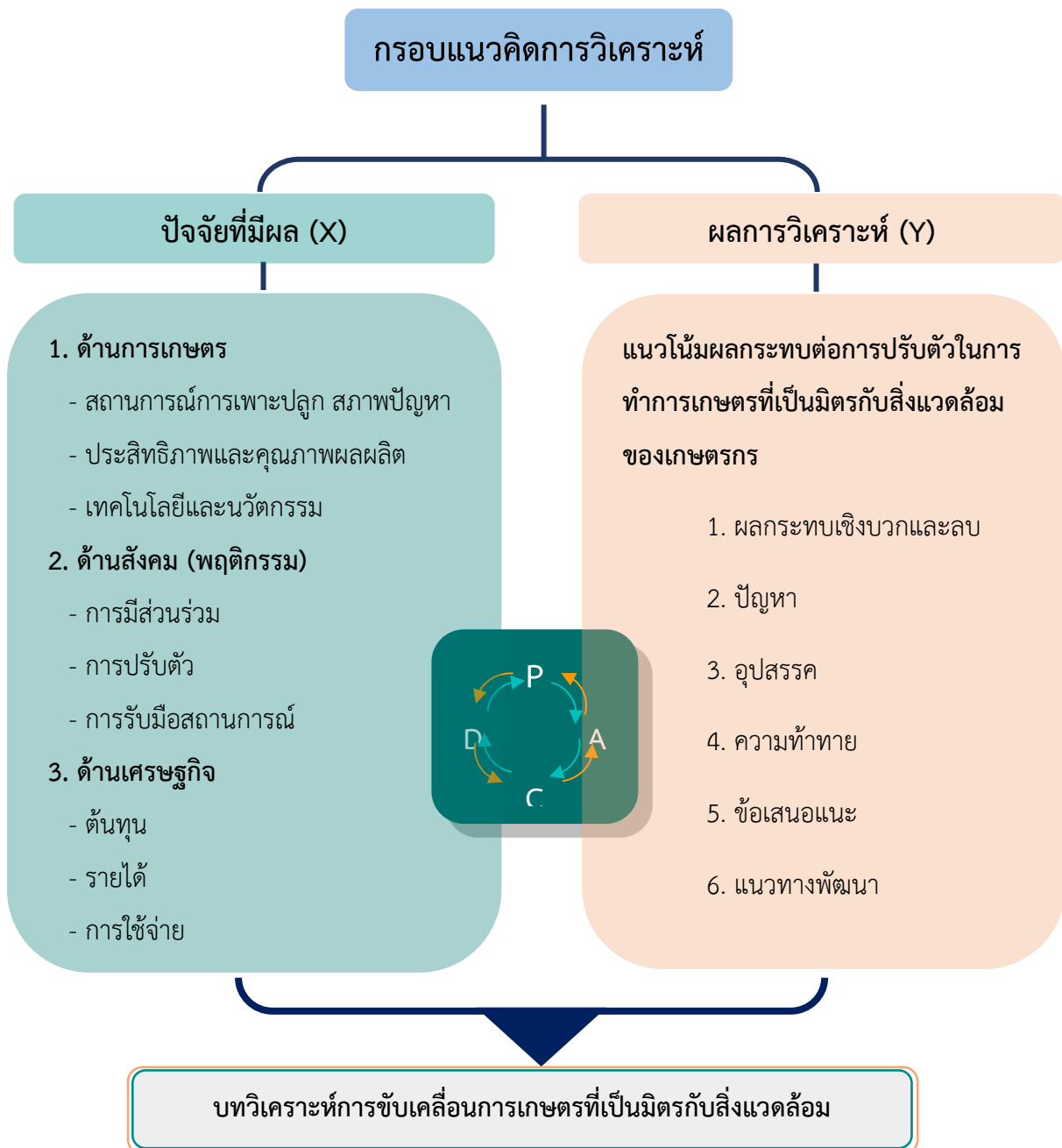
วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร : ฟางข้าว ใบอ้อย ชังข้าวโพด กิ่งไม้ เปลือกผลไม้ เป็นต้น (ปริมาณ)

วิเคราะห์ข้อมูล : สถานการณ์ปัจจุบัน ศักยภาพ จุดเด่น ปัญหา ความรู้ที่ต้องการ

สร้างความรู้ความเข้าใจถึงผลดีของการเพิ่มมูลค่าผลผลิตหรือเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร และการบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรปลูกพืชใช้น้ำน้อย เกษตรกรสามารถลดต้นทุน ลดปัญหาหมอกควัน และสร้างสมดุลระบบนิเวศ ในชุมชนด้วยการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันมีชุมชนเป็นศูนย์กลาง เสริมสร้างการเรียนรู้และจิตสำนึก

วิเคราะห์สถานการณ์ของพื้นที่โดยนำข้อมูลการใช้ประโยชน์พื้นที่ ข้อมูลการผลิตของครัวเรือน ข้อมูลจากแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร มาใช้วิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อประเมินสภาพปัจจุบัน ค้นหาศักยภาพ ปัญหาต่าง ๆ โดยเกษตรกรที่เข้าร่วมเวทีเป็นผู้ร่วมกันวิเคราะห์ และทวนสอบความถูกต้องของข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การกำหนดแนวทางการพัฒนาพื้นที่ กลุ่มเครือข่ายพัฒนาแนวทางแบบองค์รวม

ผลผลิต Output : กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ข้อมูลการขับเคลื่อนการเกษตรที่มีมิตรกับสิ่งแวดล้อม

กรอบการวิเคราะห์ข้อมูลการขับเคลื่อนการทำงานเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยนำเข้า (Input)			ผลผลิต (Output)
ข้อมูล	ที่มาของข้อมูล (ทุติยภูมิ)	เทคนิคการวิเคราะห์	
1. จุดสะสมความร้อน	GISTDA ONEP กวก.	1. ปัจจัยภายใน - 7S - Value chain	1. ข้อมูลเชิงพื้นที่ที่แสดงการเพาะปลูกข้าว นาปี นาปรัง และปลูกพืชหลังนา ช้อนทับกับจุดสะสมความร้อนที่เกิดจากการเผาในพื้นที่การเกษตร
2. วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร - ปริมาณวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร - การสนับสนุนทางวิชาการของการเกิดวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	กสก. กวก. พด.	2. ปัจจัยภายใน - PESTEL - Diamond Model 3. สภาพแวดล้อม - 7Ps	2. ข้อมูลแสดงปริมาณวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ได้แก่ ฟางข้าว ใบอ้อย และอื่น ๆ ที่จะต้องจัดการนำไปใช้ประโยชน์ให้เกิดมูลค่า 3. ข้อมูลแสดงการตลาด ความนิยม/กระแสการบริโภค และความต้องการเพาะปลูกพืชใช้น้ำน้อยแทนการทำนาปรัง
3. ข้อมูลการเพาะปลูกข้าว พืช เครื่องจักรกลการไถพรวน ปริมาณน้ำฝน ความเหมาะสมของพื้นที่ Agri Map และแหล่งน้ำ	กสก. ชป. กรมอุตุฯ พด.	- SWOT analysis - Balance scorecard 4. บริหารความเสี่ยง - Risk	4. ข้อมูลแสดงกิจกรรมด้านการเกษตรที่ก่อให้เกิดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ได้แก่ การเผา และการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงในเครื่องจักรกลการเกษตร
4. การบริหารจัดการพื้นที่ด้วยพืชใช้น้ำน้อย	กสก.	Management	5. ข้อมูลแสดงรายได้เกษตรกรจากการทำนา ประกอบด้วยต้นทุน ราคาขาย รายได้
5. ข้อมูลสถานการณ์ผลิตและตลาด	สศก. กช. พณ.	5. กำหนดกลยุทธ์นำไปประกอบ การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ใน บทวิเคราะห์	6. ข้อมูลแสดงบริบทของการมีส่วนร่วมในการทำการเกษตรในพื้นที่ของเกษตรกร 7. ข้อมูลสภาพแวดล้อมในพื้นที่การเกษตร ความอุดมสมบูรณ์ ของดิน คุณภาพอากาศ
6. ข้อมูลเกษตรกรกลุ่มเกษตรกร	กสก.	ปัจจัยที่มีผลต่อ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล กระบวนการเรียนรู้ ของเกษตรกร	8. ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากกิจกรรมการเกษตรของเกษตรกร 9. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางพัฒนา
7. ข้อมูลต้นทุนการผลิต รายได้ของเกษตรกร	สศก. กสก. สนอ.		

โดยบทวิเคราะห์จะแสดงผล ประกอบด้วย

1. แนวโน้มในด้านต่าง ๆ เช่น สถานการณ์การผลิต การตลาด สถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม การเผาในพื้นที่การเกษตร
2. ผลกระทบทั้งด้านลบและด้านบวก กรณีไม่เปลี่ยนแปลงและยังคงดำเนินการผลิตและบริโภคแบบเดิม หรือมีการปรับเปลี่ยนปรับตัว ซึ่งจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านการผลิต เศรษฐกิจครัวเรือน สิ่งแวดล้อม และสังคม
3. ปัญหา อุปสรรค ความท้าทาย
4. กลยุทธ์ที่ใช้เป็นแนวทางพัฒนา ที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ

หมายเหตุ เกษตรจังหวัดและหัวหน้ากลุ่มทุกกลุ่มทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่สำนักงานเกษตรจังหวัด เขต ว่าจะได้ Output ตามคุณภาพมาตรฐาน และกรอบเวลาที่กำหนด เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

5.2 เวทีรณรงค์สร้างการรับรู้และการเรียนรู้การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Day)

จัดทำโดย : สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ

เป้าหมาย : จำนวนทั้งสิ้น 125 ราย ประกอบด้วย เกษตรกร หรือ SF/YSF หรือเครือข่ายแปลงใหญ่ หรือ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หรือ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)

5.2.1 รูปแบบการจัดงาน : จัดเวทีการถ่ายทอดความรู้ในรูปแบบฐานการเรียนรู้ นำเสนอความรู้ผ่านกิจกรรมแบบเกษตรกรมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ตามฐานการเรียนรู้ และร่วมแสดงความคิดเห็น

5.2.2 องค์ประกอบของการจัดงาน ประกอบด้วย

1) ฐานการเรียนรู้แสดงบทบาทภารกิจของหน่วยงานภาคี กิจกรรมการส่งเสริม สนับสนุน การทำการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมการรับมือ และปรับตัว ที่สอดคล้องกับกลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย และบริบทในพื้นที่ เช่น ไม่เผาในพื้นที่การเกษตร สร้างมูลค่าวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร การจัดการดิน การจัดการน้ำ การใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศเพื่อการวางแผนการผลิต การเพาะปลูกอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง เทคโนโลยี นวัตกรรม และการเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตร

2) กิจกรรมการเรียนรู้ เกษตรกรสามารถร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ในฐานต่าง ๆ โดยจัดให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึงแบบเวียนฐาน และ/หรือออกร้านแสดงสินค้า

3) มีการประเมินผลการเรียนรู้ของเกษตรกรเมื่อสิ้นสุดกิจกรรมฐานการเรียนรู้ ผ่านระบบการประเมินผลออนไลน์ (ภาคผนวก 1)

5.2.3 ประเด็นการเรียนรู้ในแต่ละฐานการเรียนรู้ เป็นประเด็นที่ง่ายต่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และสอดคล้องต่อบริบทของเกษตรกรในพื้นที่ ดังนี้

1) ผลกระทบที่เกิดจากการเผาต่อสุขภาพของประชาชน สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ โดยผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ได้แก่ โรคระบบทางเดินหายใจ โรคหัวใจ โรคมะเร็ง เป็นต้น ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ได้แก่ มลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางดิน และภาวะโลกร้อน ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ได้แก่ สูญเสียผลผลิตทางการเกษตร สูญเสียมูลค่าทรัพย์สิน สูญเสียการท่องเที่ยว เป็นต้น

2) การรับมือผลกระทบจากสภาพอากาศเปลี่ยนแปลง กิจกรรมของหน่วยงานที่นำเสนอ การรับมือต่อสถานการณ์ อากาศแห้งแล้ง ศัตรูพืชระบาด ผลผลิตที่ลดลง ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น

3) การปรับตัวในการทำการเกษตรที่เท่าทันสภาพภูมิอากาศ และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เช่น การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทำการเกษตร ไม่เผา ใช้พลังงานสะอาด ลดการใช้ปุ๋ยและสารเคมี เพิ่มการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ วางแผนการเปลี่ยนพืชปลูกให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และปริมาณน้ำ เพื่อการเกษตรตลอดจนใช้เทคโนโลยีช่วยลดกิจกรรมที่ปล่อยคาร์บอน เป็นต้น

5.2.4 กิจกรรมภายในฐานเรียนรู้

1) การถ่ายทอดเทคโนโลยี สาธิต การฝึกปฏิบัติ ถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยีตามความต้องการของชุมชนหรือความจำเป็น เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาเชิงพื้นที่ โดยบูรณาการกับหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ตามบทบาทหน้าที่และภารกิจ

- (1) กิจกรรมไถกลบตอซังฟางข้าว หรือเศษซากพืช
- (2) กิจกรรมอัดก้อนตอซังฟางข้าว ใบอ้อย หรือเศษซากพืช
- (3) กิจกรรมทำปุ๋ยและวัสดุปลูกจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร
- (4) กิจกรรมแปรรูปอาหารสัตว์
- (5) กิจกรรมผลิตพลังงานทดแทน เช่น เชื้อเพลิงอัดแท่ง
- (6) กิจกรรมรวบรวมเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรส่งโรงไฟฟ้าชีวมวล
- (7) กิจกรรมการเพาะเห็ด
- (8) กิจกรรมแปรรูปเพิ่มมูลค่า เช่น ผลิตเฟอร์นิเจอร์ กระถางต้นไม้
- (9) หรือ กิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เพื่อทดแทนการเผา เป็นต้น

- (10) กิจกรรมการปลูกพืชใช้น้ำน้อยหลังการไถนา
- (11) กิจกรรมการเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2) การจัดนิทรรศการประกอบที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเนื้อหาควรเกี่ยวเนื่องกับประเด็นการถ่ายทอดความรู้ (เช่น ความรู้เรื่องฝุ่น PM 10 PM 2.5 ผลกระทบจากการเผาต่าง ๆ เช่น ทำลายโครงสร้างดิน ทำลายอินทรีย์วัตถุ ด้านสุขภาพอนามัย งานศึกษาวิจัยด้านเทคโนโลยีทางการเกษตรทดแทนการเผาต่าง ๆ การปลูกพืชใช้น้ำน้อยและการบริหารจัดการเป็นต้น) ทั้งนี้ สามารถพิจารณาได้ตามความเหมาะสม โดยควรประสานหน่วยงานในพื้นที่ร่วมบูรณาการ เช่น

- สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) (GISTDA)
- หน่วยงานภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- สำนักงานพลังงานจังหวัด
- สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
- สถาบันการศึกษา

- สถานีอุตุนิยมวิทยา
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)
- องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น
- โรงงานน้ำตาล โรงไฟฟ้าชีวมวล ผู้ผลิตและจัดจำหน่ายเครื่องจักรกลทางการเกษตร
- เกษตรกรต้นแบบปลอดการเผาที่ได้ส่งเสริมในพื้นที่ หรือเกษตรกรต้นแบบปลอด

การเผาในพื้นที่โครงการฯ

- เกษตรกรต้นแบบการปลูกพืชใช้น้ำน้อย
- ผู้ประกอบรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร
- สำนักข่าวในท้องถิ่น
- หรือ องค์กร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทาง

การเกษตร เพื่อทดแทนการเผา และการบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

5.2.5 งานออกร้านแสดงสินค้า (ถ้ามี) โดยจัดแสดงสินค้าทางการเกษตร เช่น อาหาร ผลผลิตทางการเกษตร และผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ที่มีความสอดคล้องในการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

5.2.6 การประเมินการยอมรับ นำไปใช้ประโยชน์ ประยุกต์และต่อยอด ผ่านระบบการประเมินผลออนไลน์ (ภาคผนวก 2)

หมายเหตุ : เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นตามแผนปฏิบัติงานกิจกรรม/โครงการแล้วให้หน่วยงานผู้ปฏิบัติรายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณในระบบ e-Project กรมส่งเสริมการเกษตรทันที

ผลผลิต Output

กรอบแนวคิดการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผลกระบวนการเรียนรู้ของเกษตรกร

กรอบการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผลกระบวนการเรียนรู้ของเกษตรกร

ปัจจัยนำเข้า (Input)			ผลผลิต (Output)
ข้อมูล (ชนิดปฐมภูมิ)	เครื่องมือและวิธี จัดเก็บข้อมูล	เทคนิคการวิเคราะห์	
1. ข้อมูลพื้นฐาน - เพศ/อายุ/การศึกษา - ถิ่นครองที่ดิน - ประสบการณ์ - เงินทุน/หนี้สิน	- เวทีวิเคราะห์ ข้อมูลแบบมีส่วนร่วม - สัมภาษณ์ด้วย แบบสัมภาษณ์	1. เชิงปริมาณ โปรแกรมทางสถิติ - SPSS - SAS 2. เชิงคุณภาพ ทฤษฎีฐานราก เก็บและวิเคราะห์ข้อมูล เชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูล และเก็บ ข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ ข้อมูลที่สมบูรณ์ - จำแนกข้อมูลระดับ จุลภาค หาคำเชื่อมโยง ของข้อมูล - จำแนกข้อมูลระดับมห ภาค การกระทำ กิจกรรม ความหมาย การมีส่วน ร่วมในกิจกรรม ความสัมพันธ์ และ สถานการณ์	ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผลกระบวนการเรียนรู้ของ เกษตรกร แบ่งเป็น 1. ข้อมูลความสัมพันธ์เชิงสถิติ - ด้านปัจจัยพื้นฐานเกษตรกร การทำ การเกษตร - การวัดผลการเรียนรู้ - เศรษฐกิจครัวเรือน - ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจาก กิจกรรมการเกษตร ได้แก่ การใช้ปุ๋ย ใช้ปุ๋ย การเผา การใช้เครื่องจักรกลการเกษตร 2. ข้อมูลความสัมพันธ์เชิงคุณภาพ - ด้านพฤติกรรม ทักษะ การเรียนรู้ - ด้านสังคม การมีส่วนร่วมของชุมชน - ความรู้สึกสัมผัส มองเห็น กลิ่น ควณ มลภาวะทางอากาศ ดิน และน้ำ - ยืนยันข้อมูลด้วยวิทยาศาสตร์ เช่น จุด hot spot ค่า PM2.5 3. สรุปผล - ปัญหา อุปสรรค - ความท้าทาย 4. แนวทางพัฒนา - พัฒนาความสามารถเกษตรกรสู่ กระบวนการผลิตสินค้าเกษตรคาร์บอนต่ำ โดยพิจารณาจากประสิทธิภาพประสิทธิผล การเรียนรู้ของเกษตรกร - ผลักดันโครงการให้สามารถขึ้นทะเบียน T-Ver และต่อยอดการพัฒนาไปสู่การขาย คาร์บอนเครดิตต่อไป
2. การทำการเกษตร - พืชหลัก/พืชรอง - เเผา/ไม่เผา - การใช้เครื่องจักรกล - การใช้ปุ๋ย/ให้น้ำ	- แบบบันทึกข้อมูล - สังเกตแบบ มีส่วนร่วม - สัมภาษณ์ เชิงลึก		
3. พฤติกรรม - ทักษะ - การจดจำบันทึก	- สนทนาแบบกลุ่ม - เก็บรวบรวมจาก เอกสาร		
4. การเรียนรู้ - เนื้อหา/วิทยากร/สถานที่/ สื่อการเรียนรู้ - รูปแบบออนไลน์/ ออฟไลน์ - ยอมรับนำไปใช้/ประยุกต์			
5. เศรษฐกิจ - ต้นทุน/รายได้ - ตลาด/การขาย			
6. สังคม - การรวมกลุ่ม - ชุมชนมีส่วนร่วม			
7. สิ่งแวดล้อม - มลภาวะทางอากาศดิน น้ำ			
8. การปล่อยก๊าซเรือนกระจก - ปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ปล่อย ในกิจกรรม			

หมายเหตุ เกษตรจังหวัดและหัวหน้ากลุ่มทุกกลุ่มทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่สำนักงาน
 เกษตรจังหวัด เขต ว่าจะได้ Output ตามคุณภาพมาตรฐาน และกรอบเวลาที่กำหนด เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

5.3 บริหารจัดการโครงการ

5.3.1 ติดตาม นิเทศ สรุปรูป ประเมินผล และจัดทำรายงาน

สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการติดตามการดำเนินงาน กิจกรรม/โครงการส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

5.3.2 สนับสนุนชุดปฏิบัติการเฝ้าระวังการเผาวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ระดับอำเภอ

สนับสนุนชุดปฏิบัติการเฝ้าระวังการเผาวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ระดับอำเภอ ในการ ปฏิบัติการเฝ้าระวังการเผาในพื้นที่เกษตร ของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรร่วมกับอาสาสมัครเกษตร หมู่บ้าน ระดับอำเภอและระดับตำบล ให้สอดคล้องกับจำนวนคน พื้นที่ และ ข้อมูล Hotspot เพื่อทำหน้าที่ บริหารจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตรระดับพื้นที่และให้ชุดปฏิบัติการฯ จัดทำ แผนการดำเนินงาน ประเมินความเสี่ยง เฝ้าระวัง เผชิญเหตุ เยี่ยมเยียนป้องปราม การเผาในพื้นที่การเกษตร

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พักและค่าพาหนะ

หมายเหตุ : เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นตามแผนปฏิบัติงานกิจกรรม/โครงการแล้วให้หน่วยงานผู้ปฏิบัติรายงานผล การปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณในระบบ e-Project กรมส่งเสริมการเกษตรทันที

6. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2567 - กันยายน 2568

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68
1. วิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการขับเคลื่อนการเกษตร ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม		★	★									
2. เวทีรณรงค์สร้างการรับรู้และการเรียนรู้ การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Day)					★							
3. บริหารจัดการโครงการ												
3.1 ติดตาม นิเทศ สรุปรูป ประเมินผล และจัดทำ รายงาน	★	★	★	★	★	★	★	★	★	★	★	★
3.2 ค่าใช้จ่ายในการลงพื้นที่สร้างการรับรู้ป้องกัน และแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตรของชุด ปฏิบัติการฯ				★	★	★	★	★				

8. ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ

- (1) เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ จำนวน 125 ราย

เชิงคุณภาพ

- (1) ร้อยละของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีการสร้างรายได้จากการใช้เศษวัสดุทางการเกษตร ร้อยละ 60

9. ผลผลิต ผลลัพธ์

9.1 ผลผลิต (output)

- (1) เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ ไม่น้อยกว่า 125 ราย

9.2 ผลลัพธ์ (outcome)

- (1) เกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ ส่งผลให้พื้นที่เฝ้าติดตามจากปี 2567 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- (1) เกษตรกรมีการรวมกลุ่มกันเป็นเครือข่ายปลอดการเผา มีกิจกรรมการลดต้นทุนจากการใช้วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร มาผลิตปุ๋ยหมักทดแทนการเผา และการใช้อินทรีย์วัตถุปรับปรุงบำรุงดินทำให้โครงสร้างดินดีขึ้น และมีรายได้เพิ่มจากการเพิ่มมูลค่าวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร
- (2) พื้นที่เผาไหม้ และจุดความร้อน (hotspot) ในพื้นที่เกษตรของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการลดลง ส่งผลให้สุขอนามัยของประชาชนดีขึ้น

11. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

ชื่อ นางสาวสุพัชร์ อนันตพวงศ์

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

กลุ่มอารักขาพืช

โทรศัพท์ 08 6191 3677

E-mail: plantprotection.sk@gmail.com

12. ผู้ให้ความเห็นชอบโครงการส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

(นายสกลพงษ์ ปีกสังคะณย์)

หัวหน้ากลุ่มอารักขาพืช

13. ผู้อนุมัติโครงการ

(นายประถม มุสิกรักษ์)

เกษตรจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1 แบบประเมินผลการเรียนรู้ของเกษตรกรเมื่อสิ้นสุดกิจกรรมฐานการเรียนรู้

ภาคผนวก 2 แบบการประเมินการยอมรับ นำไปใช้ประโยชน์ ประยุกต์และต่อยอด

คู่มือโครงการส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

โครงการพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่

กิจกรรมหลักเสริมสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจฐานราก

1. ความเชื่อมโยง

1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคง

1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น ความมั่นคง

- แผนแม่บทย่อย การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง

2. หลักการและเหตุผล

พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่ที่มีลักษณะพิเศษด้านเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กับต่างประเทศที่มีประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ประสบปัญหา ด้านความมั่นคง ซึ่งมีผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติและความสงบสุขของประชาชนโดยส่วนรวม รัฐบาลได้มุ่งเน้นให้ความสนใจอย่างใกล้ชิดมาโดยตลอดและกำหนดนโยบายความมั่นคงแห่งชาติสำหรับพื้นที่ ดังกล่าวไว้เป็นการเฉพาะ โดยมีขอบเขตครอบคลุมการดำเนินงาน ทั้งในด้านการเมือง การทหาร การเศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยา ซึ่งด้านเศรษฐกิจประชาชนในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และ 4 อำเภอของ จังหวัดสงขลา (อำเภอจะนะ เทพา นาทวี และอำเภอสะบ้าย้อย) ประสบปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ และอาชีพในด้านความยากจนและความเหลื่อมล้ำในพื้นที่ การขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดน ภาคใต้จึงได้ใช้กรอบแนวทางการปฏิบัติตาม (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการบริหารและการพัฒนาจังหวัด ชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2566 - 2570 เป็นเครื่องมือในการบูรณาการแปลงนโยบายฯ ไปสู่การปฏิบัติ ขับเคลื่อน งานภายใต้แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีแนวทางดำเนินการ 3 แนวทาง คือ แนวทางด้านความมั่นคง แนวทางด้านการพัฒนา และแนวทางการบริหารจัดการภาครัฐ

กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นหน่วยงานที่ร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้แผนงานบูรณาการ ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ในมิติแนวทางด้านการพัฒนา แผนงานที่ 5 แผนงานพัฒนา ตามศักยภาพของพื้นที่ มุ่งแก้ปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ลดลง อย่างชัดเจน และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยมีศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) เป็นเจ้าภาพแผนงาน/โครงการ และในปี พ.ศ. 2568 ศอ.บต. มีแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยพัฒนา เศรษฐกิจฐานรากตามสภาพภูมิศาสตร์และภูมิสังคมที่เป็นการพัฒนาจากชายทะเล สู่ยอดเขา ผ่านโครงการ เมืองปูทะเล เมืองพืชพลังงาน เมืองผลไม้ และเมืองปศุสัตว์ นำไปสู่การสร้างมั่นคงทางอาหาร และสร้างเศรษฐกิจชุมชน เป็นเมืองนวัตกรรมอาหารภายใต้ระเบียบเศรษฐกิจฮาลาล เชื่อมโยงกับสมาชิก อาเซียนและประเทศโลกมุสลิม ซึ่ง ศอ.บต. ได้กำหนดจุดมุ่งเน้นของกิจกรรมเสริมสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจ ฐานรากที่เกี่ยวข้องกับกรมส่งเสริมการเกษตรคือ การส่งเสริมปลูกพืชพลังงานและพืชเศรษฐกิจใหม่

รองรับเมืองพืชพลังงาน และเมืองผลไม้ รวมทั้งส่งเสริมให้เกษตรกรยกระดับมูลค่าสินค้าเกษตรให้สูงขึ้น และได้รับการรับรองมาตรฐานต่าง ๆ ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรได้น้อมนำแนวทางพระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา” และ “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางในการจัดทำโครงการและกิจกรรม บนฐานความต้องการของประชาชนและศักยภาพของพื้นที่เป็นสำคัญ เพื่อลดและบรรเทาปัญหาต่างๆ ในพื้นที่ สร้างความมั่นคงทางอาหาร ลดรายจ่าย สร้างรายได้ เกษตรกรและชุมชนมีความเข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีพืชอาหารบริโภค ลดรายจ่าย มีรายได้ ลดปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำในพื้นที่

3.2 เพื่อส่งเสริมการทำการเกษตรรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

4. เป้าหมายการดำเนินโครงการ

4.1 กิจกรรม 6.1.1 และ 6.1.2 คือ เกษตรกรจำนวน 280 ราย ในพื้นที่ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา อำเภोजะนะ เทพา นาทวี และอำเภอสบไย้อย

4.2 กิจกรรม 6.1.3 – 6.1.6 คือ เกษตรกรในพื้นที่ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา (อำเภोजะนะ เทพา นาทวี และอำเภอสบไย้อย) จำนวน 20 ราย

4.3 กิจกรรม 6.3.1 – 6.3.3 คือ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหรือหรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ตามรายชื่อ พื้นที่เป้าหมายที่ ศอ.บต. กำหนด จำนวน 4 กลุ่ม (อำเภोजะนะ เทพา นาทวี และสบไย้อย)

5. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา อำเภोजะนะ เทพา นาทวี และอำเภอสบไย้อย

6. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

กรมส่งเสริมการเกษตรโดยสำนักงานเกษตรอำเภอและสำนักงานเกษตรจังหวัดขับเคลื่อน การดำเนินงานในพื้นที่ผ่านสภาสันติสุขตำบล ยึดพื้นที่เป็นหลัก วิเคราะห์และค้นหาทุนของชุมชนเพื่อพัฒนา เศรษฐกิจ ส่งเสริมการเกษตรและยกระดับสินค้าเกษตรให้โดดเด่น และเสริมรับด้วยกิจกรรมต่างๆ ที่สอดคล้อง กันทั้งระบบ ส่งเสริมให้ชุมชนพัฒนาโดยชุมชนเพื่อชุมชนที่ยั่งยืน มีกิจกรรม ดังนี้

6.1 ส่งเสริมการทำการเกษตร เสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารและรายได้

6.1.1 แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพืชเศรษฐกิจ มีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

1. สำนักงานเกษตรอำเภอ คัดเลือกพื้นที่เป้าหมายดำเนินงานโครงการฯ ตามพื้นที่เป้าหมาย ที่ ศอ.บต. กำหนด ผ่านสภาสันติสุขตำบล และแจ้งให้สำนักงานเกษตรจังหวัดภายใน วันที่ 11 ธันวาคม 2567

2. สำนักงานเกษตรอำเภอ/ จังหวัด วิเคราะห์ชุมชน โดยการวิเคราะห์คน/พื้นที่/สินค้า เพื่อวางแผนการพัฒนาเศรษฐกิจรองรับเมืองผลไม้ เมืองพืชพลังงาน และเมืองปศุสัตว์ พร้อมทั้งวางแผนการพัฒนา

แบบองค์รวมอย่างมีส่วนร่วม โดยการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ และรวบรวมข้อมูลเป็นฐานข้อมูลในการพัฒนา ดังนี้

- วิเคราะห์ข้อมูลชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการผลิตพืช วิเคราะห์ปัญหาและวางแผนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจรองรับเมืองผลไม้ เมืองพืชพลังงาน และเมืองปศุสัตว์ โดยให้วางแผนการส่งเสริมระยะ 3 ปี

- ลงมือส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ โดยนำเทคโนโลยีหรือข้อมูลวิชาการที่ได้รับการรองรับจากกรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร หน่วยงานราชการที่มีงานวิจัย/ข้อมูลทางวิทยาศาสตร์รองรับมาใช้ในการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่

- คืบข้อมูลสู่ชุมชน ประเมินและสรุปผลการวิเคราะห์ชุมชน พร้อมทั้งเก็บข้อมูลรายได้ก่อนและหลังดำเนินการตามแบบฟอร์มที่กำหนด ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ภายในวันที่ **30 กรกฎาคม 2568**

3. นำเกษตรกรมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำการเกษตรเพื่อส่งเสริมพืชเศรษฐกิจ ณ แปลงตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จในการทำการเกษตร เพื่อหาแนวทางในการทำการเกษตร (พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน ข้าวโพด ทุเรียน มังคุด ลองกอง เงาะ มะพร้าว น้ำหอมและมะพร้าวแกง) ภายในชุมชนร่วมกันอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้เกษตรกรได้เกิดการเรียนรู้ เห็นตัวอย่างจากพื้นที่จริง เข้าใจและรู้วิธีแก้ปัญหาจากเกษตรกรที่ทำการเกษตรจริง และเกิดการสร้างเครือข่ายการทำการเกษตร (พืชเศรษฐกิจ) ร่วมกัน โดยขอให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 31 มกราคม 2568

4. จัดทำสรุปการวิเคราะห์ชุมชน (แผนพัฒนาชุมชนด้านการเกษตรระยะ 3 ปี แผนการผลิตและการตลาดระยะ 3 ปี) ในรูปแบบ Infographic (1 แห่งต่อ 1 Infographic) พร้อมทำข่าวประชาสัมพันธ์ ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบหลังดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้น

ทั้งนี้ ขอให้ดำเนินการประเมินแบบทดสอบก่อนการอบรมถ่ายทอดความรู้ฯ (Pre - Test) และประเมินหลังอบรมถ่ายทอดความรู้ฯ (Post - Test) เกษตรกรทุกรายที่เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ฯ พร้อมส่งผลแบบทดสอบ ให้สำนักงานเกษตรจังหวัด ภายในวันที่ 30 สิงหาคม 2568 ทาง E - mail : wanruedee.doae@gmail.com โดยจัดส่งรายงานในรูปแบบไฟล์ Excel และ ไฟล์ PDF

6.1.2 ส่งเสริมการทำการเกษตรตามการวิเคราะห์ชุมชน มีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

- สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด สนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านการเกษตรจากการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ ความเป็นไปได้ด้านต่าง ๆ และตามความต้องการของชุมชน โดยใช้ข้อมูลจากการจัดเวทีชุมชนประกอบการพิจารณา (ยกเว้นครุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้าง) โดยอาจพิจารณาร่วมกับกิจกรรมอื่น ๆ ที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ หรือหน่วยงานร่วมบูรณาการด้วย

- สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด ติดตาม ให้คำแนะนำให้มีการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งประเมินผลการนำความรู้ไปปฏิบัติระหว่างดำเนินการและประเมินคุณภาพของปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน

6.1.3 ส่งเสริมเทคโนโลยีพืชอาหารสัตว์ รองรับเมืองปศุสัตว์ มีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

- สำนักงานเกษตรจังหวัดคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายที่มีความเหมาะสม เกษตรกรไม่น้อยกว่า 6 ราย (พื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่า 6 ไร่) เพื่อส่งเสริมเทคโนโลยีพืชอาหารสัตว์ โดยวิเคราะห์พื้นที่และชุมชน และคำนึงถึงความเหมาะสมตามศักยภาพของพื้นที่และประโยชน์ที่จะเกิดแก่ชุมชน โดยให้คัดเลือกพืชอาหารสัตว์ในการส่งเสริม ดังนี้ 1. มันสำปะหลัง 2. ถั่วเหลือง 3. ถั่วพุด 4. ข้าวโพดไซเลจ 5. กระถินยักษ์

- ส่งเสริมองค์ความรู้ เทคโนโลยีในการปลูกพืชอาหารสัตว์

หลักสูตรที่แนะนำ

1. การปลูกและดูแลพืชที่เหมาะสมตามลักษณะของพื้นที่
2. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อการปลูกพืชที่มีประสิทธิภาพ
3. การปลูกพืชอย่างมีความสมดุลกับสิ่งแวดล้อม
4. การบริหารจัดการพืชเพื่อลดความเสี่ยงจากสถานการณ์ภัยธรรมชาติ
5. การทำบัญชีรายรับ รายจ่าย บัญชีฟาร์ม
6. การตลาดและประชาสัมพันธ์

- สนับสนุนพืชอาหารสัตว์

- ติดตามให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง

หมายเหตุ การส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ สามารถส่งเสริมให้แก่เกษตรกรเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มเกษตรกร ใช้พื้นที่ของเกษตรกรรายใดรายหนึ่ง หรือพื้นที่ส่วนรวมของชุมชนก็ได้ โดยต้องปลูกในพื้นที่ที่ได้รับการยินยอมและมีเอกสารสิทธิ์

6.1.4 ส่งเสริมเทคโนโลยีพืชเศรษฐกิจ มีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

- สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด คัดเลือกพื้นที่เป้าหมายที่มีความเหมาะสมสำหรับส่งเสริมเทคโนโลยีพืชเศรษฐกิจ โดยคัดเลือกเกษตรกรหรือเครือข่ายเกษตรกรผสมผสาน ที่มีความตั้งใจในการทำการเกษตรและพร้อมที่จะพัฒนาเป็นแปลงต้นแบบได้ โดยมีพื้นที่ทำการเกษตรไม่น้อยกว่า 1 ไร่

- พัฒนาทักษะองค์ความรู้ในการส่งเสริมพืชเศรษฐกิจ โดยคำนึงถึงปัจจัยสภาพแวดล้อมที่ทำให้พืชเจริญเติบโต (อุณหภูมิ ความชื้น ปริมาณน้ำฝน แสงแดด ธาตุอาหาร ลักษณะดิน ฯลฯ)

- พัฒนาองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม ที่ทำให้ผลผลิตการผลิตและประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มขึ้น เช่น ระบบเกษตรแม่นยำ ตั้งแต่การปลูกถึงการจำหน่าย เป็นต้น

- ส่งเสริมการบันทึกข้อมูลสถิติทางวิทยาศาสตร์ เช่น อุณหภูมิ ปริมาณแสงแดด ปริมาณน้ำฝน โรคและแมลง เป็นต้น

- สนับสนุนพันธุ์พืชเศรษฐกิจ ปัจจัยการผลิตที่จำเป็นและเหมาะสม สอดคล้องกับแผนการผลิตและความต้องการของตลาด

- ติดตาม เยี่ยมเยียน ให้คำแนะนำแก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง ประเมินผลระดับการเรียนรู้ การนำความรู้ไปปฏิบัติระหว่างการทำนิตกิจกรรมและประเมินคุณภาพของปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุน

หมายเหตุ การส่งเสริมพืชเศรษฐกิจให้เป็นไปตามแนวทางการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ. 2566 - 2570) และการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจในพื้นที่ จชต. ของ ศอ.บต. เช่น มะพร้าว ทุเรียน ลองกอง เงาะ มังคุด และกาแฟ เป็นต้น โดยกำหนดให้ มะพร้าว 20 ต้น = 1 ไร่ ทุเรียน 20 ต้น = 1 ไร่ ลองกอง 25 ต้น = 1 ไร่ เงาะ 20 ต้น = 1 ไร่ มังคุด 16 ต้น = 1 ไร่ กาแฟ 170 ต้น = 1 ไร่

6.1.5 ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนต้นแบบเกษตรผสมผสาน เสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร ปีที่ 3 (ต่อเนื่องปี 2566)

พัฒนาต่อยอดให้แก่เกษตรกรที่เคยได้รับการจัดสรรงบประมาณปีที่ 1 ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เพื่อให้เกษตรกรสามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง เกิดความมั่นคงของอาหารและรายได้ สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนต่อไป มีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

- สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด จัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรต้นแบบและแผนการผลิต เพื่อวิเคราะห์และวางแผนการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และเพื่อให้หน่วยงานอื่นๆ สามารถเข้าร่วมบูรณาการได้ทันที พร้อมทั้งปรับปรุงข้อมูลรายได้ก่อนและหลังดำเนินการตามแบบฟอร์มที่กำหนด ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ภายในวันที่ 31 สิงหาคม 2568
- สนับสนุนปัจจัยการผลิตตามแผน/หรือตามความเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่
- ส่งเสริมองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีที่ช่วยให้การปลูกไม้ผลไม้ยืนต้นมีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น เช่น ระบบน้ำ ระบบเกษตรแม่นยำ (handy sense) การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน เป็นต้น
- ส่งเสริมการบันทึกข้อมูลสถิติทางวิทยาศาสตร์ เช่น อุณหภูมิ ปริมาณแสงแดด ปริมาณ น้ำฝน โรคและแมลง เป็นต้น
- ติดตามเยี่ยมเยียนและให้คำแนะนำแก่เกษตรกรเป็นระยะ
- ปรับปรุงฐานข้อมูลเกษตรกรต้นแบบที่เข้าร่วมโครงการฯ พร้อมทั้งรายงานผลการบันทึก ข้อมูลสถิติทางวิทยาศาสตร์
- สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ที่ 5 จังหวัดสงขลา ติดตาม กำกับในการปรับปรุง ฐานข้อมูลเกษตรกรต้นแบบที่เข้าร่วมโครงการฯ

6.1.6 จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเกษตรกรต้นแบบเกษตรผสมผสาน (เกษตรกรปีที่ 3)

มีเป้าหมายเพื่อให้เกษตรกรต้นแบบ/เกษตรกรแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำการเกษตร แลกเปลี่ยน แนวทางการแก้ปัญหาการเกษตร สร้างโอกาสให้เกษตรกรเกิดการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนผลผลิต และรวมกลุ่มเพื่อจำหน่ายสินค้าร่วมกัน มีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

- สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด/สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ที่ 5 จังหวัดสงขลา ร่วมกันพิจารณาคัดเลือกเกษตรกรต้นแบบที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณปี พ.ศ. 2560 - 2566 จำนวน 1 ราย เพื่อให้เป็นวิทยากรหลักในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และใช้แปลงของเกษตรกรต้นแบบเป็นสถานที่จัดเวที

แลกเปลี่ยนเรียนรู้และศึกษาดูงาน โดยพิจารณาตามความเหมาะสม เช่น มีจุดเด่นในกิจกรรมด้านพืช เกษตรกรมีกิจกรรมหลากหลายและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีองค์ความรู้เด่นที่เป็นประโยชน์ เป็นต้น

- ร่วมกำหนดแผน รูปแบบ และประเด็นในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเกษตรกรต้นแบบการทำเกษตรแบบผสมผสาน โดยให้มีประเด็นเรื่องการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วย

- สำนักงานเกษตรจังหวัดเชิงยุทธศาสตร์เข้าร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยเป็นเกษตรกรต้นแบบที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณปี พ.ศ. 2566 (เกษตรกรปีที่ 3) และเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ/สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร ที่ 5 จังหวัดสงขลา/กรมส่งเสริมการเกษตร และผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ

- สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด/สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร ที่ 5 จังหวัดสงขลา/กรมส่งเสริมการเกษตร ร่วมจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเกษตรกรต้นแบบการทำเกษตรแบบผสมผสาน

- จัดทำข่าวประชาสัมพันธ์ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ หลังดำเนินกิจกรรมเรียบร้อยแล้ว

6.2 ส่งเสริมการทำการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

6.2.1 ส่งเสริมการทำการเกษตรในพื้นที่ มีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

- สำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการแจ้งเหมาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เพื่อขับเคลื่อนการทำการเกษตรแก่เกษตรกรในพื้นที่ 4 อำเภอ ร่วมขับเคลื่อนติดตามการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจผ่านสภาสันติสุขตำบลทุก ๆ เดือน วิเคราะห์และประเมินผลการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยให้ดำเนินการส่งเสริมและขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องและรายงานความก้าวหน้าให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทราบทุกสิ้นเดือน เพื่อให้เกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพในการทำการเกษตรอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

6.3 ยกระดับการผลิตและเชื่อมโยงการตลาด

6.3.1 ส่งเสริมและพัฒนากลุ่มเพื่อยกระดับการผลิต

ส่งเสริมกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย ที่ศอ.บต. กำหนดซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืน โดยส่งเสริมการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตและผลิตภัณฑ์ให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน มีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

- สำนักงานเกษตรอำเภอ คัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย คัดเลือกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่เป้าหมายผ่านสภาสันติสุขตำบล กำหนด อำเภอละ 1 กลุ่ม โดยพิจารณาจากกลุ่มที่มีการใช้ผลผลิตทางการเกษตรจากในท้องถิ่นหรือในจังหวัดเข้าร่วมกิจกรรม

- ประสานกลุ่มเพื่อหาความต้องการของกลุ่มในการพัฒนาให้เข้มแข็ง มุ่งสู่ความมั่นคงและยั่งยืน

- จัดทำทะเบียนกลุ่ม/พร้อมรายละเอียดของกลุ่มก่อนและหลังเข้าร่วม เช่น ชนิดผลิตภัณฑ์และประเมินศักยภาพของกลุ่มว่าอยู่ระดับใด (กรณีเป็นกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 1. ต้องพัฒนา 2. กำลังพัฒนา

3. สามารถพัฒนาสู่วิสาหกิจชุมชนได้ หรือกรณีเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 1. ระดับปรับปรุง 2. ระดับปานกลาง 3. ระดับดี)

- พัฒนาทักษะองค์ความรู้ในเรื่องมาตรฐานสินค้าเกษตร การแปรรูปและพัฒนาผลิตภัณฑ์
- สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ส่งเสริมการแปรรูป หรือพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามความต้องการของกลุ่ม พร้อมทั้งให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องแก่กลุ่ม (งบประมาณกลุ่มละ 10,000 บาท)
- ส่งเสริมให้กลุ่มพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้การรับรองมาตรฐานจากหน่วยงานภาครัฐ
- สำนักงานเกษตรอำเภอติดตาม เยี่ยมเยียน ให้คำแนะนำและประเมินผลการนำความรู้ไปปฏิบัติของกลุ่มฯ
- สำนักงานเกษตรอำเภอสรุปผลกิจกรรมในรูปแบบ Infographic พร้อมทำข่าวประชาสัมพันธ์ส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัด เพื่อส่งกองส่งเสริมโครงการพระราชดำริฯ ทราบ ภายในระยะเวลา 30 วัน หลังดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้น
- สำนักงานเกษตรอำเภอสรุปผล รายงานผลความก้าวหน้าการดำเนินงานส่งสำนักงานเกษตรจังหวัด และกรมส่งเสริมการเกษตร ภายในวันที่ 31 สิงหาคม 2568

6.3.2 ส่งเสริมและพัฒนาเอกลักษณ์ผลิตภัณฑ์ มีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

ส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้า ให้มีคุณภาพมาตรฐานและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สร้างตราสินค้า (Brand) มีเรื่องราวแหล่งกำเนิดของสินค้า (story) สร้างอัตลักษณ์ของสินค้าที่ทำให้ผลิตภัณฑ์สินค้ามีความโดดเด่นแตกต่างจากแหล่งอื่น และมีมูลค่าทางเศรษฐกิจ โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย การพัฒนาผลิตภัณฑ์ เช่น บรรจุภัณฑ์ ฉลากสินค้า หรือตัวผลิตภัณฑ์ ให้โดดเด่นเพื่อสร้างจุดขาย การพัฒนาช่องทางการตลาด การพัฒนาแพลตฟอร์ม และการพัฒนาเกษตรกรในการทำตลาดออนไลน์ เพื่อยกระดับสินค้าเกษตร และเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันในตลาดได้ มีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

- จังหวัดดำเนินการคัดเลือกกลุ่มเกษตรกรหรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหรือกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ที่ต้องการจะพัฒนาผลิตภัณฑ์
- วางแผนออกแบบ ปรับปรุง หรือพัฒนาผลิตภัณฑ์และการตลาด ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ดำเนินการจัดทำ/พัฒนาผลิตภัณฑ์ตามแผนที่กำหนด
- ติดตาม เยี่ยมเยียน ให้คำแนะนำ และประเมินผลการยอมรับเทคโนโลยีของเกษตรกร

6.3.3 จัดเวทีเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาด มีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

- สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร ที่ 5 จังหวัดสงขลา ร่วมกันพิจารณากำหนดแผน รูปแบบ ประเด็นในการจัดเวที โดยนำกลุ่มเกษตรกรจากกิจกรรมส่งเสริม การทำการเกษตรตามการวิเคราะห์ชุมชน กิจกรรมส่งเสริมการทำแปลงต้นแบบเกษตรผสมผสาน เสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร กิจกรรมส่งเสริมการผลิตพืชตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมส่งเสริม และพัฒนากลุ่มเพื่อยกระดับการผลิต ภายในจังหวัดมาพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อขับเคลื่อนและพัฒนา

ในการยกระดับผลผลิตและเชื่อมโยงการตลาด อีกทั้งเป็นการเพิ่มช่องทางการตลาดให้แก่กลุ่มเกษตรกรด้วยกันเอง เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นสินค้าของระดับจังหวัดต่อไปโดยในวันจัดกิจกรรมให้แต่ละกลุ่มสามารถนำสินค้าของตนเองมาแสดงและจำหน่าย

- สำนักงานเกษตรจังหวัดจัดทำรายงานสรุปผลการจัดเวทีฯ และจัดทำข่าวประชาสัมพันธ์ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ หลังดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้น ภายในวันที่ 31 สิงหาคม 2568

6.3.4 ติดตามและขับเคลื่อนการผลิตและการตลาด มีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

- สำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ ดำเนินการขับเคลื่อนการผลิตและการตลาดในพื้นที่เป้าหมาย ผ่านสภาสันติสุขตำบล

- สำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่

***** หมายเหตุ เกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมที่มีการสนับสนุนปัจจัยต้องไม่เป็นรายเดียวกัน**

7. ระยะเวลาดำเนินการ

ระหว่างเดือนตุลาคม 2567 – เดือนกันยายน 2568

8. แผนปฏิบัติงาน

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	ระยะเวลาดำเนินการ												ผู้รับผิดชอบ
	ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			ไตรมาส 4			
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
1. แจกอนุมัติโครงการฯ		↔											จังหวัด
2. ชี้แจงโครงการฯ			↔										จังหวัด
3. ขออนุมัติโครงการ							↔						อำเภอ
4. กิจกรรมส่งเสริมการทำการเกษตร เสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร และรายได้													
4.1 แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อส่งเสริม พืชเศรษฐกิจ			↔	↔									จังหวัด
4.2 ส่งเสริมการทำการเกษตรตาม การวิเคราะห์ชุมชน							↔	↔					จังหวัด
4.3 ส่งเสริมเทคโนโลยีพืชอาหาร สัตว์ รองรับเมืองปศุสัตว์							↔	↔	↔				อำเภอ
4.4 ส่งเสริมเทคโนโลยีพืช เศรษฐกิจ								↔	↔	↔			อำเภอ
4.5 ส่งเสริมการทำให้แปลงต้นแบบ เกษตรผสมผสานเสริมสร้างความ								↔	↔	↔			อำเภอ

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	ระยะเวลาดำเนินการ												ผู้รับผิดชอบ
	ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			ไตรมาส 4			
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
มั่นคงทางอาหาร ปีที่ 3 (ต่อเนื่องปี 2566)													
4.6 จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเกษตรกรต้นแบบเกษตรผสมผสาน (เกษตรกรปีที่ 3)								←		→			จังหวัด
5. กิจกรรมส่งเสริมการทำการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง													
5.1 ส่งเสริมการทำการเกษตรในพื้นที่	←											→	อำเภอ
6. กิจกรรมยกระดับการผลิตและเชื่อมโยงการตลาด													
6.1 ส่งเสริมและพัฒนากลุ่มเพื่อยกระดับการผลิต			↔										อำเภอ
6.2 ส่งเสริมและพัฒนาเอกลักษณ์ผลิตภัณฑ์									←		→		จังหวัด
6.3 จัดเวทีเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาด									←		→		จังหวัด
6.4 ติดตามและขับเคลื่อนการผลิตและการตลาด	←											→	จังหวัด/ อำเภอ
7. ติดตามและจัดเก็บข้อมูลการดำเนินงาน			←									→	จังหวัด/ อำเภอ
8. สรุปผลการดำเนินโครงการ												↔	จังหวัด/ อำเภอ

9. งบประมาณ 1,023,000 บาท รายละเอียดงบประมาณ ดังนี้

กิจกรรม	พื้นที่ ดำเนินการ	ปริมาณ	ไตรมาสที่ ดำเนินการ	งบประมาณ (บาท)	ระดับ ดำเนินการ
กิจกรรมส่งเสริมการทำการเกษตร เสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารและรายได้					
1. แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพืชเศรษฐกิจ	อ.จะนะ อ.เทพา อ.นาทวี อ.สะบ้าย้อย	280 ราย	1-2	168,000	จังหวัด
2. ส่งเสริมการทำการเกษตรตามการวิเคราะห์ชุมชน	อ.จะนะ อ.เทพา อ.นาทวี อ.สะบ้าย้อย	280 ราย	3-4	280,000	จังหวัด
3. ส่งเสริมเทคโนโลยีพืชอาหารสัตว์รองรับเมืองปศุสัตว์	อำเภอนาทวี	1 กลุ่ม/6 ราย	3-4	18,000	อำเภอ
4. ส่งเสริมเทคโนโลยีพืชเศรษฐกิจ	อยู่ระหว่างพิจารณา	2 ราย	3-4	10,000	
5. ส่งเสริมการทำแปลงต้นแบบเกษตรผสมผสาน เสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร ปีที่ 3 (ต่อเนื่อง ปี 2566)					
3.1 อำเภอจะนะ	อำเภอจะนะ	2 แห่ง	3-4	6,000	อำเภอ
3.2 อำเภอนาทวี	อำเภอนาทวี	1 แห่ง	3-4	3,000	อำเภอ
3.3 อำเภอเทพา	อำเภอเทพา	1 แห่ง	3-4	3,000	อำเภอ
3.4 อำเภอสะบ้าย้อย	อำเภอสะบ้าย้อย	2 แห่ง	3-4	6,000	อำเภอ
6. จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเกษตรกรต้นแบบเกษตรผสมผสาน (เกษตรกรปีที่ 3)	อยู่ระหว่างพิจารณา	1 ครั้ง	3-4	20,000	จังหวัด
กิจกรรมส่งเสริมการทำการเกษตร ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
1. ส่งเสริมการทำการเกษตรในพื้นที่	อ.จะนะ อ.เทพา อ.นาทวี อ.สะบ้าย้อย	4 ราย	1-4	440,000	อำเภอ
กิจกรรมยกระดับการผลิตและเชื่อมโยงการตลาด					
1. ส่งเสริมและพัฒนากลุ่มเพื่อยกระดับการผลิต	อ.จะนะ อ.เทพา อ.นาทวี อ.สะบ้าย้อย	4 กลุ่ม	1-2	40,000	อำเภอ
2. ส่งเสริมและพัฒนาเอกลักษณ์ผลิตภัณฑ์	อยู่ระหว่างพิจารณา	1 กลุ่ม	3-4	10,000	จังหวัด
3. จัดเวทีเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาด	อยู่ระหว่างพิจารณา	1 จังหวัด	3-4	10,000	จังหวัด
4. ติดตามและขับเคลื่อนการผลิตและการตลาด	อ.จะนะ อ.เทพา อ.นาทวี อ.สะบ้าย้อย	1 โครงการ	1-4	9,000	จังหวัด
รวม				1,023,000	

10. ตัวชี้วัดโครงการ (ระบุตัวชี้วัดให้ชัดเจน)

10.1 กิจกรรม 6.1.1 – 6.1.2

- **เชิงปริมาณ** เกษตรกร จำนวน 280 ราย ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตร
- **เชิงคุณภาพ** เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5

10.2 กิจกรรม 6.1.3 – 6.1.6

- **เชิงปริมาณ** เกษตรกร จำนวน 20 ราย ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตร
- **เชิงคุณภาพ** เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5

10.3 กิจกรรม 6.3.1 – 6.3.3

- **เชิงปริมาณ** กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน จำนวน 5 กลุ่ม ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตร
- **เชิงคุณภาพ** เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5

11. ผลผลิต ผลลัพธ์

11.1 กิจกรรม 6.1.1 – 6.1.2

- ผลผลิต (Output)

เกษตรกร จำนวน 280 ราย ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตร

- ผลลัพธ์ (Outcome)

- 1) เกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตร สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้จริง
- 2) เกษตรกร ร้อยละ 70 ที่เข้าร่วมโครงการฯ มีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5

11.2 กิจกรรม 6.1.3 – 6.1.6

- ผลผลิต (output)

เกษตรกร จำนวน 20 ราย ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตร

- ผลลัพธ์ (outcome)

- 1) เกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตร สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้จริง
- 2) เกษตรกร ร้อยละ 70 ที่เข้าร่วมโครงการฯ มีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5

11.3 กิจกรรม 6.3.1 – 6.3.3

- ผลผลิต (Output)

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน จำนวน 5 กลุ่ม ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตร

- ผลลัพธ์ (Outcome)

- 1) เกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตร สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้จริง
- 2) เกษตรกร ร้อยละ 70 ที่เข้าร่วมโครงการฯ มีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5

12. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ สามารถนำความรู้ทางการเกษตรไปปฏิบัติ น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาดำเนินชีวิต ลดรายจ่าย มีรายได้เพิ่มขึ้น มีความมั่นคงทางอาหารและรายได้
- 2) เกษตรกรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร เพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจ

13. การประเมินผลโครงการ

13.1 กิจกรรม 6.1.1 – 6.1.2

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ : เกษตรกร จำนวน 280 ราย ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรกำหนดให้

1. สำนักงานเกษตรอำเภอเก็บข้อมูลและบันทึกแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของเกษตรกร (แบบ กสก.) โดยต้องแล้วเสร็จภายใน **15 สิงหาคม 2568** (ไตรมาสที่ 4)

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ : เกษตรกรร้อยละ 70 ที่เข้าร่วมโครงการฯ มีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 กำหนดให้สำนักงานเกษตรจังหวัดเก็บข้อมูลรายได้ก่อนและหลังดำเนินการของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ตามแบบฟอร์มที่กำหนด โดยส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัด **ภายในวันที่ 30 กรกฎาคม 2568** (ไตรมาส 4)

13.2 กิจกรรม 6.1.3 – 6.1.6

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ : เกษตรกร จำนวน 20 ราย ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรกำหนดให้

1. สำนักงานเกษตรจังหวัดบันทึกผลการปฏิบัติงานลงระบบ e-project ทันทีที่ดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้น โดยต้องแล้วเสร็จภายใน 31 มีนาคม 2568 (ไตรมาสที่ 2)

2. สำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอเก็บข้อมูลและบันทึกแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของเกษตรกร (แบบ กสก.) โดยต้องแล้วเสร็จภายใน 31 สิงหาคม 2568 (ไตรมาสที่ 4)

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ : เกษตรกรร้อยละ 70 ที่เข้าร่วมโครงการฯ มีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 กำหนดให้สำนักงานเกษตรจังหวัดเก็บข้อมูลรายได้ก่อนและหลังดำเนินการของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ตามแบบฟอร์มที่กำหนด โดยส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบภายในวันที่ 31 สิงหาคม 2568 (ไตรมาส 4)

13.3 กิจกรรม 6.3.1 – 6.3.3

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ : กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน จำนวน 5 กลุ่ม ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรกำหนดให้

1. สำนักงานเกษตรจังหวัดบันทึกผลการปฏิบัติงานลงระบบ e-project ทันทีที่ดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้น โดยต้องแล้วเสร็จภายใน 31 มีนาคม 2568 (ไตรมาสที่ 2)

2. สำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ เก็บข้อมูลและบันทึกแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของเกษตรกร (แบบ กสก.) โดยต้องแล้วเสร็จภายใน 31 สิงหาคม 2568 (ไตรมาสที่ 4)

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ : เกษตรกรร้อยละ 70 ที่เข้าร่วมโครงการฯ มีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 กำหนดให้สำนักงานเกษตรจังหวัดเก็บข้อมูลรายได้ก่อนและหลังดำเนินการของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ตามแบบฟอร์มที่กำหนด โดยส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบภายในวันที่ 31 สิงหาคม 2568 (ไตรมาส 4)

14. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

แบบจัดเก็บข้อมูลรายได้ก่อน-หลังเข้าร่วมโครงการ

15. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

15.1 กิจกรรม 6.1.1 – 6.1.2 และ 6.2.1

ชื่อ นางวรรณฤดี บุญรัมย์

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

กลุ่ม ยุทธศาสตร์และสารสนเทศ

โทรศัพท์ 08 3104 4436

E – mail : wanruedee.doae@gmail.com

15.2 กิจกรรม 6.1.3 – 6.1.6

1) นางลภัสกร มะขามป้อม

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ (ผู้รับผิดชอบหลัก)

กลุ่ม ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร

โทรศัพท์ 08 1969 7753 ID Line : mootakzaza

E-mail : tak_z_a@hotmail.com

2) นางสาวอารยา ไชยแก้ว

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

โทรศัพท์ 08 3652 2217 ID Line : 5510621012

กลุ่ม ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร

E-mail: araya_nr26@hotmail.co.th

15.3 กิจกรรม 6.3.1 – 6.3.4

นางสาวสุรียา อุนริักษ์
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
กลุ่ม ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร
โทรศัพท์ 083-700-3043
E-mail: farmdev.sk@gmail.com

15. ผู้ให้ความเห็นชอบโครงการพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่

15.1 กิจกรรม 6.1.1 – 6.1.2 และ 6.2.1

(นางสาววิไลวรรณ ยองปุก)

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ รักษาการในตำแหน่ง
หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ

15.2 กิจกรรม 6.1.3 – 6.1.6

(นายวีรพันธุ์ นิลวัตร)

หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

15.3 กิจกรรม 6.3.1 – 6.3.4

(นางบุปผาพรรณ ไชยฤกษ์)

หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร

13. ผู้อนุมัติโครงการ

(นายประถม มุสิกรักษ์)

เกษตรจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา

คู่มือ
โครงการส่งเสริมการเกษตร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

#สำนักงานเกษตรสงขลา